1889
1902

1889
1902
Chi E

Ingrid Berntsen

H. C. ANDERSEN

EVENTYR OG HISTORIER

I UDVALG VED
VILHELM ANDERSEN

MED 162 TEGNINGER AF
LOUIS MOE

ANDET BIND: HISTORIER

KØBENHAVN
CHR. ERICHSENS BØRNEBLADE
1926

OPLAG: 80,000 EKSPL.

ILLUSTRATIONS
COPYRIGHT BY CHR. ERICHSENS FORLAG
COPENHAGEN 1926

ANDERSEN OG PEDERSEN ≠ KØBENHAVN B

INDHOLD

	Side
Engelen	7
Gaaseurten	12
Grantræet	18
Der er Forskel	30
Fem fra een Ærtebælg	35
Det gamle Egetræs sidste Drøm	40
Verdens dejligste Rose	48
Svanereden	52
Holger Danske	55
Dyndkongens Datter	62
Bispen paa Børglum og hans Frænde	108
Vinden fortæller om Valdemar Daae og hans Døtre	117
Alt paa sin rette Plads	132
Ib og lille Christine	143
Under Piletræet	158
Den lille Pige med Svovlstikkerne	177
„Hun duede ikke"	182
Lille Tuk	192
Det gamle Hus	198
Hjertesorg	208
Børnesnak	212
Vanddraaben	215
Laserne	219
Det er ganske vist!	222

Side
Den lykkelige Familie 227
Sommerfuglen 232
Sneglen og Rosenhækken 236
Gartneren og Herskabet 240
Skyggen 250
Klokken 267

Efterskrift af Vilhelm Andersen 275

Engelen.

„Hver Gang et godt Barn dør, kommer der en Guds Engel ned til Jorden, tager det døde Barn paa sine Arme, breder de store, hvide Vinger ud, flyver hen over alle de Steder, Barnet har holdt af, og plukker en hel Haandfuld Blomster, som den bringer op til Gud for der at blomstre endnu smukkere end paa Jorden. Den gode Gud trykker alle Blomsterne til sit Hjerte, men den Blomst, som er ham kærest, giver han et Kys, og da faar den Stemme og kan synge med i den store Lyksalighed.“

Se, alt dette fortalte en Guds Engel, idet den bar et dødt

Barn bort til Himlen, og Barnet hørte ligesom i Drømme; og de for hen over de Steder i Hjemmet, hvor den lille havde leget, og de kom gennem Haver med dejlige Blomster.

„Hvilke skal vi nu tage med og plante i Himlen?“ spurgte Engelen.

Og der stod et slankt, velsignet Rosentræ, men en ond Haand havde knækket Stammen, saa at alle Grenene, fulde af store, halvudsprungne Knopper, hang visne ned rundt om.

„Det stakkels Træ!“ sagde Barnet, „tag det, at det kan komme til at blomstre deroppe hos Gud!“

Og Engelen tog det, men kyssede Barnet derfor, og den lille aabnede halvt sine Øjne. De plukkede af de rige Pragtblomster, men tog ogsaa den foragtede Morgenfrue og den vilde Stifmodersblomst.

„Nu har vi Blomster!“ sagde Barnet, og Engelen nikkede, men de fløj endnu ikke op mod Gud. Det var Nat, det var ganske stille, de blev i den store By, de svævede om i en af de snævreste Gader, hvor der laa hele Bunker Halm, Aske og Skrimmelskrammel, det havde været Flyttedag; der laa Stykker af Tallerkener, Gipsstumper, Klude og gamle Hattepulde, alt, hvad der ikke saa godt ud.

Og Engelen pegede i al den Forstyrrelse ned paa nogle Skaar af en Urtepotte og paa en Klump Jord, der var falden ud af denne og holdtes sammen ved Rødderne af en stor, vissen Markblomst, der slet ikke duede og derfor var kastet ud paa Gaden.

„Den tager vi med!“ sagde Engelen, „jeg skal fortælle dig, medens vi flyver!“

Og saa fløj de, og Engelen fortalte:

„Dernede i den snævre Gade, i den lave Kælder, boede

en fattig, syg Dreng; fra ganske lille af havde han altid været sengeliggende; naar han var allermest rask, kunde han paa Krykker gaa den lille Stue et Par Gange op og ned, det var det hele. Nogle Dage om Sommeren faldt Solstraalerne en halv Times Tid ind i Kælderforstuen, og naar da den lille Dreng sad der og lod den varme Sol skinne paa sig og saa det røde Blod gennem sine fine Fingre, som han holdt op for Ansigtet, saa hed det: „Ja i Dag har han været ude!“ — Han kendte Skoven i dens dejlige Foraarsgrønne kun derved, at Naboens Søn bragte ham den første Bøgegren, og den holdt han over sit Hoved og drømte sig da at være under Bøgene, hvor Solen skinnede og Fuglene sang. En Foraarsdag bragte Naboens Dreng ham ogsaa Markblomster og mellem disse var, tilfældigvis, en med Rod ved, og derfor blev den plantet i en Urtepotte og stillet hen i Vinduet tæt ved Sengen. Og Blomsten var plantet med en lykkelig Haand, den voksede, skød nye Skud og bar hvert Aar sine Blomster; den blev den syge Drengs dejligste Urtegaard, hans lille Skat paa denne Jord; han vandede og passede den og sørgede for, at den fik hver Solstraale, lige til den sidste, der gled ned over det lave Vindue; og Blomsten selv voksede ind i hans Drømme, thi for ham blomstrede den, udspredte sin Duft og glædede Øjet; mod den vendte han sig i Døden, da Vorherre kaldte ham. — Et Aar har han nu været hos Gud, et Aar har Blomsten staaet forglemt i Vinduet og er visnet, og derfor ved Flytningen kastet ud i Fejeskarnet paa Gaden. Og det er den Blomst, den fattige, visne Blomst, vi har taget med i Buketten, thi den Blomst har glædet mere end den rigeste Blomst i en Dronnings Have.“

„Men hvorfra ved du alt dette?“ spurgte Barnet, som Engelen bar op mod Himlen.

„Jeg ved det!“ sagde Engelen, „jeg var jo selv den syge lille Dreng, der gik paa Krykker! min Blomst kender jeg nok!“

Og Barnet aabnede ganske sine Øjne og saa ind i Engelens dejlige, glade Ansigt, og i samme Øjeblik var de i Guds Himmel, hvor der var Glæde og Lyksalighed. Og Gud trykkede det døde Barn til sit Hjerte, og da fik det Vinger som den anden Engel og fløj Haand i Haand med ham; og Gud trykkede alle Blomsterne til sit Hjerte, men den fattige, visne Markblomst kyssede han, og den fik Stemme og sang med alle Englene, der svævede om Gud, nogle ganske nær, andre uden om disse i store Kredse, altid længere borte i det uendelige, men alle lige lykkelige. Og alle sang de, smaa og store, det gode, velsignede Barn og den fattige Markblomst, der havde ligget vissen, henkastet i Fejeskarnet mellem Flyttedagsskramleriet, i den snævre, mørke Gade.

Gaaseurten.

Nu skal du høre!

Ude paa Landet, tæt ved Vejen, laa et Lyststed; du har bestemt selv engang set det! der er foran en lille Have med Blomster og et Stakit, som er malet; tæt herved paa Grøften, midt i det dejligste grønne Græs, vokste en lille Gaaseurt; Solen skinnede lige saa varmt og smukt paa den som paa de store, rige Pragtblomster inde i Haven, og derfor vokste den Time for Time. En Morgen stod den ganske udsprungen med sine smaa, skinnende hvide Blade, der sidder som Straaler rundt om den lille gule Sol indeni. Den tænkte slet ikke paa, at intet Menneske saa den der i Græsset, og at den var en fattig, foragtet Blomst; nej, den var saa fornøjet, den vendte sig lige imod den varme Sol, saa op i den og hørte paa Lærken, som sang i Luften.

Den lille Gaaseurt var saa lykkelig, som om det var en stor Helligdag, og saa var det dog en Mandag; alle Børn var i Skole; mens de sad paa deres Bænke og lærte no-

get, sad den paa sin lille, grønne Stilk og lærte ogsaa af den varme Sol og alt rundt omkring, hvor god Gud er, og den syntes ret, at den lille Lærke sang saa tydeligt og smukt alt, hvad den i Stilhed følte, og Gaaseurten saa med et Slags Ærbødighed op til den lykkelige Fugl, der kunde synge og flyve, men var slet ikke bedrøvet, fordi den selv ikke kunde det. „Jeg ser og hører jo!“ tænkte den, „Solen skinner paa mig, og Vinden kysser mig! oh, hvor jeg dog er bleven begavet!“

Inden for Stakittet stod saa mange stive, fornemme Blomster; jo mindre Duft de havde, des mere knejsede de. Pæonerne blæste sig op for at være større end en Rose, men det er slet ikke Størrelsen, som gør det! Tulipanerne havde de allersmukkeste Kulører, og det vidste de nok og holdt sig saa ranke, for at man endnu bedre kunde se det. De lagde slet ikke Mærke til den unge Gaaseurt udenfor, men den saa des mere paa dem og tænkte: „Hvor de er rige og dejlige! ja, dem flyver vist den prægtige Fugl ned til og besøger! Gud ske Lov, at jeg staar saa nær herved, saa kan jeg dog faa den Stads at se!“ og lige idet den tænkte det, „kvirrevit!“ der kom Lærken flyvende, men ikke ned til Pæoner og Tulipaner, nej, ned i Græsset til den fattige Gaaseurt, der blev saa forskrækket af bare Glæde, at den vidste slet ikke mer, hvad den skulde tænke.

Den lille Fugl dansede rundt omkring den og sang: „Nej, hvor dog Græsset er blødt! og se, hvilken sød lille Blomst med Guld i Hjertet og Sølv paa Kjolen!“ Den gule Prik i Gaaseurten saa jo ogsaa ud som Guld, og de smaa Blade rundt om var skinnende hvide.

Saa lykkelig som den lille Gaaseurt var, nej, det kan ingen begribe! Fuglen kyssede den med sit Næb, sang

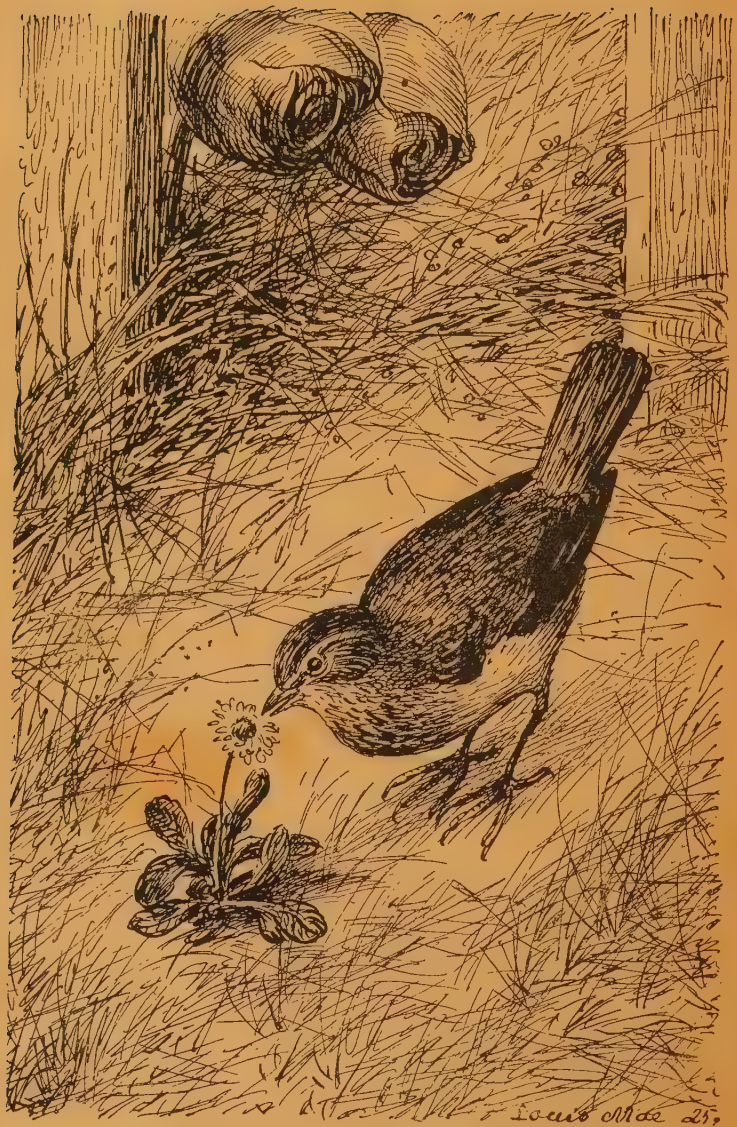

for den og fløj saa igen op i den blaa Luft. Det varede bestemt et helt Kvarter, før Blomsten kunde komme sig igen. Halv undselig og dog inderlig fornøjet saa den til Blomsterne inde i Haven; de havde jo set den Ære og Lyksalighed, der var vederfaret hende, de maatte jo begribe, hvilken Glæde det var; men Tulipanerne stod nok en Gang saa stive som før, og saa var de saa spidse i Ansigtet og saa røde, for de havde ærgret sig. Pæonerne var ganske tykhovede, bu! det var godt, at de ikke kunde tale, ellers havde Gaaseurten faaet en ordentlig Tiltale. Den stakkels lille Blomst kunde nok se, at de var ikke i godt Humør, og det gjorde den saa inderlig ondt. I det samme kom der inde i Haven en Pige med en stor Kniv, saa skarp og skinnende, hun gik lige hen mellem Tulipanerne og skar den ene af efter den anden. „Uh!“ sukkede den lille Gaaseurt, „det var jo forskrækkeligt, nu er det forbi med dem!“ Saa gik Pigen bort med Tulipanerne; Gaaseurten var glad ved, at den stod ude i Græsset og var en lille, fattig Blomst; den følte sig ret saa taknemmelig, og da Solen gik ned, foldede den sine Blade, sov ind og drømte hele Natten om Solen og den lille Fugl.

Næste Morgen, da Blomsten igen, lykkelig, strakte alle de hvide Blade ligesom smaa Arme ud mod Luft og Lys, kendte den Fuglens Stemme, men det var saa sørgeligt, hvad den sang. Ja, den stakkels Lærke havde god Grund dertil, den var blevet fanget og sad nu i et Bur tæt ved det aabne Vindue. Den sang om at flyve frit og lykkeligt omkring, sang om det unge, grønne Korn paa Marken og om den dejlige Rejse, den kunde gøre paa sine Vinger højt oppe i Luften. Den stakkels Fugl var ikke i godt Humør, fangen sad den der i Buret.

Den lille Gaaseurt ønskede saa gerne at hjælpe, men

hvorledes skulde den bære sig ad dermed; ja det var vanskeligt at hitte paa. Den glemte rent, hvor smukt alt stod rundt om, hvor varmt Solen skinnede, og hvor dejlige hvide dens Blade saa ud; ak, den kunde kun tænke paa den fangne Fugl, som den slet ikke var i Stand til at gøre noget for.

Da kom der i det samme to smaa Drenge ud af Haven; den ene af dem havde i Haanden en Kniv, stor og skarp som den, Pigen havde til at skære Tulipanerne af med. De gik lige hen imod den lille Gaaseurt, der slet ikke kunde begribe, hvad de vilde.

„Her kan vi skære en dejlig Græstørv til Lærken!“ sagde den ene Dreng og begyndte at skære i en Firkant dybt ned, omkring Gaaseurten, saa at den kom til at staa midt i Græstørven.

„Riv den Blomst af!“ sagde den anden Dreng, og Gaaseurten rystede ordentlig af Angst, thi at blive reven af var jo at miste Livet, og nu vilde den saa gerne leve, da den skulde med Græstørven ind i Buret til den fangne Lærke.

„Nej, lad den sidde!“ sagde den anden Dreng, „den pynter saa net!“ og saa blev den siddende og kom med ind i Buret til Lærken.

Men den stakkels Fugl klagede højt over sin tabte Frihed og slog med Vingerne mod Jerntraadene i Buret; den lille Gaaseurt kunde ikke tale, ikke sige et trøstende Ord, ihvor gerne den vilde. Saaledes gik hele Formiddagen.

„Her er intet Vand!“ sagde den fangne Lærke, „de er alle ude og har glemt mig med en Draabe at drikke! min Hals er tør og brændende! der er Ild og Is inden i mig, og Luften er saa tung! Ak, jeg maa dø, fra det varme Solskin, fra det friske grønne, fra al den Dejlighed, Gud har skabt!“ og saa borede den sit lille Næb ned i den kølige Græstørv for derved at opfriskes lidt; da faldt dens Øjne

paa Gaaseurten, og Fuglen nikkede til den, kyssede den med Næbbet og sagde: „Du maa ogsaa visne herinde, du stakkels lille Blomst! Dig og den lille grønne Plet Græs har man givet mig for den hele Verden, jeg havde udenfor! hvert lille Græsstraa skal være mig et grønt Træ, hvert af dine hvide Blade en duftende Blomst! ak, I fortæller mig kun, hvor meget jeg har mistet!“

„Hvo der dog kunde trøste ham!“ tænkte Gaaseurten, men den kunde ikke røre et Blad; dog Duften, som strømmede ud af de fine Blade, var langt stærkere, end den ellers findes hos denne Blomst; det mærkede ogsaa Fuglen, og skønt den forsmægtede af Tørst og i sin Pine rev de grønne Græsstraa af, rørte den slet ikke Blomsten.

Det blev Aften, og endnu kom ingen og bragte den stakkels Fugl en Vanddraabe; da strakte den sine smukke Vinger ud, rystede dem krampagtigt, dens Sang var et vemodigt Pipi; det lille Hoved bøjede sig hen imod Blomsten, og Fuglens Hjerte brast af Savn og Længsel; da kunde Blomsten ikke, som Aftenen forud, folde sine Blade sammen og sove, den hang syg og sørgende ned mod Jorden.

Først den næste Morgen kom Drengene, og da de saa Fuglen død, græd de, græd mange Taarer og gravede den en nydelig Grav, som blev pyntet med Blomsterblade. Fuglens Lig kom i en rød, dejlig Æske, kongeligt skulde den begraves, den stakkels Fugl! da han levede og sang, glemte de ham, lod ham sidde i Buret og lide Savn, nu fik han Stads og mange Taarer.

Men Græstørven med Gaaseurten blev kastet ud i Støvet paa Landevejen, ingen tænkte paa den, som dog havde følt mest for den lille Fugl, og som gerne vilde trøste den!

Grantræet.

Ude i Skoven stod der saadan et nydeligt Grantræ; det havde en god Plads, Sol kunde det faa, Luft var der nok af, og rundt om vokste mange større Kammerater, baade Gran og Fyr; men det lille Grantræ var saa ilter med at vokse; det tænkte ikke paa den varme Sol og den friske Luft, det brød sig ikke om Bønderbørnene, der gik og smaasnakkede, naar de var ude at samle Jordbær eller Hindbær; tidt kom de med en hel Krukke fuld eller havde Jordbær trukket paa Straa, saa satte de sig ved det lille

Træ og sagde: „Nej, hvor det er nydeligt lille!“ Det vilde Træet slet ikke høre.

Aaret efter var det en lang Stilk større, og Aaret efter igen var det endnu een meget længer; thi paa et Grantræ kan man altid efter de mange Led, det har, se, hvor mange Aar det har vokset.

„Oh, var jeg dog saadan et stort Træ som de andre!“ sukkede det lille Træ, „saa kunde jeg brede mine Grene saa langt omkring og med Toppen se ud i den vide Verden! Fuglene vilde da bygge Rede imellem mine Grene, og naar det blæste, kunde jeg nikke saa fornemt, ligesom de andre der!“

Det havde slet ingen Fornøjelse af Solskinnet, af Fuglene eller de røde Skyer, som Morgen og Aften sejlede hen over det.

Var det nu Vinter og Sneen rundt omkring laa gnistrende hvid, saa kom tidt en Hare springende og satte lige over det lille Træ, — oh, det var saa ærgerligt! — Men to Vintre gik, og den tredie var Træet saa stort, at Haren maatte gaa uden om det. Oh, vokse, vokse, blive stor og gammel, det var dog det eneste dejlige i denne Verden, tænkte Træet.

I Efteraaret kom altid Brændehuggerne og fældede nogle af de største Træer; det skete hvert Aar, og det unge Grantræ, som nu var ganske godt voksent, skælvede derved, thi de store, prægtige Træer faldt med en Knagen og Bragen til Jorden; Grenene blev hugget fra, de saa ganske nøgne, lange og smalle ud; de var næsten ikke til at kende, men saa blev de lagt paa Vogne, og Heste trak dem af Sted ud af Skoven.

Hvor skulde de hen? Hvad forestod dem?

I Foraaret, da Svalen og Storken kom, spurgte Træet

dem: „Ved I ikke, hvor de førtes hen? Har I ikke mødt dem?“

Svalerne vidste ikke noget, men Storken saa betænkelig ud, nikkede med Hovedet og sagde: „Jo, jeg tror det! jeg mødte mange ny Skibe, da jeg fløj fra Ægypten; paa Skibene var prægtige Mastetræer; jeg tør sige, at det var dem, de lugtede af Gran; jeg kan hilse mange Gange, de knejser, de knejser!“

„Oh, var jeg dog ogsaa stor nok til at flyve hen over Havet! Hvorledes er det egentlig, dette Hav, og hvad ligner det?“

„Ja, det er saa vidtløftigt at forklare!“ sagde Storken, og saa gik den.

„Glæd dig ved din Ungdom!“ sagde Solstraalerne; „glæd dig ved din friske Vækst, ved det unge Liv, som er i dig!“

Og Vinden kyssede Træet, og Duggen græd Taarer over det, men det forstod Grantræet ikke.

Naar det var ved Juletid, da blev ganske unge Træer fældet, Træer, som tidt ikke engang var saa store eller i Alder med dette Grantræ, der hverken havde Rast eller Ro, men altid vilde af Sted; disse unge Træer, og de var just de allersmukkeste, beholdt altid alle deres Grene, de blev lagt paa Vogne, og Heste trak dem af Sted ud af Skoven.

„Hvorhen skal de?“ spurgte Grantræet. „De er ikke større end jeg, der var endogsaa et, der var meget mindre; hvorfor beholder de alle deres Grene? Hvor kører de hen?“

„Det vide vi! det vide vi!“ kvidrede Graaspurvene. „Vi har nede i Byen kiget ind ad Ruderne! vi ved, hvor de kører hen! Oh, de kommer til den største Glans og Herlighed, der kan tænkes! Vi har kiget ind ad Vinduerne og set, at de bliver plantet midt i den varme Stue og pyntet med

de dejligste Ting, baade forgyldte Æbler, Honningkager, Legetøj og mange Hundrede Lys!"

„Og saa —?" spurgte Grantræet og bævede i alle Grene. „Og saa? Hvad sker saa?"

„Ja, mere har vi ikke set! Det var mageløst!"

„Mon jeg er blevet til for at gaa denne straalende Vej?" jublede Træet. „Det er endnu bedre end at gaa over Havet! Hvor jeg lider af Længsel! Var det dog Jul! nu er jeg høj og udstrakt som de andre, der førtes af Sted sidste Aar! — Oh, var jeg alt paa Vognen! var jeg dog i den varme Stue med al den Pragt og Herlighed! og da —? Ja, da kommer noget endnu bedre, endnu skønnere, hvorfor skulde de ellers saaledes pynte mig! der maa komme noget endnu større, endnu herligere —! men hvad? Oh, jeg lider! jeg længes! jeg ved ikke selv, hvorledes det er med mig."

„Glæd dig ved mig!" sagde Luften og Sollyset; „glæd dig ved din friske Ungdom ude i det fri!"

Men det glædede sig slet ikke; det vokste og vokste, Vinter og Sommer stod det grønt; mørkegrønt stod det; Folk, som saa det, sagde: „Det er et dejligt Træ!" og ved Juletid blev det fældet først af alle. Øksen hug dybt igennem Marven, Træet faldt med et Suk hen ad Jorden, det følte en Smerte, en Afmagt, det kunde slet ikke tænke paa nogen Lykke, det var bedrøvet ved at skilles fra Hjemmet, fra den Plet, hvor det var skudt frem; det vidste jo, at det aldrig mere saa de kære, gamle Kammerater, de smaa Buske og Blomster rundt om, ja, maaske ikke engang Fuglene. Afrejsen var slet ikke noget behageligt.

Træet kom først til sig selv, da det i Gaarden, afpakket med de andre Træer, hørte en Mand sige: „Det er prægtigt! vi bruger ikke uden det!"

Nu kom to Tjenere i fuld Stads og bar Grantræet ind i

en stor, dejlig Sal. Rundt om paa Væggene hang Portrætter, og ved den store Flisekakkelovn stod store kinesiske Vaser med Løver paa Laaget; der var Gyngestole, Silkesofaer, store Borde, fulde af Billedbøger og med Legetøj for hundred Gange hundred Rigsdaler — i det mindste sagde Børnene det. Og Grantræet blev rejst op i en stor Fjerding, fyldt med Sand, men ingen kunde se, at det var en Fjerding, thi der blev hængt grønt Tøj rundt om, og den stod paa et stort, broget Tæppe. Oh, hvor Træet bævede! Hvad vilde der dog ske? Baade Tjenere og Frøkener gik og pyntede det. Paa Grenene hængte de smaa Net, udklippede af kulørt Papir; hvert Net var fyldt med Sukkergodt; forgyldte Æbler og Valnødder hang, som om de var vokset fast, og over hundrede røde, blaa og hvide Smaalys blev stukket fast i Grenene. Dukker, der saa livagtig ud som Mennesker, — Træet havde aldrig set saadanne før — svævede i det grønne, og allerøverst oppe i Toppen blev sat en stor Stjerne af Flitterguld; det var prægtigt, ganske mageløst prægtigt.

„I Aften," sagde de alle sammen, „i Aften skal det straale!"

„Oh!" tænkte Træet, „var det dog Aften! var bare Lysene snart tændt! og hvad mon da sker? Mon der kommer Træer fra Skoven og ser paa mig? Mon Graaspurvene flyver ved Ruden? Mon jeg her vokser fast og skal staa pyntet Vinter og Sommer?"

Jo, det vidste god Besked; men det havde ordentlig Barkepine af bare Længsel, og Barkepine er lige saa slem for et Træ, som Hovedpine for os andre.

Nu blev Lysene tændt. Hvilken Glans, hvilken Pragt, Træet bævede i alle Grenene derved, saa at et af Lysene stak Ild i det grønne; det sved ordentlig.

„Gud bevare os!“ skreg Frøkenerne og slukkede i en Hast.

Nu turde Træet ikke engang bæve. Oh, det var en Gru! Det var saa bange for at tabe noget af al sin Stads; det var ganske fortumlet i al sin Glans, — — og nu gik begge Fløjdøre op, og en Mængde Børn styrtede ind, som om de vilde vælte hele Træet; de ældre Folk kom besindige bagefter; de smaa stod ganske tavse, — men kun et Øjeblik, saa jublede de igen, saa at det rungede efter; de dansede rundt om Træet, og den ene Foræring efter den anden blev plukket af.

„Hvad er det, de gør?“ tænkte Træet. „Hvad skal der ske?“ Og Lysene brændte lige ned til Grenene, og efter som de brændte ned, slukkede man dem, og saa fik Børnene Lov til at plyndre Træet. Oh, de styrtede ind paa det, saa at det knagede i alle Grene; havde det ikke ved Snippen og Guldstjernen været bundet fast til Loftet, saa var det styrtet om.

Børnene dansede rundt med deres prægtige Legetøj, ingen saa paa Træet uden den gamle Barnepige, der gik og tittede ind imellem Grenene, men det var bare for at se, om der ikke var glemt endnu en Figen eller et Æble.

„En Historie! en Historie!“ raabte Børnene og trak en lille tyk Mand hen imod Træet, og han satte sig lige under det, „for saa er vi i det grønne,“ sagde han, „og Træet kan have besynderlig godt af at høre med; men jeg fortæller kun een Historie. Vil I høre den om Ivede-Avede eller den om Klumpe-Dumpe, som faldt ned ad Trapperne og kom dog i Højsædet og fik Prinsessen?“

„Ivede-Avede!“ skreg nogle, „Klumpe-Dumpe!“ skreg andre; der var en Raaben og Skrigen, kun Grantræet tav ganske stille og tænkte: „Skal jeg slet ikke med, slet ikke

gøre noget!“ Det havde jo været med, havde gjort, hvad det skulde gøre.

Og Manden fortalte om „Klumpe-Dumpe, der faldt ned ad Trapperne og kom dog i Højsædet og fik Prinsessen“. Og Børnene klappede i Hænderne og raabte: Fortæl! fortæl!“ de vilde ogsaa have „Ivede-Avede“, men de fik kun den om „Klumpe-Dumpe“. Grantræet stod ganske stille og tankefuld, aldrig havde Fuglene ude i Skoven fortalt sligt. „Klumpe-Dumpe faldt ned ad Trapperne og fik dog Prinsessen! Ja, ja, saaledes gaar det til i Verden!“ tænkte Grantræet og troede, at det var virkeligt, fordi det var saadan en net Mand, som fortalte. „Ja, ja, hvem kan vide! maaske falder jeg ogsaa ned ad Trapperne og faar en Prinsesse!“ Og det glædede sig til næste Dag at blive klædt paa med Lys og Legetøj, Guld og Frugter.

„I Morgen vil jeg ikke ryste!“ tænkte det. „Jeg vil ret fornøje mig i al min Herlighed. I Morgen skal jeg igen høre Historien om „Klumpe-Dumpe“ og maaske den med om „Ivede-Avede“.“ Og Træet stod stille og tankefuld den hele Nat.

Om Morgenen kom Karl og Pige ind.

„Nu begynder Stadsen igen!“ tænkte Træet, men de slæbte det ud af Stuen, op ad Trapperne, ind paa Loftet, og der, i en mørk Krog, hvor ingen Dag skinnede, stillede de det hen. „Hvad skal det betyde!“ tænkte Træet. „Hvad mon jeg her skal bestille? Hvad mon jeg her skal faa at høre?“ Og det hældede sig op til Muren og stod og tænkte og tænkte. — — Og god Tid havde det, thi der gik Dage og Nætter; ingen kom derop, og da der endelig kom nogen, saa var det for at stille nogle store Kasser hen i Krogen; Træet stod ganske skjult, man skulde tro, at det var rent glemt.

„Nu er det Vinter derude!“ tænkte Træet. „Jorden er haard og dækket med Sne, Menneskene kan ikke plante mig; derfor skal jeg nok her staa i Læ til Foraaret! hvor det er vel betænkt! hvor dog Menneskene er gode! — Var her kun ikke saa mørkt og saa skrækkelig ensomt — ikke engang en lille Hare! — Det var dog saa artigt derude i Skoven, naar Sneen laa, og Haren sprang forbi; ja, selv da den sprang hen over mig, men det holdt jeg ikke af dengang. Heroppe er dog skrækkelig ensomt!“

„Pi, pi!“ sagde en lille Mus i det samme og smuttede frem; og saa kom der nok en lille. De snusede til Grantræet og smuttede mellem Grenene paa det.

„Det er en gruelig Kulde!“ sagde de smaa Mus. „Ellers er her velsignet at være! Ikke sandt, du gamle Grantræ?“

„Jeg er slet ikke gammel!“ sagde Grantræet, „der er mange, der er meget ældre end jeg!“

„Hvor kommer du fra?“ spurgte Musene, „og hvad ved du?“ De var nu saa gruelig nysgerrige. „Fortæl os dog om det dejligste Sted paa Jorden! Har du været der? Har du været i Spisekammeret, hvor der ligger Oste paa Hylderne og hænger Skinker under Loftet, hvor man danser paa Tællelys og gaar mager ind og kommer fed ud!“

„Det kender jeg ikke,“ sagde Træet, „men Skoven kender jeg, hvor Solen skinner og hvor Fuglene synger!“ og saa fortalte det alt fra sin Ungdom, og de smaa Mus havde aldrig før hørt saadant noget, og de hørte saadan efter og sagde: „Nej, hvor du har set meget! hvor du har været lykkelig!“

„Jeg!“ sagde Grantræet og tænkte over, hvad det selv fortalte; „ja, det var i Grunden ganske morsomme Tider!“ — men saa fortalte det om Juleaften, da det var pyntet med Kager og Lys.

„Oh!“ sagde de smaa Mus, „hvor du har været lykkelig, du gamle Grantræ!“

„Jeg er slet ikke gammel!“ sagde Træet, „det er jo i denne Vinter, jeg er kommet fra Skoven! jeg er i min allerbedste Alder, jeg er bare sat i Væksten!“

„Hvor du fortæller dejligt!“ sagde de smaa Mus, og næste Nat kom de med fire andre smaa Mus, der skulde høre Træet fortælle, og jo mere det fortalte, desto tydeligere huskede det selv alt og syntes: „Det var dog ganske morsomme Tider! men de kan komme, de kan komme! Klumpe-Dumpe faldt ned ad Trapperne og fik dog Prinsessen, maaske jeg kan ogsaa faa en Prinsesse,“ og saa tænkte Grantræet paa saadant et lille nydeligt Birketræ, der voksте ude i Skoven, det var for Grantræet en virkelig dejlig Prinsesse.

„Hvem er Klumpe-Dumpe?“ spurgte de smaa Mus. Og saa fortalte Grantræet hele Eventyret, det kunde huske hvert evige Ord; og de smaa Mus var færdige ved at springe op i Toppen af bare Fornøjelse. Næste Nat kom der mange flere Mus, og om Søndagen endogsaa to Rotter; men de sagde, at Historien var ikke morsom, og det bedrøvede de smaa Mus, thi nu syntes de ogsaa mindre om den.

„Kan De kun den ene Historie?“ spurgte Rotterne.

„Kun den ene!“ svarede Træet, „den hørte jeg min lykkeligste Aften, men dengang tænkte jeg ikke paa, hvor lykkelig jeg var!“

„Det er en overmaade daarlig Historie! kan De ingen med Flæsk og Tællelys? Ingen Spisekammerhistorier?“

„Nej!“ sagde Træet.

„Ja, saa skal De have Tak!“ svarede Rotterne og gik ind til deres.

Edwy Moe

De smaa Mus blev til sidst ogsaa borte, og da sukkede Træet: „Det var dog ganske rart, da de sad omkring mig, de vævre Smaamus, og hørte, hvad jeg fortalte! Nu er ogsaa det forbi! — men jeg skal huske at fornøje mig, naar jeg nu tages frem igen!“

Men naar skete det? — Jo! det var en Morgenstund, da kom der Folk og rumsterede paa Loftet; Kasserne blev flyttet, Træet blev trukket frem; de kastede det rigtignok lidt haardt mod Gulvet, men straks slæbte en Karl det hen imod Trappen, hvor Dagen skinnede.

„Nu begynder Livet igen!“ tænkte Træet; det følte den friske Luft, den første Solstraale, — og nu var det ude i Gaarden. Alt gik saa hurtigt, Træet glemte rent at se paa sig selv, der var saa meget at se rundt om. Gaarden stødte op til en Have, og alt blomstrede derinde; Roserne hang saa friske og duftende ud over det lille Rækværk, Lindetræerne blomstrede, og Svalerne fløj om og sagde: „Kvirre-virre-vit, min Mand er kommen!“ men det var ikke Grantræet, de mente.

„Nu skal jeg leve!“ jublede det og bredte sine Grene vidt ud; ak, de var alle visne og gule; det var i Krogen mellem Ukrudt og Nælder, at det laa. Guldpapirsstjernen sad endnu oppe i Toppen og glimrede i det klareste Solskin.

I Gaarden legede et Par af de lystige Børn, der ved Juletid havde danset om Træet og været saa glade ved det. En af de mindste for hen og rev Guldstjernen af.

„Se, hvad der sidder endnu paa det ækle, gamle Juletræ!“ sagde han og trampede paa Grenene, saa de knagede under hans Støvler.

Og Træet saa paa al den Blomsterpragt og Friskhed i Haven, det saa paa sig selv, og det ønskede, at det var

blevet i sin mørke Krog paa Loftet; det tænkte paa sin friske Ungdom i Skoven, paa den lystige Juleaften og paa de smaa Mus, der saa glade havde hørt paa Historien om Klumpe-Dumpe.

„Forbi! forbi!“ sagde det stakkels Træ. „Havde jeg dog glædet mig, da jeg kunde! forbi! forbi!“

Og Tjenestekarlen kom og huggede Træet i smaa Stykker, et helt Bundt laa der; dejligt blussede det op under den store Bryggerkedel; og det sukkede saa dybt, hvert Suk var som et lille Skud; derfor løb Børnene, som legede, ind og satte sig foran Ilden, saa ind i den og raabte: „Pif! paf!“ men ved hvert Knald, der var et dybt Suk, tænkte Træet paa en Sommerdag i Skoven, en Vinternat derude, naar Stjernerne skinnede; det tænkte paa Juleaften og Klumpe-Dumpe, det eneste Eventyr, det havde hørt og vidste at fortælle —, og saa var Træet brændt ud.

Drengene legede i Gaarden, og den mindste havde paa Brystet Guldstjernen, som Træet havde baaret sin lykkeligste Aften; nu var den forbi, og Træet var forbi, og Historien med: forbi, forbi, og det bliver alle Historier!

Der er Forskel.

Det var i Maj Maaned, Vinden blæste endnu koldt; men Foraaret var der, sagde Buske og Træer, Mark og Enge; det myldrede med Blomster, og det lige op i det levende Gærde, og der just talte Foraaret selv sin Sag, det talte fra et lille Æbletræ, der var en eneste Gren, saa frisk, saa blomstrende, overdænget med de fine, rosenrøde Knopper, som var lige ved at aabne sig; den vidste nok selv, hvor køn den var, for det ligger i Bladet som i Blodet, og derfor blev den heller ikke overrasket ved, at Herskabsvognen holdt paa Vejen foran den, og den unge Grevinde sagde, at den Æblegren var det yndigste, man kunde se,

den var Foraaret selv i sin dejligste Aabenbarelse. Og Grenen blev brækket af, og hun holdt den i sin fine Haand og skyggede over den med sin Silkeparasol, — og saa kørte de til Slottet, hvor der var høje Sale og pyntelige Stuer; klare, hvide Gardiner flagrede ved de aabne Vinduer, og dejlige Blomster stod i skinnende, gennemsigtige Vaser, og i en af disse, den var som skaaren ud af nysfalden Sne, blev Æblegrenen sat mellem friske, lyse Bøgegrene; det var en Lyst at se den!

Og saa blev Grenen stolt, og det var jo ganske menneskeligt!

Der kom mange Slags Folk gennem Stuerne, og efter som de gjaldt for, turde de sige deres Beundring, og somme sagde slet ingenting, og somme sagde alt for meget, og Æblegrenen forstod, at der var Forskel mellem Menneskene, ligesom mellem Væksterne. „Somme er til Stads, og somme er til Næring, der er ogsaa de, som kan ganske undværes," mente Æblegrenen, og da den just var sat ved det aabne Vindue, hvorfra den kunde se baade ned i Haven og ud paa Marken, saa havde den Blomster og Vækster nok til at betragte og tænke over! der stod rige og fattige, nogle alt for fattige.

„Stakkels forkastede Urter!" sagde Æblegrenen, „der er rigtignok gjort Forskel! og hvor de maa føle sig ulykkelige, dersom den Slags kan føle, som jeg og mine Lige kan det; der er rigtignok gjort Forskel, men det maa der gøres, ellers stod jo alle ens!"

Og Æblegrenen saa med en Slags Medlidenhed især paa een Slags Blomster, som der var i Mængde af paa Marker og Grøfter; ingen bandt dem i Buket, de var alt for almindelige, ja, man kunde finde dem selv imellem Bro-

stenene, de skød op som det argeste Ukrudt, og saa havde de det fæle Navn Fandens Mælkebøtter.*)

„Stakkels foragtede Vækst!“ sagde Æblegrenen, „du kan ikke gøre ved, at du blev, hvad du blev, at du er saa almindelig, og at du fik det hæslige Navn, du har! men det er med Væksterne som med Menneskene, der maa være Forskel!“

„Forskel!“ sagde Solstraalen og kyssede den blomstrende Æblegren, men kyssede ogsaa de gule Fandens Mælkebøtter ude paa Marken, alle Solstraalens Brødre kyssede dem, de fattige Blomster, som de rige.

Æblegrenen havde aldrig tænkt over Vor Herres uendelige Kærlighed mod alt, hvad der lever og røres i ham, den havde aldrig tænkt over, hvor meget smukt og godt der kan ligge gemt, men ikke glemt, — men det var jo ogsaa ganske menneskeligt!

Solstraalen, Lysets Straale vidste det bedre: „Du ser ikke langt, du ser ikke klart! — Hvor er den forkastede Urt, den, du især beklager?“

„Fandens Mælkebøtter!“ sagde Æblegrenen. „Aldrig bindes de i Buket, de trædes med Foden, der er for mange af dem, og naar de løber i Frø, flyver de som smaatskaaren Uld hen over Vejen og hænger Folk i Klæderne. Ukrudt er det! men det skal der jo ogsaa være! — jeg er virkelig meget taknemmelig, at jeg ikke er bleven en af dem.“

Og hen over Marken kom en hel Skare Børn; det mindste af disse var nu saa lille bitte, at det blev baaret af de andre; og da det blev sat i Græsset mellem de gule Blomster, lo det højt af Glæde, sparkede med de smaa Ben,

*) Leontodon (Løvetand).

vältede sig omkring, plukkede kun de gule Blomster og kyssede dem i sød Uskyldighed. De noget større Børn brød Blomsten fra den hule Stilk, bøjede denne rundt ind i sig selv, Led ved Led, en hel Kæde blev det; først en til Halsen, saa en at hænge om Skulderen og om Livet, paa Brystet og paa Hovedet; det var en hel Pragt af grønne Lænker og Kæder; men de største Børn tog forsigtig den afblomstrede Urt, Stilken, der bar dens fnugartede, sammensatte Frøkrone, denne løse, luftige Uldblomst, der er et helt lille Kunststykke som af de fineste Fjer, Fnug eller Dun; de holdt den ved Munden for i eet Pust at afblæse den helt; den, der kunde det, fik ny Klæder, før Aaret var omme, havde Bedstemoder sagt.

Den foragtede Blomst var en hel Profet ved denne Lejlighed.

„Ser du!“ sagde Solstraalen, „ser du dens Skønhed, ser du dens Magt!“

„Ja, for Børn!“ sagde Æblegrenen.

Og der kom ude paa Marken en gammel Kone og gravede med sin stumpe, skaftløse Kniv ned om Blomstens Rod og trak den op; nogle af Rødderne vilde hun koge sig Kaffe paa, andre vilde hun faa Penge for, idet hun bragte Apotekeren dem til Lægedom.

„Skønhed er dog noget højere!“ sagde Æblegrenen. „Kun de udvalgte kommer i det skønnes Rige! der er Forskel mellem Væksterne, ligesom der er Forskel mellem Menneskene.“

Og Solstraalen talte om den uendelige Kærlighed hos Gud gennem alt det skabte og for alt, hvad der har Liv, og om den lige Fordeling af alt i Tid og Evighed!

„Ja, det er nu Deres Mening!“ sagde Æblegrenen.

Og der kom Folk i Stuen, og den unge Grevinde kom,

hun, som havde stillet Æblegrenen saa smukt i den gennemsigtige Vase, hvor Sollyset straalede; og hun bragte en Blomst eller hvad det nu var, det skjultes af tre, fire store Blade, der ligesom et Kræmmerhus blev holdt rundt om det, for at ingen Træk eller Vindpust skulde komme til at gøre det Skade, og saa forsigtigt blev det baaret, som aldrig den fine Æblegren var bleven det. Ganske lempeligt kom nu de store Blade bort, og man saa den fine, fnuggede Frøkrone af den gule, foragtede Fandens Mælkebøtte. Den var det, hun saa forsigtig havde plukket, saa omhyggeligt bar, for at ikke een af de fine Fjerpile, der danner dens Taageskikkelse og sidder saa løse, skulde blæse af. Hel og herlig havde hun den; og hun beundrede dens skønne Form, dens luftige Klarhed, dens hele særegne Sammensætning, dens Skønhed, idet den skulde vejres hen for Vinden.

„Se dog, hvor forunderlig dejlig Vor Herre har skabt den!“ sagde hun. „Jeg vil male den med Æblegrenen; d e n er nu saa uendelig dejlig for alle, men ogsaa denne fattige Blomst har af Vor Herre lige saa meget paa en anden Maade! saa forskellige er de og dog begge Børn i Skønhedens Rige.“

Og Solstraalen kyssede den fattige Blomst, og den kyssede den blomstrende Æblegren, dens Blade syntes at rødme derved.

Fem fra een Ærtebælg.

Der var fem Ærter i en Ærtebælg, de var grønne, og Bælgen var grøn, og saa troede de, at hele Verden var grøn, og det var aldeles rigtigt! Bælgen vokste, og Ærterne vokste, de indrettede sig efter Huslejligheden; lige i Rad sad de. — Solen skinnede udenfor og varmede Bælgen op, Regnen gjorde den klar; der var lunt og godt, lyst om Dagen og mørkt om Natten, saaledes som det skulde være, og Ærterne blev større og altid mere tænkende, som de der sad, for noget maatte de jo bestille.

„Skal jeg altid blive siddende her!“ sagde de, „bare jeg ikke bliver haard af at sidde saa længe. Er det ikke for mig, ligesom om der er noget udenfor; jeg har en Fornemmelse af det!“

Og Uger gik; Ærterne blev gule, og Bælgen blev gul: „Hele Verden bliver gul!“ sagde de, og det havde de Lov til at sige.

Saa fornam de et Rusk i Bælgen; den blev reven af, den kom i Menneskehænder og ned i en Trøjelomme med flere fyldte Ærtebælge. — „Nu vil der snart blive lukket op!“ sagde de, og det ventede de paa.

„Nu gad jeg vide, hvem af os der driver det videst,“ sagde den mindste Ært. „Ja, nu vil det snart give sig.“

„Ske, hvad der maa!“ sagde den største.

„Krask!“ der revnede Bælgen, og alle fem Ærter trillede ud i det klare Solskin; de laa i en Barnehaand, en lille Dreng holdt paa dem og sagde, at det var ordentlige Ærter for hans Hyldebøsse; og straks kom den ene Ært i Bøssen og blev skudt væk.

„Nu flyver jeg ud i den vide Verden! tag mig, om du kan!“ og saa var den borte.

„Jeg,“ sagde den anden, „flyver lige ind i Solen, det er en rigtig Ærtebælg og meget passende for mig!“

Væk var den.

„Jeg sover, hvor jeg kommer,“ sagde de to andre, „men vi triller nok fremad!“ og saa trillede de først paa Gulvet, før de kom i Hyldebøssen, men de kom der. „Vi bringer det videst!“

„Ske, hvad der maa!“ sagde den sidste og blev skudt i Vejret, og den fløj op mod det gamle Bræt under Tagkammervinduet, lige ind i en Revne, hvor der var Mos og blød Jord, fløj den, og Mosset lukkede sig om den, der laa den gemt, men ikke glemt af Vor Herre.

„Ske, hvad der maa!“ sagde den.

Inde paa det lille Tagkammer boede en fattig Kone, der om Dagen gik ud at pudse Kakkelovne, ja save Brænde og

gøre svært Arbejde, for Kræfter havde hun, og flittig var hun, men lige fattig blev hun; og hjemme paa det lille Kammer laa hendes halvvoksne eneste Datter, der var saa fin og spinkel; et helt Aar havde hun ligget til Sengs og syntes hverken at kunne leve eller dø.

„Hun gaar til sin lille Søster!“ sagde Konen. „Jeg havde de to Børn, det var svært nok for mig at sørge for de to, men saa delte Vor Herre med mig og tog den ene til sig; nu vilde jeg nok beholde den anden, jeg har tilbage, men han vil nok ikke have dem skilt ad, og hun gaar op til sin lille Søster!“

Men den syge Pige blev; hun laa taalmodig og stille den lange Dag, medens Moderen var ude at fortjene noget.

Det var Foraarstid, og tidlig en Morgenstund, just som Moderen vilde gaa til sit Arbejde, skinnede Solen saa smukt ind ad det lille Vindue hen ad Gulvet, og den syge Pige saa hen mod den nederste Glasrude.

„Hvad er dog det grønne, der pipper frem ved Ruden? Det rører sig i Vinden!“

Og Moderen gik hen til Vinduet og aabnede det paa Klem. „Ih!“ sagde hun, „det er saamænd en lille Ært, der er skudt frem med sine grønne Blade. Hvor er den kommen herud i Sprækken? Der har du jo en lille Have at se paa!“

Og den syges Seng blev flyttet nærmere til Vinduet, hvor hun kunde se den spirende Ært, og Moderen gik til sit Arbejde.

„Moder, jeg tror, jeg kommer mig!“ sagde om Aftenen den lille Pige. „Solen har i Dag skinnet saa varmt ind til mig. Den lille Ært trives saa godt! og jeg vil ogsaa nok trives og komme op og ud i Solskinnet!“

„Gid det var saa vel!“ sagde Moderen, men hun troede

ikke, at det skete; dog, den grønne Spire, som havde givet Barnet glade Livstanker, satte hun en lille Pind ved, for at den ej skulde knækkes af Vinden; hun bandt et Sejlgarnsbaand fast til Brættet og til det øverste af Vindueskarmen, for at Ærteranken kunde have noget at hælde sig til og sno sig om, naar den løb op, og det gjorde den; man kunde for hver Dag se, at den tog til.

„Nej, den sætter jo Blomst!“ sagde Konen en Morgen, og nu fik ogsaa hun det Haab og den Tro, at den lille, syge Pige kom sig; det randt hende i Sinde, at i den sidste Tid havde Barnet talt livligere, de sidste Morgener havde det selv rejst sig op i Sengen og siddet der og set med straalende Øjne paa sin lille Ærtehave af en eneste Ært. Ugen efter var den syge første Gang oppe i over en Time. Lyksalig sad hun i det varme Solskin; Vinduet var aabnet, og udenfor stod der fuldt udsprungen en hvidrød Ærteblomst. Den lille Pige bøjede sit Hoved ned og kyssede ganske sagte de fine Blade. Det var ligesom en Festdag den Dag.

„Vor Herre har selv plantet den og ladet den trives for at give Haab og Glæde til dig, mit velsignede Barn, og til mig med!“ sagde den glade Moder og smilte til Blomsten som til en god Engel fra Gud.

Men nu de andre Ærter! — ja, den, som fløj ud i den vide Verden: „Tag mig, om du kan!“ faldt i Tagrenden og kom i Duekro, og der laa den som Jonas i Hvalfisken. De to dovne drev det lige saa vidt, de blev ogsaa ædt af Duerne, og det er at gøre solid Nytte; men den fjerde, som vilde op i Solen — den faldt i Rendestenen og laa Dage og Uger der, i det sure Vand, hvor den rigtig bovnede.

„Jeg bliver saa dejlig tyk!“ sagde Ærten. „Jeg revner af det, og videre tror jeg ingen Ært kan drive det eller har

drevet det. Jeg er den mærkeligste af de fem fra Ærtebælgen!“

Og Rendestenen gav den Medhold.

Men ved Tagvinduet stod den unge Pige med lysende Øjne, med Sundheds Skær paa Kinderne, og hun foldede sine fine Hænder over Ærteblomsten og takkede Vor Herre for den.

„Jeg holder paa min Ært!“ sagde Rendestenen.

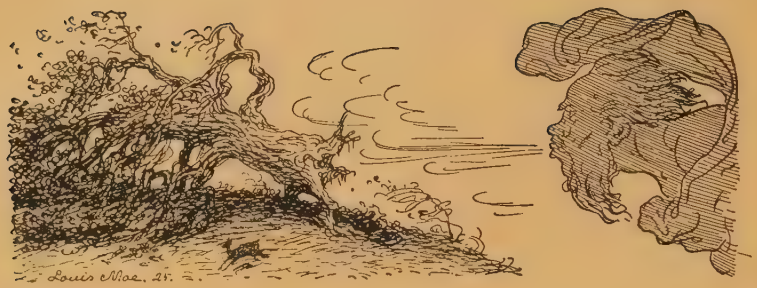

Det gamle Egetræs sidste Drøm.

Et Juleeventyr.

Der stod i Skoven, højt paa Skrænten, ved den aabne Strand, saadan et rigtig gammelt Egetræ, det var netop tre Hundrede og fem og tresindstyve Aar, men den lange Tid var for Træet ikke mere end lige saa mange Døgn for os Mennesker; vi vaager om Dagen, sover om Natten og har da vore Drømme; med Træet er det anderledes, Træet er vaagent i de tre Aarstider, først mod Vinteren har det sin Søvn, Vinteren er dets Sovetid, den er dets Nat efter den lange Dag, som kaldes Foraar, Sommer og Høst.

Mangen varm Sommerdag havde Døgnfluen danset rundt om dets Krone, levet, svævet og følt sig lykkelig, og hvilede da den lille Skabning, et Øjeblik i stille Lyksalighed, paa et af de store, friske Egeblade, saa sagde Træet altid: „Lille Stakkel! kun en eneste Dag er hele dit Liv! hvor kort dog, det er saa sørgeligt!“

„Sørgeligt!“ svarede da altid Døgnfluen, „hvad mener du dermed? Alt er jo saa mageløst lyst, saa varmt og dejligt, og jeg er saa glad!“

„Men kun een Dag, og saa er alt forbi!“

„Forbi!“ sagde Døgnfluen. „Hvad er forbi? er ogsaa du forbi?“

„Nej, jeg lever maaske Tusinder af dine Dage, og min Dag er hele Aarstider! Det er noget saa langt, du slet ikke kan udregne det!“

„Nej, jeg forstaar dig ikke! Du har Tusinder af mine Dage, men jeg har Tusinder af Øjeblikke til at være glad og lykkelig i! Holder al denne Verdens Dejlighed op, naar du dør?“

„Nej,“ sagde Træet, „den bliver vist ved længer, uendeligt længer, end jeg kan tænke det!“

„Men saa har vi jo lige meget, kun at vi regner forskelligt!“

Og Døgnfluen dansede og svang sig i Luften, glædede sig ved sine fine, kunstige Vinger, deres Flor og Fløjl, glædede sig i den varme Luft, der var saa krydret med Duft fra Kløvermarken og fra Gærdets vilde Roser, Hyld og Kaprifolier, ikke at tale om Skovmærker, Kodriver og vilde Krusemynter; der var en Duft saa stærk, at Døgnfluen troede at have en lille Rus af den. Dagen var lang og dejlig, fuld af Glæde og sød Fornemmelse, og naar saa Solen sank, følte altid den lille Flue sig saa behagelig træt af al den Lystighed. Vingen vilde ikke længer bære den, og ganske sagte gled den ned paa det bløde, gyngende Græsstraa, nikkede med Hovedet, som den kan nikke, og sov ind saa gladelig, det var Døden.

„Stakkels lille Døgnflue!“ sagde Egetræet, „det var dog alt for kort et Liv!“

Og hver Sommerdag gentog sig samme Dans, samme Tale, Svar og Hensoven; det gentog sig i hele Slægter af Døgnfluer, og alle var de lige lykkelige, lige glade. Egetræet stod vaagen sin Foraarsmorgen, Sommermiddag og

Efteraarsaften, nu var det snart mod Sovetid, dets Nat, Vinteren vilde komme.

Allerede sang Stormene: „God Nat, god Nat! der faldt et Blad, der faldt et Blad! vi plukker, vi plukker! se til, at du kan sove! vi synger dig i Søvn, vi rusker dig i Søvn, men ikke sandt, det gør godt i de gamle Grene! de knager derved af bare Fornøjelse! sov sødt, sov sødt! det er din tre Hundrede og fem og tresindstyvende Nat, egentlig er du kun en Aarsunge! sov sødt! Skyen drysser Sne, det bliver et helt Lagen, et lunt Sengetæppe om dine Fødder! sov sødt og drøm behageligt!“

Og Egetræet stod afklædt alt sit Løv for at gaa til Ro hele den lange Vinter og i den at drømme mangen Drøm, altid noget oplevet, ligesom i Menneskenes Drømme.

Det havde ogsaa engang været lille, ja, et Agern havde været dets Vugge; efter Menneskeregning levede det nu i et fjerde Aarhundrede; det var det største og ypperste Træ i Skoven, med sin Krone ragede det højt over alle de andre Træer og blev set langt ude fra Søen, var Skibsmærke; det tænkte slet ikke paa, hvor mange Øjne der søgte det. Højt oppe i dets grønne Krone byggede Skovduerne, og Gøgen kukkede der, og i Efteraaret, naar Bladene saa ud som hamrede Kobberplader, kom Trækfuglene og hvilede der, før de fløj hen over Søen; men nu var det Vinter, Træet stod bladløst, man kunde ret se, hvor bugtede og krogede Grenene strakte sig; Krager og Alliker kom og satte sig skiftevis der og talte om de strenge Tider, som begyndte, og hvor svært det var at faa Føden om Vinteren.

Det var just den hellige Juletid, da drømte Træet sin dejligste Drøm; den skal vi høre.

Træet havde tydeligt en Fornemmelse af, at det var en festlig Tid, det syntes at høre rundt om alle Kirkeklokker

Louis Mai 25

ringe, og dertil var det som paa en dejlig Sommerdag, mildt og varmt; det bredte ud saa frisk og grøn sin mægtige Krone, Solstraalerne spillede mellem Blade og Grene, Luften var fyldt med Duft af Urter og Buske; brogede Sommerfugle legede „Tagfat", og Døgnfluerne dansede, som var alt kun til, for at de skulde danse og fornøje sig. Alt, hvad Træet igennem Aaringer havde oplevet og set omkring sig, drog forbi som i et helt Festoptog. Det saa fra gammel Tid Riddere og Fruer til Hest, med Fjer i Hatten og med Falk paa Haand, ride gennem Skoven; Jagthornet lød, og Hundene halsede; det saa fjendtlige Soldater i blanke Vaaben og brogede Klæder, med Spyd og Hellebarder, slaa Telt op og atter tage det ned; Vagtilden blussede, og der blev sunget og sovet under Træets udstrakte Grene; det saa Kærestefolk i stille Lykke mødes her i Maaneskin og skære deres Navne, det første Bogstav, ind i den graagrønne Bark. Citar og Æolsharpe var engang, ja, der laa Aaringer imellem, hængt op i Egens Grene af rejsende, muntre Svende, nu hang de der igen, nu klang de der igen saa yndeligt. Skovduerne kurrede, som vilde de fortælle, hvad Træet følte derved, og Gøgen kukkede, hvor mangen Sommerdag det skulde leve.

Da var det, som om en ny Livsstrømning rislede det lige ned i de mindste Rødder og op i de højest ragende Grene, lige ud i Bladene; Træet følte, at det strakte sig derved, ja det fornam med Rødderne, hvorledes der ogsaa nede i Jorden var Liv og Varme; det fornam sin Styrke tage til, det voksede højere og højere; Stammen skød op, der var ingen Stillestaaen, den voksede mer og altid mer, Kronen blev fyldigere, bredte sig, løftede sig, — og alt som Træet voksede, voksede ogsaa dets Velværen, dets lyksaliggørende

Længsel efter altid at naa højere, lige op til den lysende, varme Sol.

Allerede var det vokset højt over Skyerne, der, som mørke Trækfugleskarer eller store, hvide Svaneflokke, drog hen under det.

Og hvert af Træets Blade kunde se, som havde det Øjne at se med; Stjernerne blev synlige ved Dagen, saa store og blanke; hver af dem blinkede som et Par Øjne, saa milde, saa klare; de mindede om kendte, kærlige Øjne, Barneøjne, Kærestefolks-Øjne, naar de mødtes under Træet.

Det var et livsaligt Øjeblik, saa frydefuldt! og dog, i al den Fryd fornam det en Længsel og Lyst efter, at alle de andre Skovens Træer dernede, alle Buske, Urter og Blomster maatte kunne løfte sig med, føle og fornemme denne Glans og Glæde. Det mægtige Egetræ, i al sin Herligheds Drøm, var ikke fuldt lykkeligt uden at have dem med alle, smaa og store, og denne Følelse bævede igennem Grene og Blade, saa inderligt, saa stærkt som i et Menneskes Bryst.

Træets Krone bevægede sig, som om det søgte og savnede, det saa tilbage, og da fornam det Duft af Skovmærker og snart endnu stærkere Duft af Kaprifolier og Violer, det troede at kunne høre Gøgen svare sig.

Ja, gennem Skyerne pippede frem Skovens grønne Toppe, det saa under sig de andre Træer vokse og løfte sig som det; Buske og Urter skød højt i Vejret; enkelte rev sig løs med Rod og fløj hurtigere. Birken var snarest; som en hvid Lynstraale knitrede dens slanke Stamme opad, Grenene bølgede som grønne Flor og Faner; den hele Skovnatur, selv det brunfjedrede Rør, voksede med, og Fuglene fulgte med og sang, og paa Straaet, der som et langt, grønt Silkebaand løst flagrede og fløj, sad Græshoppen og spillede med Vingen paa sit Skinneben; Oldenborrerne brummede,

og Bierne summede, hver Fugl sang med sit Næb, alt var Sang og Glæde lige ind i Himlen.

„Men den lille røde Blomst ved Vandet, den skulde ogsaa med!“ sagde Egetræet; „og den blaa Klokkeblomst! og den lille Gaaseurt!“ — ja, Egen vilde have dem alle sammen med.

„Vi er med! vi er med!“ sang og klang det.

„Men de smukke Skovmærker fra forrige Sommer — og Aaret forud var her en Flor af Liljekonvaller —! og det vilde Æbletræ, hvor stod det dejligt — og al den Skovpragt i Aaringer, i mange Aaringer —! havde den dog levet og blevet til nu, saa havde den ogsaa kunnet være med!“

„Vi er med! vi er med!“ sang og klang det endnu højere oppe, det syntes, som om de var fløjet foran.

„Nej, det er alt for utrolig dejligt!“ jublede den gamle Eg. „Jeg har dem alle sammen! smaa og store! ikke een er glemt! hvor er dog al den Lyksalighed mulig og tænkelig!“

„I Guds Himmel er den mulig og tænkelig!“ klang det.

Og Træet, der altid voksede, fornam, at dets Rødder løsnede sig fra Jorden.

„Det er nu det allerbedste!“ sagde Træet, „nu holder ingen Baand mig! jeg kan flyve op til det allerhøjeste i Lys og Glans! og alle kære har jeg med! smaa og store! alle med!“

„Alle!“

Det var Egetræets Drøm, og medens det drømte, gik en voldsom Storm hen over Hav og Land i den hellige Julenat; Søen væltede tunge Bølger mod Stranden, Træet knagede, bragede og rykkedes op med Rod, netop idet det drømte, at dets Rødder løsnede sig. Det faldt. Dets tre

Hundrede og fem og tresindstyve Aar var nu som en Dag for Døgnfluen.

Julemorgen, da Solen kom frem, havde Stormen lagt sig; alle Kirkeklokker ringede festligt, og fra hver Skorsten, selv den mindste paa Husmandens Tag, løftede sig Røgen blaalig som fra Alteret ved Druidens Fest, Takkens Offerrøg. Søen blev mere og mere stille, og paa et stort Fartøj derude, der i Natten havde vel overstaaet det haarde Vejr, hejsedes nu alle Flag, julefestligt og smukt.

„Træet er borte! Det gamle Egetræ, vort Mærke paa Landet!“ sagde Søfolkene. „Det er faldet i denne Stormnat! Hvo skal kunne erstatte det; det kan ingen!“

Saadan Ligtale, kort, men velment, fik Træet, der laa udstrakt paa Snetæppet ved Stranden; og hen over det klang Salmesang fra Skibet, Sangen om Julens Glæde og Menneskenes Sjæls Frelse i Kristo og det evige Liv:

„Syng højt i Sky, Guds Kirkeflok!
Halleluja, nu har vi nok,
den Fryd er uden Lige!
Halleluja, Halleluja!“

saa lød den gamle Salme, og hver derude paa Skibet løftedes paa sin Vis ved den og Bønnen, ret som det gamle Træ løftede sig i sin sidste, sin dejligste Drøm Julenat.

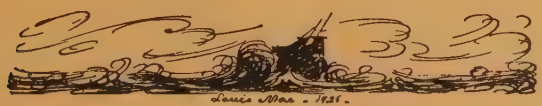

Verdens dejligste Rose.

Der var engang en mægtig Dronning, i hvis Have fandtes de dejligste Blomster for enhver af Aarets Tider og fra

alle Verdens Lande, men især var det Roserne, som hun elskede, og derfor havde hun af disse de mest forskellige Arter, lige fra den vilde Hæk med de æbleduftende, grønne Blade til Provences skønneste Rose, og de vokste op ad Slottets Mure, slyngede sig om Søjlerne og Vindueskarmene, ind i Gangene og hen ad Loftet i alle Sale; og Roserne vekslede i Duft, Form og Farve.

Men Sorg og Bedrøvelse boede herinde; Dronningen laa paa sin Sotteseng, og Lægerne forkyndte, at hun maatte dø.

„Der er dog een Frelse for hende!“ sagde den viseste iblandt dem. „Bring hende Verdens dejligste Rose, den, der er Udtrykket af den højeste og reneste Kærlighed; kommer den for hendes Øjne, før de brister, da dør hun ikke.“

Og unge og gamle kom rundt om fra med Roser, de dejligste, der blomstrede i hver Have, men de Roser var det ikke; fra Kærlighedens Urtegaard maatte Blomsten hentes; men hvilken Rose d e r var Udtrykket af den højeste, den reneste Kærlighed?

Og Skjaldene sang om Verdens dejligste Rose; hver nævnede sin. Og der gik Bud vidt om Land til hvert Hjerte, der slog i Kærlighed, der gik Bud til hver Stand og hver Alder.

„Ingen har endnu nævnet Blomsten!“ sagde den vise. „Ingen har peget paa det Sted, hvor den fremsprang i sin Herlighed. Ikke er det Roserne fra Romeo og Julies Kiste eller fra Valborgs Grav, skønt de Roser vil altid dufte gennem Sagn og Sange, det er ej Roserne, som skyder frem fra Winkelrieds blodige Lanser, fra Blodet, der helligt vælder ud fra Heltens Bryst i Døden for Fædrelandet, skønt ingen Død er mere sød, ingen Rose rødere end dette Blod, der da flyder. Ej heller er det hin Underblomst, for

hvis Pleje Manden i Aar og Dag, i lange søvnløse Nætter, i den ensomme Stue, hengiver sit friske Liv, Videnskabens magiske Rose!"

„Jeg ved, hvor den blomstrer!" sagde en lyksalig Moder, der med sit spæde Barn kom til Dronningens Leje. „Jeg ved, hvor Verdens dejligste Rose findes! Den Rose, der er Udtrykket af den højeste og reneste Kærlighed. Den blomstrer paa de blussende Kinder af mit søde Barn, naar det styrket af Søvnen slaar Øjnene op og ler imod mig med hele sin Kærlighed!"

„Dejlig er den Rose, men en dejligere findes der!" sagde den vise.

„Ja, langt skønnere!" sagde en af Kvinderne. „Jeg har set den; en mere ophøjet hellig Rose blomstrer der ikke, men den var bleg, som Terosens Blade; paa Dronningens Kinder saa jeg den; hun havde lagt sin kongelige Krone og gik selv i den lange, sorgfyldte Nat med sit syge Barn, græd over det, kyssede det og bad til Gud en Bøn for det, som en Moder beder i Angstens Time!"

„Hellig og vidunderlig i sin Magt er Sorgens hvide Rose, men dog er det ikke den!"

„Nej, Verdens dejligste Rose saa jeg foran Herrens Alter!" sagde den fromme, gamle Biskop. „Jeg saa den lyse, som om en Engels Aasyn viste sig. De unge Piger gik til Nadverens Bord, fornyede deres Daabs Pagt, og der blussede Roser, og der blegnede Roser paa de friske Kinder; en ung Pige stod der; hun saa med hele Sjælens fulde Renhed og Kærlighed op mod sin Gud; det var Udtrykket af den reneste og den højeste Kærlighed!"

„Velsignet være den!" sagde den vise, „dog ingen af eder har endnu nævnet Verdens dejligste Rose."

Da traadte ind i Stuen et Barn, Dronningens lille Søn;

Taarerne stod i hans Øjne og paa hans Kinder; han bar en stor, opslagen Bog, dens Bind var af Fløjl og med store Sølvhægter.

„Moder!“ sagde den lille, „oh, hør dog, hvad jeg har læst!“ og Barnet satte sig ved Sengen og læste af Bogen om ham, der hengav sig selv til Korsets Død for at frelse Menneskene, selv de ufødte Slægter. „Større Kærlighed gives der ikke!“

Og der gik et Rosenskær over Dronningens Kinder, hendes Øjne blev saa store, saa klare, thi hun saa fra Bogens Blade løfte sig Verdens dejligste Rose, Billedet af den, som fremsprang fra Kristi Blod paa Korsets Træ.

„Jeg ser den!“ sagde hun. „Aldrig dør den, som ser den Rose, den dejligste paa Jorden!“

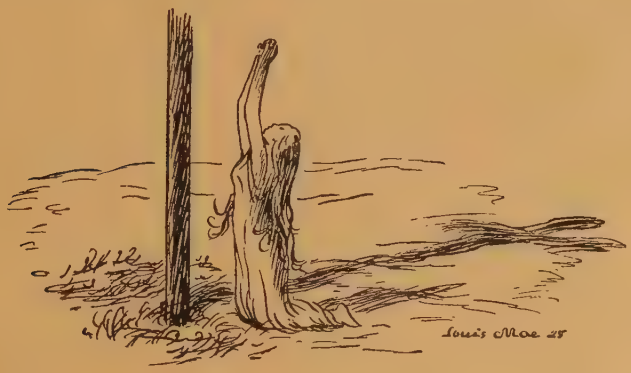

Svanereden.

Mellem Østersøen og Nordhavet ligger en gammel Svanerede, og den kaldes Danmark; i den er født og fødes Svaner, hvis Navne aldrig skal dø.

I Oldtiden fløj en Svaneflok herfra hen over Alperne ned til Majlandets grønne Sletter, hvor der var dejligt at bo; Svaneflokken kaldtes Longobarder.

En anden Skare, med skinnende Fjer og trofaste Øjne, svang sig ned mod Byzanz, satte sig der om Kejserens

Trone og udbredte sine store, hvide Vinger som Skjolde for at beskærme ham. Den fik Navnet Væringer.

Der lød fra Frankrigs Kyst et Angstens Skrig for de blodige Svaner, der med Ild under Vingerne kom fra Norden, og Folket bad: „Fri os Gud fra de vilde Normanner!“

Paa Englands engfriske Grønsvær, ved den aabne Strand, stod den danske Svane med tredobbelt Kongekrone paa Hovedet, sit gyldne Scepter strakte den hen over Landet.

I Knæ bøjede Hedningerne sig paa Pommerns Kyster, og de danske Svaner kom med Korsets Flag og med draget Sværd.

Det var i de ældgamle Dage! siger du.

Ogsaa nærmere vor Tid blev set mægtige Svaner flyve ud fra Reden.

Det lyste gennem Luften, det lyste hen over Verdens Lande, Svanen spredte ved sine stærke Vingeslag den dæmrende Taage, og Stjernehimlen blev mere synlig, det var, som om den kom Jorden nærmere; det var Svanen Tycho Brahe.

„Ja, dengang!“ siger du, „men nu i vore Dage!“ Da saa vi Svane flyve ved Svane i herlig Flugt. En lod sin Vinge glide hen over Guldharpens Strenge, og det klang gennem Norden, Norges Fjelde løftede sig højere i Oldtids Sollys; det susede i Gran og Birk; Nordens Guder, Helte og ædle Kvinder viste sig i den dybe, mørke Skovgrund.

Vi saa en Svane slaa med Vingen mod Marmorfjeldet, saa at det brast og de i Stenen bundne Skønhedsskikkelser skred frem ved solklar Dag og Menneskene rundt om i Landene løftede deres Hoveder for at se disse mægtige Skikkelser.

Vi saa en tredie Svane spinde Tanketraaden: den fæ-

stes nu fra Land til Land, rundt om Jorden, saa at Ordet flyver med Lynets Fart gennem Landene.

Vor Herre har kær den gamle Svanerede mellem Østersø og Nordhav. Lad mægtige Fugle kun komme gennem Luften for at sønderrive den: „Det skal ej ske!“ Selv de dunløse Unger stiller sig i Kreds paa Redens Kant, det har vi set, de lader sig hugge i det unge Bryst, saa deres Blod flyder, de slaar med Næb og med Klo.

Aarhundreder vil endnu gaa hen, Svaner flyve fra Reden, ses og høres rundt om i Verden, før den Tid kommer, at der i Aand og Sandhed skal kunne siges: „Det er den sidste Svane, den sidste Sang fra Svanereden!“

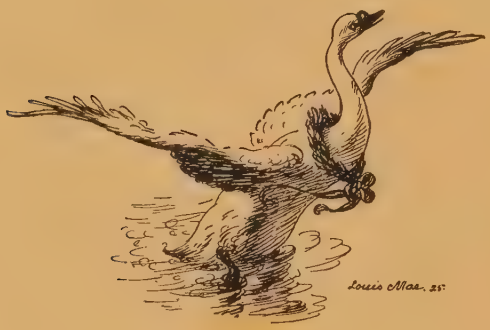

Holger Danske.

Der er i Danmark et gammelt Slot, som hedder Kronborg, det ligger lige ud i Øresund, hvor de store Skibe hver Dag sejler forbi i Hundredvis, baade engelske, russiske og preussiske; og de hilser med Kanoner for det gamle Slot: „Bum!“ og Slottet svarer igen med Kanoner: „Bum!“ for saaledes siger Kanonerne „God Dag!“ — „Mange Tak!“ — Om Vinteren sejler der ingen Skibe, saa ligger alt med Is lige over til det svenske Land, men det er ordentlig ligesom en hel Landevej, der vajer det danske Flag og det svenske Flag, og danske og svenske Folk siger hinanden: „God Dag!“ — „Mange Tak!“ men ikke med Kanoner, nej, med venligt Haandtag, og den ene henter Hvedebrød og Kringler hos den anden, for fremmed Mad smager bedst. Men Pragten i det hele er dog det gamle Kronborg, og under det er det, at Holger Danske sidder i den dybe, mørke Kælder, hvor ingen kommer; han er klædt i Jern og Staal og støtter sit Hoved paa de stærke Arme; hans lange Skæg hænger ud over Marmorbordet, hvori det er vokset fast; han sover og drømmer, men i Drømme ser han alt, hvad der sker heroppe i Danmark. Hver Juleaften kommer en Guds Engel og siger ham, at det er

rigtigt, som han har drømt, og at han godt kan sove igen, for Danmark er endnu ikke i nogen ordentlig Fare! men kommer det i en, ja, saa vil den gamle Holger Danske rejse sig, saa Bordet revner, naar han trækker Skægget til sig! saa kommer han frem og slaar, saa det kan høres i alle Verdens Lande.

Alt dette om Holger Danske sad en gammel Bedstefader og fortalte sin lille Sønnesøn, og den lille Dreng vidste, at hvad Bedstefader sagde, det var sandt. Og mens den gamle sad og fortalte, saa snittede han paa et stort Træbillede; det skulde forestille Holger Danske og stilles forud paa et Skib; for den gamle Bedstefader var Billedsnitter, og det er saadan en Mand, som skærer ud til Skibenes Gallioner, efter som hvert Skib skal kaldes; og her havde han udskaaret Holger Danske, der stod saa rank og stolt med sit lange Skæg og holdt i den ene Haand det brede Slagsværd, men støttede den anden Haand paa det danske Vaaben.

Og den gamle Bedstefader fortalte saa meget om mærkelige danske Mænd og Kvinder, at den lille Sønnesøn til sidst syntes, at nu vidste han lige saa meget, som Holger Danske kunde vide, der jo dog kun drømte derom; og da den lille kom i Seng, tænkte han saa meget derpaa, at han ordentlig knugede sin Hage til Sengedynen og syntes, at han havde et langt Skæg, der var groet fast i den.

Men den gamle Bedstefader blev siddende ved sit Arbejde og snittede paa den sidste Del deri, det var det danske Vaaben; og nu var han færdig, og han saa paa det hele, og han tænkte paa alt, hvad han havde læst og hørt, og hvad han i Aften havde fortalt den lille Dreng; og han nikkede og tørrede sine Briller, satte dem paa igen og sagde: „Ja, i min Tid kommer nok ikke Holger Danske! men Drengen der i Sengen kan maaske faa ham at se og

Louis Mac 25

være med, naar det rigtig gælder!" og den gamle Bedstefader nikkede, og jo mere han saa paa sin Holger Danske, des tydeligere blev det ham, at det var et godt Billede, han der havde gjort; han syntes ordentlig, at det fik Kulør, og at Harnisket skinnede som Jern og Staal; Hjerterne i det danske Vaaben blev mere og mere røde, og Løverne sprang med Guldkroner paa.

„Det er dog det dejligste Vaaben, nogen i Verden har!" sagde den gamle. „Løverne er Styrke, og Hjerterne er Mildhed og Kærlighed!" og han saa paa den øverste Løve og tænkte paa Kong Knud, der bandt det store England til Danmarks Kongestol, og han saa paa den anden Løve og tænkte paa Valdemar, som samlede Danmark og betvang de vendiske Lande; han saa paa den tredie Løve og tænkte paa Margrete, som forenede Danmark, Sverrig og Norge; men idet han saa paa de røde Hjerter, saa skinnede de endnu stærkere end før, de blev til Flammer, som bevægede sig, og hans Tanke fulgte hver af dem.

Den første Flamme førte ham ind i et snævert, mørkt Fængsel; der sad en Fange, en dejlig Kvinde, Christian den Fjerdes Datter: Eleonora Ulfeldt; og Flammen satte sig som en Rose paa hendes Bryst og blomstrede sammen med hendes Hjerte, hun, den ædleste og bedste af alle danske Kvinder.

„Ja, det er et Hjerte i Danmarks Vaaben!" sagde den gamle Bedstefader.

Og hans Tanker fulgte Flammen, som førte ham ud paa Havet, hvor Kanonerne buldrede, hvor Skibene laa indhyllede i Røg; og Flammen hæftede sig som et Ordensbaand paa Hvitfeldts Bryst, idet han til Flaadens Frelse sprængte sig og sit Skib i Luften.

Og den tredie Flamme førte ham til Grønlands usle

Hytter, hvor Præsten Hans Egede stod med Kærlighed i Ord og Gerning; Flammen var en Stjerne paa hans Bryst, et Hjerte til det danske Vaaben.

Og den gamle Bedstefaders Tanker gik foran den svævende Flamme, thi hans Tanke vidste, hvor Flammen vilde hen. I Bondekonens fattige Stue stod Frederik den Sjette og skrev sit Navn med Kridt paa Bjælken; Flammen bævede paa hans Bryst, bævede i hans Hjerte; i Bondens Stue blev hans Hjerte et Hjerte i Danmarks Vaaben. Og den gamle Bedstefader tørrede sine Øjne, for han havde kendt og levet for Kong Frederik med de sølvhvide Haar og de ærlige, blaa Øjne, og han foldede sine Hænder og saa stille frem for sig. Da kom Bedstefaders Sønnekone og sagde, at det var sildigt, nu skulde han hvile, og at Aftensbordet var dækket.

„Men dejligt er det dog, hvad du der har gjort, Bedstefader!“ sagde hun. „Holger Danske og hele vort gamle Vaaben! — Det er, ligesom om jeg havde set det Ansigt før!“

„Nej, det har du nok ikke!“ sagde den gamle Bedstefader, „men jeg har set det, og jeg har stræbt at snitte det i Træ, saaledes som jeg husker det. Dengang var det, da Englænderne laa paa Reden, den danske anden April, da vi viste, vi var gamle Danske! Paa „Danmark“, hvor jeg stod i Steen Billes Eskadre, havde jeg en Mand ved min Side; det var, som Kuglerne var bange for ham! Lystig sang han gamle Viser og skød og stred, som var han mer end et Menneske. Jeg husker hans Ansigt endnu; men hvorfra han kom, hvorhen han gik, ved jeg ikke, ved ingen. Jeg har tidt tænkt, det var nok gamle Holger Danske selv, der var svømmet ned fra Kronborg og hjalp os i Fa-

rens Stund; det var nu min Tanke, og der staar hans Billede!“

Og det kastede sin store Skygge helt op ad Væggen, selv noget hen ad Loftet; det saa ud, som var det den virkelige Holger Danske selv, som stod der bagved, for Skyggen rørte sig, men det kunde da ogsaa være, fordi Flammen i Lyset ikke brændte stadig. Og Sønnekonen kyssede den gamle Bedstefader og førte ham hen i den store Lænestol foran Bordet, og hun og hendes Mand, som jo var den gamle Bedstefaders Søn og Fader til den lille Dreng, der laa i Sengen, sad og spiste deres Aftensmad, og den gamle Bedstefader talte om de danske Løver og de danske Hjerter, om Styrken og Mildheden, og ganske tydeligt forklarede han, at der var endnu en Styrke foruden den, der laa i Sværdet, og han pegede paa Hylden, hvor der laa gamle Bøger, hvor alle Holbergs Komedier laa, de, som saa tidt var læst, for de var saa morsomme, man syntes ordentlig at kende alle de Personer deri fra gamle Dage.

„Se, han har ogsaa vidst at hugge!“ sagde den gamle Bedstefader; „han har hugget det gale og kantede af Folk, saa langt han kunde!“ og gamle Bedstefader nikkede hen til Spejlet, hvor Almanakken stod med „Rundetaarn“, og saa sagde han: „Tyge Brahe, han var ogsaa en, som brugte Sværdet; ikke til at hugge i Kød og Ben, men hugge en tydeligere Vej op imellem alle Himlens Stjerner! — Og saa han, hvis Fader var af min Stand, den gamle Billedsnitters Søn, han, vi selv har set med det hvide Haar og de stærke Skuldre, han, som nævnes af alle Verdens Lande! ja, han kunde hugge, jeg kan kun snitte! Jo, Holger Danske kan komme paa mange Maader, saa at der i alle Verdens Lande høres om Danmarks Styrke! Skal vi saa drikke Bertels Skaal!“

Men den lille Dreng i Sengen saa tydeligt det gamle Kronborg med Øresund, den virkelige Holger Danske, som sad dybt dernede med Skægget vokset fast i Marmorbordet og drømte om alt, hvad der sker heroppe; Holger Danske drømte ogsaa om den lille fattige Stue, hvor Billedsnitteren sad, han hørte alt, hvad der blev talt, og nikkede i Drømme og sagde:

„Ja, husk kun paa mig, I danske Folk! behold mig i Tanke! jeg kommer i Nødens Time."

Og uden for Kronborg skinnede den klare Dag, og Vinden bar Jægerhornets Toner over fra Nabolandet, Skibene sejlede forbi og hilsede: „Bum! bum!" og fra Kronborg svarede det: „Bum! bum!" men Holger Danske vaagnede ikke, hvor stærkt de skød, for det var jo bare: „God Dag!" — „Mange Tak!" Der skal skydes anderledes, før han vil vaagne; men han vaagner nok, for der er Krummer i Holger Danske!

Dyndkongens Datter.

Storkene fortæller for deres smaa saa mange Eventyr, alle fra Sumpen og Mosen; de er almindeligvis afpassede efter Alder og Fatteevne; de mindste Unger er fornøjede med, at der siges „krible, krable, plurremurre!“ det finder de udmærket, men de ældre vil have en dybere Betydning, eller i det mindste noget om Familien. Af de to ældste

og længste Eventyr, som har holdt sig hos Storkene, kender vi alle det ene, det om Moses, der af sin Moder blev sat ud i Nilens Vande, funden af Kongens Datter, fik en god Opdragelse og blev en stor Mand, som man siden ikke ved om, hvor han blev begravet. Det er ganske almindeligt.

Det andet Eventyr kendes endnu ikke, maaske fordi det er næsten indenlandsk. Det Eventyr er gaaet fra Storkemor til Storkemor i tusinde Aar, og hver af dem har fortalt det bedre og bedre, og vi fortæller det nu allerbedst.

Det første Storkepar, som kom med det og levede ind i det, havde deres Sommerophold paa Vikingens Bjælkehus oppe ved Vildmosen i Vendsyssel; det er i Hjørring Amt, højt mod Skagen i Jylland, naar vi skal tale med Kundskaber; det er endnu en uhyre stor Mose, man kan læse om den i Amtsbeskrivelsen. Her har været Havbund, men den har hævet sig, staar der; den strækker sig milevidt, til alle Sider omgiven af vaade Enge og gyngende Kær, med Tørvemoser, Multebær og usle Træer; næsten altid svæver en Taage hen over den, og for halvfjerdsindstyve Aar siden fandtes her endnu Ulve; den kan rigtignok kaldes „Vildmosen“, og man kan tænke sig, hvor vildsom, hvor megen Sump og Sø her har været for tusinde Aar siden! ja, i det enkelte saa man dengang her, hvad man endnu ser: Rørene havde samme Højde, samme Slags lange Blade og violbrune Fjerblomster, som de bærer endnu, Birken stod med hvid Bark og fine, løsthængende Blade ligesom endnu, og hvad de levende, som kom her, angaar, ja, Fluen bar sin Florsklædning med samme Snit som nu, Storkens Livkulør var hvidt med sort og røde Strømper, derimod havde Menneskene paa den Tid et andet Kjolesnit end nu til Dags, men hver af dem, Træl eller Jæger, hvem som helst der traadte ud paa Hængedyndet, gik

det for tusinde Aar siden, som det endnu gaar dem, der kommer her, de plumpede i og sank ned til Dyndkongen, som de kaldte ham, der regerede nede i det store Moserige. Gungekongen kunde han ogsaa kaldes, men vi synes nu bedst om at sige Dyndkongen; og det kaldte Storkene ham ogsaa. Meget lidt ved man om hans Regering, men det er maaske det bedste.

Nær ved Mosen, tæt op til Limfjorden, laa Vikingens Bjælkehus med stensat Kælder, Taarn og tre Sæt Stokværk; øverst paa Taget havde Storken bygget Rede, Storkemoder laa paa Æg og var vis paa, de vilde lykkes.

En Aften blev Storkefader noget længe ude, og da han kom hjem, saa han forpjusket og ilfærdig ud.

„Jeg har noget ganske forfærdeligt at fortælle dig!“ sagde han til Storkemoder.

„Lad være med det!“ sagde hun, „husk paa, at jeg ligger paa Æg, jeg kunde have Skade af det, og da virker det paa Æggene!“

„Du maa vide det!“ sagde han. „Hun er kommen her, Datteren af vor Vært i Ægypten! hun har vovet Rejsen herop, og væk er hun!“

„Hun, som er af Feernes Slægt! fortæl dog! Du ved, at jeg kan ikke taale at vente i denne Tid, da jeg ligger!“

„Ser du, Mor! hun har dog troet paa, hvad Doktoren sagde, som du fortalte mig; hun har troet paa, at Moseblomsten heroppe kunde hjælpe hendes syge Fader, og hun er fløjet i Fjerham med de to andre Fjerhams-Prinsesser, der hvert Aar skal her nordpaa for at bade sig og forynges! Hun er kommen, og hun er væk!“

„Du gør det saa vidtløftigt!“ sagde Storkemoder, „Æggene kan blive forkølede! jeg kan ikke taale at være i Spænding!“

„Jeg har passet paa!“ sagde Storkefader, „og i Aften, jeg gik i Rørene, hvor Hængedyndet kan bære mig, da kom tre Svaner, der var noget ved Svinget, som sagde mig: pas paa, det er ikke helt Svane, det er Svaneham kun! Du kender det paa Følelsen, Mor! ligesom jeg; du ved, hvad der er det rette!“

„Ja vist!“ sagde hun, „men fortæl om Prinsessen! jeg er ked af at høre om Svaneham!“

„Her midt i Mosen, ved du, er ligesom en Sø,“ sagde Storkefader, „du kan se et Stykke af den, naar du vil lette dig; derop til Rørene og det grønne Hængedynd laa en stor Elletrunte; paa den satte de tre Svaner sig, slog med Vingerne og saa sig om; den ene af dem kastede Svanehammen, og jeg kendte i hende vor Hus-Prinsesse fra Ægypten; hun sad nu og havde ingen anden Kappe om sig end sit lange, sorte Haar; hun bad de to andre, hørte jeg, at passe vel paa Svanehammen, naar hun dykkede ned under Vandet for at plukke Blomsten, som hun troede at se. De nikkede og lettede, løftede paa den løse Fjerkjole; se hvad mon de vil med den, tænkte jeg, og hun spurgte dem vistnok lige om det samme, og Svar fik hun, Syn for Sagn: de fløj i Vejret med hendes Fjerham! „Dyk du ned!“ raabte de, „aldrig flyver du mer i Svaneham, aldrig ser du Ægyptens Land! sid du i Vildmosen!“ og saa rev de hendes Fjerham i hundrede Stykker, saa Fjerene fløj rundt omkring, som om det var et Snefog, og bort fløj de to Skarns Prinsesser!“

„Det er rædsomt!“ sagde Storkemoder, „jeg kan ikke taale at høre det! — sig mig saa, hvad der skete videre!“

„Prinsessen jamrede og græd! Taarerne trillede ned paa Elletrunten, og saa rørte den sig, for det var Dyndkongen selv, ham, der bor i Mosen. Jeg saa, hvor Trunten

vendte sig, og saa var den ingen Trunte mer, der stak op lange, dyndede Grene, ligesom Arme; da blev det stakkels Barn forskrækket og sprang af Sted ind paa det gyngende Hængedynd, men der kan det ikke bære mig, mindre hende, hun sank straks i, og Elletrunten gik ned med, det var ham, der halede; der kom store, sorte Bobler, og saa var der ikke Spor mere. Nu er hun begravet i Vildmosen, aldrig kommer hun med Blomst til Ægyptens Land. Du havde ikke holdt ud at se paa det, Mor!"

„Saadant noget skulde du slet ikke fortælle mig i denne Tid! det kan gaa ud over Æggene! — Prinsessen hytter sig nok! hun faar sagtens Hjælp! havde det været mig eller dig, en af vore, saa havde det været forbi!"

„Jeg vil dog hver Dag se efter!" sagde Storkefader, og det gjorde han.

Nu gik der en lang Tid.

Da saa han en Dag, at dybt fra Bunden skød frem en grøn Stilk, og da den naaede op til Vandspejlet, vokste frem et Blad, bredere og altid bredere; tætved kom en Knop, og da Storken en Morgenstund fløj hen over den, aabnede sig, ved de stærke Solstraaler, Blomsterknoppen, og midt i den laa et dejligt Barn, en lille Pige, ligesom om hun var stegen op fra Bad; hun lignede i den Grad Prinsessen fra Ægypten, at Storken først troede, at det var hende, der var bleven lille, men da han tænkte sig om, fandt han det rimeligere, at det var hendes og Dyndkongens Barn; derfor laa hun i Aakande.

„Der kan hun da ikke blive liggende!" tænkte Storken, „i min Rede er vi allerede saa mange! men, der falder mig noget ind! Vikingefruen har ingen Børn, tidt ønskede hun sig en lille, jeg faar jo Skyld for at bringe de smaa,

Louis Mai 25

nu vil jeg dog en Gang gøre Alvor af det! jeg flyver til Vikingefruen med Barnet; der vil blive en Fornøjelse!"

Og Storken tog den lille Pige, fløj til Bjælkehuset, slog med Næbbet Hul paa den Blæreskinds Rude, lagde Barnet ved Vikingefruens Bryst, fløj saa til Storkemor og fortalte, og Ungerne hørte paa det; de var store nok dertil.

„Ser du, Prinsessen er ikke død! hun har sendt den lille herop, og nu er den anbragt!"

„Det har jeg jo sagt fra første Færd!" sagde Storkemoder, „tænk nu lidt paa dine egne! det er snart paa Rejsetiden; det begynder af og til at krible mig under Vingerne! Gøgen og Nattergalen er allerede af Sted, og Vagtlerne hører jeg tale om, at vi snart faar god Medvind! vore Unger staar sig nok ved Manøvren, kender jeg dem ret!"

Naa, hvor Vikingefruen blev glad, da hun om Morgenen vaagnede og fandt ved sit Bryst det lille, dejlige Barn; hun kyssede og klappede det, men det skreg forfærdeligt og sprællede med Arme og Ben, det syntes slet ikke fornøjet; til sidst græd det sig i Søvn, og som det laa der, var det noget af det dejligste, man kunde se paa. Vikingefruen var saa glad, saa let, saa karsk, det bares hende for, at nu vilde vist hendes Husbond med alle hans Mænd lige saa uventet komme som den lille, og saa fik hun og hele Huset travlt, for at alt kunde være i Stand. De lange, kulørte Tapeter, som hun og Pigerne selv havde vævet med Billeder af deres Afguder, Odin, Thor og Freja, som de kaldtes, blev hængt op; Trællene maatte skure de gamle Skjolde, som der pyntedes med, Hynder blev lagt paa Bænkene, og tørt Brænde blev lagt paa Ildstedet midt i Hallen, for at Baalet straks kunde tændes. Vikingefruen tog selv fat med, saa at hun ud paa Aftenen var betydelig træt og sov godt.

Da hun nu henimod Morgenen vaagnede, blev hun inderlig forskrækket, thi det lille Barn var rent borte; hun sprang op, tændte en Fyrrespaan og saa rundt om, og da laa der, hvor hun strakte sine Fødder i Sengen, ikke det lille Barn, men en stor, hæslig Padde; hun blev ganske ækel ved den, tog en svær Stang og vilde slaa Frøen ihjel, men den saa paa hende med saadanne underlige, bedrøvede Øjne, at hun ikke kunde slaa til. Endnu en Gang saa hun rundt om, Frøen gav et fint, ynkeligt Kvæk, hun for sammen derved og sprang fra Sengen hen til Lugen, den smækkede hun op; Solen kom i det samme frem, kastede sine Straaler lige ind i Sengen paa den store Padde, og det var med eet, som om Udyrets brede Mund trak sig sammen og blev lille og rød, Lemmerne strakte sig i den nydeligste Skikkelse, det var hendes eget lille, dejlige Barn, der laa, og ingen hæslig Frø.

„Hvad er dog det!“ sagde hun, „har jeg drømt en ond Drøm! det er jo mit eget yndige Alfebarn, der ligger!“ og hun kyssede og trykkede det til sit Hjerte, men det rev og bed om sig ligesom en vild Kattekilling.

Ikke den Dag, heller ikke den næste kom Vikingeherren, skønt han var paa Vejen, men Vinden var imod, den blæste sydpaa for Storkene. Medbør for en er Modbør for en anden.

I et Par Dage og Nætter blev det Vikingefruen klart, hvordan det stod sig med hendes lille Barn, det var jo en forfærdelig Trolddom, der hvilede over det. Ved Dagen var det dejligt som en Lysalf, men havde en ond, vild Natur, om Natten derimod var det en hæslig Padde, stille og klynkende, med sorrigfulde Øjne; her var to Naturer, der skiftede om, baade udad og indad; det kom af, at den lille Pige, som Storken havde bragt, ejede ved Dagen sin

rette Moders Ydre, men paa den Tid sin Faders Sindelag; ved Natten derimod fik det Slægtskabet med ham synligt i sit Legemes Skikkelse, derimod straalede da, inde i det, Moderens Sind og Hjerte. Hvo kunde løse denne ved Sejdkunst øvede Magt? Vikingefruen havde Angst og Bedrøvelse derover, og dog hang hendes Hjerte ved den stakkels Skabning, om hvis Tilstand hun ikke troede at turde fortælle sin Husbond, naar han nu snart kom hjem, thi da vilde han vist, som Skik og Brug var, lægge det stakkels Barn ud paa Alfarvej og lade det tage af hvem, der vilde. Det nænnede den skikkelige Vikingefrue ikke, han skulde kun ved den lyse Dag faa Barnet at se.

En Morgenstund susede Storkevingerne hen over Taget; der havde om Natten over hundrede Storkepar udhvilet sig efter den store Manøvre, nu fløj de op for at drage sydpaa.

„Alle Mand færdig!“ hed det, „Kone og Børn med!“

„Jeg er saa let!“ sagde Storkeungerne, „det kribler og krabler mig lige ud i Benene, som om jeg var fyldt med levende Frøer! hvor det er dejligt at skulle rejse udenlands!“

„Hold jer i Flokken!“ sagde Fader og Moder, „og lad ikke Knebberen gaa saa meget, det tager paa Brystet.“

Og de fløj.

I samme Stund klang Luren hen over Heden, Vikingen var landet med alle sine Mænd; de vendte hjem med rigt Bytte fra den galliske Kyst, hvor Folket, som i Bretland, i deres Skræk sang:

„Fri os fra de vilde Normanner!“

Naa, hvor der blev Liv og Lystighed i Vikingeborgen ved Vildmosen! Mjødkarret kom ind i Hallen, Baalet blev tændt, og Heste blev slagtet; her skulde ordentlig brases

op. Offergoden sprængte det varme Hesteblod paa Trællene som Indvielse; Ilden knitrede, Røgen trak hen under Loftet, Soden dryppede fra Bjælken, men det var man vant til. Gæster var indbudt, og de fik gode Gaver, glemt var Rænker og Falskhed; drukket blev der, og de kastede hverandre de gnavede Knogler i Ansigtet, det var Tegn paa godt Humør. Skjalden, — det var saadan et Slags Spillemand, men som ogsaa var Krigsmand, havde været med dem og vidste, hvad det var, han sang om, — gav dem en Vise, hvori de hørte om alle deres Krigsgerninger og Mærkværdigheder; ved hvert Vers kom det samme Omkvæd: „Formue dør, Frænder dør, selv dør man ligervis, men aldrig dør et herligt Navn!“ og saa slog de alle paa Skjolde og hamrede med Kniven eller et Knogleben paa Bordpladen, saa at det kunde høres.

Vikingefruen sad paa Tværbænken i den aabne Gildeshal, hun havde Silkekjole, Guldarmringe og store Ravperler; hun var i sin bedste Stads, og Skjalden nævnede ogsaa hende i sin Sang, talte om den gyldne Skat, hun havde bragt sin rige Husbond, og denne var rigtig glad over det dejlige Barn, han havde kun set det ved Dagen i al dets Dejlighed; Vildskabet, der var ved det, syntes han godt om; hun kunde blive, sagde han, en drabelig Skjoldmø, der slog sin Kæmpe; ikke vilde hun blinke med Øjnene, naar øvet Haand, i Spøg, hug med det skarpe Sværd Øjenbrynene af hende.

Mjødkarret blev tømt, et nyt kørt op, ja der blev drukket fyldeligt, det var Folk, der kunde taale fuldt op. Det Ordsprog var der dengang: „Kvæget ved, naar det skal gaa hjem fra Græsning, men uklog Mand kender aldrig sin Maves Maal.“ Ja, det vidste man, men man ved et og gør et andet! man vidste ogsaa, at „Kær bliver kedelig,

naar han sidder længe i anden Mands Hus!“ men man blev dog her, Sul og Mjød er en god Ting! det gik lysteligt! og til Natten sov Trællene i den varme Aske, dyppede Fingrene i den fede Sod og slikkede dem. Det var en rar Tid!

Endnu en Gang i Aaret drog Vikingen paa Tog, uagtet Efterhøstens Storme rejste sig; han gik med sine Mænd til Bretlands Kyst, det var jo „bare over Vandet“, sagde han, og hans Husfrue blev tilbage med sin lille Pige, og vist var det, at Plejemoderen snart næsten holdt mere af den stakkels Padde med de fromme Øjne og de dybe Suk end af Dejligheden, der rev og bed om sig.

Den raa, vaade Efteraarstaage, „Mundløs“, der gnaver Bladene af, laa hen over Skov og Hede. „Fugl Fjerløs“, som de kalder Sneen, fløj tæt paa hinanden, Vinteren var paa Vej; Spurvene tog Storkereden i Beslag og ræsonnerede paa deres Vis over det fraværende Herskab; dette selv, Storkeparret med alle Ungerne, ja, hvor var de nu?

Storkene var nu i Ægyptens Land, hvor Solen skinnede varmt, som hos os paa en dejlig Sommerdag. Tamarinder og Akacier blomstrede rundt om, Muhameds Maane straalede blankt fra Tempelkuplerne; paa de slanke Taarne sad mangt et Storkepar og hvilede ud efter den lange Rejse; hele store Flokke havde Rede ved Rede paa de mægtige Søjler og sønderbrudte Buer af Templer og glemte Steder; Daddelpalmen løftede sit Skærmtag højt op, som om den vilde være Solskærm. De hvidgraa Pyramider stod som Skyggerids paa den klare Luft hen imod Ørkenen, hvor Strudsen viste, den kunde bruge sine Ben, og Løven sad

med store, kloge Øjne og saa paa Marmorsfinksen, der laa halvt begravet af Sandet. Nilens Vande var traadt tilbage, hele Flodlejet myldrede med Frøer, og det var nu for Storkefamilien det allerdejligste Skue i dette Land. Ungerne troede, at det var Øjenforblindelse, saa mageløst fandt de det hele.

„Saadan er det her, og saadan har vi det altid i vort varme Land!“ sagde Storkemoder, og det kriblede de smaa i Maven.

„Faar vi endnu mere at se?“ sagde de, „skal vi meget, meget længer ind i Landet?“

„Der er ikke noget videre at se!“ sagde Storkemoder, „ad den frodige Kant er kun vildsom Skov, hvor Træerne vokser i hverandre og filtres sammen af piggede Slyngplanter, kun Elefanten med sine plumpe Ben kan der træde sig Vej; Slangerne der er os for store og Firbenene for muntre. Vil I ad Ørkenen til, saa faar I Sand i Øjnene, gaar det fint til, og gaar det groft til, kommer I ind i en Sandhose; nej, her er bedst! her er Frøer og Græshopper! her bliver jeg og I med!“

Og de blev. De gamle sad i deres Rede paa den slanke Minaret, hvilede sig og havde dog travlt med at glatte Fjerene og gnide med Næbbet paa de røde Strømper; saa løftede de Halsene, hilsede gravitetisk og hævede Hovedet med den høje Pande og de fine, glatte Fjer, deres brune Øjne straalede saa klogt. Hunungerne gik gravitetisk om mellem de saftige Rør, skottede efter de andre Storkeunger, gjorde Bekendtskab og slugte ved hvert tredie Skridt en Frø, eller gik og dinglede med en lille Slange, det tog sig godt ud, troede de, og det smagte. Hanungerne gjorde Klammeri, baskede hinanden med Vingerne, hug med Næbbet, ja, stak til Blods, og saa blev den forlovet og den

forlovet, Hanungerne og Hunungerne, det var jo det, de levede for. De byggede Rede og kom saa igen i nyt Klammeri, for i de hede Lande er de nu alle saa hidsige, men fornøjeligt var det, og især en stor Glæde for de gamle; alting klæder ens Unger! Hver Dag var her Solskin, hver Dag fuldt op at æde, man kunde kun tænke paa Fornøjelse. — Men inde i det rige Slot hos den ægyptiske Husvært, som de kaldte ham, var den slet ikke til Huse.

Den rige, mægtige Herre laa paa Løjbænk, stiv i alle sine Lemmer, udstrakt som en Mumie, midt i den store Sal med de brogede malede Vægge; det var, ligesom om han laa i en Tulipan. Slægtninge og Tjenere stod om ham, død var han ikke, leve kunde man heller ikke ret sige, at han gjorde; den frelsende Moseblomst fra de nordlige Lande, den, der skulde søges og plukkes af den, som højest elskede ham, vilde aldrig blive bragt. Hans unge, dejlige Datter, som i Svaneham fløj over Hav og Lande, højt mod Norden, skulde aldrig vende tilbage; „hun er død og borte!“ havde de to hjemvendte Svanejomfruer meldt; de havde sat en hel Historie sammen derom, den fortalte de:

„Vi fløj alle tre højt i Luften, da saa en Jæger os og afskød sin Pil; den ramte vor unge Veninde, og langsomt syngende sit Farvel, sank hun, som en døende Svane, ned midt i Skovsøen; der ved Bredden under en duftende Hængebirk begravede vi hende; dog Hævn har vi taget; Ild bandt vi under Vingen paa Svalen, der byggede under Jægerens Rørtag, det tændtes, Huset slog op i Lue, han brændte inde, det lyste ud over Søen hen til den hældende Hængebirk, hvor hun nu er Jord i Jorden; aldrig kommer hun til Ægyptens Land!“

Og saa græd de begge to, og Storkefader, dengang han

hørte det, knebrede med Næbbet, saa at det skraldede efter:

„Løgn og Paafund!“ sagde han. „Jeg kunde have Lyst til at jage dem Snabelen lige ind i Brystet!“

„Og brække den af!“ sagde Storkemoder, „saa kom du til at se godt ud! tænk først paa dig selv og saa paa din Familie, alt det andet ligger udenfor!“

„Jeg vil dog sætte mig paa Randen af den aabne Kuppel i Morgen, naar alle de lærde og vise samles for at tale om den syge; maaske de saa kommer Sandheden lidt nærmere!“

Og de lærde og vise kom sammen og talte meget, vidt og bredt, som Storken ikke kunde faa noget ud af, — og der kom heller ikke noget ud deraf for den syge eller for Datteren i Vildmosen; men derfor kan vi gerne høre lidt paa det, man maa jo høre paa saa meget.

Men nu er det rigtigst ogsaa at høre og vide, hvad der var gaaet forud, saa er vi bedre med i Historien, i det mindste lige saa meget som Storkefader.

„Kærlighed føder Liv! den højeste Kærlighed føder det højeste Liv! kun gennem Kærlighed er Livets Frelse for ham at vinde!“ var der blevet sagt, og det var overmaade klogt og godt sagt, forsikrede de lærde.

„Det er en køn Tanke!“ sagde straks Storkefader.

„Jeg forstaar den ikke rigtigt!“ sagde Storkemoder, „og det er ikke min Skyld, men Tankens, dog det kan da ogsaa være det samme, jeg har andet at tænke paa!“

Og nu havde de lærde talt om Kærligheden mellem dit og dat, Forskellen der var, Kærligheden, som Kærestefolk fornam, og den mellem Forældre og Børn, mellem Lyset og Væksterne, hvorledes Solstraalen kyssede Dyndet, og at Spiren derved kom frem — det var saa vidtløf-

tigt og lærd sat ud, at det blev umuligt for Storkefader at følge med, endsige at gentage det; han blev ganske tankefuld derved, lukkede Øjnene halvt i og stod paa eet Ben en hel Dag derefter; Lærdommen var ham for svær at bære.

Dog det forstod Storkefader, han havde hørt baade Smaafolk og de allerfornemste tale lige ud af Hjertebunden, at det var en stor Ulykke for mange Tusinder og for Landet med, at den Mand laa syg og ikke kunde komme sig; Glæde og Velsignelse vilde det være, om han fik sin Sundhed igen. „Men hvor vokser Sundhedsblomsten for ham?“ derom havde de spurgt alle sammen, spurgt i lærde Skrifter, i blinkende Stjerner, i Vejr og Vind, spurgt ad alle de Omveje, der var at finde, og til sidst havde de lærde og vise, som sagt, faaet det ud: „Kærlighed føder Liv, Livet til Faderen,“ og der sagde de mere, end de selv forstod; de gentog og skrev da op som Recept: „Kærlighed føder Liv,“ men hvorledes hele den Ting efter Recepten skulde laves sammen, ja, derved stod man. Til sidst blev de enige derom, Hjælpen maatte komme ved Prinsessen, hun, der med hele sin Sjæl og sit Hjerte holdt af denne Fader. Man faldt endelig ogsaa paa, hvorledes det kunde bringes i Stand, ja, det var nu mere end Aar og Dag siden, hun skulde om Natten, naar Nyet, der tændtes, igen var nede, begive sig ud til Marmorsfinksen ved Ørkenen, kaste Sandet bort fra Døren i Fodstykket, og der gaa gennem den lange Gang, som førte ind midt i en af de store Pyramider, hvor en af Oldtids mægtige Konger, omgiven af Pragt og Herlighed, laa i Mumiehylster; her skulde hun hælde sit Hoved til den døde, og da vilde aabenbares hende, hvor Liv og Frelse for hendes Fader var at vinde.

Alt dette havde hun udført og i Drømme erfaret, at fra den dybe Mose oppe i det danske Land, Stedet var blevet ganske nøjagtigt betegnet, maatte hun hjembringe den Lotusblomst, der i Vandets Dyb havde berørt hendes Bryst, da vilde han frelses.

Og derfor fløj hun i Svaneham fra Ægyptens Land op til Vildmosen. Se, alt dette vidste Storkefader og Storkemoder, og nu ved vi det tydeligere, end vi før vidste det. Vi ved, at Dyndkongen drog hende ned til sig, ved, at hun for dem i Hjemmet er død og borte; kun den viseste af dem alle sagde endnu, ligesom Storkemoder: „Hun hytter sig nok!“ og det vilde de da vente paa, for de vidste ikke noget bedre.

„Jeg tror, at jeg rapser Svanehammen fra de to Skarns Prinsesser!“ sagde Storkefader, „saa kan de da ikke komme til Vildmosen at gøre Fortræd; Svanehammene selv gemmer jeg deroppe, til der er Brug for dem!“

„Hvor oppe gemmer du dem?“ spurgte Storkemoder.

„I vor Rede ved Vildmosen!“ sagde han. „Jeg og vore yngste Unger kan hjælpes ad med at føre dem, og bliver de os for besværlige, saa er der Steder nok paa Vejen til at skjule dem til næste Trækning. Een Svaneham var vel nok for hende, men to er bedre; det er godt at have meget Rejsetøj i et nordligt Land!“

„Du faar ikke Tak for det!“ sagde Storkemoder, „men du er jo Herre! jeg har ikke noget at sige uden i Liggetiden!“

I Vikingeborgen ved Vildmosen, hvorhen Storkene fløj mod Vaaren, havde den lille Pige faaet Navn; Helga havde de kaldt hende, men det Navn var alt for blødt for et saa-

dant Sind som det, den dejligste Skikkelse her havde; Maaned for Maaned kom det mere frem, og i Aaringer, ja, medens Storkene gjorde samme Rejse, i Høst mod Nilen, i Foraar mod Vildmosen, blev det lille Barn en stor Pige, og før man tænkte derover, var hun den dejligste Jomfru i sit sekstende Aar; dejlig af Skal, men haard og barsk af Kærne, vildere end de fleste i denne haarde, mørke Tid.

Det var hende en Lyst at stænke med sine hvide Hænder det dampende Blod af den slagtede Offerhest; hun bed i Vildskab Halsen over paa den sorte Hane, som Offergoden skulde slagte, og til sin Plejefader sagde hun i fuld Alvor:

„Kom din Fjende og slog Tov om Bjælkehovederne af Taget, lettede det over dit Kammer, medens du sov, jeg skulde ikke vække dig, om jeg kunde! jeg hørte det ikke, saaledes surrer Blodet mig endnu om det Øre, hvorpaa du for Aaringer siden gav mig en Kindhest, du! Jeg husker!"

Men Vikingen troede ikke paa de Ord, han var ligesom de andre daaret af hendes Dejlighed, vidste heller ikke om, hvorledes Sind og Skind skiftede hos liden Helga. Uden Sadel sad hun som groet fast til Hesten, der jog i fuldt Løb, og ikke sprang hun af, om den bedes med de andre ondsindede Heste. I alle sine Klæder kastede hun sig tidt fra Skrænten ud i Fjordens stærke Strømning og svømmede Vikingen i Møde, naar hans Baad styrede mod Land. Af sit dejlige, lange Haar skar hun den længste Lok og flettede sig deraf en Streng til sin Bue:

„Selvgjort er velgjort!" sagde hun.

Vikingefruen var vel efter Tid og Vane stærk i Villie og Sind, men mod Datteren var hun at ligne som en

blød, angst Kvinde, hun vidste jo ogsaa, at det var Troldom, der hvilede over det forfærdelige Barn.

Det var, som om Helga, ret af ond Fornøjelse, lidt for ofte fandt paa, naar Moderen stod paa Svalen eller traadte ud i Gaarden, at sætte sig op paa Brøndkanten, slaa med Arme og Ben og derpaa lade sig plumpe ned i det snævre, dybe Hul, hvor hun, med Frønaturen, dykkede og løftede sig igen, kravlede saa, ligesom om hun var en Kat, og kom drivende af Vand ind i Højsalen, saa at de grønne Blade, der var strøet paa Gulvet, vendte sig i den vaade Strøm.

Dog eet Baand var der, som holdt liden Helga, det var Aftenskumringen; i den blev hun stille og ligesom eftertænksom, lod sig kalde og føre; da ligesom drog en indre Fornemmelse hende til Moderen, og naar Solen sank og Forvandlingen ude og inde fulgte, sad hun der stille, sørgmodig, skrumpet sammen i Paddeskikkelsen, Kroppen var vel nu langt større end dette Dyrs, men just derved des grueligere; hun saa ud som en ynkelig Dværg med Frøhoved og Svømmehud mellem Fingrene. Der var noget saa bedrøveligt i de Øjne, hun saa med, Stemmen havde hun ikke, kun et hult Kvæk, ret som et Barn, der hulker i Drømme; da kunde Vikingefruen tage hende paa sit Skød, hun glemte den hæslige Skikkelse, saa kun paa de bedrøvede Øjne og sagde mer end een Gang:

„Næsten kunde jeg ønske, at du altid var mit stumme Frø-Barn! Du er mere forfærdelig at se paa, naar Dejligheden vender udad."

Og hun skrev Runer mod Sejd og Syge, kastede dem over den elendige, men Bedring viste sig ikke.

„Man skulde ikke tro, at hun har været saa lille, at hun har ligget i en Aakande!" sagde Storkefader; „nu er hun

et helt Menneske og hendes ægyptiske Moder op ad Dage; hende saa vi aldrig siden! hun hyttede sig ikke, som du og den lærdeste troede. Jeg har nu Aar ud, Aar ind fløjet paa Kryds og tværs over Vildmosen, men hun gav aldrig Tegn fra sig! Ja, det kan jeg sige dig, jeg har i de Aaringer, jeg er kommen herop nogle Dage forud for dig, at jeg kunde bøde paa Reden, sætte et og andet i Stand, fløjet en hel Nat, som om jeg var en Ugle eller Flagermus, idelig over det aabne Vand, men til ingen Nytte! den fik vi da heller ikke for de to Svanehamme, som jeg og Ungerne slæbte herop fra Nilens Land; det var besværligt nok, i tre Rejser tog vi dem. Nu har de ligget i mange Aar paa Bunden af Reden, og sker her engang Ildsulykke, sker det, at Bjælkehuset brænder af, saa er de da væk!"

„Og vor gode Rede er væk!" sagde Storkemoder, „den tænker du mindre paa end paa det Fjertøj og din Mose-Prinsesse! Du skulde engang gaa ned til hende og blive i Dyndet! Du er en daarlig Fader for dine egne, det har jeg sagt, fra jeg laa paa Æg første Gang. Faar vi eller vore Unger bare ikke en Pil i Vingen af den gale Vikingetøs! hun ved jo ikke, hvad hun gør. Vi er dog lidt ældre hjemme her end hun, det skulde hun betænke! vi glemmer aldrig vore Skyldigheder, vi giver vore Afgifter aarlig, en Fjer, et Æg og en Unge, som ret er. Tror du, at naar hun er udenfor, jeg gider gaa derned som i gamle Dage, og som jeg gør i Ægypten, hvor jeg er halv Kammerat med dem, uden at glemme mig, kiger i Kar og i Gryde? Nej, jeg sidder heroppe og ærgrer mig over hende — Tøs! — og jeg ærgrer mig over dig med! Du skulde have ladet hende ligge i Aakanden, saa havde hun været væk!"

„Du er meget agtværdigere end din Tale!“ sagde Storkefader — „jeg kender dig bedre, end du kender dig selv!“

Og saa gjorde han et Hop, to tunge Vingeslag, strakte Benene bagud og fløj, sejlede af Sted uden at røre Vingerne, han var et godt Stykke borte, da tog han et kraftigt Tag, Solen skinnede paa de hvide Fjer, Hals og Hoved strakte sig fremad! Der var Fart og Sving.

„Han er dog den dejligste endnu af dem alle sammen!“ sagde Storkemoder, „men jeg siger ham det ikke.“

Tidlig denne Høst kom Vikingen hjem med Bytte og Fanger; mellem disse var en ung kristen Præst, en af de Mænd, der forfulgte de nordiske Landes Afguder. Ofte i den sidste Tid var i Hal og Fruerstue blevet talt om den ny Tro, der bredte sig vidt om i alle Lande sydpaa, ja, ved den hellige Ansgarius endogsaa var naaet op til Hedeby ved Slien; selv liden Helga havde hørt om Troen paa den hvide Krist, der af Kærlighed til Menneskene havde givet sig hen for at frelse dem; det var for hende, som man siger, gaaet ind ad det ene Øre og ud ad det andet; det Ord Kærlighed syntes hun kun at have Fornemmelse for, naar hun i den ynkelige Frøskikkelse krøb sammen i det aflukkede Kammer; men Vikingefruen havde lyttet til og følt sig forunderlig greben ved de Sagn og Sagaer, der gik om Sønnen af en eneste sand Gud.

Mændene, komne hjem fra Tog, havde fortalt om de prægtige Templer af hugne, kostelige Sten, rejste for ham, hvis Bud var Kærlighed; et Par svære, gyldne Kar, kunstigt udskaarne og helt af det pure Guld, var hjembragt, der var ved hvert en egen krydret Duft, det var Røgelse-

kar, som de kristne Præster svang foran Alteret, hvor aldrig Blod flød, men Vinen og det indviede Brød forvandledes til h a n s Blod, som havde givet sig hen for endnu ufødte Slægter.

I Bjælkehusets dybe, stensatte Kælder var den fangne, unge kristne Præst bragt ned, snørt med Bastbaand om Fødder og Hænder; dejlig var han, „som Baldur at se!“ sagde Vikingefruen, og hun rørtes ved hans Nød, men ung Helga lystede, at der skulde drages et Tov gennem hans Haser og han bindes til Halerne af de vilde Okser.

„Saa skulde jeg slippe Hundene løs; huj! af Sted over Moser og Kær, ad Heden til! det vilde være lystigt at se, lystigere endnu at kunne følge ham paa Farten!“

Dog den Død vilde Vikingen ikke, han skulde lide, men, som Fornægter og Forfølger af de høje Guder, i Morgen den Dag ofres paa Blodstenen i Lunden, det var første Gang, at her et Menneske ofredes.

Ung Helga bad om, hun maatte bestænke Gudebillerne og Folket med Blodet af ham; hun sleb den blanke Kniv, og da en af de store, glubske Hunde, hvoraf der var nok paa Gaarden, løb hende hen over Fødderne, stak hun den Kniven ind i Siden: „Det er for at prøve den!“ sagde hun, og Vikingefruen saa bedrøvet paa den vilde, ondsindede Pige, og da Natten kom og Skønhedsskikkelsen hos Datteren i Krop og Sjæl skiftede om, talte hun til hende Sorgens varme Ord ud af en bedrøvet Sjæl.

Den grimme Padde med Troldens Krop stod foran og hæftede de brune, sorgfulde Øjne paa hende, hørte og syntes at forstaa med Menneskets Tanke.

„Aldrig, selv til min Husbond, er det kommet paa min Tunge om, hvad dobbelt jeg lider ved dig!“ sagde Vikingefruen, „der er mere Ynk i mit Hjerte over dig, end jeg

selv troede! stor er en Moders Kærlighed; men aldrig kom Kærlighed i dit Sind! Dit Hjerte er som en kold Dyndklump! hvorfra er du dog kommen i mit Hus!"

Da sitrede forunderligt den ynkelige Skikkelse, det var, som om de Ord berørte et usynligt Baand mellem Legeme og Sjæl, der kom store Taarer i Øjnene.

„Din haarde Tid vil engang komme!" sagde Vikingefruen, „gruelig vil den ogsaa blive for mig! — bedre om du som Barn var stillet ud paa Alfarvej og Nattekulden havde lullet dig til Døde!" Og Vikingefruen græd de salte Taarer og gik vred og bedrøvet bort, om bag det løse Skindtæppe, der hang over Bjælken og delte Stuen.

Alene sad i Krogen den sammenskrumpne Padde; der var lydløst, men efter korte Mellemrum kom, inde i hende, et halvkvalt Suk; det var, som om, i Smerte, et Liv fødtes i Hjertets Vraa. Hun gjorde et Skridt frem, lyttede, gik atter et Skridt og greb nu med de ubehjælpelige Hænder om den tunge Stang, der var skudt for Døren; sagte fik hun den fra, stille trak hun bort Pinden, der var stukket ind over Klinken; hun greb den tændte Lampe, der stod i Kammeret foran; det var, som en stærk Villie gav hende Kræfter; hun drog Jernpinden ud af den stængede Lem, listede sig ned til Fangen; han sov; hun rørte ved ham med sin kolde, klamme Haand, og da han vaagnede og saa den hæslige Skikkelse, gøs han som for et ondt Syn. Hun drog sin Kniv, overskar hans Baand og vinkede ad ham, at han skulde følge hende.

Han nævnede hellige Navne, gjorde Korsets Tegn, og da Skikkelsen stod uforandret, sagde han Bibelens Ord: „Salig er den, som handler forstandigen mod den ringe; Herren skal redde ham paa en ond Dag! — Hvo er du?

Hvorfra dette Ydre af Dyret og dog fuld af Barmhjertighedens Gerning!“

Paddeskikkelsen vinkede og førte ham bag skjulende Tæpper hen ad en ensom Gang, ud til Stalden, pegede paa en Hest, han svang sig op paa den, men ogsaa hun satte sig der forrest og holdt i Dyrets Manke. Den fangne forstod hende, og i hurtigt Trav red de en Vej, som han aldrig vilde have fundet, ud til den aabne Hede.

Han glemte hendes hæslige Skikkelse, Herrens Naade og Barmhjertighed fornam han virkede gennem Utysket; fromme Bønner bad han, og hellige Sange istemte han; da sitrede hun, var det Bønnens og Sangens Magt, der virkede her, eller var det Kuldegyset ved Morgenen, der snart vilde komme? Hvad var det vel, hun fornam? Hun løftede sig højt i Vejret, vilde standse Hesten og springe ned; men den kristne Præst holdt hende fast med al sin Kraft, sang højt en Salme, som mægtede den at løse Trolddommen, der holdt hende i den hæslige Frøskikkelse, og Hesten jog vildere frem, Himlen blev rød, den første Solstraale trængte gennem Skyen, og ved det klare Væld af Lyset kom Omskiftelsen, hun var den unge Dejlighed med det dæmoniske, onde Sind; han holdt den skønneste, unge Kvinde i sine Arme og forfærdedes derover, sprang ned fra Hesten, standsede den, idet han troede at møde en ny ødelæggende Trolddom; men ung Helga var i samme Spring ogsaa paa Jorden, den korte Barnekjole naaede hende kun til Knæet; den skarpe Kniv rev hun af sit Bælte og styrtede ind paa den overraskede.

„Lad mig naa dig!“ raabte hun, „lad mig naa dig, og Kniven skal komme op i dig! Du er jo bleg som Hø! Træl! skægløs!“

Hun trængte ind paa ham; de brødes i en svær Kamp,

men det var, som om en usynlig Kraft gav den kristne Mand Styrke; han holdt hende fast, og det gamle Egetræ tætved kom ham til Hjælp ved ligesom med sine fra Jorden halv løsnede Rødder at binde hendes Fødder, der var gledet ind under dem. Tætved sprudlede en Kilde, han stænkede hende med det friske Væld over Bryst og Ansigt, bød den urene Aand fare ud og signede hende efter kristelig Brug, men Daabens Vand har ikke Kraft der, hvor ikke Troens Væld ogsaa strømmer indenfra.

Og dog var han ogsaa heri den stærke; ja mer end Mands Styrke mod den stridende onde Kraft laa der i hans Gerning, den ligesom betog hende, hun lod Armene synke, saa med forundrede Blikke og blegnende Kinder paa denne Mand, der syntes en mægtig Troldmand, stærk i Sejd og hemmelig Kunst; det var mørke Runer, han læste, Lønstaver, han tegnede i Luften! ikke for den blinkende Økse eller skarpe Kniv, om han havde svunget den mod hendes Øjne, vilde hun have gjort et Blink, men hun gjorde det, da han skrev Korsets Tegn paa hendes Pande og Bryst; som en tam Fugl sad hun nu, Hovedet bøjede sig mod Brystet.

Mildt talte han til hende om den Kærlighedens Gerning, hun havde øvet mod ham i denne Nat, da hun i Frøens hæslige Ham var kommen, havde løst hans Baand og ført ham ud til Lys og Liv; hun var ogsaa bunden, bunden med trangere Baand end han, sagde han, men ogsaa hun skulde, og ved ham, komme til Lys og Liv. Til Hedeby, til den hellige Ansgarius, vilde han bringe hende; der, i den kristne Stad, vilde Fortryllelsen hæves; men ikke foran paa Hesten, selv om hun godvilig sad der, turde han føre hende.

„Bag paa Hesten maa du sidde, ikke foran mig! Din

Trolddoms Skønhed har en Magt, som er fra det onde, jeg frygter den — og dog er Sejren for mig i Kristo!"

Han bøjede sine Knæ, bad saa fromt og inderligt! det var, som om den tavse Skovnatur indviedes derved til en hellig Kirke; Fuglene begyndte at synge, som hørte de med til den ny Menighed, de vilde Krusemynter duftede, som vilde de erstatte Ambra og Røgelse; højt forkyndte han Skriftens Ord:

„Lyset fra det høje har besøgt os for at skinne for dem, som sidder i Mørket og i Dødens Skygge, at styre vore Fødder paa Fredens Vej!"

Og han talte om Alnaturens Forlængsel, og mens han talte, stod Hesten, der havde baaret dem i vildt Løb, stille og ruskede i de store Brombærranker, saa at de modne, saftige Bær faldt paa liden Helgas Haand, bydende sig selv til Vederkvægelse.

Hun lod sig taalmodig løfte op paa Hestens Ryg, sad der som en Søvngængerske, der ikke vaager og dog ikke vandrer. Den kristne Mand bandt to Grene sammen med et Bastbaand, at de dannede et Kors, det holdt han højt i Haanden, og saa red de gennem Skoven, der blev tættere, Vejen dybere, eller slet ingen Vej. Slaaentornen stod som Vejbom, man maatte ride uden om den; Kilden blev ikke til rindende Bæk, men til staaende Mose, man maatte ride uden om den. Der laa Styrke og Vederkvægelse i den friske Skovluft, der laa en ikke ringere Kraft i Mildhedens Ord, der klang i Tro og Kristenkærlighed, i den inderlige Trang til at føre den betagne til Lys og Liv.

Regndraaben, siger man jo, huler den haarde Sten, Havets Bølger gør i Tiden de afrevne kantede Klippesten runde, Naadens Dug, som var oprunden for liden Helga, hulede det haarde, rundede det skarpe; vel var det ikke

at kende, hun vidste det ikke selv, hvad ved Spiren i Jorden, ved en kvægende Væde og den varme Solstraale, at den gemmer i sig Vækst og Blomst.

Som Moderens Sang for Barnet umærkeligt hæfter sig i Sindet og det laller efter de enkelte Ord uden at forstaa dem, men disse siden samler sig i Tanken og i Tiden bliver klarere, saaledes virkede ogsaa her Ordet, der mægter at skabe.

De red ud af Skoven, hen over Heden, atter igennem vejløse Skove, da mødte de henimod Aften Røvere.

„Hvor har du stjaalet den dejlige Glut!“ raabte de, stoppede Hesten, rev de to ridende ned, thi mandstærke var de. Præsten havde ikke andet Værge end Kniven, som han havde taget fra liden Helga, den stødte han om sig med, en af Røverne svingede sin Økse, men den unge kristne Mand gjorde et lykkeligt Spring til Side, ellers var han bleven ramt, nu for Øksens Æg dybt ind i Hestens Hals, saa Blodet strømmede ud og Dyret styrtede til Jorden; da for liden Helga, som vækket af sin lange, dybe Tankehvile, hen og kastede sig over det gispende Dyr; den kristne Præst stillede sig foran hende til Værn og Værge, men en af Røverne svingede sin tunge Jernhammer mod hans Pande, saa at den knustes og Blod og Hjerne sprøjtede rundt om, død faldt han til Jorden.

Røverne greb liden Helga om hendes hvide Arm; Solen gik i det samme ned, den sidste Solstraale slukkedes, og hun forvandledes til en hæslig Padde; den hvidgrønne Mund gik ud over det halve Ansigt, Armene blev tynde og slimede, en bred Haand med Svømmehud bredte sin Vifteform; — da slap Røverne hende forfærdede; hun stod som det hæslige Udyr midt imellem dem, og efter Frøens Natur hoppede hun i Vejret, højere end hun selv var, og

forsvandt i Tykningen; da mærkede Røverne, at det var Lokes onde List eller hemmelig Sejdkunst, og forfærdede skyndte de sig bort derfra.

Fuldmaanen var alt oppe, snart gav den Glans og Lysning, og frem fra Krattet krøb, i Frøens ynkelige Ham, liden Helga; hun standsede ved Liget af den kristne Præst og ved sin dræbte Ganger, hun saa paa dem med Øjne, som syntes at græde; Frøhovedet gav et Kvæk, som om et Barn brister i Graad. Hun kastede sig snart over den ene, snart over den anden, tog Vand i Haanden, der ved Svømmehuden blev større og mere hul, og gød det over dem. Døde var de, døde vilde de blive! hun forstod det. Snart kunde de vilde Dyr komme og æde deres Krop; nej, det maatte ikke ske! derfor gravede hun i Jorden, saa dybt hun mægtede det; en Grav vilde hun aabne for dem, men hun havde kun til at grave med en stærk Trægren og begge sine Hænder, men paa dem spændte mellem Fingrene Svømmehuden, den revnede, Blodet flød. Hun begreb, at Arbejdet vilde ikke lykkes hende; da tog hun Vand og vaskede den dødes Ansigt, bedækkede det med friske, grønne Blade, bar store Grene hen og lagde over ham, rystede Løv derindimellem, tog saa de sværeste Sten, hun mægtede at løfte, lagde dem over de døde Legemer og tilstoppede Aabningerne med Mos, da troede hun, at Gravhøjen var stærk og fredet, men under dette tunge Arbejde var Natten skredet hen, Solen brød frem — og liden Helga stod i al sin Dejlighed, med blødende Hænder og for første Gang med Taarer paa de rødmende, jomfruelige Kinder.

Da var det i Forvandlingen, som to Naturer brødes inde i hende; hun sitrede, saa omkring sig, som vaagnede hun af en ængstende Drøm, for derpaa hen til den slanke Bøg, holdt sig fast ved den, for dog at have en Støtte, og snart, i et Nu, klatrede hun, som en Kat, op i Træets Top og klamrede sig fast; hun sad der som et ængstet Egern, sad der den lange Dag i den dybe Skovensomhed, hvor alt er stille og dødt, siger man jo! — dødt, ja, der fløj et Par Sommerfugle om hinanden, i Leg eller Strid; der var tætved nogle Myretuer, hver med flere Hundrede travle Smaaskabninger, der myldrede frem og tilbage; i Luften dansede utallige Myg, Sværm ved Sværm; der jog forbi Skarer af surrende Fluer, Vor Herres Høns, Guldsmede og andre vingede Smaadyr, Regnormen krøb frem fra den vaade Grund, Muldvarpene skød op, — for Resten var det stille, dødt rundt om, dødt, som man siger og forstaar det. Ingen lagde Mærke til liden Helga uden Skovskaderne, der fløj skrigende om Træets Top, hvor hun sad; de hoppede hen ad Grenene mod hende i dristig Nysgerrighed. Et Blink af hendes Øjne var et Blink, der jog dem bort igen, men de blev ikke klogere paa hende og hun ikke heller paa sig selv.

Da Aftenen var nær og Solen begyndte at synke, kaldte Forvandlingen hende til ny Bevægelse; hun lod sig glide ned ad Træet, og idet den sidste Solstraale slukkedes, sad hun der i Frøens sammenkrympede Skikkelse, med Hændernes sønderrevne Svømmehinder, men Øjnene straalede nu med en Skønhedsglans, som de knap ejede før i Dejlighedens Skikkelse; det var de mildeste, fromme Pigeøjne, der lyste frem bag Frø-Larven, de vidnede om det dybe Sind, det menneskelige Hjerte. Skønhedsøjnene brast i Graad, græd Hjertets tunge Lettelsestaarer.

Der laa endnu ved den rejste Grav det Kors af Grene, der med Bastbaand var bundet sammen, det sidste Arbejde af ham, som nu var død og borte; liden Helga tog det, Tanken kom af sig selv, hun plantede det mellem Stenene over ham og den dræbte Hest. Ved Erindringens Vemod brød Taarer frem, og i denne Hjertestemning ridsede hun det samme Tegn ind i Jorden rundt om Graven, det hegnede saa pynteligt om den, — og da, idet hun med begge Hænder ridsede Korsets Tegn, faldt Svømmehuden af som en sønderreven Handske, og da hun vaskede sig i Kildens Væld og undrende saa paa sine fine, hvide Hænder, gjorde hun atter Korsets Tegn i Luften, mellem sig og den døde, da bævede hendes Læber, da rørte sig hendes Tunge, og det Navn, hun oftest paa Ridtet gennem Skoven havde hørt udsunget og udtalt, blev lydeligt fra hendes Mund, hun sagde det: „Jesus Krist!"

Da faldt Paddehammen, hun var den unge Dejlighed; — dog Hovedet bøjede sig træt, Lemmerne trængte til Hvile, — hun sov.

Men Søvnen var kun kort; ved Midnat blev hun vækket; foran hende stod den døde Hest, saa straalende, fuld af Liv, det lyste ud af Øjnene og ud af den saarede Hals; tæt ved den viste sig den dræbte kristne Præst; „skønnere end Baldur!" vilde Vikingefruen have sagt, og dog kom han som i Ildsluer.

Der var en Alvor i de store, milde Øjne, en Retfærdighedens Dom, et saa gennemtrængende Blik, at det lyste ligesom ind i Hjertets Kroge hos den prøvede. Liden Helga sitrede derved, og hendes Hukommelse vaktes med en Kraft som paa Dommens Dag. Alt hvad godt der var ydet hende, hvert kærligt Ord, der var sagt hende, blev ligesom levendegjort; hun forstod, at det var Kærlighe-

den, der havde holdt hende oppe her i Prøvelsens Dage, i hvilke Afkom af Sjæl og Dynd gærer og stræber; hun erkendte, at hun kun havde fulgt Stemningernes Tilskyndelser og selv intet gjort for sig; alt var blevet givet hende, alt var ligesom blevet ledet; hun bøjede sig ringe, ydmyg, skamfuld for den, der maatte kunne læse hver Fold i Hjertet; og i dette Øjeblik fornam hun som et Lynblink af Lutrelsens Flamme, den hellige Aands Lue.

„Du Dyndets Datter!“ sagde den kristne Præst, „af Dynd, af Jord est du kommen, — af Jord skal du igen opstaa! Solstraalen i dig gaar legemsbevidst tilbage til sit Ophav, Straalen ikke fra Sollegemet, men Straalen fra Gud! Ingen Sjæl skal fortabes, men langt er det timelige, der er Livsens Flugt i det evige. — Jeg kommer fra de dødes Land; ogsaa du skal engang rejse gennem de dybe Dale ind i det lysende Bjergland, hvor Naaden og Fuldendelsen bor. Jeg fører dig ikke til Hedeby efter Kristendaab, først maa du sprænge Vandskjoldet over den dybe Mosegrund, drage den levende Rod op for dit Liv og din Vugge, øve din Gerning, før Indvielsen tør komme.“

Og han løftede hende op paa Hesten, rakte hende et gyldent Røgelsekar som det, hun før havde set i Vikingeborgen, der kom en Duft saa sød og stærk derfra. Pandens aabne Vunde paa den dræbte lyste som et straalende Diadem; Korset tog han fra Graven, løftede det højt i Vejret, og nu for de af Sted gennem Luften, hen over den susende Skov, hen over Højene, hvor Kæmperne var jordet, siddende paa deres dræbte Gangere; og de mægtige Skikkelser rejste sig, red ud og holdt øverst paa Højen; i Maaneskinnet straalede om deres Pande den brede Guldring med Guldknude, Kaaben flagrede i Vinden. Lindormen, som rugede over Skatte, løftede sit Hoved og saa

efter dem. Dværgfolket kigede frem fra Høje og Plovfurer, de myldrede med røde, blaa og grønne Lys, en Vrimmel at se som Gnisterne i Asken af det brændte Papir.

Hen over Skov og Hede, Aaer og Kær fløj de, op mod Vildmosen; hen over den svævede de i store Kredse. Den kristne Præst løftede Korset højt, det skinnede som Guld, og fra hans Læber lød Messesangen; liden Helga sang den med, som Barnet synger ved sin Moders Sang; hun svingede Røgelsekarret, der kom en Alterduft, saa stærk, saa undervirkende, at Mosens Siv og Rør blomstrede derved; alle Spirer skød op fra den dybe Bund, alt, hvad Liv havde, løftede sig, der bredte sig en Flor af Aakander, som var det et indvirket Blomstertæppe, og paa dette laa en sovende Kvinde, ung og dejlig, liden Helga troede at se sig selv, sit Spejlbilled i det stille Vand; det var hendes Moder, hun saa, Dyndkongens Viv, Prinsessen fra Nilens Vande.

Den døde kristne Præst bød, at den sovende løftedes op paa Hesten, men denne sank under Byrden, som var dens Legeme kun et Liglagen, der flyver i Vinden, men Korsets Tegn gjorde Luftfantomet stærkt, og alle tre red de hen til den faste Grund.

Da gol Hanen i Vikingens Borg, og Synerne løste sig op i Taage, der for hen i Vinden, men ud for hinanden stod Moder og Datter.

„Er det mig selv, jeg ser i det dybe Vand!“ sagde Moderen.

„Er det mig selv, jeg ser i det blanke Skjold!“ udbrød Datteren, og de nærmede sig hinanden, Bryst mod Bryst, Favn i Favn, stærkest slog Moderens Hjerte, og hun forstod det.

„Mit Barn! mit eget Hjertes Blomst! min Lotus fra de dybe Vande!“

Og hun omarmede sit Barn og græd; og Taarerne var en ny Livsens, Kærlighedens Daab for liden Helga.

„I Svaneham kom jeg herhid og kastede den!“ sagde Moderen, „jeg sank igennem den gyngende Flom, dybt ned i Mosens Dynd, der som en Mur lukkede sig om mig; men snart fornam jeg en friskere Strømning; en Kraft drog mig dybere, altid dybere, jeg følte Søvnens Tryk paa mine Øjenlaag, jeg sov ind, jeg drømte — jeg syntes, jeg igen laa i Ægyptens Pyramide, men foran mig stod endnu den gyngende Elletrunte, der paa Mosens Flade havde skrækket mig; jeg betragtede Revnerne i Barken, og de lyste frem i Farver og blev Hieroglyffer, det var Mumiens Hylster, jeg saa paa; det brast; og ud derfra traadte den tusindaarige Drot, Mumieskikkelsen, sort som Beg, sortglinsende som Skovsneglen eller det fede, sorte Dynd, Dyndkongen eller Pyramidens Mumie, jeg vidste det ikke. Han slyngede sine Arme om mig, og det var, som om jeg maatte dø. Livet fornam jeg først igen, ved at det blev varmt paa mit Bryst og der en lille Fugl slog med Vingerne, kvidrede og sang. Den fløj fra mit Bryst højt mod det mørke, tunge Loft, men et langt, grønt Baand bandt den endnu til mig; jeg hørte og forstod dens Længsels Toner: Frihed! Solskin! til Faderen! — da tænkte jeg paa min Fader i Hjemmets solbelyste Land, mit Liv, min Kærlighed! og jeg løsnede Baandet, lod den flagre bort — hjem til Faderen. Siden hin Stund har jeg ikke drømt; jeg sov en Søvn, til visse saa tung og lang, til i denne Stund Toner og Duft løftede og løste mig!“

Det grønne Baand fra Moderens Hjerte til Fuglens Vinge, hvor flagrede det nu, hvor laa det henkastet? Kun

Storken havde set det; Baandet var den grønne Stilk, Sløjfen den skinnende Blomst, Vugge for det Barn, som nu var vokset i Dejlighed og igen hvilede ved Moderens Hjerte.

Og mens de stod der Favn i Favn, fløj Storkefader i Kredse om dem, tog saa Fart til sin Rede, hentede de der i Aaringer gemte Fjerhamme, kastede en til dem hver, og den sluttede sig om dem, og de løftede sig fra Jorden som to hvide Svaner.

„Lad os nu tale!“ sagde Storkefader, „nu forstaar vi hinandens Sprog, om end Næbbet er anderledes skaaret paa den ene Fugl end paa den anden! det træffer sig saa heldigt, som noget kan, at I kommer denne Nat, i Morgen havde vi været af Sted, Mutter, jeg og Ungerne! vi flyver sydpaa! ja, se kun paa mig! jeg er jo en gammel Ven fra Nillandet, og det er Mutter med, hun har det i Hjertet mere end i Knebberen. Hun troede altid, at Prinsessen nok hyttede sig! jeg og Ungerne har baaret Svanehammene herop —! naa, hvor jeg er glad! og hvor det er et Held, at jeg er her endnu; naar det gryr ad Dag, trækker vi af Sted! stort Storkeselskab! Vi flyver foran, flyv kun bagefter, saa tager I ikke fejl af Vejen; jeg og Ungerne skal ogsaa nok have et Øje med!“

„Og Lotusblomsten, jeg skulde bringe,“ sagde den ægyptiske Prinsesse, „den flyver i Svaneham ved min Side! mit Hjertes Blomst har jeg med, saaledes har det løst sig. Hjemad, hjemad!“

Men Helga sagde, at hun ikke kunde forlade det danske Land, før hun en Gang endnu havde set sin Plejemoder, den kærlige Vikingefrue. I Helgas Tanke gik op hver smuk Erindring, hvert kærligt Ord, hver Taare, Plejemo-

deren havde grædt, og næsten var det i dette Øjeblik, som om hun holdt mest af denne Moder.

„Ja, vi maa til Vikingegaarden!“ sagde Storkefader, „der venter jo Mor og Ungerne! hvor vil de dreje Øjne og lade Knebberen gaa! ja, Mor siger nu ikke saa meget! kort og fyndig er hun, og saa mener hun det endnu bedre! jeg vil straks slaa en Skralde, at de kan høre, at vi kommer!“

Og saa skraldede Storkefader med Næbbet, og han og Svanerne fløj til Vikingeborgen.

Derinde laa alle endnu i dyb Søvn; først sent paa Natten var Vikingefruen kommen til Ro; hun laa i Angst for liden Helga, der nu i hele tre Døgn havde været forsvundet med den kristne Præst; hun maatte have hjulpet ham bort, det var hendes Hest, der savnedes paa Stalden; ved hvilken Magt var alt dette bevirket. Vikingefruen tænkte paa de Underværker, der hørtes skete ved den hvide Krist og ved dem, som troede paa ham og fulgte ham. De vekslende Tanker fik Skikkelse i Drømmens Liv, det forekom hende, at hun endnu sad vaagen, eftertænkende paa sin Seng, og udenfor rugede Mørket. Stormen kom, hun hørte Havets Rullen i Vest og Øst, fra Nordsøen og Kattegattets Vande; den uhyre Slange, som omspændte Jorden i Havdybet, rystede i Krampetrækninger; det var mod Gudernes Nat, Ragnarok, som Hedningefolket kaldte den yderste Time, da alt skulde forgaa, selv de høje Guder. Gjallerhornet lød, og hen over Regnbuen red Guderne, klædte i Staal, for at kæmpe den sidste Kamp; foran dem fløj de vingeklædte Skjoldmøer, og Rækken sluttedes med de døde Kæmpers Skikkelser; den hele Luft lyste om dem med Nordlysblink, men Mørket var det sejrende. Det var en rædsom Stund.

Og tæt ved den ængstede Vikingefrue sad paa Gulvet liden Helga i Frøens hæslige Skikkelse, ogsaa hun skælvede og knugede sig op til Plejemoderen, som tog hende paa sit Skød og i Kærlighed holdt hende fast, ihvor hæslig end Paddehammen syntes. Luften genlød af Sværd- og Kølleslag, af susende Pile, som var det en stormende Haglbyge, der gik hen over dem. Timen var kommen, da Jord og Himmel vilde briste, Stjernerne falde, alt gaa til Grunde i Surturs Ild, men en ny Jord og Himmel, vidste hun, vilde komme, Kornet bølge, hvor Havet nu rullede hen over den golde Sandbund, den unævnelige Gud raade, og op til ham steg Baldur, den milde, kærlige, løst fra de dødes Rige — han kom — Vikingefruen saa ham, hun kendte hans Aasyn, — det var den kristne Præst.

„Hvide Krist!“ raabte hun højt, og i Navnets Nævnelse trykkede hun et Kys paa sit hæslige Frøbarns Pande; da faldt Paddehammen, og liden Helga stod der i al sin Dejlighed, mild som aldrig før og med straalende Øjne; hun kyssede Plejemoderens Hænder, velsignede hende for al den Omhu og Kærlighed, hun i Trængselens og Prøvelsens Dage forundte hende; takkede hende for de Tanker, hun havde nedlagt i hende og vakt, takkede hende for Navnets Nævnelse, det, hun gentog: hvide Krist! og liden Helga løftede sig som en mægtig Svane, Vingerne bredte sig saa store, med en Susen, som naar Trækfuglenes Skare flyver bort.

Vikingefruen vaagnede derved, og udenfor lød endnu det samme stærke Vingeslag, — det var Tiden, vidste hun, at Storkene drog herfra, dem var det, hun hørte, endnu en Gang vilde hun se dem før deres Afrejse og sige dem Farvel! Hun stod op, gik ud paa Svalen, og da saa hun paa Sidehusets Tagryg Stork ved Stork, og rundt

om Gaarden, hen over de høje Træer, fløj Skarer i store Svingninger, men lige ud for hende, paa Brøndkanten, hvor liden Helga saa tidt havde siddet og skrækket hende ved sit Vildskab, sad nu to Svaner og saa med kloge Øjne paa hende; og hun huskede paa sin Drøm, den fyldte hende endnu helt, aldeles som en Virkelighed; hun tænkte paa liden Helga i Svaneskikkelse, hun tænkte paa den kristne Præst og følte sig med eet forunderlig glad i Hjertet.

Svanerne slog med Vingerne, bøjede deres Halse, som vilde de ogsaa give deres Hilsen; og Vikingefruen bredte sine Arme ud imod dem, som om hun forstod det, smilede i Graad og mange Tanker.

Da løftede sig med Vingelarm og Knebren alle Storkene til Rejsen sydpaa.

„Vi venter ikke paa Svanerne!“ sagde Storkemoder, „vil de med, maa de komme! vi kan ikke blive her, til Brokfuglene rejser! Der er dog noget kønt i at rejse saaledes familievis, ikke som Bogfinker og Brushøns, hvor Hannerne flyver for sig og Hunnerne for sig, det er egentlig talt ikke anstændigt! — og hvad er det for et Vingeslag, Svanerne gør?“

„Hver flyver paa sit Sæt!“ sagde Storkefader, „Svanerne tager det paa skraa, Tranerne i Trekant og Brokfuglene i Slangelinie!“

„Nævn ikke Slange, naar vi flyver heroppe!“ sagde Storkemoder, „det giver kun Ungerne Lyster, som ikke kan tilfredsstilles!“

„Er det de høje Bjerge dernede, jeg hørte om?“ spurgte Helga i Svaneham.

„Det er Tordenskyer, som driver under os!“ sagde Moderen.

„Hvad er det for hvide Skyer, som løfter sig saa højt?“ spurgte Helga.

„Det er de evigt besneede Bjerge, du ser!“ sagde Moderen, og de fløj over Alperne, ned mod det blaanende Middelhav.

„Afrikas Land! Ægyptens Strand!“ jublede i Svaneskikkelse Nilens Datter, idet hun højt fra Luften øjnede, som en hvidgul, bølgeformig Stribe, sin Hjemstavn.

Ogsaa Fuglene saa den og fremskyndede deres Flugt.

„Jeg lugter Nildynd og vaade Frøer!“ sagde Storkemoder, „det kriller i mig! — Ja, nu skal I faa at smage, og I skal se Marabu, Ibis og Traner! de hører alle til Familien, men er ikke nær saa kønne som vi; de stiller sig fornemme an, især Ibis; han er nu bleven forvænt af Ægypterne, de gør ham til Mumie, stopper ham med Krydderurter. Jeg vil heller stoppes med levende Frøer, det vil I med, og det skal I blive! Bedre noget i Skrutten, mens man lever, end at være til Stads, naar man er død! det er min Mening, og den er altid den rigtige!“

„Nu er Storkene kommen!“ sagde man i det rige Hus ved Nilens Bred, hvor i den aabne Hal, paa bløde Hylstre dækkede med Leopardens Skind, den kongelige Herre laa udstrakt, ikke levende, heller ikke død, haabende paa Lotusblomsten fra den dybe Mose i Norden. Slægtninge og Tyende stod om ham.

Og ind i Hallen fløj to prægtige, hvide Svaner, de var kommen med Storkene; de kastede den blændende Fjerham, og der stod to dejlige Kvinder, hinanden saa lig

som to Dugdraaber; de bøjede sig hen over den blege, henvisnede gamle Mand, de kastede deres lange Haar tilbage, og idet liden Helga bøjede sig over Bedstefaderen, rødmede hans Kinder, hans Øjne fik Glans, der kom Liv i de stivnede Lemmer. Den gamle rejste sig karsk og forynget; Datter og Datterdatter holdt ham i deres Arme som til Morgenhilsen i Glæde efter en lang, tung Drøm.

Og der var Glæde over al den Gaard og i Storkereden med, men der var det dog mest over den gode Føde, de myldrende mange Frøer; og mens de lærde i Hast optegnede saa løseligt Historien om de to Prinsesser og om Sundhedsblomsten, der var en stor Begivenhed og Velsignelse for Hus og Land, fortalte Storkeforældrene den paa deres Vis og for deres Familie, men først da de alle var mætte, ellers havde de jo andet at bestille end at høre paa Historier.

„Nu bliver du da noget!“ hviskede Storkemoder; „det er ikke rimeligt andet!“

„Oh, hvad skulde jeg blive!“ sagde Storkefader, „og hvad har jeg gjort? Ingenting!“

„Du har gjort mere end alle de andre! uden dig og Ungerne havde de to Prinsesser aldrig set Ægypten igen og faaet den gamle rask. Du bliver noget! Du faar bestemt Doktorgraden, og vore Unger fødes siden med den, og deres Unger igen videre frem! Du ser ogsaa allerede ud som en ægyptisk Doktor, — i mine Øjne!“

De lærde og vise udviklede Grundtanken, som de kaldte det, der gik gennem den hele Begivenhed: „Kærlighed føder Liv!“ den gav de Forklaring paa forskellige Maader:

„den varme Solstraale var Ægyptens Prinsesse, hun steg ned til Dyndkongen, og i deres Møden sprang Blomsten frem —“

„Jeg kan ikke saaledes rigtig gentage Ordene!“ sagde Storkefader, der havde hørt til fra Taget og skulde fortælle derom i Reden. „Det var saa indviklet, hvad de sagde, det var saa klogt, at de straks fik Rang og Skænkads, selv Mundkokken fik et stort Udmærkelsestegn, det var nok for Suppen!“

„Og hvad fik du?“ spurgte Storkemoder, „de skulde da ikke glemme den vigtigste, og den er du! de lærde har kun knebret ved det hele! men d i t kommer vel!“

I den sildige Nat, da Søvnens Fred hvilede over det ny lykkelige Hus, var der en, der endnu vaagede, og det var ikke Storkefader, uagtet han paa eet Ben stod op i Reden og sov Skildvagt, nej, liden Helga vaagede, hældede sig ud over Altanen og saa paa den klare Luft med de store, lysende Stjerner, større og renere i Glans, end hun havde set dem i Norden, og dog de samme. Hun tænkte paa Vikingefruen ved Vildmosen, paa Plejemoderens milde Øjne, de Taarer, hun havde grædt over det arme Frøbarn, der nu stod i Glans og Stjernepragt ved Nilens Vande i dejlig Foraarsluft. Hun tænkte paa Kærligheden i den hedenske Kvindes Bryst, den Kærlighed, hun havde vist en ynkelig Skabning, der i Menneskeham var et ondt Dyr og i Dyrets Ham væmmelig at se og røre ved. Hun saa paa de lysende Stjerner og huskede paa Glansen fra den dødes Pande, da de fløj hen over Skov og Mose; der klang Toner i hendes Erindring, Ord, hun havde hørt udtale, da de red af Sted og hun sad som den betagne, Ord om Kærlighedens store Ophav, den højeste Kærlighed, der omfattede alle Slægter.

Ja, hvad var ikke givet, vundet, opnaaet! Liden Helgas Tanke omfattede, ved Nat, ved Dag, hele sin Lykkesum og stod i Skuet af den som Barnet, der vender sig ilsomt fra Giveren til det givne, alle de dejlige Gaver; hun ligesom gik op i den stigende Lyksalighed, der kunde komme, vilde komme; hun var jo baaren gennem Underværker til altid højere Glæde og Lykke, og heri fortabte hun sig en Dag saa ganske, at hun ikke mere tænkte paa Giveren. Det var Ungdomsmodets Kækhed, der gjorde sit raske Kast! hendes Øjne lyste derved, men øjeblikkelig reves hun ud derfra ved en stærk Støjen nede i Gaarden under sig. Der saa hun to mægtige Strudse løbe ilsomt omkring i snævre Kredse; aldrig før havde hun set dette Dyr, saa stor en Fugl, saa plump og tung, Vingerne saa ud, som var de stækkede, Fuglen selv, som var der gjort den Overlast, og hun spurgte om, hvad der var sket med den, og for første Gang hørte hun det Sagn, Ægypterne fortæller om Strudsen.

Dejlig havde dens Slægt engang været, dens Vinger store og stærke; da sagde en Aften Skovens mægtige Fugle til den: „Broder! skal vi i Morgen, om Gud vil det, flyve til Floden og drikke?“ Og Strudsen svarede: „Jeg vil det!“ Da det dagedes, fløj de af Sted, først højt opad mod Solen, Guds Øje, altid højere og højere, Strudsen langt foran alle de andre; den fløj i sin Stolthed mod Lyset; den stolede paa sin Kraft og ikke paa Giveren; den sagde ikke: „Om Gud vil!“ da drog Straffens Engel Sløret bort fra den flammestraalende, og i dette Nu forbrændte Fuglens Vinger, den sank, elendig, til Jorden. Den og dens Slægt mægter aldrig mer at hæve sig; den flyr i Skræk, stormer om i Kredse i det snævre Rum; en Mindelse er det for os

Mennesker, i al vor Tanke, ved hver vor Gerning at sige: „Om Gud vil!“

Og Helga bøjede tankefuld sit Hoved, saa paa den jagende Struds, saa dens Angst, saa dens taabelige Glæde ved Skuet af sin egen store Skygge paa den hvide, solbelyste Væg. Og i Sind og Tanke slog Alvoren sin dybe Rod. Et Liv saa rigt, fremad i Lykken, var givet, vundet, — hvad vilde ske, hvad vilde endnu komme —? Det bedste: „om Gud vil!“

I det tidlige Foraar, da Storkene atter drog nordpaa, tog liden Helga sit Guldarmbaand, ridsede deri sit Navn, vinkede ad Storkefader, gav ham Guldringen om Halsen, bad ham bringe den til Vikingefruen, der vilde heraf forstaa, at Plejedatteren levede, var lykkelig og huskede paa hende.

„Det er svært at bære!“ tænkte Storkefader, da han fik det om Halsen; „men Guld og Ære skal man ikke kaste paa Landevejen! der er Lykke ved Storken, vil de sande deroppe!“

„Du lægger Guld, og jeg lægger Æg!“ sagde Storkemoder, „men du lægger kun een Gang, jeg gør det alle Aaringer! men Paaskønnelse faar ingen af os! det krænker!“

„Man har Bevidstheden, Mor!“ sagde Storkefader.

„Den kan du ikke hænge udenpaa!“ sagde Storkemoder, „den giver hverken Medbør eller Maaltid!“

Og saa fløj de.

Den lille Nattergal, der sang i Tamarindebusken, vilde ogsaa snart drage nordpaa; deroppe ved Vildmosen havde liden Helga tidt hørt den; Bud med vilde hun give den,

Fuglenes Sprog kunde hun, fra hun fløj i Svaneham, hun havde tidt siden talt det med Stork og Svale, Nattergalen vilde forstaa hende; og den bad hun at flyve til Bøgeskoven paa den jydske Halvø, hvor Graven var rejst af Sten og Grene, hun bad den bede alle Smaafugle værne der om Graven og synge en Sang og atter en Sang.

Og Nattergalen fløj — og Tiden fløj hen!

Ørnen stod paa Pyramiden og saa i Høst et stadseligt Tog med rigtladede Kameler, med kosteligt klædte, væbnede Mænd paa fnysende, arabiske Heste, skinnende hvide som Sølv, og med røde, bævrende Næsebor, Manken stor og tæt, hængende ned om de fine Ben. Rige Gæster, en kongelig Prins fra Arabiens Land, dejlig som en Prins skal være det, drog ind i det stolte Hus, hvor nu Storkereden stod tom; de, som boede oppe i den, var jo i et nordligt Land, men snart vilde de komme tilbage. — Og netop den Dag kom de, da her var rigest paa Glæde og Lystighed. Her var Bryllupsstads, og liden Helga var Bruden, klædt i Silke og Juveler; Brudgommen var den unge Prins fra Arabiens Land; de sad øverst ved Bordet mellem Moder og Bedstefader.

Men hun saa ikke paa Brudgommens brune, mandige Kind, hvor det sorte Skæg krusede sig, hun saa ikke paa hans ildfulde, mørke Øjne, der fæstede sig paa hende, hun saa ud, op mod den blinkende, funklende Stjerne, der straalede ned fra Himlen.

Da raslede det med stærke Vingeslag derude i Luften, Storkene kom tilbage; og det gamle Storkepar, ihvor træt det end var af Rejsen og nok kunde trænge til at hvile ud, fløj dog straks ned paa Rækværket ved Verandaen, de

vidste det, hvilken Fest det var. De havde allerede ved Landets Grænse hørt, at liden Helga havde ladet dem afmale paa Muren, de hørte med til hendes Historie.

„Det er meget net betænkt," sagde Storkefader.

„Det er meget lidt!" sagde Storkemoder, „mindre kunde det da ikke være."

Og da Helga saa dem, rejste hun sig og gik ud i Verandaen til dem for at klappe dem ned ad Ryggen. Det gamle Storkepar nejede med Halsene, og de yngste Unger saa derpaa og følte sig beærede.

Og Helga saa op til den lysende Stjerne, der straalede mere og mere klar; og imellem den og hende bevægede sig en Skikkelse, renere endnu end Luften og derved synlig, den svævede hende ganske nær, det var den døde kristne Præst, ogsaa han kom paa hendes Højtidsfest, kom fra Himmeriges Rige.

„Glansen og Herligheden der overgaar alt, hvad Jorden kender!" sagde han.

Og liden Helga bad saa blødt, saa inderligt, som hun aldrig før havde bedet, at hun, kun et eneste Minut, turde se derind, kun kaste et eneste Blik ind i Himmeriges Rige, til Faderen.

Og han løftede hende i Glans og Herlighed, i en Strømning af Toner og Tanker; det var ikke blot uden om hende, det lyste og klang, men inden i hende. Ord kan ikke udsige det.

„Nu maa vi tilbage, du savnes!" sagde han.

„Kun eet Blik endnu!" bad hun; „kun et eneste kort Minut!"

„Vi maa til Jorden, alle Gæster gaar bort!"

„Kun eet Blik! det sidste —!"

Og liden Helga stod atter i Verandaen, — men alle

Blus derudenfor var slukket, alle Lys i Brudesalen var borte, Storkene borte, ingen Gæster at se, ingen Brudgom, alt som vejret hen i tre korte Minutter.

Da følte Helga Angst, og hun gik igennem den tomme, store Hal, ind i det næste Kammer; der sov fremmede Soldater. Hun aabnede Sidedøren, der førte ind til hendes Stue, og idet hun troede at staa der, stod hun udenfor i Haven, — saaledes var her jo ikke før; rødlig skinnede Himlen, det var mod Daggry.

Tre Minutter i Himlen kun, og en hel Jordnat var gaaet!

Da saa hun Storkene; hun raabte til dem, talede deres Sprog, og Storkefader drejede Hovedet, lyttede og nærmede sig.

„Du taler vort Sprog!“ sagde han, „hvad vil du? Hvorfor kommer du her, du fremmede Kvinde?“

„Det er jo mig! det er Helga! kender du mig ikke? For tre Minutter siden talte vi sammen, derhenne i Verandaen.“

„Det er en Fejltagelse!“ sagde Storken; „det har du drømt alt sammen!“

„Nej, nej!“ sagde hun og erindrede ham om Vikingeborgen og om Vildmosen, Rejsen herhid —!

Da blinkede Storkefader med Øjnene: „Det er jo en gammel Historie, jeg har hørt fra min Tip-tip-Oldemoders Tid! ja vist var her i Ægypten en saadan Prinsesse fra det danske Land, men hun forsvandt paa sin Brylluplsaften for mange Hundrede Aar siden og kom aldrig igen! det kan du selv læse dig til her paa Monumentet i Haven; der er jo hugget baade Svaner og Storke, og øverst staar du selv i det hvide Marmor.“

Saaledes var det. Liden Helga saa det, forstod det og sank i Knæ.

Solen straalede frem, og som i fordums Tid ved dens Straaler Frøhammen faldt og den dejlige Skikkelse kom til Syne, saa løftede sig nu ved Lysets Daab en Skønhedsskikkelse klarere, renere end Luften, en Lysstraale — til Faderen.

Legemet sank i Støv: der laa en henvisnet Lotusblomst, hvor hun havde staaet.

„Det var da en ny Slutning paa Historien!“ sagde Storkefader; „den havde jeg nu slet ikke ventet! men jeg kunde ganske godt lide den!“

„Hvad mon Ungerne vil sige om den?“ spurgte Storkemoder.

„Ja, det er rigtignok det vigtigste!“ sagde Storkefader.

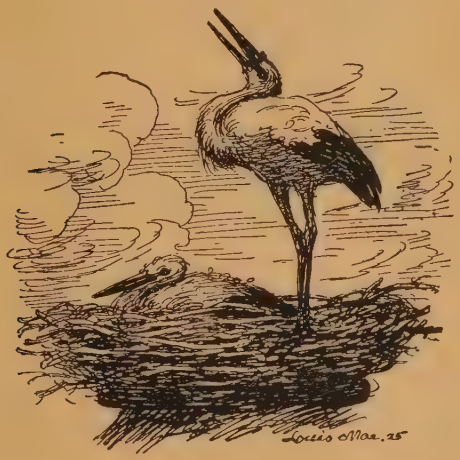

Bispen paa Børglum og hans Frænde.

Nu er vi oppe i Jylland, helt oven for Vildmosen; vi kan høre „Vestervovvov“, høre, hvor det ruller, det er ganske nærved; men foran os løfter sig en stor Sandhøjde, den har vi længe set, og vi kører endnu hen imod den, langsommelig kører vi i det dybe Sand. Oppe paa Sandhøjden ligger en stor, gammel Gaard, det er Børglum Kloster, den største Fløj er endnu Kirken; derop kommer vi

nu i den sildige Aften, men Vejret er klart, det er lyse Nætter; man ser saa langt, saa langt vidt omkring, over Mark og Mose ned til Aalborg Fjord, over Hede og Eng, lige ud over det mørkeblaa Hav.

Nu er vi deroppe, nu rumler vi ind mellem Lo og Lade og svinger om, ind ad Porten til den gamle Borggaard, hvor Lindetræerne staar i Række langs Muren; der har de Ly for Vind og Vejr, derfor gror de, saa Grenene næsten skjuler Vinduerne.

Vi gaar op ad den stenlagte Vindeltrappe, vi gaar hen ad de lange Gange under det Bjælkeværks Loft, Vinden suser her saa underlig, ude eller inde, man ved ikke rigtig, hvor det er, og saa fortæller man — ja, man fortæller saa meget, man ser saa meget, naar man er bange eller vil gøre andre bange. De gamle, afdøde Kanniker, siger man, glider stille forbi os ind i Kirken, hvor Messen synges, man kan høre det i Vindens Sus; man bliver saa underlig stemt derved, man tænker paa de gamle Tider — tænker, saa at man er i den gamle Tid.

— Der er Stranding paa Kysten, Bispens Folk er dernede, de skaaner ikke dem, Havet skaanede; Søen skyller bort det røde Blod, som flød fra de knuste Pander. Det strandede Gods er Bispens, og der er meget Gods. Søen ruller op Anker og Tønde, fyldt med kostelig Vin til Klosterets Kælder, og i den er allerede fuldt op af Øl og Mjød; der er fuldt op i Køkkenet af fældede Dyr, af Pølse og Skinke; i Dammene derude svømmer den fede Brasen og den lækre Karusse. Bispen paa Børglum er en mægtig Mand, han har Land i Eje, og mere vil han vinde; alt maa bøje sig for Oluf Glob. I Thy er død hans rige Frænde.

„Frænde er Frænde værst," det maa Enken dernede sande. Hendes Husbond raadede der over det hele Land, kun ikke over det gejstlige Gods; Sønnen er i fremmed Land; alt som Dreng sendtes han derud at lære fremmed Skik, som hans Hu stod til; i Aaringer hørtes ikke fra ham, maaske er han lagt i sin Grav og kommer altsaa aldrig hjem at raade, hvor nu hans Moder raader.

„Hvad skal Kvinder raade?" siger Bispen. Han sender hende Stævning og lader hende kalde til Tinge; men hvad hjælper ham det? Hun veg aldrig af fra Loven, og hun har Styrke i sin retfærdige Sag.

Bisp Oluf til Børglum, hvad pønser du paa? Hvad skriver du ned paa det blanke Pergament? Hvad gemmer det under Segl og Baand, idet du giver det til Rytter og Svend, der rider med det af Sted ud af Landet, langvejs bort, til Pavens By?

Det er Løvfaldstid, Strandingstid; nu kommer den isnende Vinter.

Tvende Gange kom den, nu sidst kommer den herop med Velkomst til Rytter og Svend, der med paveligt Brev vender hjem fra Rom, Bandbrev over Enken, der turde krænke den fromme Bisp. „Forbandelse være over hende og alt, hvad hendes er! Udstødt være hun af Kirke og Menighed! Ingen yde hende hjælpsom Haand; Frænder og Venner sky hende som Pest og Spedalskhed!"

„Det skal knækkes, som ikke vil bøjes!" siger Bispen paa Børglum.

De slipper hende alle sammen; men hun slipper ikke sin Gud, han er hende Værn og Værge.

Et eneste Tyende, en gammel Pige, bliver hende tro; med hende gaar hun bag Ploven, og Kornet gror, skønt Jorden er forbandet af Pave og Bisp.

„Du Helvedes Barn! Jeg skal dog faa min Villie!“ siger Børglums Bisp, „nu rører jeg dig med Pavens Haand, til Stævning og Dom!“

Da spænder hun for Vognen de to sidste Okser, hun ejer, sætter sig op med sin Pige og kører hen over Heden, ud af det danske Land; hun kommer som fremmed til fremmed Folk, hvor fremmed Tungemaal tales, fremmed Skik bliver øvet; langt bort, hvor de grønne Høje løfter sig til Bjerge og Vinen gror. Der kommer rejsende Købmænd, de spejder angst fra deres varebelæssede Vogne, frygter for Overfald af Røverriddernes Svende. De to fattige Kvinder paa det usselige Køretøj, trukket af to sorte Okser, kører trygt i den usikre Hulvej og i de tætte Skove. Det er i Franken. Her møder hun en stadselig Ridder, ham følger tolv stridsklædte Svende; han standser og ser paa det underlige Tog og spørger de to Kvinder om deres Rejses Maal, og fra hvilket Land de kommer; da nævner den yngste Thy i Danmark, melder sin Sorg og Elende, og snart faar det Ende, Vor Herre har ledet det saa. Den fremmede Ridder er hendes Søn. Han rækker hende Haanden, han tager hende i Favn; og Moderen græder, det kunde hun ikke i Aaringer, men vel bide sig i Læben, saa de varme Bloddraaber piblede frem.

Det er Løvfaldstid, det er Strandingstid, Havet ruller Vinfade i Land til Bispens Kælder og Køkken; der braser over Flammen det spiddede Vildt; deroppe er lunt inden Døre, nu da Vinteren bider paa. Der høres nyt: Jens Glob til Thy er vendt hjem med sin Moder; Jens Glob gør Stævning, han stævner Bispen for gejstlig Ret og Lands Lov og Ret.

„Det skal hjælpe ham stort!“ siger Bispen. „Lad bare din Trætte fare, Ridder Jens!“

Det er Løvfaldstid, i det næste Aar, det er Strandingstid, nu kommer den isnende Vinter; de hvide Bier sværmer, de stikker i Ansigtet, til de selv smelter.

Det er frisk Vejr i Dag, siger Folk, naar de har været uden for Døren. Jens Glob staar i Tanker, saa han svier sin side Kjole, ja brænder Hul i den.

„Du Børglums Bisp! jeg magter dig dog! Under Pavens Kappe kan Loven ikke naa dig, men Jens Glob skal naa dig!"

Saa skriver han et Brev til sin Svoger, Hr. Oluf Hase i Salling, stævner ham til at komme Juleaften til Ottesang i Hvidberg Kirke; derovre skal Bispen læse Messe, derfor rejser han fra Børglum til Thyland, det kender og ved Jens Glob.

Eng og Mose ligger med Is og Sne, de bærer baade Hest og Rytter, det hele Tog, Bispen med Klerke og Svende; de rider den korteste Vej mellem de skøre Rør, hvor Vinden suser sørgeligt.

Blæs i din Messingtrompet, du ræveskindsklædte Spillemand! det klinger godt i den klare Luft. Saa rider de over Hede og Mose, Fata Morganas Enghave i den varme Sommerdag, sydpaa, de vil til Hvidberg Kirke.

Vinden blæser stærkere i sin Trompet, den blæser en Storm, et Guds Vejr, det vokser i voldelig Vælde. Til Guds Hus i det Guds Vejr gaar det af Sted. Guds Hus staar fast, men det Guds Vejr farer hen over Mark og Mose, over Fjord og Hav. Børglum Bisp naar til Kirke, det magter nok neppe Hr. Oluf Hase, ihvor skrapt han rider. Han kommer med sine Mænd paa hin Side Fjorden Jens Glob til Hjælp, nu Bispen skal stævnes for den Højestes Dom.

Guds Hus er Retssalen, Alterbordet Rettergangsbord; Lysene er alt tændt i de svære Messingstager. Stormen læser

op Klage og Dom. Det suser i Luften, over Mose og Hede, over de rullende Vande. Ingen Færge sætter over Fjorden i sligt Guds Vejr.

Oluf Hase staar ved Ottesund; der afskediger han sine Mænd, skænker dem Hest og Harnisk, giver dem Orlov at drage hjem og Hilsen til sin Hustru; alene vil han friste sit Liv i det brusende Vand; men de skal vidne for ham, at det ikke er hans Skyld, Jens Glob staar uden Undsætning i Hvidberg Kirke. De trofaste Svende slipper ham ikke, de følger ham ud i det dybe Vand. De ti skylles bort: Oluf Hase selv og to af hans Smaadrenge naar den anden Bred; endnu har de fire Mil at ride.

Det er Midnat forbi, det er Julenat. Vinden har lagt sig; Kirken er oplyst; det straalende Skær skinner gennem Ruderne ud over Eng og Hede. Ottesangen er endt for længst; i Guds Hus er det stille, man kan høre Vokset dryppe fra Lyset paa Gulvets Sten. Nu kommer Oluf Hase.

I Vaabenhuset byder Jens Glob ham „God Dag! nu har jeg forligt mig med Bispen!“

„Det har du gjort!“ siger Oluf, „da skal hverken du eller Bispen komme med Livet fra Kirken!“

Og Sværdet farer af Skeden, og Oluf Hase slaar til, saa Planken splintres i Kirkens Dør, den, Jens Glob slaar i mellem ham og sig.

„Hold inde, kære Svoger, se først paa Forliget! Jeg har slaget Bispen og alle hans Mænd. De siger ikke et Muk mere i den hele Sag, og jeg heller ikke om al den Uret, der er sket min Moder.“

Tanderne i Lysene paa Alteret skinner saa røde, men rødere skinner det fra Gulvet; der ligger i Blod Bispen med kløvet Pande, og dræbte ligger alle hans Svende; der er lydløst og stille i den hellige Julenat.

Men tredie Juledags Aften ringer i Børglum Kloster Klokkerne til Lig; den dræbte Bisp og de slagne Svende bliver stillet til Skue under en sort Baldakin med floromsvøbte Kandelabre. I Sølvmors Kaabe, med Krumstav i den magtløse Haand, ligger den døde, den engang mægtige Herre. Røgelsen dufter, Munkene synger; det klinger som Klage, det klinger som en Vredens og Fordømmelsens Dom, som maa den høres vidt over Land, baaren af Vinden, sungen med af Vinden; den lægger sig vel til Hvile, men aldrig dør den, altid hæver den sig igen og synger sine Sange, synger dem ind i vor Tid, synger heroppe om Bispen paa Børglum og hans haarde Frænde; det høres i den mørke Nat, høres af den frygtsomme Bonde, som paa den tunge Sandvej kører forbi Børglum Kloster; høres af den lyttende søvnløse i Børglums tykmurede Stuer, og derfor pusler det i de lange, lydskingrende Gange, der fører hen til Kirken, hvis tilmurede Indgang længst er tillukket, men ikke for Overtroens Øjne; de ser endnu Døren der, og den aabner sig, Lysene fra Kirkens Messingkroner skinner, Røgelsen dufter, Kirken straaler i Fortids Pragt, Munkene synger Messe over den dræbte Bisp, der ligger i Sølvmors Kaabe, med Bispestav i sin magtløse Haand, og fra hans blege, stolte Pande skinner den blodige Vunde, den skinner som Ild; det er Verdens Sind og onde Lyster, som brænder ud.

Synk i Graven, synk i Nat og Glemsel, uhyggelige Minder fra gamle Dage!

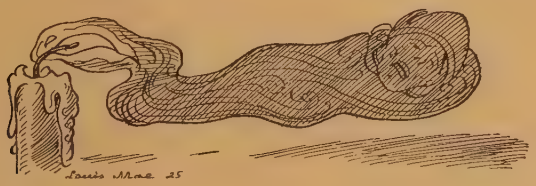

Hør Vindens Kast, den døver det rullende Hav! Det er en Storm derude, der vil koste Menneskers Liv! Havet har ikke skiftet Sind med den ny Tid. Det er i Nat bare Mund til at sluge, i Morgen maaske klart Øje til at spejle sig i, som i gammel Tid, den vi nu har begravet. Sov blidelig, om du mægter det!

Nu er det Morgen.

Den ny Tid skinner med Solskin ind i Stuen! Vinden tager Tag endnu. Der meldes om Stranding, som i gammel Tid.

I Nat, dernede ved Løkken, den lille Fiskerby med røde Tage, vi ser den fra Vinduerne heroppe, er strandet et Skib. Noget ude stødte det paa, men Redningsraketten bandt Bro mellem Vraget og det faste Land, frelst blev de alle, der var om Bord, de kom i Land og til Sengs; i Dag er de indbudt paa Børglum Kloster. I de hyggelige Stuer vil de finde Gæstfrihed og møde milde Øjne, kan hilses i deres eget Lands Sprog. Fra Klaveret klinger Hjemlandets Melodier, og før disse er endt, bruser en anden Streng, lydløs og dog saa klangfuld og sikker: Tanke-Budstikken naar til de skibbrudnes Hjem i fremmed Land og melder om deres Frelse; da føler Sindet sig let, da kan der trædes en Dans ved Gildet i Aften i Børglums Borgestue. Vals og Langtur vil vi træde, og Sange skal synges om Danmark og „den tapre Landsoldat“ i den ny Tid.

Velsignet være du, ny Tid! rid paa den rensede Luftstrøm Sommer i By! lad dine Solstraaler lyse ind i Hjerter og Tanker! paa din straalende Grund svæver forbi de mørke Sagn fra de haarde, de strenge Tider.

Vinden fortæller om Valdemar Daae og hans Døtre.

Naar Vinden løber hen over Græsset, da kruser det sig som et Vand, løber den hen over Kornet, da bølger det som en Sø, det er Vindens Dans; men hør den fortælle: den synger det ud, og anderledes klinger det i Skovens Træer end igennem Murens Lydhuller, Sprækker og Revner. Ser du, hvor Vinden deroppe jager Skyerne, som var

de en Faarehjord! hører du, hvor Vinden hernede tuder gennem den aabne Port, som var den Vægter og blæste i Horn! Underligt suser den ned i Skorstenen og ind i Kaminen; Ilden flammer og gnistrer derved, skinner langt ud i Stuen, og her er saa lunt og hyggeligt at sidde og høre til. Lad kun Vinden fortælle! den ved Eventyr og Historier, flere end vi alle tilsammen. Hør nu, hvor den fortæller:

„Hu-u-ud! fare hen!" — det er Omkvædet paa Visen.

„Der ligger ved Store Bælt en gammel Gaard med tykke, røde Mure!" siger Vinden, „jeg kender hver Sten, jeg saa den før, da den sad i Marsk Stigs Borg paa Næsset; den maatte ned! Stenen kom op igen og blev en ny Mur, en ny Gaard, andetsteds, det var Borreby Gaard, som den staar endnu.

Jeg har set og kendt de højadelige Mænd og Fruer, de vekslende Slægter, som boede derinde, nu fortæller jeg om Valdemar Daae og hans Døtre!

Han løftede saa stolt sin Pande, han var af kongelig Æt! han kunde mere end jage en Hjort og tømme et Krus; — det vilde nok klare sig, sagde han selv.

Hans Frue skred frem strunk i Gyldenstykkes Kjortel, hen over sit blanke, tavlede Gulv; Tapeterne var prægtige, Møblerne dyrtkøbte, de var kunstigt snittede ud, Sølv- og Guldtøj havde hun bragt i Huset; tysk Øl laa i Kælderen, da der laa noget; sorte, vælige Heste vrinskede i Stalden; der var rigt derinde i Borreby Gaard, da Rigdommen var der.

Og Børn var der; tre fine Jomfruer, Ide, Johanne og Anna Dorthea; jeg husker Navnene endnu.

Det var rige Folk, det var fornemme Folk, født i Herlighed og vokset op i den! Hu-u-ud! fare hen!" sang Vinden, og saa fortalte den igen.

„Her saa jeg ikke, som i andre gamle Gaarde, den højbaarne Frue sidde i Højsalen med sine Piger og dreje Spinderokken, hun spillede paa den klingende Lut og sang dertil, dog ikke altid de gamle danske Sange, men Viser i fremmed Tungemaal. Her var Liv og Gæstereren, her kom fornemme Gæster fra nær og fjern, Musikken klang, Bægerne klang, jeg kunde ikke døve dem over!" sagde Vinden. „Her var Hovmod med Bram og med Brask, Herskab, men ikke Vor Herre!

Saa var det just Majdags Aften," sagde Vinden, „jeg kom Vester fra, havde set Skibe kvase i Vrag paa Vestjyllands Kyst, jaget over Heden og den skovgrønne Kyst, hen over Fyns Land og kom nu over Store Bælt, hæsende og blæsende.

Da lagde jeg mig til Ro ved Sjællands Kyst, nær ved Borreby Gaard, hvor endnu Skoven stod med herlige Ege.

De unge Karle fra Egnen kom herud og samlede Ris og Grene, de største og tørreste, de kunde finde. De gik med dem til Byen, lagde dem i Bunke, tændte Ild i den, og Piger og Karle dansede med Sang rundt derom.

Jeg laa stille," sagde Vinden, „men sagtelig rørte jeg ved en Gren, den, der var lagt af den kønneste Ungkarl; hans Ved blussede op, blussede højest; han var den udvalgte, fik Hædersnavnet, blev Gadebasse, valgte først blandt Pigerne sit lille Gadelam; der var en Glæde, en Lystighed, større end derinde i det rige Borreby Gaard."

„Og hen imod Gaarden kom med seks Heste agende i gylden Karet den høje Frue og hendes tre Døtre, saa fine, saa unge, tre yndelige Blomster: Rose, Lillie og den blege Hyacint. Moderen selv var en prangende Tulipan, hun hilsede ikke een af den hele Flok, der holdt op i Legen og kniksede og krøb, man skulde tro, at Fruen var skør i Stilken.

Rose, Lillie og den blege Hyacint, ja, jeg saa dem alle tre! Hvis Gadelam skulde vel de engang blive, tænkte jeg; deres Gadebasse bliver en stoltelig Ridder, maaske en Prins! — Hu-u-ud! — fare hen! fare hen!

Ja, Agetøjet for med dem, og Bønderkarlene for i Dansen. Der blev redet Sommer i By til Borreby, til Tjæreby, til alle de Byer omkring.

Men om Natten, da jeg rejste mig," sagde Vinden, „lagde den højfornemme Frue sig for aldrig mere at staa op; det kom saadan over hende, som det kommer over alle Mennesker, det er ikke noget nyt. Valdemar Daae stod alvorlig og tankefuld, en lille Stund; det stolteste Træ kan vries, men ikke knækkes, sagde det inde i ham; Døtrene græd, og paa Gaarden tørrede de alle sammen deres Øjne, men Fru Daae var faret hen, — og jeg for hen! Hu-u-ud!" sagde Vinden.

„Jeg kom igen, jeg kom tidt igen, over Fyns Land og Bæltets Vand, satte mig ved Borreby Strand, ved den prægtige Egeskov; der byggede Fiskeørnen, Skovduerne, de blaa Ravne og selv den sorte Stork. Det var tidligt paa Aaret, nogle havde Æg, og nogle havde Unger. Nej, hvor de fløj, hvor de skreg! der var Økseslag at høre, Slag paa Slag; Skoven skulde fældes, Valdemar Daae vilde bygge

et kosteligt Skib, et Orlogsskib paa tre Fordæk, som Kongen nok vilde købe, og derfor faldt Skoven, Sømændenes Mærke, Fuglenes Bo. Tornskaden fløj forskrækket, dens Rede blev ødelagt; Fiskeørnen og alle Skovens Fugle mistede deres Hjem, de fløj vildsomme om og skreg i Angst og Vrede, jeg forstod dem nok. Krager og Alliker raabte højt i Spot: „Fra Reden! fra Reden! fra! fra!“

Og midt i Skoven, ved Arbejdernes Flok, stod Valdemar Daae og hans tre Døtre, og de lo alle sammen ad Fuglenes vilde Skrig, men hans mindste Datter, Anna Dorthea, følte Ynk derover i sit Hjerte, og da de ogsaa vilde fælde et halvudgaaet Træ, paa hvis nøgne Gren den sorte Stork havde bygget, og de smaa Unger stak Hovederne frem, bad hun for den, bad med Vand i Øjnene, og saa fik Træet Lov at staa med Reden for den sorte Stork. Det var en ringe Ting kun.

Der blev hugget, der blev savet, — der blev bygget et Skib paa tre Fordæk. Bygmesteren selv var af ringe Kuld, men af adeligt Huld; Øjne og Pande mælede om, hvor klog han var, og Valdemar Daae hørte ham gerne fortælle, det hørte ogsaa liden Ide, den ældste, den femtenaars Datter; og mens han byggede Skib for Faderen, byggede han Drømmeslot for sig selv, hvori han og liden Ide sad som Mand og Kone, og det var ogsaa sket, havde Slottet været af murede Sten, med Volde og Grave, Skov og Have. Men med al sin Kløgt var Mester dog kun en fattig Fugl, og hvad skal Spurv i Tranedans? Hu-u-ud! — jeg fløj bort, og han fløj bort, for han turde ikke blive, og liden Ide forvandt det, for hun maatte forvinde det.“

„I Stalden vrinskede de sorte Heste, værd at se paa, og de blev set paa. — Admiralen var sendt fra Kongen selv for at se paa det ny Orlogsskib og tale om dets Køb, han talte højt i Beundring om de vælige Heste; jeg hørte det godt," sagde Vinden; „jeg fulgte med Herrerne gennem den aabne Dør og strøede Halmstraa som Guldstænger foran deres Fødder. Guld vilde Valdemar Daae have, Admiralen vilde have de sorte Heste, thi roste han dem saa, men det blev ikke forstaaet, og saa blev Skibet heller ikke købt, det stod og skinnede ved Stranden, dækket til med Planker, en Noæ Ark, der aldrig kom paa Vandet. Hu-u-ud! fare hen! fare hen! og det var ynkeligt.

I Vinterens Tid, naar Marken laa med Sne, Drivisen fyldte Bæltet og jeg skruede den op paa Kysten," sagde Vinden, „kom Ravne og Krager, den ene sortere end den anden, store Flokke; de satte sig paa det øde, det døde, det ensomme Skib ved Stranden og skreg med hæse Skrig om Skoven, der var borte, de mange kostelige Fuglereder, der var lagt øde, de husvilde gamle, de husvilde smaa, og alt dette for det store Skrammels Skyld, det stolte Fartøj, der aldrig skulde ud at sejle.

Jeg hvirvlede Snefoget; Sneen laa som store Søer højt omkring det, hen over det! jeg lod det høre min Røst, hvad en Storm har at sige! jeg ved, at jeg gjorde mit til, at det kunde faa Skibskundskab. Hu-u-ud! fare hen!

Og Vinteren for hen, Vinter og Sommer de for, og de farer, som jeg farer, som Sneen fyger, Æbleblomsten fyger, og Løvet falder; fare hen! fare hen! fare hen! Menneskene med.

Men endnu var Døtrene unge, liden Ide en Rose, dejlig at se, som da Skibsbyggeren saa hende. Tidt tog jeg fat i hendes lange, brune Haar, naar hun ved Æbletræet i Ha-

ven stod tankefuld og ikke mærkede, at jeg dryssede hende Blomster paa Haaret, der løste sig, og hun saa paa den røde Sol og den gyldne Himmelgrund mellem Havens mørke Buske og Træer.

Hendes Søster var som en Lillie, skinnende og strunk, Johanne; hun havde Rejsning og Knejsning, var som Moderen skør af Stilk. Gerne gik hun i den store Sal, hvor Slægtens Billeder hang; Fruerne var malet af i Fløjl og Silke med perlestukken lille bitte Hat paa de flettede Haar; det var skønne Fruer! deres Husbond saa man i Staal eller kostelig Kappe med Egernskindsfor og den blaa Pibekrave; Sværdet var spændt om Laaret og ikke om Lænden. Hvor skulde vel Johannes Billede engang hænge paa Væggen, og hvordan saa han ud den adelige Husbond? ja, det tænkte hun paa, det smaasnakkede hun om, jeg hørte det, naar jeg for gennem den lange Gang ind i Salen og vendte mig igen.

Anna Dorthea, den blege Hyacint, kun et fjortenaars Barn, var stille og eftertænksom; de store, vandblaa Øjne saa tankefulde ud, men Barnesmilet sad om Munden, jeg kunde ikke blæse det bort, og det vilde jeg ikke heller.

Jeg traf hende i Haven, Hulvejen og paa Hovmarken, hun samlede Urter og Blomster, dem hun vidste, at hendes Fader kunde bruge til de Drikke og Draaber, han vidste at destillere; Valdemar Daae var hovmodig og kry, men ogsaa kyndig og vidste saa meget; det mærkede man nok, det mumledes der om; Ilden brændte i hans Kamin selv ved Sommertid; Kammerdøren var lukket af; det tog til i Dage og Nætter, men han talte ikke meget om det; Naturens Kræfter skal man stille raade, snart vilde han nok udfinde det bedste — det røde Guld.

Derfor dampede det fra Kaminen, derfor knitrede og

flammede det; ja, jeg var med!“ fortalte Vinden, „lad fare! lad fare! sang jeg gennem Skorstenen. Det bliver Røg, Smøg, Emmer og Aske! Du brænder dig selv op! Hu-u-ud! fare hen! fare hen! men Valdemar Daae lod det ikke fare.

De prægtige Heste paa Stalden, — hvor blev de af? det gamle Sølv- og Guldtøj i Skab og i Bur, Køerne paa Marken, Gods og Gaard? — Ja, de kan smelte, smelte i Guldigelen, og der kommer dog ikke Guld.

Der blev tomt i Lo og i Fadebur, i Kælder og paa Loft. Færre Folk, flere Mus. En Rude sprak, en knak, jeg behøvede ikke at gaa ind ad Døren,“ sagde Vinden. „Hvor Skorstenen ryger, braser Maaltidet, Skorstenen røg, den, der slugte alle Maaltider, for det røde Guld.

Jeg blæste gennem Borgporten, som en Vægter, der blæser i Horn, men der var ingen Vægter,“ sagde Vinden; „jeg drejede Spirets Vejrhane, den skurrede, som om Vægteren snorkede paa Taarnet, men der var ingen Vægter; der var Rotter og Mus; Fattigdom dækkede Bordet, Fattigdom sad i Klædeskab og i Madskab, Døren gik af Hængselet, der kom Revner og Sprækker; jeg gik ud, og jeg gik ind,“ sagde Vinden, „derfor ved jeg god Besked.

I Røg og Aske, i Sorg og søvnløs Nat blev Haaret graat i Skæg og om Pande, Huden grumset og gul, Øjnene saa gridske efter Guld, det forventede Guld.

Jeg pustede ham Røg og Aske ind i hans Ansigt og Skæg; Gæld kom for Guld. Jeg sang gennem de knækkede Ruder og aabne Revner, blæste ind til Døtrenes Slagbænk, hvor Klæderne laa falmede, luvslidte, for de maatte altid holde ud. Den Vise var ikke sjungen for de Børns Vugge! Herreliv blev kummerligt Liv! jeg alene var den, som sang højt paa Slottet!“ sagde Vinden. „Jeg sneede dem inde, det luner, siger man; Brænde havde de ikke,

Skoven var fældet, hvor de skulde hente det fra. Det var klingrende Frost; jeg svang mig gennem Lydhuller og Gange, over Gavl og Mur for at holde mig flink; derinde laa de i Sengen, for Kuldens Skyld, de adelige Døtre; Faderen krøb under Skinddynen. Ikke at bide og ikke at brænde, det er Herreliv! Hu-ud-ud! lad fare! — Men det kunde ikke Hr. Daae.

„Paa Vinter kommer Foraar," sagde han, „paa Trang kommer gode Tider; — men de lader vente paa sig, vente! — Nu er Gaarden Gældsbrev! nu er det den yderste Tid — og saa kommer Guldet! til Paaske!"

Jeg hørte ham mumle ind i Edderkoppens Spind. — „Du flinke, lille Væver! Du lærer mig at holde ud! rives itu dit Spind, begynder du forfra igen og fuldender! atter itu — og ufortrøden tager du igen fat, forfra! — forfra! det er det, man skal! og det lønnes."

Det var Paaskemorgen, Klokkerne klang, Solen legede paa Himlen. I Feberhede havde han vaaget, kogt og kølet, blandet og destilleret. Jeg hørte ham sukke som en fortvivlet Sjæl, jeg hørte ham bede, jeg fornam, at han holdt sin Aande tilbage. Lampen var gaaet ud, han mærkede det ikke; jeg pustede til Kulgløderne, de skinnede ham ind i hans kridhvide Ansigt, det fik et farvet Skær, Øjnene klemtes i de dybe Øjenhuler — men nu blev de større, store — som vilde de springe.

Se, det alkymistiske Glas! det blinker deri! det er glødende, purt og tungt! han løftede det med sitrende Haand, han raabte med sitrende Tunge: „Guld! Guld!" han svimlede derved, jeg kunde have blæst ham om," sagde Vinden, „men jeg blæste kun paa de glødende Kul, fulgte ham gennem Døren, ind, hvor Døtrene frøs. Hans Kjortel var belagt med Aske, den hang i hans Skæg og i hans filtrede

Haar. Han rejste sig saa højt, løftede sin rige Skat i det skøre Glas: „Fundet! vundet! — Guld!“ raabte han, strakte i Vejret Glasset, der blinkede i Solstraalerne; — og Haanden sitrede, og det alkymistiske Glas faldt paa Gulvet og sprang i tusinde Stykker; sprungen var hans Velfærds sidste Boble. Hu-u-ud! fare hen! — Og jeg for fra Guldmagerens Gaard.

Sent paa Aaret, i de korte Dage heroppe, naar Taagen kommer med sin Viskeklud og vrider vaade Draaber paa de røde Bær og de bladløse Grene, kom jeg i frisk Humør, luftede op, blæste Himlen ren og knækkede raadne Grene, og det er intet stort Arbejde, men det skal gøres. Der blev ogsaa fejet rent paa anden Maade inde i Borreby Gaard hos Valdemar Daae. Hans Uven, Ove Ramel fra Basnæs, var der med tilkøbt Gældsbrev over Gaard og Indbo. Jeg trommede paa de sprukne Ruder, slog med de forfaldne Døre, peb igennem Revner og Sprækker: Hu-i! — Hr. Ove skulde ikke faa Lysten efter at blive der. Ide og Anna Dorthea græd modige Taarer; Johanne stod strunk og bleg, bed sig i Tommelfingeren, saa at den blødte derved, det skulde stort hjælpe! Ove Ramel forundte Hr. Daae at blive paa Gaarden sin Livstid; men han fik ikke Tak for Tilbudet; jeg lyttede derefter; — jeg saa den gaardløse Herre løfte sit Hoved stoltere, slaa med Nakken, og jeg slog et Tag imod Gaarden og de gamle Lindetræer, saa at den tykkeste Gren knak, og den var ikke raadden; den laa for Porten som en Fejekost, dersom nogen vilde feje ud, og der blev fejet ud; jeg tænkte det nok.

Det var en haard Dag, en stiv Stund at holde sig i, men Sindet var haardt, Nakken var stiv.

Intet havde de i Eje uden Klæderne paa Kroppen; jo det alkymistiske Glas, som nylig var købt og fyldt med det

Spild, som var skrabet op fra Gulvet; Skatten, der lovede, men ikke holdt. Valdemar Daae gemte det inde paa sit Bryst, tog saa sin Kæp i Haanden, og den engang rige Herre gik med sine tre Døtre ud fra Borreby Gaard. Jeg blæste koldt paa hans hede Kinder, jeg klappede hans graa Skæg og hans lange, hvide Haar, jeg sang, som jeg kunde det: „Hu-u-ud! fare hen! fare hen!“ — Det var Enden paa den rige Herlighed.

Ide og Anna Dorthea gik hver ved hans Side; Johanne vendte sig i Porten, hvad skulde det til, Lykken vilde dog ikke vende sig. Hun saa paa Murens røde Sten fra Marsk Stigs Borg, tænkte hun paa hans Døtre:

„Den ældste tog den yngste ved Hand,
og de fore vide om Verden!“

tænkte hun paa den Sang? — Her var de tre, — Faderen var med! — De gik hen ad Vejen, hvor de havde kørt i Karet, de gik Stoddergang med Faderen, til Smidstrup Mark, til det klinede Hus, der var lejet for ti Mark aarlig, det ny Herresæde med tomme Vægge og tomme Kar. Krager og Alliker fløj hen over dem og skreg, som i Spot: „Fra Reden! fra Reden! fra! fra!“ som Fuglene skreg det i Borreby Skov, da Træerne blev fældet.

Hr. Daae og hans Døtre fornam det vel; jeg blæste dem om Ørene, og det var ikke værd at høre derpaa.

Saa drog de ind i det klinede Hus paa Smidstrup Mark, — og jeg for af Sted over Mose og Mark, gennem nøgne Hækker og afpillede Skove, til aabne Vande, andre Lande. — Hu-u-ud! fare hen! fare hen! og det i alle Aaringer.“

Hvor gik det Valdemar Daae, hvor gik det hans Døtre? Vinden fortæller:

„Den sidste af dem jeg saa, ja sidste Gang, det var Anna Dorthea, den blege Hyacint, — nu var hun gammel og bøjet, det var et halvt Hundrede Aar derefter. Hun levede længst, hun vidste om det hele.

Derovre paa Heden, ved Viborg By, laa Domprovstens ny, stadselige Gaard, med røde Sten og med takket Gavl; Røgen kom fed op af Skorstenen. Den milde Frue og de favre Døtre sad i Karnappen og saa ud over Havens hængende Bukketjørn, ud til den brune Hede —; hvad saa de der efter? De saa efter Storkereden derude paa det faldefærdige Hus. Taget var med Mos og Husløg, for saa vidt at det var Tag, det, som mest dækkede, var Storkens Rede, og den var den eneste, der blev hjulpen paa, Storken holdt den i Stand.

Det var et Hus at se paa, ikke at røre; jeg maatte fare varligt," sagde Vinden. „For Storkeredens Skyld fik Huset Lov at staa, det var jo ellers en Skræmsel paa Heden. Storken vilde Domprovstens ikke jage bort, saa havde Rønnen Lov at blive, og Stakkelen derinde kunde have Lov at bo der; det kunde hun takke den ægyptiske Fugl for, — eller var det Tak, fordi hun engang bad for hans sorte, vilde Broders Rede i Borreby Skov? Da var hun, Stakkelen, et ungt Barn, en fin, bleg Hyacint i den adelige Urtegaard. Hun huskede det alt sammen: Anna Dorthea.

„Oh! oh!" — ja, Menneskene kan sukke, som Vinden kan det i Siv og Rør. „Oh! — der ringede ingen Klokker over din Grav, Valdemar Daae! de fattige Skoledrenge sang ikke, da Borrebys fordums Herre blev lagt i Jorden! — Oh! alt faar dog Ende, ogsaa Elende! — Søster Ide blev en Bondes Viv; det var vor Fader den haardeste Prøvelse!

Datters Mand en ussel Træl, der af Herremanden kunde sættes til at ride paa den haarde Fjæl. — Nu er han vel under Jorden? og du med? Ide! — O ja! o ja! det er ikke forbi endda, jeg gamle Stakkel! jeg fattige Stakkel! løs op for mig, rige Krist!"

Det var Anna Dortheas Bøn i det ynkelige Hus, der havde Lov at staa for Storkens Skyld.

„Den raskeste af Søstrene tog jeg mig af," sagde Vinden, „hun fik sig Klæder skaaret, som hun var i Sindet baaret! hun kom som fattig Karl og tog Hyre hos Skipperen; knap var hun paa Ord, tvær af Mine, men villig til sin Dont; dog klatre kunde hun ikke; — saa blæste jeg hende over Bord, før nogen vidste, at hun var et Kvindfolk, og det var nok vel gjort af mig," sagde Vinden.

„Det var en Paaskemorgen, som da Valdemar Daae troede, at han fandt det røde Guld, da hørte jeg under Storkens Rede, mellem de skrøbelige Vægge, Salmesang, Anna Dortheas sidste Sang.

Der var ingen Rude, der var kun et Hul i Væggen; — Solen kom, som en Guldklump, og satte sig deri; det var en Glans! hendes Øjne brast, hendes Hjerte brast! det havde de gjort alligevel, om Solen ikke den Morgen havde skinnet paa hende.

Storken gav hende Tag over sig til hendes Død! jeg sang ved hendes Grav!" sagde Vinden; „jeg sang ved hendes Faders Grav, jeg ved, hvor den er, og hvor hendes Grav er, det ved ellers ingen.

Ny Tider, andre Tider! gammel Alfarvej gaar op i lukket Mark, fredede Grave bliver færdet Landevej, — og

snart kommer Dampen med sin Vognrække og bruser hen over Gravene, glemte som Navnene. Hu-u-ud! fare hen!

Det er Historien om Valdemar Daae og hans Døtre. Fortæl den bedre, I andre! om I kan det!“ sagde Vinden og vendte sig.

Væk var den.

Alt paa sin rette Plads.

Det er over hundrede Aar siden!

Der laa bag Skoven ved den store Indsø en gammel Herregaard, og rundt om den var der dybe Grave, hvori vokste Dunhammere, Siv og Rør. Tæt ved Broen til Indkørselsporten stod et gammelt Piletræ, der hældede sig ud over Rørene.

Omme fra Hulvejen lød Horn og Hestetrampen, og derfor skyndte den lille Gaasepige sig med at faa Gæssene til Side fra Broen, før Jagtselskabet kom galoperende; det kom i saadan en Fart, at hun hurtigt maatte springe op paa en af de høje Stene ved Broen for ikke at blive re-

den over Ende. Halvt Barn var hun endnu, fin og spinkel, men med et velsignet Udtryk i sit Ansigt og to rare, klare Øjne; men det saa Herremanden ikke paa; i den flyvende Fart, han kom, vendte han Pisken i sin Haand, og af raa Lystighed stødte han hende med Skaftet lige for Brystet, saa hun gik bagover.

„Alt paa sin rette Plads!“ raabte han, „i Skarnet med dig!“ og saa lo han, det skulde nu være saa morsomt, og de andre lo med; hele Selskabet gjorde Skrig og Skraal, og Jagthundene gøede, det var rigtignok:

„Rige Fugl kommer susende!“

— Gud ved, hvor rig han var endda.

Den stakkels Gaasepige greb for sig, idet hun faldt, og fik fat i en af de nedhængende Pilegrene; ved den holdt hun sig oppe over Dyndet, og saa snart Herskab og Hunde var vel inde af Porten, arbejdede hun paa at komme op, men Grenen knækkede af ved Kronen, og Gaasepigen faldt tungt tilbage i Rørene, da i det samme en kraftig Haand ovenfra greb hende. Det var en vandrende Hosekræmmer, som et Stykke borte havde set til og skyndte sig nu med at komme hende til Hjælp.

„Alt paa sin rette Plads!“ sagde han i Spøg efter Herremanden og trak hende op paa det tørre; den afbrækkede Gren stillede han hen mod Stedet, hvor den var knækket af, men „paa sin rette Plads“, det gaar ikke altid! og saa stak han Grenen ned i den bløde Jord, „gro, om du kan, og skær dem en god Fløjte deroppe paa Gaarden!“ han undte Herremanden og hans en dygtig Spidsrodsmarch; og saa gik han ind paa Herregaarden, men ikke op i Højsalen, dertil var han for ringe! ind til Folkene i Borgestuen kom han, og de saa paa hans Varer og købslog;

men oppe fra Gildesbordet lød Skraal og Vræl, der skulde være Sang, de kunde den ikke bedre. Der lød Latter og Hundehyl, der var stor Fraadsen og Sviren; Vin og gammelt Øl skummede i Glas og Krus, og Livhundene aad med; et og andet Bæst af dem blev af Junkerne kysset, efter at det først med den lange Ørelap var tørret om Snuden. Hosekræmmeren blev kaldt derop med sine Varer, men kun for at de kunde have deres Spas med ham. Vinen var gaaet ind og Forstanden ud. De hældte Øl i en Strømpe til ham, at han kunde drikke med, men hurtigt! det var nu saa overordentlig snildt og til Grin. Hele Drifter Kvæg, Bønder og Bøndergaarde blev sat paa eet Kort og tabt.

„Alt paa sin rette Plads!“ sagde Hosekræmmeren, da han igen var vel uden for Sodoma og Gomorra, som han kaldte det. „Den aabne Landevej, det er min rette Plads, deroppe var jeg slet ikke i mit Es.“ Og den lille Gaasepige nikkede til ham fra Markledet.

Og der gik Dage, og der gik Uger, og det viste sig, at den afbrækkede Pilegren, som Hosekræmmeren havde stukket ned ved Vandgraven, holdt sig stadig frisk og grøn, ja, at den skød endogsaa ny Skud; den lille Gaasepige saa, at den maatte have fæstet Rod, og hun glædede sig saa inderligt derover, det var hendes Træ, syntes hun.

Ja, med det gik det fremad, men med alt andet paa Gaarden gik det svært tilbage ved Svir og ved Spil: det er to Triller, som ikke er gode at staa paa.

Der var ikke gaaet seks Aar, saa vandrede Herremanden med Pose og Stav, som fattig Mand, fra Gaarden, og den blev købt af en rig Hosekræmmer, og det var just ham, som havde været til Spot og Grin og var budt Øl i en Strømpe; men Ærlighed og Driftighed, de giver god Med-

bør, og nu var Hosekræmmeren Herre paa Gaarden; men fra den Stund kom der aldrig Kortenspil der; „det er en slem Læsning," sagde han, „den kommer derfra, at da Fanden første Gang saa Bibelen, vilde han vrænge en efter, der skulde være lige saadan, og saa opfandt han Kortenspillet!"

Den ny Herremand tog sig en Frue, og hvem var hun, det var den lille Gaasepige, som altid havde været skikkelig, from og god; og i de ny Klæder saa hun ud saa fin og køn, som var hun født en fornem Jomfru. Hvorledes gik det til? Ja, det er for lang en Historie i vor travle Tid, men det gik til, og det vigtigste kommer bagefter.

Velsignet og godt var der paa den gamle Gaard, Moder stod selv for det indvendige og Fader for det udvendige; det var, ligesom Velsignelsen vældede frem, og hvor Velstand er, der kommer Velstand til Huse. Den gamle Gaard blev pudset og malet, Gravene renset og Frugttræer plantet; venligt og godt saa der ud, og Stuegulvet var blankt som et Spækkebræt. I den store Sal sad om Vinteraftnerne Madammen med alle sine Piger og spandt uldent og linned; og hver Søndag Aften læstes der højt af Bibelen, og det af Justitsraaden selv, for han blev Justitsraad, Hosekræmmeren, men det var først paa hans meget gamle Dage. Børnene vokste til, — der kom Børn — og alle blev de vel oplært, men de havde jo ikke lige gode Hoveder, saadan som det er i enhver Familie.

Men Pilegrenen udenfor var bleven til et helt prægtigt Træ, der stod frit og ubeskaaret, „det er vort Stamtræ!" sagde de gamle Folk, og det Træ skulde holdes i Agt og Ære! sagde de til Børnene, ogsaa til dem, som ikke havde gode Hoveder.

Og nu var der gaaet hundrede Aar.

Det var i vor Tid; Søen var bleven til en Mose, og den gamle Herregaard var ligesom visket ud, der stod en aflang Pyt Vand, med lidt Stensætning til Siden, det var Resten af de dybe Grave, og her stod endnu et prægtigt gammelt Træ, der hældede sine Grene, det var Stamtræet; det stod og viste, hvor smukt et Piletræ kan være, naar det faar Lov til at skøtte sig selv. — Det var jo rigtignok revnet midt i Stammen, lige nede fra Roden og op til Kronen, Stormen havde drejet det lidt, men det stod, og fra alle Revner og Sprækker i det, hvor Vind og Vejr havde lagt Muldjord, vokste Græs og Blomster! især øverst, hvor de store Grene delte sig, var der ligesom en hel lille hængende Have med Hindbær og Fuglegræs, ja, endogsaa et lille bitte Rønnebærtræ havde der rodfæstet sig og stod saa slankt og fint midt oppe i det gamle Piletræ, der spejlede sig i det sorte Vand, naar Vinden havde drevet Andemaden hen i et Hjørne af Vandpytten. — En lille Sti, hen over Hovmarken, førte tæt herforbi.

Højt paa Banken ved Skoven, med en dejlig Udsigt, laa den ny Gaard, stor og prægtig, med Glasruder saa klare, at man skulde tro, at der slet ingen var. Den store Trappe ved Døren saa ud, som om den havde Lysthus paa af Roser og storbladede Planter. Græspletten var saa ren grøn, som om hvert Straa blev set efter Morgen og Aften. Inde i Salen hang kostelige Malerier, og der stod, med Silke og med Fløjl, Stole og Sofaer, der næsten kunde gaa paa deres egne Ben, Borde med blanke Marmorplader, og Bøger i Safian og Guldsnit.... jo, det var rigtignok rige Folk, som boede her, det var fornemme Folk, her boede Baronens.

Det ene svarede der til det andet. „Alt paa sin rette

Plads!“ sagde de ogsaa, og derfor var alle de Skilderier, som engang havde været til Stads og Hæder paa den gamle Gaard, nu ophængt i Gangen til Karlekammeret; rigtigt Skrammel var det, især to gamle Portrætter, det ene en Mand i rosenrød Kjole og med Paryk, det andet en Dame med pudret, opsat Haar og en rød Rose i Haanden, men begge omgivne ens med en stor Krans af Pilegrene. Der var saa mange runde Huller i de to Billeder, og det kom af, at de smaa Baroner altid gik og skød deres Flitsbuer af paa de to gamle Folk. Det var Justitsraaden og Justitsraadinden, dem, hele Slægten stammede ned fra.

„Men de er ikke rigtig af vor Familie!“ sagde en af de smaa Baroner. „Han var en Hosekræmmer, og hun en Gaasetøs. De var ikke som Papa og Mama!“

Billederne var noget daarligt Skrammel, og „alt paa sin rette Plads!“ sagde man, og saa kom Oldefar og Oldemor paa Gangen til Karlekammeret.

Præstesønnen var Huslærer der paa Gaarden; han gik en Dag med de smaa Baroner og deres ældste Søster, der lige nylig var konfirmeret, og de kom hen over Stien, ned mod det gamle Piletræ; og medens de gik, bandt hun en Buket af Markens Grønt; „alt paa sin rette Plads“, og det blev et Skønheds Hele. Imidlertid hørte hun dog meget godt efter alt, hvad der blev sagt, og det glædede hende saa meget at høre Præstesønnen fortælle om Naturens Kræfter og Historiens store Mænd og Kvinder; hun var en sund, velsignet Natur, adlet i Sjæl og Tanke og med et Hjerte til ret at omfatte alt det af Gud skabte.

De standsede nede ved det gamle Piletræ; den mindste af Baronerne vilde saa gerne have sig en Fløjte skaaret, det havde han før faaet af andre Piletræer, og Præstesønnen brød en Gren af.

Louis Rhead

„Oh, gør det ikke!“ sagde den unge Baronesse; men saa var det gjort. „Det er jo vort gamle, berømmelige Træ! jeg holder saa meget af det! ja, derfor ler man mig ogsaa ud hjemme, men det er det samme! Der er et Sagn om det Træ —!“

Og nu fortalte hun alt, hvad vi har hørt om Træet, om den gamle Gaard, om Gaasepigen og Hosekræmmeren, som mødtes her og blev Stamforældre til den fornemme Slægt og til den unge Baronesse.

„De vilde ikke lade sig adle, de gamle, skikkelige Folk!“ sagde hun. „De havde det Mundheld: „Alt paa sin rette Plads!“ og det syntes de, at de ikke kom, naar de for Penge lod sig ophøje. Det var deres Søn, min Bedstefader, som blev Baron, han skal have haft stor Lærdom, været højt anset og afholdt af Prinser og Prinsesser, været med ved alle deres Fester. Ham holder de andre hjemme mest af, men jeg ved ikke selv, der er mig noget ved det gamle Par, som drager mit Hjerte til dem! der maa have været saa hyggeligt, saa patriarkalsk paa den gamle Gaard, hvor Husmoderen sad og spandt med alle sine Piger og den gamle Herre læste højt af Bibelen.“

„Det har været prægtige Folk, fornuftige Folk!“ sagde Præstesønnen; og saa var de lige inde i Tale om Adel og borgerlig, og det var næsten, som om Præstesønnen ikke hørte til Borgerskabet, saaledes talte han om det at være af Adel.

„Det er lykkeligt at høre til en Slægt, som har udmærket sig! saaledes at have ligesom en Blodets Spore i sig til at gaa frem i det dygtige. Dejligt er det at eje et Slægtnavn, der er Adgangskort til de første Familier. Adel betyder ædel, det er Guldmønten, der har faaet i Stempel, hvad den selv er i Værd. — Det er Tidens Tone, og mange

Poeter slaar naturligvis ind i den, at alt, hvad adeligt er, skal være daarligt og dumt, men hos den fattige, jo lavere man stiger ned, des mere glinser det. Men det er ikke min Mening, thi det er aldeles galt, aldeles falskt. I de højere Stænder findes mange gribende skønne Træk; min Moder har fortalt mig et, og jeg kunde give flere. Hun var i Besøg i et fornemt Hus i Byen, min Mormor, tror jeg, havde opammet den naadige Frue. Min Moder stod i Stuen med den gamle højadelige Herre; da saa han, at der kom nede i Gaarden en gammel Kone paa Krykker; hver Søndag kom denne og fik et Par Skilling. „Der er den gamle Stakkel," sagde Herren, „hun har saa svært ved at gaa!" — og før min Moder forstod det, var han ude af Døren og nede ad Trapperne, han, den halvfjerdsindstyveaarige gamle Excellence, var selv gaaet ned til den fattige Kone for at spare hende fra at gaa den besværlige Vej op efter den Skillings Hjælp, hun kom efter. Det er jo kun et ringe Træk, men som „Enkens Skærv" har den Klang fra Hjertebunden, Klang fra Menneskenaturen; og derhen skal Digteren pege, i vor Tid just skal han synge derom, det gør godt, mildner og forsoner! Men hvor et Stykke Menneske, fordi han er af Blod og har Stamtavle, som de arabiske Heste, staar paa Bagbenene og vrinsker i Gaden, og i Stuen siger: „Her har været Folk fra Gaden!" naar en borgerlig har været derinde, der er Adelen gaaet i Forraadnelse, bleven til Maske af den Slags, som Tespis gjorde sig dem, og man morer sig over Personen og giver den Satiren i Vold."

Det var Præstesønnens Tale, den var noget lang, men saa var Fløjten skaaren.

Der var stort Selskab paa Gaarden, mange Gæster fra Omegnen og Hovedstaden. Damer klædte med Smag og

uden Smag. Den store Sal ganske opfyldt af Mennesker. Omegnens Præster stod ærbødigst i Klump i et Hjørne, det saa ud, som om der var Begravelse, men der var Fornøjelse, men den var endnu ikke sat i Gang.

Stor Koncert skulde der være, og derfor havde den lille Baron sin Pilefløjte ind med, men han kunde ikke faa Vejr i den, det kunde ikke heller Papa, og derfor duede den ikke.

Der var Musik og Sang, af den Slags, der er mest morsom for dem, som udøver den; for Resten nydeligt.

„De er ogsaa Virtuos!“ sagde en Kavaler, der var sine Forældres Barn; „De blæser Fløjte, De skærer den selv. Det er Geniet, der behersker — sidder paa højre Side, — Gud bevar's! jeg følger ganske med Tiden, det maa man. Ikke sandt. De vil henrykke os alle med det lille Instrument!“ og saa rakte han ham den lille Fløjte, der var skaaret af Piletræet nede ved Vandpytten, og højt og lydeligt forkyndte han, at Huslæreren vilde skænke dem en Solo paa Fløjte.

Der skulde gøres Nar af ham, det var let at forstaa, og Huslæreren vilde saa ikke blæse, skønt han nok kunde, men de trængte paa, de nødte ham, og saa tog han Fløjten og satte den for Munden.

Det var en underlig Fløjte! der lød en Tone saa udholdende, som den klinger fra Damplokomotivet, ja meget stærkere; den lød over hele Gaarden, Haven og Skoven, milevidt ud i Landet, og med Lyden kom der en Stormvind, som bruste: „Alt paa sin rette Plads!“ — og saa fløj Papa, ligesom baaren af Vinden, ud af Gaarden og lige lukt ind i Røgterhuset, og Røgteren fløj op — ikke i Storstuen, der kunde han ikke komme, nej op i Tjenerkamret, mellem det fine Tjenerskab, der gik i Silke-

strømper, og de stolte Karle blev som gigtslaaede ved, at saadan en ringe Person turde sætte sig til Bords mellem dem.

Men i Højsalen fløj den unge Baronesse op ved den øverste Bordende, hvor hun var værdig at sidde, men Præstesønnen fik Sæde ved Siden af, og der sad de begge to, som om de var et Brudepar. En gammel Greve af Landets ældste Slægt blev urokket paa sin Hædersplads; for Fløjten var retfærdig, og det skal man være. Den vittige Kavaler, der var Skyld i Fløjtespillet, han, der var sine Forældres Barn, fløj paa Hovedet ind imellem Hønsene, men ikke alene.

En hel Mil ud i Landet lød Fløjten, og der hørtes store Begivenheder. En rig Grossererfamilie, der kørte med fire, blæste aldeles ud af Vognen og fik ikke engang Plads bagpaa; to rige Bønder, der i vor Tid var vokset over deres egen Kornmark, blæste ned i Muddergrøften; det var en farlig Fløjte! lykkeligvis sprak den ved den første Lyd, og det var godt, saa kom den i Lommen igen: „Alt paa sin rette Plads!“

Dagen efter talte man ikke om den Begivenhed, derfor har man den Talemaade „at stikke Piben ind!“ Alt var ogsaa i sin gamle Orden igen, kun at de to gamle Billeder, Hosekræmmeren og Gaasepigen, hang oppe i Højsalen, der var de blæst op paa Væggen; og da en af de rigtige Kunstkendere sagde, at de var malet af en Mesterhaand, saa blev de hængende og istandsat, man vidste jo ikke før, at de duede, og hvor skulde man vide det. Nu hang de paa Hædersplads. „Alt paa sin rette Plads!“ og der kommer det! Evigheden er lang, længere end denne Historie!

Ib og lille Christine.

Nær ved Gudenaa, inde i Silkeborgs Skove, løfter sig en Landryg som en stor Vold, den kaldes „Aasen“, og under den, mod Vest, laa, ja der ligger endnu, et lille Bondehus med magre Jorder; Sandet skinner igennem den tynde Rug- og Bygager. Det er nu en Del Aar siden; Folkene, som boede der, drev deres lille Avling, havde dertil tre Faar, et Svin og to Stude; kort sagt, de havde det ret vel til Føden, naar man tager den, som man har den, ja de kunde vel ogsaa have bragt det til at holde et Par Heste,

men de sagde som de andre Bønder derovre: „Hesten æder sig selv!“ — den tærer for det gode, den gør. Jeppe-Jæns drev sin lille Jordlod om Sommeren og var om Vinteren en flink Træskomand. Han havde da ogsaa Medhjælp, en Karl, der forstod at skære Træsko, der var baade stærke, lette og med Façon; Ske og Slev skar de; det gav Skillinger, man kunde ikke kalde Jeppe-Jæns's for fattige Folk.

Lille Ib, den syvaars Dreng, Husets eneste Barn, sad og saa til, skar i Pind, skar sig ogsaa i Fingrene; men en Dag havde han snittet to Stykker Træ, saa at de saa ud som smaa Træsko; de skulde, sagde han, foræres til lille Christine, og det var Prammandens lille Datter; hun var saa fin og saa yndelig som et Herskabs-Barn; havde hun Klæder skaaret, som hun var født og baaret, saa vilde ingen tro, at hun var fra Lyngtørvhuset paa Seis Hede. Derovre boede hendes Fader, der var Enkemand og ernærede sig ved at pramme Brænde fra Skoven ned til Silkeborg Aaleværk, ja tidt derfra videre op til Randers. Ingen havde han, der kunde tage Vare paa lille Christine, der var et Aar yngre end Ib, og saa var hun næsten altid hos ham, paa Prammen og mellem Lyngen og Tyttebærbuskene; skulde han endelig helt op til Randers, ja saa kom lille Christine over til Jeppe-Jæns's.

Ib og lille Christine kom godt ud af det ved Leg og ved Fad; de rodede, og de gravede, de krøb, og de gik, og en Dag vovede de sig ene to næsten helt op paa Aasen og et Stykke ind i Skoven, engang fandt de der Sneppeæg, det var en stor Begivenhed.

Ib havde endnu aldrig været ovre paa Seis Hede, aldrig prammet gennem Søerne ad Gudenaa, men nu skulde han det: han var indbudt af Prammanden, og Aftenen forud fulgte han hjem med ham.

Paa de højt opstablede Brændestykker i Prammen sad tidlig om Morgenen de to Børn og spiste Brød og Hindbær. Prammanden og hans Medhjælper stagede sig frem, det gik med Strømmen, i rask Fart ned ad Aaen, gennem Søerne, der syntes at lukke sig ved Skov og ved Siv, men altid var der dog Gennemfart, om endogsaa de gamle Træer hældede sig helt ud og Egetræerne strakte frem afskallede Grene, ligesom om de havde opsmøgede Ærmer og vilde vise deres knudrede, nøgne Arme! gamle Elletræer, som Strømmen havde løsnet fra Skrænten, holdt sig med Rødderne fast ved Bunden og saa ud ligesom smaa Skovøer; Aakander vuggede paa Vandet; det var en dejlig Fart! — og saa kom man til Aaleværket, hvor Vandet brusede gennem Sluserne; det var noget for Ib og Christine at se paa!

Dengang var endnu hernede hverken Fabrik eller By, her stod kun den gamle Avlsgaard, og Besætningen der var ikke stor; Vandets Fald gennem Slusen og Vildandens Skrig, det var dengang den stadigste Livlighed her. — Da nu Brændet var prammet om, købte Christines Fader sig et stort Knippe Aal og en lille slagtet Gris, der alt tilsammen i en Kurv blev stillet agterude paa Prammen. Nu gik det mod Strømmen hjem, men Vinden var med, og da de satte Sejl til, var det lige saa godt, som om de havde to Heste for.

Da de med Prammen var saa højt oppe under Skoven, at de laa ud for, hvor Manden, der hjalp med at pramme, havde kun et kort Stykke hjem, saa gik han og Christines Fader i Land, men paalagde Børnene at forholde sig rolige og forsigtige, men det gjorde de ikke længe, de maatte se ned i Kurven, hvor Aalene og Grisen gemtes, og Grisen maatte de løfte paa og holde den, og da de begge

vilde holde den, saa tabte de den og det lige ud i Vandet; der drev den paa Strømmen, det var en forfærdelig Begivenhed.

Ib sprang i Land og løb et lille Stykke, saa kom ogsaa Christine; „tag mig med dig!“ raabte hun, og nu var de snart inde i Buskene, de saa ikke længer Prammen eller Aaen; et lille Stykke endnu løb de, saa faldt Christine og græd; Ib fik hende op.

„Kom med mig!“ sagde han. „Huset ligger derovre!“ men det laa ikke derovre. De gik, og de gik, over vissent Løv og tørre, nedfaldne Grene, der knagede under deres smaa Fødder; nu hørte de en stærk Raaben — de stod stille og lyttede; nu skreg en Ørn, det var et fælt Skrig, de blev ganske forskrækkede, men foran dem, inde i Skoven, vokste de dejligste Blaabær, en utrolig Mængde; det var alt for indbydende til ikke at blive, og de blev, og de spiste og blev ganske blaa om Mund og Kinder. Nu hørtes igen en Raaben.

„Vi faar Bank for Grisen!“ sagde Christine.

„Lad os gaa hjem til vort!“ sagde Ib; „det er her i Skoven!“ og de gik; de kom paa en Kørevej, men hjem førte den ikke, mørkt blev det, og angst var de. Den forunderlige Stilhed rundt om afbrødes ved fæle Skrig af den store Hornugle eller Lyd af Fugle, de ikke kendte; endelig stod de begge to fast i en Busk, Christine græd, og Ib græd, og da de saa havde grædt en Stund, lagde de sig i Løvet og faldt i Søvn.

Solen var højt oppe, da de vaagnede; de frøs, men oppe paa Højen tætved skinnede Solen ned mellem Træerne, der kunde de varme sig, og derfra, mente Ib, maatte de kunne se hans Forældres Hus; men de var langt fra det, i en ganske anden Del af Skoven. De kravlede helt op paa

Louis Moe 24

Højden og stod paa en Skrænt, ved en klar, gennemsigtig Sø; Fiskene i den stod i Stim, belyste af Solstraalerne; det var saa uventet, hvad de saa, og tætved var en stor Busk fuld af Nødder, ja endogsaa syv Kløvser; og de plukkede, og de knækkede og fik de fine Kærner, der havde begyndt at sætte sig, — og saa kom der endnu en Overraskelse, en Forskrækkelse. Fra Busken traadte frem en stor, gammel Kone, hvis Ansigt var saa brunt og Haaret saa glinsende sort; det hvide i hendes Øjne skinnede ligesom paa en Morian; hun havde en Bylt paa Nakken og en Knortekæp i Haanden; hun var en Taterske. Børnene forstod ikke straks, hvad hun sagde; og hun tog tre store Nødder op af Lommen, inde i hver laa de dejligste Ting gemte, fortalte hun, det var Ønskenødder.

Ib saa paa hende, hun var saa venlig, og saa tog han sig sammen og spurgte, om han maatte have de Nødder, og Konen gav ham dem og plukkede sig en hel Lomme fuld af dem paa Busken.

Og Ib og Christine saa med store Øjne paa de tre Ønskenødder.

„Er der i den en Vogn med Heste for?“ spurgte Ib.

„Der er en Guldkaret med Guldheste!“ sagde Konen.

„Saa giv mig den!“ sagde lille Christine, og Ib gav hende den, og Konen knyttede Nødden ind i hendes Halstørklæde.

„Er der inde i denne saadant et lille kønt Halstørklæde som det, Christine der har?“ spurgte Ib.

„Der er ti Halsklæder,“ sagde Konen, „der er fine Kjoler, Strømper og Hat!“

„Saa vil jeg ogsaa have den!“ sagde Christine, og lille Ib gav hende ogsaa den anden Nød, den tredie var en lille sort en.

„Den skal du beholde!“ sagde Christine, „og den er ogsaa køn.“

„Og hvad er der i den?“ spurgte Ib.

„Det allerbedste for dig!“ sagde Taterkonen.

Og Ib holdt fast paa Nødden. Konen lovede at føre dem paa rette Vej hjem, og de gik, men rigtignok i en ganske modsat Retning, end de skulde gaa, men derfor tør man ikke beskylde hende for, at hun vilde stjæle Børn.

I den vildsomme Skov mødte de Skovløberen Chræn, han kendte Ib, og ved ham kom Ib med lille Christine hjem, hvor man var i stor Angst for dem, og Tilgivelse fik de, skønt de havde begge fortjent et godt Livfuld Ris, først fordi de lod Grisen falde i Vandet, og dernæst, fordi de var løben deres Vej.

Christine kom hjem paa Heden, og Ib blev i det lille Skovhus; det første, han der om Aftenen gjorde, var at tage frem Nødden, der gemte „det allerbedste“; — han lagde den mellem Døren og Dørkarmen, klemte saa til, Nødden knak, men ikke Kærne skabt var der at se, den var fyldt ligesom med Snus eller Muldjord; der var gaaet Orm i den, som det kaldes.

„Ja, det kunde jeg nok tænke!“ mente Ib, „hvor skulde der, inde i den lille Nød, være Plads for det allerbedste! Christine faar hverken fine Klæder eller Guldkaret ud af sine to Nødder!“

Og Vinteren kom, og det ny Aar kom.

Og der gik flere Aaringer. Nu skulde Ib gaa til Præsten, og han boede langvejs borte. Paa den Tid kom en Dag Prammanden og fortalte hos Ibs Forældre, at lille Christine skulde nu ud at tjene for sit Brød, og at det var en sand Lykke for hende, at hun kom i de Hænder, hun kom, fik Tjeneste hos saadanne brave Folk; tænk, hun skulde

til de rige Krofolk i Herning-Kanten, Vester paa; der skulde hun gaa Mor til Haande, og siden, naar hun skikkede sig og der var konfirmeret, vilde de beholde hende.

Og Ib og lille Christine tog Afsked med hinanden; Kærestefolkene blev de kaldt; og hun viste ham ved Afskeden, at hun endnu havde de to Nødder, som hun fik af ham, da de løb vild i Skoven, og hun sagde, at hun i sin Klædekiste gemte de smaa Træsko, han som Dreng havde skaaret og foræret hende. Og saa skiltes de.

Ib blev konfirmeret, men i sin Moders Hus blev han, for han var en flink Træskosnitter, og han passede godt om Sommeren den lille Avling; hans Moder havde kun ham dertil, Ibs Fader var død.

Kun sjældent, og det var da ved en Postkarl eller en Aalebonde, hørte man om Christine: det gik hende godt hos de rige Krofolk, og da hun var bleven konfirmeret, skrev hun til Faderen Brev med Hilsen til Ib og hans Moder; i Brevet stod om seks ny Særke og en dejlig Klædning, Christine havde faaet af Husbond og Madmor. Det var rigtignok gode Tidender.

Foraaret derefter, en smuk Dag, bankede det paa Ibs og hans Moders Dør, det var Prammanden med Christine; hun var kommen i Besøg paa en Dags Tid; der var just en Lejlighed til Them og igen tilbage, og den benyttede hun. Smuk var hun som en fin Frøken, og gode Klæder havde hun, de var syet vel, og de passede til hende. I fuld Stads stod hun, og Ib var i de daglige, gamle Klæder. Han kunde slet ikke komme til Mæle; vel tog han hendes Haand, holdt den saa fast, var saa inderlig glad, men Munden kunde han ikke faa paa Gang, det kunde lille Christine, hun talte, hun vidste at fortælle, og hun kyssede Ib lige paa Munden.

„Kender du mig ikke nok?“ sagde hun; men selv da de var ene to og han endnu stod og holdt hende i Haanden, var alt, hvad han kunde sige, alene det: „Du er bleven ligesom en fin Dame! og jeg ser saa pjusket ud! hvor jeg har tænkt paa dig, Christine! og paa gamle Tider!“

Og de gik Arm i Arm op paa Aasen og saa over Gudenaa til Seis Hede med de store Lyngbakker, men Ib sagde ikke noget, dog da de skiltes ad, var det klart for ham, at Christine maatte blive hans Kone, de var jo fra smaa kaldt Kærestefolk, de var, syntes han, et forlovet Par, uagtet ingen af dem selv havde sagt det.

Kun nogle Timer endnu kunde de være sammen, for hun skulde igen til Them, hvorfra tidlig næste Morgen Vognen kørte tilbage Vester paa. Faderen og Ib fulgte med til Them, det var klart Maaneskin, og da de kom der og Ib endnu holdt Christines Haand, kunde han ikke slippe den, hans Øjne de var saa klare, men Ordene faldt kun smaat, men det var Hjerteord hvert eneste et: „Er du ikke bleven for fint vant,“ sagde han, „og kan du finde dig i at leve i vor Mors Hus med mig som Ægtemand, saa bliver vi to engang Mand og Kone! — — men vi kan jo vente lidt!“

„Ja, lad os se Tiden an, Ib!“ sagde hun; og saa trykkede hun hans Haand, og han kyssede hende paa hendes Mund. „Jeg stoler paa dig, Ib!“ sagde Christine, „og jeg tror, at jeg holder af dig; men lad mig sove paa det!“

Og saa skiltes de ad. Og Ib sagde til Prammanden, at han og Christine var nu saa godt som forlovede, og Prammanden fandt, at det var, som han altid havde tænkt om det; og han fulgte hjem med Ib og sov der i Seng med ham, og der taltes saa ikke mere om Forlovelsen.

Et Aar var gaaet; to Breve var vekslet mellem Ib og

Christine; „trofast til Døden!“ stod der ved Underskriften. En Dag traadte Prammanden ind til Ib, han havde Hilsen til ham fra Christine; hvad mere han havde at sige, gik det lidt langsomt med, men det var det, at det gik Christine vel, mere end vel, hun var jo en køn Pige, agtet og afholdt. Kromandens Søn havde været hjemme paa Besøg; han var ansat ved noget stort i København, ved et Kontor; han syntes godt om Christine, hun fandt ham ogsaa efter sit Sind, hans Forældre var nok ikke uvillige, men nu laa det dog Christine paa Hjertet, at nok Ib tænkte saa meget paa hende, og saa havde hun betænkt at skyde Lykken fra sig, sagde Prammanden.

Ib sagde i Førstningen ikke et Ord, men han blev lige saa hvid som et Klæde, rystede lidt med Hovedet, og saa sagde han: „Christine maa ikke skyde sin Lykke fra sig!“

„Skriv hende det Par Ord til!“ sagde Prammanden.

Og Ib skrev ogsaa, men han kunde ikke ret sætte Ordene sammen, som han vilde, og han slog Streg over, og han rev itu, — men om Morgenen var der et Brev i Stand til lille Christine, og her er det:

— „Det Brev, du har skrevet til din Fader, har jeg læst og ser, at det gaar dig vel i alle Maader, og at du kan faa det endnu bedre. Spørg dit Hjerte ad, Christine! og tænk vel over, hvad du gaar ind til, om du tager mig! det er kun ringe, hvad jeg har. Tænk ikke paa mig, og hvordan jeg har det, men tænk paa dit eget Gavn! Mig er du ikke bunden til ved Løfte, og har du i dit Hjerte givet mig et, saa løser jeg dig fra det. Alverdens Glæde være over dig, lille Christine! Vor Herre har vel Trøst for mit Hjerte.

Altid din inderlige Ven,

Ib.“

Og Brevet blev afsendt, og Christine fik det.

Ved Mortensdagstider blev der lyst fra Prædikestolen for hende, i Kirken paa Heden og ovre i København, hvor Brudgommen var, og derover rejste hun med sin Madmor, da Brudgommen for sine mange Forretningers Skyld ikke kunde komme saa langt over i Jylland. Christine var efter Aftale truffen sammen med sin Fader i Landsbyen Funder, som Vejen gaar igennem, og som var ham det nærmeste Mødested; der tog de to Afsked. Derom kom til at falde et Par Ord, men Ib sagde ikke noget; han var bleven saa eftertænksom, sagde hans gamle Moder; ja eftertænksom var han, og derfor randt ham i Tanke de tre Nødder, han som Barn fik af Taterkonen og gav Christine de to af, det var Ønskenødder, i hendes den ene laa jo en Guldkaret med Heste, i den anden de dejligste Klæder; det slog til! al den Herlighed fik hun nu ovre i Kongens København; for hende gik det i Opfyldelse —! for Ib var der i Nødden kun den sorte Muld. „Det allerbedste“ for ham, havde Taterkonen sagt, — jo, ogsaa det gik i Opfyldelse, den sorte Muld var ham det bedste. Nu forstod han tydeligt, hvad Konen havde ment: i den sorte Jord, i Gravens Gemme, der var det ham det allerbedste.

Og der gik Aaringer, — ikke mange, men lange, syntes Ib; de gamle Krofolk døde bort, den ene kort efter den anden, al Velstanden, mange Tusinde Rigsdaler, gik til Sønnen. Ja, nu kunde Christine faa Guldkaret og fine Klæder nok.

I to lange Aar, som fulgte, kom ikke Breve fra Christine, og da saa Faderen fik et, var det slet ikke skrevet i Velstand og Fornøjelse. Stakkels Christine! hverken hun eller hendes Mand havde forstaaet at holde Maade med

Rigdommen, den gik, som den kom, der var ingen Velsignelse ved den, for de vilde det ikke selv.

Og Lyngen stod i Blomster, og Lyngen tørrede hen; Sneen havde mange Vintre fyget over Seis Hede, over Aasen, hvor Ib boede i Læ; Foraarssolen skinnede, og Ib satte Ploven i Jorden, da skar den, som han troede, hen ad en Flintesten, der kom ligesom en stor, sort Høvlspaan op over Jorden, og da Ib tog paa den, mærkede han, at det var et Metal, og hvor Ploven havde skaaret ind i det, skinnede det blankt. Det var en tung, stor Armring af Guld fra Hedenold; Kæmpegraven var bleven jævnet her, dens kostelige Smykke funden. Ib viste det til Præsten, der sagde ham, hvor herligt det var, og derfra gik Ib med det til Herredsfogden, der gav Indberetning derom til København og raadede Ib selv at overbringe det kostelige Fund.

„Du har fundet i Jorden det bedste, du kunde finde!" sagde Herredsfogden.

„Det bedste!" tænkte Ib. „Det allerbedste for mig — og i Jorden! saa havde Taterkvinden dog ogsaa Ret med mig, naar d e t var det bedste!"

Og Ib gik med Smakken fra Aarhus til Kongens København; det var som en Rejse over Verdenshavet for ham, som kun havde sat over Gudenaa. Og Ib kom til København.

Værdien af det fundne Guld blev udbetalt ham, det var en stor Sum: seks Hundrede Rigsdaler. Der gik i det store, vildsomme København Ib fra Skoven ved Seis Hede.

Det var netop, Aftenen før han vilde med Skipperen tilbage til Aarhus, da han forvildede sig i Gaderne, kom i en ganske anden Retning, end han vilde, og var over Knippelsbro kommen til Christianshavn i Stedet for ned mod Volden ved Vesterport. Han styrede ganske rigtig

Vester paa, men ikke hvor han skulde. Der var ikke et Menneske at se paa Gaden. Da kom der en lille bitte Pige ud fra et fattigt Hus! Ib talte til hende om Vejen, han søgte; hun studsede, saa op paa ham og var i heftig Graad. Nu var hans Spørgsmaal, hvad hun fejlede, hun sagde noget, som han ikke forstod, og idet de begge var lige under en Lygte og Lyset fra den skinnede hende ind i Ansigtet, blev han ganske underlig, for det var livagtig lille Christine, han saa, ganske, som han huskede hende, fra de begge var Børn.

Og han gik med den lille Pige ind i det fattige Hus, op ad den smalle, slidte Trappe, højt op til et lille, skraat Kammer under Taget. Der var en tung, kvalm Luft derinde, intet Lys tændt; henne i Krogen sukkede det og drog Vejret trangt. Ib tændte en Svovlstik. Det var Barnets Moder, som laa paa den fattige Seng.

„Er der noget, jeg kan hjælpe eder med?“ sagde Ib. „Den lille fik mig fat, men jeg er selv fremmed her i Staden. Er her ingen Naboer eller nogen, jeg kan kalde paa?“ — Og han løftede hendes Hoved.

Det var Christine fra Seis Hede.

I Aaringer var derhjemme i Jylland hendes Navn ikke blevet nævnet, det vilde have rørt op i Ibs stille Tankegang, og det var jo ikke heller godt, hvad Rygtet og Sandheden meldte, at de mange Penge, hendes Mand fik i Arv fra hans Forældre, havde gjort ham overmodig og vildsom; sin faste Stilling havde han opgivet, rejst et halvt Aar i fremmede Lande, kommet tilbage og gjort Gæld og dog flankeret; mere og mere hældede Vognen, og til sidst væltede den. De mange lystige Venner fra hans Bord sagde om ham, at han fortjente det, som det gik ham, han

havde jo levet som en gal Mand. — Hans Lig var en Morgen fundet i Kanalen i Slotshaven.

Christine gik med Døden i sig; hendes yngste lille Barn, kun nogle Uger gammelt, baaret i Velstand, født i Elendighed, var alt i Graven, og nu var det saa vidt med Christine, at hun laa dødssyg, forladt, paa et usselt Kammer, usselt, som hun kunde have taalt det i sine unge Aar paa Seis Hede, men nu, bedre vant, ret følte Elendigheden af. Det var hendes ældste lille Barn, ogsaa en lille Christine, der led Nød og Sult med hende og som havde faaet Ib derop.

„Jeg er bange, jeg dør fra det stakkels Barn!“ sukkede hun, „hvor i Verden skal hun saa hen!“ — Mere kunde hun ikke sige.

Og Ib fik igen en Svovlstik tændt og fandt en Stump Lys, den brændte og lyste i det usle Kammer.

Og Ib saa paa den lille Pige og tænkte paa Christine i unge Dage; for Christines Skyld kunde han være god mod dette Barn, som han ikke kendte. Den døende saa paa ham, hendes Øjne blev større og større — kendte hun ham? Ikke vidste han det, ikke et Ord hørte han hende sige.

Og det var i Skoven ved Gudenaa, nær Seis Hede; Luften var graa, Lyngen stod uden Blomster, Vestens Storme drev det gule Løv fra Skoven ud i Aaen og hen over Heden, hvor Græstørvhuset stod, hvor fremmede Folk boede; men under Aasen, godt i Læ bag høje Træer, stod det lille Hus, hvidtet og malet; inde i Stuen brændte i Kakkelovnen Klynetørvene, inde i Stuen var Solskin, det straalede fra to Barneøjne, Foraarets Lærkeslag lød i Talen fra

dets røde, leende Mund; der var Liv og Lystighed, lille Christine var der; hun sad paa Ibs Knæ; Ib var hende Fader og Moder, de var borte, som Drømmen er det for Barnet og den voksne. Ib sad i det nette, pyntelige Hus, en velhavende Mand; den lille Piges Moder laa paa de fattiges Kirkegaard ved Kongens København.

Ib havde Penge paa Kistebunden, sagde de, Guld fra Muld, og han havde jo ogsaa lille Christine.

Under Piletræet.

Egnen er meget nøgen nede ved Køge; Byen ligger jo rigtignok ved Stranden, og det er altid kønt, men der

kunde dog være kønnere, end der er: rundt om flad Mark, og langt er der til Skoven; men naar man er rigtig hjemme et Sted, saa finder man dog noget kønt, noget, man paa det dejligste Sted i Verden siden kan længes efter! Og det maa vi ogsaa sige, at i Udkanten af Køge, hvor et Par smaa, fattige Haver strækker sig ned til den lille Aa, som løber ud i Stranden, kunde der være ganske yndigt ved Sommertid, og det fandt især de to smaa Nabobørn, Knud og Johanne, som legede her og krøb under Stikkelsbærbuskene ind til hinanden. I den ene Have stod en Hyld, i den anden et gammelt Piletræ, og under det især legede de Børn saa gerne, og dertil havde de Lov, skønt Træet stod lige tæt ved Aaen, hvor de let kunde falde i Vandet, men Vor Herre har Øje paa de smaa, ellers saa det slemt ud; de var ogsaa meget forsigtige, ja, Drengen var en saadan Kujon for Vandet, at det var ikke muligt ved Sommertid at faa ham ud i Stranden, hvor dog de andre Børn saa gerne vilde gaa og pjaske; han blev skammet ud for det, og det maatte han taale; men saa drømte Naboens lille Johanne, at hun sejlede i en Baad paa Køgebugt, og Knud gik lige ud til hende, Vandet naaede ham først til Halsen, og saa gik det ham helt over Hovedet; og fra det Øjeblik af, at Knud hørte den Drøm, taalte han ikke længer, at man kaldte ham en Kujon for Vandet, men henviste bare til Johannes Drøm; den var hans Stolthed, men i Vandet gik han ikke.

De fattige Forældre kom jævnlig sammen, og Knud og Johanne legede i Haverne og paa Landevejen, som langs med Grøfterne havde en hel Række Piletræer, og de var ikke kønne; de var saa forhuggede i Kronen, men de stod jo heller ikke til Stads, men for at gøre Nytte; dejligere

var den gamle Pil i Haven, og under den sad de mangen god Gang, som man siger.

Inde i Køge er der et stort Torv, og ved Markedstid stod der hele Gader af Telte med Silkebaand, Støvler og alt muligt; der var en Trængsel og sædvanligvis Regnvejr, og da mærkede man Dunsten af Bondekofter, men ogsaa den dejligste Lugt af Honningkager, der var en hel Bod fuld, og hvad der var det prægtigste: Manden, som solgte dem, indlogerede sig altid i Markedstiden hos den lille Knuds Forældre, og saa vankede der naturligvis en lille Honningkage, hvoraf Johanne ogsaa fik sit Stykke, men hvad der næsten var endnu meget mere, Honningkage-handleren vidste at fortælle Historier, og det næsten om enhver Ting, selv om sine Honningkager; ja, om disse fortalte han en Aften en Historie, som gjorde et saa dybt Indtryk paa de to Børn, at de aldrig siden glemte den, og saa er det vel bedst, vi ogsaa hører den, især da den er kort.

„Der laa paa Disken to Honningkager," sagde han, „den ene havde Skikkelse af et Mandfolk med Hat, den anden som en Jomfru uden Hat, men med en Klat Bogguld paa Hovedet; de havde Ansigt paa den Side, som vendte opad, og der skulde man se dem og ikke paa Vrangen, der skal man aldrig se noget Menneske. Mandfolket havde en Bittermandel til venstre, det var hans Hjerte, Jomfruen var derimod bare Honningkage. De laa som Prøver paa Disken, de laa længe, og saa elskede de hinanden, men den ene sagde det ikke til den anden, og det maa man, naar det skal blive til noget.

„Han er et Mandfolk, han maa sige det første Ord," tænkte hun, men vilde dog være fornøjet med at vide, at hendes Kærlighed blev gengældt.

Han var nu mere glubende i sine Tanker, og det er altid Mandfolkene; han drømte, han var en levende Gadedreng og ejede fire Skilling, og saa købte han Jomfruen og aad hende.

Og de laa Dage og Uger paa Disken og blev tørre, og hendes Tanker blev finere og mere kvindelige: „Det er

mig nok, at jeg har ligget paa Disk med ham!“ tænkte hun, og saa knak hun i Livet.

„Havde hun vidst min Kærlighed, saa havde hun nok holdt noget længer!“ tænkte han.

Og det er Historien, og her er de begge to!“ sagde Kagehandleren. „De er mærkelige ved deres Levnedsløb og den stumme Kærlighed, der aldrig fører til noget. Se der har I dem!“ og saa gav han Johanne Mandfolket, som var hel, og Knud fik den knækkede Jomfru; men de var saa betagne af Historien, at de ikke nænte at spise Kærestefolkene.

Næste Dag gik de med dem ind paa Køge Kirkegaard, hvor Kirkemuren er overgroet med det dejligste Vedbendgrønt, der Vinter og Sommer hænger som et rigt Tæppe over Muren; og de stillede Honningkagerne op i det grønne i Solskinnet og fortalte for en Flok andre Børn Historien

om den stumme Kærlighed, som ikke duede til noget, det vil sige Kærligheden, for Historien var yndig, det fandt de alle sammen, og da de saa hen paa Honningparret, ja, saa var der en stor Dreng, der — og det var af Ondskab — havde spist den knækkede Jomfru, Børnene græd derover, og siden, — og det var vistnok, for at det stakkels Mandfolk ikke skulde være ene i Verden, — saa spiste de ham med, men aldrig glemte de Historien.

Altid var de Børn sammen ved Hyldebusken og under Piletræet, og den lille Pige sang med sølvklokkeklar Stemme de yndigste Sange; i Knud var der ikke Tone skabt, men han kunde Ordene, og det er altid noget — Folk i Køge, selv Isenkræmmermadammen, stod stille og hørte paa Johanne. „Det er en sød Røst, den lille Unge har!“ sagde hun.

Det var velsignede Dage, men de varer ikke ved altid. Naboerne skiltes ad; den lille Piges Moder var død, Faderen skulde giftes inde i København, og der kunde han faa en Levevej; han skulde være Bud et Sted, det skulde være et meget indbringende Embede. Og Naboerne skiltes ad med Taarer, og Børnene især græd; men de gamle lovede at skrive hinanden til i det mindste een Gang om Aaret. Og Knud kom i Skomagerlære, de kunde jo ikke lade den lange Dreng længer gaa og drive. Og saa blev han konfirmeret!

Oh, hvor gerne vilde han paa den Højtidsdag være kommen til København og set lille Johanne, men han kom ikke, og aldrig havde han været der, skønt den kun ligger fem Mil fra Køge; men Taarnene havde Knud set over Bugten i klart Vejr, og paa Konfirmationsdagen saa han tydeligt det gyldne Kors skinne paa Frue Kirke.

Ak, hvor tænkte han paa Johanne! mon hun huskede

ham? Jo! — Ved Juletid kom der Brev fra hendes Fader til Knuds Forældre, det gik meget godt i København, og en stor Lykke vilde blive tildelt Johanne ved hendes kønne Stemme; hun var ansat ved Komedien, den, de sang i; og lidt Penge fik hun allerede derfor, og af disse sendte hun de kære Nabofolk i Køge en hel Rigsdaler til Fornøjelse Juleaften; de skulde drikke hendes Skaal, og det havde hun selv med egen Haand tilføjet i en Efterskrift, og i den stod: „Venlig Hilsen til Knud!"

De græd alle sammen, og det var jo dog saa fornøjeligt det hele, men det var af Glæde, de græd. Hver Dag havde Johanne været i hans Tanker, og nu saa han, at hun ogsaa tænkte paa ham, og alt, som det nærmede sig, at han skulde blive Svend, des klarere stod det for ham, at han holdt saa meget af Johanne, og at hun skulde blive hans lille Kone, og saa spillede der ham et Smil om Munden, og han trak endnu raskere i Rispen, mens Benet spændte mod Spandremmen; han stak Sylen helt ind i den ene Finger, men det gjorde ikke noget. Han skulde rigtignok ikke være stum som de to Honningkager, den Historie var ham meget til Lærdom.

Og saa blev han Svend og Ranselen snøret. Til København skulde han da endelig for første Gang i sit Liv, og han havde allerede der en Mester. Naa, hvor Johanne vilde blive overrasket og glad. Hun var nu sytten Aar, og han var nitten.

Han vilde allerede i Køge købe en Guldring til hende, men saa betænkte han, at man vist fik den langt kønnere i København; og saa blev der taget Afsked med de gamle, og rask i Efteraarstiden gik han paa sin Fod i Regn og Rusk; Bladene faldt af Træerne, vaad til Skindet kom han til det store København og til sin ny Mester.

Førstkommende Søndag vilde han aflægge Besøget hos Johannes Fader. De ny Svendeklæder kom paa, og den ny Hat fra Køge, den klædte Knud saa godt, før havde han altid kun gaaet med Kasket. — Og han fandt Huset, som han søgte, og kom de mange Trapper op; det var ganske til at blive svimmel over, hvorledes Menneskene var stillet oven paa hinanden her i den vildsomme By.

Ganske velhavende saa der ud inde i Stuen, og venligt tog Johannes Fader imod ham; for Madammen var jo en fremmed en, men hun gav ham Haanden og Kaffe.

„Det vil fornøje Johanne at se dig!“ sagde Faderen, „du er jo bleven et meget net Menneske! — ja nu skal du se hende! ja, det er en Pige, jeg har Glæde af og faar mere, med Guds Bistand! hun har sit eget Kammer, og det betaler hun os for!“ og Faderen selv bankede ganske høfligt paa hendes Dør, ligesom om han var en fremmed Mand, og saa traadte de ind — nej, hvor der var nydeligt! der var bestemt ikke saadan et Kammer til i hele Køge, Dronningen kunde ikke have det yndigere! Der var Gulvtæppe, der var Gardiner lige ned til Jorden, en virkelig Fløjls Stol og rundt om Blomster og Skilderier og et Spejl, som man var færdig at løbe lige ind i, det var lige saa stort som en Dør. Knud saa det alt sammen paa een Gang og saa dog kun Johanne; hun var en voksen Pige, ganske anderledes, end Knud havde tænkt sig hende, men meget dejligere! der var ikke en Jomfru i Køge som hun, og hvor var hun fin! Men hvor saa hun underlig fremmed paa Knud, dog kun et Øjeblik, saa fløj hun hen imod ham, ligesom om hun vilde kysse ham, hun gjorde det ikke, men hun var lige ved det. Jo, hun var rigtignok glad ved at se sin Barndoms Ven! stod ikke Taarerne hende i Øjnene, og saa havde hun saa meget at spørge og tale om,

lige fra Knuds Forældre til Hyldebusken og Piletræet, og dem kaldte hun Hyldemor og Pilefar, ligesom om de ogsaa var Mennesker, dog det kunde de da lige saa godt gælde for, som Honningkagerne kunde det, om dem talte hun ogsaa, om deres stumme Kærlighed, hvorledes de laa paa Disken og gik i Stykker, og saa lo hun saa hjerteligt — men Blodet brændte Knud i Kinderne, og hans Hjerte slog stærkere end ellers! — nej, hun var slet ikke bleven storagtig! — Hun var ogsaa Skyld i, mærkede han nok, at hendes Forældre bad ham blive der hele Aftenen, og hun skænkede Teen, og hun selv bød ham en Kop, og siden tog hun en Bog og læste højt for dem, og det var for Knud, ligesom om netop det, hun læste, var om hans Kærlighed, det passede saa ganske paa alle hans Tanker; og saa sang hun en simpel Vise, men den blev ved hende til en hel Historie, det var, som om hendes eget Hjerte strømmede over deraf. Jo, hun holdt bestemt af Knud. Taarerne løb ham ned over Kinderne, han kunde ikke gøre derfor, og han kunde ikke sige et eneste Ord, han syntes selv, at han var meget dum, og dog trykkede hun ham i Haanden og sagde: „Du har et godt Hjerte, Knud! bliv altid, som du er!“

Det var en mageløs Aften, den var slet ikke til at sove paa, og Knud sov heller ikke. Ved Afskeden havde Johannes Fader sagt: „Ja, nu glemmer du os vel ikke ganske! Lad os se, at du ikke lader hele Vinteren gaa hen, før du ser til os igen!“ — og saa kunde han jo godt komme paa Søndag! og det vilde han. Men hver Aften, naar Arbejdet var endt og de arbejdede ved Lys, gik Knud ud i Byen; han gik hen gennem Gaden, hvor Johanne boede, saa op til hendes Vindue, der var næsten altid Lys, og en Aften saa han ganske tydeligt Skyggen af hendes Ansigt paa

Gardinet; det var en dejlig Aften! Mesters Madamme syntes ikke om, at han altid om Aftenen skulde paa Farten, som hun kaldte det, og hun rystede paa Hovedet, men Mester lo: „Det er et ungt Menneske!“ sagde han.

„Paa Søndag ses vi, og jeg siger hende det, hvordan hun er i mine Tanker, og at hun maa blive min lille Kone! jeg er rigtignok kun en fattig Skomagersvend, men jeg kan blive Mester, i det mindste Frimester, jeg skal arbejde og stræbe —! ja, jeg siger hende det, der kommer ikke noget ud af den stumme Kærlighed, det har jeg lært af Honningkagerne!“

Og Søndagen kom, og Knud kom, men hvor uheldigt! de skulde alle ud, de maatte sige ham det. Johanne trykkede hans Haand og spurgte: „Har du været henne paa Komedien? Der maa du engang! jeg synger paa Onsdag, og har du da Tid, saa vil jeg sende dig en Billet; min Fader ved, hvor din Mester bor!“

Hvor det var kærligt af hende! og Onsdag Middag kom der ogsaa et forseglet Papir uden Ord, men Billetten laa deri, og om Aftenen gik Knud første Gang i sit Liv i Teatret, og hvad saa han — ja, han saa Johanne, saa dejlig, saa yndig; hun blev rigtignok gift med en fremmed Person, men det var Komedie, noget de forestillede, det vidste Knud, ellers havde hun heller ikke nænt at sende ham en Billet til at se derpaa; og alle Folk klappede og raabte højt, og Knud raabte Hurra!

Selv Kongen smilte ned til Johanne, ligesom om han ogsaa var glad over hende. Gud, hvor Knud følte sig lille bitte, men han elskede hende saa inderligt, og hun holdt jo ogsaa af ham, og Mandfolket maa sige det første Ord, saadan tænkte jo Honningkagejomfruen; i den Historie var der meget lagt.

Saa snart det blev Søndag, gik Knud derhen; hans Tanker var stemt ligesom til Altergang. Johanne var alene og tog imod ham, det kunde ikke være heldigere.

„Det er godt, du kommer!“ sagde hun, „nær havde jeg sendt Fader til dig, men saa havde jeg en Fornemmelse af, at du nok kom i Aften; for jeg maa sige dig, at jeg rejser paa Fredag til Frankrig, det maa jeg, at der kan blive noget rigtig dygtigt af mig!“ —

Og det var for Knud, som om Stuen drejede rundt, som om hans Hjerte vilde gaa itu, men der kom ikke Taarer i hans Øjne, dog var det synligt nok, hvor bedrøvet han blev; Johanne saa det, og hun var lige ved at græde. „Du ærlige, trofaste Sjæl!“ sagde hun — og saa var Knuds Tunge løst, og han sagde hende, hvor inderlig han holdt af hende, og at hun maatte blive hans lille Kone; og idet han sagde det, saa han, at Johanne blev ligbleg, hun slap hans Haand og sagde alvorlig og bedrøvet: „Gør ikke dig selv og mig ulykkelig, Knud! jeg bliver dig altid en god Søster, som du kan stole paa —! men heller ikke mere!“ og hun strøg sin bløde Haand hen over hans hede Pande. „Gud giver os Styrke til meget, naar man kun selv vil!“

Da traadte i det samme hendes Stifmoder ind.

„Knud er rent ude af det, fordi jeg rejser!“ sagde hun; „vær dog et Mandfolk!“ og saa klappede hun ham paa Skulderen, det var, ligesom de kun havde talt om Rejsen og ikke om andet. „Barn!“ sagde hun. „Og nu skal du være god og fornuftig, som under Piletræet, da vi begge var Børn!“

Og det var for Knud, som om der var gaaet et Stykke af Verden, hans Tanke var som en løs Traad, villieløs for Vinden. Han blev, han vidste ikke, om de havde bedt ham derom, men venlige og gode var de, og Johanne gav

ham Tevand, og hun sang, det var ikke den samme Klang, og dog saa mageløst dejligt, det var til at slaa Hjertet i Stykker ved, og saa skiltes de; Knud rakte hende ikke Haanden, men hun tog hans og sagde: „Du giver dog din Søster Haanden til Afsked, min gamle Legebroder!“ og hun smilte med Taarer, de løb hende ned over Kinderne, og hun gentog: „Broder.“ Jo, det skulde stort hjælpe! — Det var Afskeden.

Hun sejlede til Frankrig, Knud gik paa de københavnske sølede Gader. — De andre Svende fra Værkstedet spurgte ham om, hvad han saadan gik og grubliserede over; han skulde gaa paa Fornøjelse med dem, han var jo et ungt Blod.

Og de gik sammen ind paa en Dansebod; og der var mange smukke Piger, men rigtignok ingen som Johanne, og der, hvor han troede at glemme hende, der stod hun just lyslevende i hans Tanker: „Gud giver Styrke til meget, naar man kun selv vil!“ havde hun sagt; og der kom en Andagt i hans Sind, han foldede sine Hænder — og Violinerne spillede, og Jomfruerne dansede rundt om; han blev ganske forskrækket, han syntes, han var et Sted, hvor han ikke kunde føre Johanne med, og hun var med ham i hans Hjerte, — og saa gik han udenfor, han løb gennem Gaderne, gik forbi Huset, hvor hun havde boet, der var mørkt, overalt var der mørkt, tomt og ensomt, Verden gik sin Gang og Knud sin.

Og det blev Vinter, og Vandene frøs til, det var, ligesom om alt indrettede sig til Begravelse.

Men da Foraaret kom og det første Dampskib gik, da fik han saadan en Længsel efter at komme bort, langt ud i den vide Verden, men ikke for nær ved Frankrig.

Og saa snørede han sin Ransel og vandrede langt ind

i Tyskland, fra By til By, uden Rist eller Ro; først da han kom til den gamle, prægtige Stad Nürnberg, saa var det, som om Bisselæderet kom ham af Skoene, han mægtede at blive.

Det er en underlig, gammel By, som klippet ud af en Billedkrønike. Gaderne ligger, som de selv vil. Husene holder ikke af at staa i Række; Karnapper med smaa Taarne, Snirkler og Billedstøtter springer frem over Fortovet, og højt oppe fra de underligt stillede Tage løber der midt ud over Gaden Tagrender, formede som Drager og langlivede Hunde.

Paa Torvet her stod Knud med Ranselen paa sin Ryg; han stod ved et af de gamle Springvand, hvor de herlige Malmfigurer, bibelske og historiske, staar mellem de springende Vandstraaler. — En smuk Tjenestepige hentede just Vand, hun gav Knud en Læskedrik; og da hun havde en hel Haandfuld Roser, gav hun ham ogsaa en af dem, og det syntes ham et godt Varsel. —

Fra Kirken tætved brusede Orgelet ud til ham, det klang saa hjemligt, ligesom fra Køge Kirke, og han traadte ind i den store Dom; Solen skinnede igennem de malede Ruder, ind mellem de høje, slanke Piller; der var Andagt i hans Tanke, der kom Stilhed i hans Sind.

Og han søgte og fandt en god Mester i Nürnberg, og hos ham blev han og lærte Sproget.

De gamle Grave om Byen er forvandlet til smaa Køkkenhaver, men de høje Mure staar endnu, med svære Taarne; Rebslageren snor sine Reb paa det bjælkebyggede Galleri hen ad Muren ind til Byen, og her rundt om fra Revner og Huller vokser Hyldetræer, der hænger deres Grene ud over de smaa, lave Huse nedenfor, og i et af disse boede den Mester, som Knud arbejdede hos; hen

over det Tagvindue, hvor han sov, hældede Hylden sine Grene.

Her boede han en Sommer og en Vinter, men da Foraaret kom, saa var her ikke til at holde ud, Hylden stod i Blomster, og de duftede saa hjemligt, det var, ligesom han var i Haven ved Køge, — og saa flyttede Knud fra sin Mester og hen til en anden længer inde i Byen, hvor der ingen Hyldetræer stod.

Det var tæt ved en af de gamle, murede Broer, lige over en altid brusende, lav Vandmølle, han her kom paa Værksted; udenfor var der kun en rivende Flod, der blev indeklemt af Husene, som alle var behængt med gamle, skrøbelige Altaner, det saa ud, som om de vilde ryste dem ned i Vandet. — Her vokste ingen Hyld, her stod ikke engang en Urtepotte med en Smule Grønt i, men lige overfor var der et stort, gammelt Piletræ, der ligesom holdt sig fast til Huset der, for ikke at rives bort af Strømmen; det strakte sine Grene hen over Floden, akkurat ligesom Piletræet i Haven ved Køge Aa.

Jo, han var rigtignok flyttet fra Hyldemor til Pilefar; Træet her, især i Maaneskins-Aftener, havde noget, hvorved han følte sig:

„— saa dansk i Sind
i Maaneskin!“

men det var slet ikke Maaneskinnet, som gjorde det, nej, det var det gamle Piletræ.

Han kunde ikke holde det ud, og hvorfor ikke? Spørg Pilen, spørg den blomstrende Hyld! — og saa sagde han Farvel til den Mester og til Nürnberg og drog længer bort.

Til ingen talte han om Johanne; inden i sig gemte han sin Sorg, og sær Betydning lagde han i Historien om

Honningkagerne; nu forstod han, hvorfor Mandfolket der havde en bitter Mandel til venstre, han havde selv en bitter Smag deraf, og Johanne, som altid var saa mild og smilende, hun var bare Honningkage. Det var, som om Remmen fra hans Ransel snørede ham, saa at det var svært at trække Vejret, han løsnede den, men det hjalp ikke. Verden var kun halv uden om ham, den anden Halvdel bar han inden i sig, saadan var det!

Først da han saa de høje Bjerge, blev Verden ham større, hans Tanker vendte udad, han fik Taarer i sine Øjne. Alperne syntes ham Jordens sammenlagte Vinger; hvad om den opløftede dem, udbredte de store Fjer med brogede Billeder af sorte Skove, brusende Vande, Skyer og Snemasser! „Paa Dommedag løfter Jorden de store Vinger, flyver mod Gud og brister som Boble i hans klare Straaler! Oh, gid at det var Dommedag!“ sukkede han. —

Stille vandrede han gennem Landet, der syntes ham en græsgroet Frugthave; fra Husenes Træaltaner nikkede de kniplende Piger til ham, Bjergtoppene glødede i den røde Aftensol, og da han saa de grønne Søer mellem de mørke Træer — saa tænkte han paa Stranden ved Køgebugt; og der var Vemod, men ikke Smerte i hans Bryst.

Der hvor Rhinen, som een lang Bølge, vælter frem, styrter, knuses og forvandles til snehvide, klare Skymasser, som var det Skyernes Skabelse — Regnbuen flagrer som et løst Baand hen derover, — her tænkte han paa Vandmøllen ved Køge, hvor Vandet bruste og knustes.

Gerne var han bleven i den stille Rhinby, men her var saa megen Hyld og saa mange Piletræer, — og saa drog han videre; over de høje, mægtige Bjerge, gennem Klippesprængninger og hen ad Veje, der som Svalereder var klinet til Stenvæggen. Vandet bruste i Dybet. Skyerne laa

under ham; over blanke Tidsler, Alperoser og Sne gik han i den varme Sommersol — og saa sagde han Farvel til Nordens Lande og kom ned under Kastanietræer, mellem Vinhaver og Majsmarker. Bjergene var en Mur mellem ham og alle Erindringer, og saaledes skulde det være. —

Der laa foran ham en stor, prægtig Stad, de kaldte den Milano, og her fandt han en tysk Mester, som gav ham Arbejde; det var et gammelt skikkeligt Ægtepar, han var kommen paa Værkstedet hos. Og de fik kær den stille Svend, der talte lidt, arbejdede des mere og var from og kristelig. Det var ogsaa, som Gud havde taget den tunge Byrde fra hans Hjerte.

Hans bedste Lyst var, imellem at stige op paa den mægtige Marmorkirke, den syntes ham skabt af Sne hjemmefra og formet i Billeder, spidse Taarne, blomstersmykkede, aabne Haller; fra hver Krog, fra hver Spids og Bue smilede de hvide Billedstøtter til ham. — Oven over sig havde han den blaa Himmel, under sig Byen og den vidtudstrakte, grønne Lombarder-Slette, og mod Nord de høje Bjerge med den evige Sne, — og saa tænkte han paa Køge Kirke med Vedbendrankerne om de røde Mure, men han længtes ikke; her bag Bjergene vilde han begraves.

Eet Aar havde han levet her, det var tre Aar, siden han drog hjemmefra; da førte hans Mester ham ud i Staden, ikke til Arena for at se Kunstberiderne, nej til den store Opera, og det var ogsaa en Sal, der var værd at se. — I syv Etager derinde hang der Silkegardiner, og fra Gulvet, svimlende højt op til Loftet, sad der de fineste Damer med Blomsterbuketter i Hænderne, ligesom de skulde paa Bal, og Herrerne var i fuld Stads og mange med Sølv og med Guld. Der var saa lyst som i det klareste Solskin, og saa

bruste Musikken saa stærkt og dejligt, det var mere pragtfuldt end Komedien i København, men der var Johanne dog, og her — ja, det var som en Trolddom, Gardinet gik til Side, og ogsaa her stod Johanne i Guld og Silke, med Guldkrone paa Hovedet; hun sang, som kun en Guds Engel kan synge; hun traadte saa langt frem, hun kunde, hun smilede, som kun Johanne kunde det; hun saa lige paa Knud.

Den stakkels Knud greb Mesters Haand og raabte højt: „Johanne!“ men det kunde ikke høres, Musikanterne spillede saa stærkt paa; og Mester nikkede dertil: „Ja vist hedder hun Johanne!“ og saa tog han et trykt Blad og viste, at der stod hendes Navn, hele hendes Navn.

Nej, det var ingen Drøm! og alle Mennesker jublede for hende og kastede Blomster og Kranse til hende, og hver Gang hun gik, saa kaldte de paa hende igen, hun gik og kom og atter kom.

Ude paa Gaden flokkede Folk sig om hendes Vogn, og de trak den, og Knud var allerforrest og allergladest, og da de kom til hendes prægtigt oplyste Hus, stod Knud lige ved Vogndøren, der aabnedes, og hun traadte ud, og Lyset skinnede lige ind i hendes velsignede Ansigt, og hun smilede og takkede saa mildt, og hun var saa rørt; og Knud saa hende lige ind i Ansigtet, men hun kendte ham ikke. En Herre med Stjerne paa sit Bryst rakte hende sin Arm — de var forlovede, sagde man.

Og saa gik Knud hjem og snørede sin Ransel; han vilde, han maatte hjem til Hylden og Pilen — ak, under Piletræet! i een Time kan man leve et helt Menneskeliv!

De bad ham blive; ingen Ord kunde holde ham tilbage; de sagde ham, at det var mod Vintertid, at Sneen alt faldt i Bjergene; men i Sporet af den langsomt kørende Vogn,

— den maatte der jo banes Vej for, — kunde han gaa, med Ranselen paa sin Ryg, støttende sig paa sin Stav. —

Og han gik mod Bjergene, op ad dem og ned ad dem; afkræftet, saa han endnu ikke By eller Hus; det var mod Norden. Stjernerne tændtes oven over ham, hans Fødder vaklede, hans Hoved svimlede; dybt nede i Dalen tændtes ogsaa Stjerner, det var, som om Himlen ogsaa udstrakte sig neden under ham. Han følte sig syg. Stjernerne dernede blev flere og flere og altid klarere, de bevægede sig hid og did. Det var en lille By, hvor Lysene blinkede, og da han forstod det, anstrengte han sine sidste Kræfter og naaede der et ringe Herberg.

Et helt Døgn blev han her, thi hans Legeme trængte til Hvile og Pleje. Det var Tø og Slud i Dalen. En Morgenstund kom her en Liremand, han spillede en Melodi hjemme fra Danmark, og saa kunde Knud ikke længer holde det ud, — han gik i Dage, i mange Dage, med en Hast, som gjaldt det at komme hjem, før de alle sammen døde der; — men til ingen talte han om sin Længsel, ingen kunde tro, han havde Hjertesorg, den dybeste, man kan have, den er ikke for Verden, den er ikke morsom, den er ikke engang for Vennerne, og han havde ingen Venner! Fremmed gik han i fremmed Land, hjemad, mod Norden. I det eneste Brev hjemmefra, det Forældrene for Aar og Dag siden havde skrevet, stod: „Du er ikke rigtig dansk som vi andre hjemme: vi er det saa uhyre! Du holder kun af fremmed Land!“ Forældrene kunde skrive det — ja, de kendte ham jo!

Det var Aften, han gik paa den aabne Landevej, det begyndte at fryse; Landet selv blev mere og mere fladt med Mark og Eng; der stod ved Vejen et stort Piletræ; alt saa hjemligt, saa dansk ud! han satte sig under Pilen,

han følte sig saa træt, hans Hoved bøjede sig, hans Øjne lukkede sig til Hvile, men han følte og fornam, hvorledes Pilen sænkede sine Grene ned imod ham, Træet syntes en gammel, mægtig Mand, det var Pilefar selv, der løftede ham paa sine Arme og bar ham, den trætte Søn, hjem til det danske Land ved den aabne, blege Strand, til Køge By, til Barndomshaven. Ja, det var Piletræet selv fra Køge, der var gaaet ud i Verden for at søge og finde ham, og nu var han funden og bragt hjem i den lille Have ved Aaen, og her stod Johanne i al sin Pragt, med Guldkronen paa, som han sidst havde set hende, og raabte: „Velkommen!“

Og lige foran dem stod to underlige Skikkelser, men de saa meget mere menneskelige ud end i Barndomstiden, de havde ogsaa forandret sig; det var de to Honningkager, Mandfolket og Fruentimmeret; de vendte Retten til og saa godt ud.

„Tak!“ sagde de begge to til Knud; „du har løst vor Tunge! Du har lært os, at man skal frejdigt udtale sin Tanke, ellers kommer der ikke noget ud af det! og nu er der kommet noget ud af det! — vi er forlovede!“

Og saa gik de Haand i Haand gennem Køge Gader, og de saa meget anstændige ud paa Vrangen, der var ikke noget at sige paa dem! og de gik lige hen mod Køge Kirke, og Knud og Johanne fulgte efter; de gik ogsaa Haand i Haand; og Kirken stod som før med røde Mure og dejligt Vedbendgrønt, og Kirkens store Dør aabnede sig til begge Sider, og Orgelet bruste, og Mandfolket og Fruentimmeret gik begge op ad Kirkegangen: „Herskabet først!“ sagde de, „Honningkagernes Brudefolk!“ og saa traadte de hver til sin Side for Knud og Johanne, og de knælede deroppe, og hun bøjede sit Hoved over hans Ansigt, og der trillede is-

kolde Taarer fra hendes Øjne, det var Isen, der smeltede om hendes Hjerte ved hans stærke Kærlighed, og de faldt paa hans brændende Kinder, og — han vaagnede ved det og sad under det gamle Piletræ i fremmed Land, i den vinterkolde Aften; der faldt fra Skyerne isnende Hagl, de piskede hans Ansigt.

„Det var den dejligste Time i mit Liv!“ sagde han, „og den var en Drøm. — Gud lad mig drømme den om igen!“ og han lukkede sine Øjne, han sov, han drømte.

I Morgenstunden faldt Sneen, den fygede hen over hans Fødder, han sov. Landsbyfolk gik til Kirke; der sad en Haandværkssvend, han var død, frossen ihjel — under Piletræet.

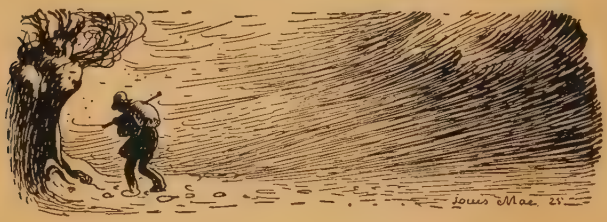

Den lille Pige med Svovlstikkerne.

Det var saa gruelig koldt; det sneede, og det begyndte at blive mørk Aften; det var ogsaa den sidste Aften i Aaret, Nytaarsaften. I denne Kulde og i dette Mørke gik paa Gaden en lille, fattig Pige med bart Hoved og nøgne Fødder; ja, hun havde jo rigtignok haft Tøfler paa, da hun kom hjemmefra; men hvad kunde det hjælpe! det var meget store Tøfler, hendes Moder havde sidst brugt dem, saa store var de, og dem tabte den lille, da hun skyndte

sig over Gaden, idet to Vogne for saa gruelig stærkt forbi; den ene Tøffel var ikke at finde, og den anden løb en Dreng med; han sagde, at den kunde han bruge til Vugge, naar han selv fik Børn.

Der gik nu den lille Pige paa de nøgne, smaa Fødder, der var røde og blaa af Kulde; i et gammelt Forklæde holdt hun en Mængde Svovlstikker, og et Bundt gik hun med i Haanden; ingen havde den hele Dag købt af hende; ingen havde givet hende en lille Skilling; sulten og forfrossen gik hun og saa saa forkuet ud, den lille Stakkel! Snefnuggene faldt i hendes lange, gule Haar, der krøllede saa smukt om Nakken, men den Stads tænkte hun rigtignok ikke paa. Ud fra alle Vinduer skinnede Lysene, og saa lugtede der i Gaden saa dejligt af Gaasesteg; det var jo Nytaarsaften, ja, det tænkte hun paa.

Henne i en Krog mellem to Huse, det ene gik lidt mere frem i Gaden end det andet, der satte hun sig og krøb sammen; de smaa Ben havde hun trukket op under sig, men hun frøs endnu mere, og hjem turde hun ikke gaa, hun havde jo ingen Svovlstikker solgt, ikke faaet en eneste Skilling, hendes Fader vilde slaa hende, og koldt var der ogsaa hjemme, de havde kun Taget lige over dem, og der peb Vinden ind, skønt der var stoppet Straa og Klude i de største Sprækker. Hendes smaa Hænder var næsten ganske døde af Kulde. Ak! en lille Svovlstik kunde gøre godt. Turde hun bare trække en ud af Bundtet, stryge den mod Væggen og varme Fingrene. Hun trak en ud, „ritsch!“ hvor sprudede den, hvor brændte den! det var en varm, klar Lue, ligesom et lille Lys, da hun holdt Haanden om den; det var et underligt Lys! den lille Pige syntes, hun sad foran en stor Jernkakkelovn med blanke Messingkugler og Messingtromle; Ilden brændte saa vel-

signet, varmede saa godt; nej, hvad var det! — Den lille strakte allerede Fødderne ud for ogsaa at varme disse, — — da slukkedes Flammen. Kakkelovnen forsvandt, — hun sad med en lille Stump af den udbrændte Svovlstik i Haanden.

En ny blev strøget, den brændte, den lyste, og hvor Skinnet faldt paa Muren, blev denne gennemsigtig som et Flor; hun saa lige ind i Stuen, hvor Bordet stod dækket med en skinnende hvid Dug, med fint Porcelæn, og dejligt dampede den stegte Gaas, fyldt med Svesker og Æbler! og hvad der endnu var prægtigere, Gaasen sprang fra Fadet, vraltede hen ad Gulvet med Gaffel og Kniv i Ryggen; lige hen til den fattige Pige kom den; da slukkedes Svovlstikken, og der var kun den tykke, kolde Mur at se.

Hun tændte en ny. Da sad hun under det dejligste Juletræ; det var endnu større og mere pyntet end det, hun gennem Glasdøren havde set hos den rige Købmand nu sidste Jul; tusinde Lys brændte paa de grønne Grene, og brogede Billeder, som de, der pynter Butiksvinduerne, saa ned til hende. Den lille strakte begge Hænder i Vejret — da slukkedes Svovlstikken; de mange Julelys gik højere og højere, hun saa, de var nu de klare Stjerner, en af dem faldt og gjorde en lang Ildstribe paa Himlen.

„Nu dør der en!“ sagde den lille, for gamle Mormor, som var den eneste, der havde været god mod hende, men nu var død, havde sagt: „Naar en Stjerne falder, gaar der en Sjæl op til Gud.“

Hun strøg igen mod Muren en Svovlstik, den lyste rundt om, og i Glansen stod den gamle Mormor, saa klar, saa skinnende, saa mild og velsignet.

„Mormor!“ raabte den lille, „oh, tag mig med! jeg ved, du er borte, naar Svovlstikken gaar ud; borte ligesom den

varme Kakkelovn, den dejlige Gaasesteg og det store, velsignede Juletræ!“ — og hun strøg i Hast den hele Rest Svovlstikker, der var i Bundtet, hun vilde ret holde paa Mormor; og Svovlstikkerne lyste med saadan en Glans, at det var klarere end ved den lyse Dag. Mormor havde aldrig før været saa smuk, saa stor; hun løftede den lille Pige op paa sin Arm, og de fløj i Glans og Glæde, saa højt, saa højt; og der var ingen Kulde, ingen Hunger, ingen Angst, — de var hos Gud.

Men i Krogen ved Huset sad i den kolde Morgenstund den lille Pige med røde Kinder, med Smil om Munden — død, frossen ihjel den sidste Aften i det gamle Aar. Nytaarsmorgen gik op over det lille Lig, der sad med Svovlstikkerne, hvoraf et Knippe var næsten brændt. Hun har villet varme sig, sagde man; ingen vidste, hvad smukt hun havde set, i hvilken Glans hun med gamle Mormor var gaaet ind til Nytaars Glæde!

„Hun duede ikke.“

Byfogden stod ved det aabne Vindue; han var i Mansketskjorte, med Brystnaal i Kalvekrøset, og overordentlig vel barberet, selvgjort Arbejde; dog var han kommen til at give sig et lille Snit, men hen over det sad en Lap Avispapir.

„Hør, du lille!“ raabte han.

Og den lille var ingen anden end Vaskerkonens Søn, der netop gik forbi og ærbødig tog sin Kasket af; den var knækket i Skyggen og indrettet til at putte i Lommen. I

de fattige, men rene og særdeles vel lappede Klæder og med svære Træsko, stod Drengen ærbødig, som var det for Kongen selv, han stod.

„Du er en god Dreng!“ sagde Byfogden, „du er en høflig Dreng! din Moder skyller vel Tøj nede ved Aaen; der skal du ned med det, du har i Lommen. Det er en slem Ting med din Moder! hvor meget har du der?“

„En halv Pægl!“ sagde Drengen med forskrækket, halv sagte Stemme.

„Og i Morges fik hun det samme!“ vedblev Manden.

„Nej, i Gaar var det!“ svarede Drengen.

„To halve gør en hel! — Hun duer ikke! Det er sørgeligt med den Klasse af Folket! Sig til din Moder, at hun skulde skamme sig! og bliv aldrig du en Drukkenbolt, men det bliver du nok! stakkels Barn! — Gaa nu!“

Og Drengen gik; Kasketten beholdt han i Haanden, og Vinden blæste paa hans gule Haar, saa at det rejste sig i lange Totter. Han gik om ad Gaden, ind i Gyden, ned til Aaen, hvor Moderen stod ude i Vandet ved Tostolen og slog med Tærskelen paa det svære Linned. Der var Strømning i Vandet, thi Vandmøllens Sluser var oppe, Lagenet drev for Strømmen og var nær ved at rive Tostolen om; Vaskerkonen maatte holde imod.

„Jeg er nær ved at sejle!“ sagde hun, „det er godt, at du kommer, for jeg kan trænge til at faa lidt Hjælp paa Kræfterne! det er koldt herude i Vandet; i seks Timer har jeg staaet her. Har du noget til mig?“

Drengen tog Flasken frem, og Moderen satte den for Munden og drak en Slurk.

„Oh, hvor det gør godt! hvor det varmer! det er lige saa godt som varm Mad, og det er ikke saa dyrt! drik, min Dreng! Du ser saa bleg ud, du fryser i de tynde Klæ-

der! det er jo ogsaa Efteraar. Hu! Vandet er koldt! bare jeg ikke bliver syg! men det gør jeg ikke! giv mig en Taar endnu, og drik ogsaa du, men kun en lille Draabe, du maa ikke vænne dig til det, mit stakkels, fattige Barn!"

Og hun gik om Broen, hvor Drengen stod, og traadte op paa Land; Vandet drev fra Sivmaatten, hun havde om Livet, Vandet flød fra hendes Skørt.

„Jeg slider og slæber, saa Blodet er færdig ved at springe mig ud af mine Neglerødder! men det er det samme, naar jeg kun hæderlig kan faa dig frem, mit søde Barn!"

I det samme kom en noget ældre Kone, fattig i Klæder og Skind, halt paa det ene Ben og med en mægtig stor, forloren Krølle ud over det ene Øje, det skulde skjules af Krøllen, men den gjorde Skavanken mere kendelig. Det var en Veninde af Vaskerkonen, „Halte-Maren med Krøllen", kaldte Naboerne hende.

„Stakkel, hvor du slider og slæber og staar i det kolde Vand! Du kan nok trænge til lidt at varmes ved, og dog har man ondt af den Draabe, du faar!" — og nu var snart hele Byfogdens Tale til Drengen bragt Vaskerkonen; for Maren havde hørt det hele, og det havde ærgret hende, at han talte saadan til Barnet om dets egen Moder og om den Draabe, hun tog, lige idet Byfogden gjorde stort Middags-Kalas med Vin i Flaskevis; „fine Vine og stærke Vine! lidt over Tørsten hos mange! men det kalder man ikke at drikke! de duer, men du duer ikke!"

„Saa han har talt til dig, Barn!" sagde Vaskerkonen, og hendes Læber bevægede sig sitrende: „du har en Moder, der duer ikke! maaske har han Ret! men til Barnet skulde han ikke sige det! dog, fra det Hus kommer meget over mig!"

„I har jo tjent der i Gaarde, da Byfogdens Forældre levede og boede der; det er mange Aar siden! Der er spist mange Skæpper Salt siden den Tid, saa man nok kan tørste!“ og Maren lo. „Der er stor Middag i Dag hos Byfogden, den skulde have været sagt af, men nu blev det dem for silde, og Maden var lavet. Jeg har det fra Gaardskarlen. Der er for en Times Tid siden kommet Brev om, at den yngre Broder er død i København.“

„Død!“ udbrød Vaskerkonen og blev ligbleg.

„Ih dog!“ sagde Konen; „tager I jer det saa nær? naa, I kendte ham, fra I tjente der i Huset.“

„Er han død! han var det bedste, det mest velsignede Menneske! Vor Herre faar ikke mange som ham!“ og Taarerne løb hende ned ad Kinderne. „O, min Gud! det gaar rundt med mig! det er, fordi jeg drak Flasken ud! jeg har ikke kunnet taale det! jeg føler mig saa ilde!“ — og hun holdt sig op til Plankeværket.

„Herre Gud, I er ganske daarlig, Mor!“ sagde Konen, „se dog til, det kan gaa over! — nej, I er rigtig syg! det er bedst, jeg faar jer hjem!“

„Men Tøjet der!“

„Det skal jeg nok tage mig af! tag mig under Armen! Drengen kan blive her og passe paa saa længe, saa skal jeg komme og vaske Resten; det er jo en lille Klat kun!“

Og Fødderne vaklede under Vaskerkonen.

„Jeg har staaet for længe i det kolde Vand! jeg har ikke siden i Morges faaet vaadt eller tørt! jeg har Feber i Kroppen! O Herre Jesus! hjælp mig hjem! mit stakkels Barn!“ — og hun græd.

Drengen græd og sad snart ene ved Aaen ved det vaade Tøj. De to Koner gik langsomt, Vaskerkonen vaklende, op ad Gyden, om ad Gaden, forbi Byfogdens Gaard, og netop

uden for den sank hun om paa Brostenene. Folk samlede sig.

Halte-Maren løb ind i Gaarden om Hjælp. Byfogden med sine Gæster saa ud ad Vinduerne.

„Det er Vaskerkonen!“ sagde han, „hun har faaet lidt over Tørsten; hun duer ikke! det er Skade for den kønne Dreng, hun har. Jeg har sandelig Godhed for Barnet. Moderen duer ikke!“

Og hun blev bragt til sig selv igen og ledet til sit fattige Hjem, hvor hun kom i Seng. En Skaal varmt Øl med Smør og Sukker gik den skikkelige Maren at lave, det var den Medicin, hun troede var den bedste, og saa gik hun til Skyllestedet, skyllede meget daarligt, men velment, trak egentlig kun det vaade Tøj i Land og fik det i en Kasse.

Ved Aften sad hun i den fattige Stue hos Vaskerkonen. Et Par brunede Kartofler og et dejligt fedt Stykke Skinke havde hun faaet hos Byfogdens Kokkepige til den syge, det nød Drengen og Maren godt af; den syge glædede sig ved Lugten, den var saa nærende, sagde hun.

Og Drengen kom til Sengs, den selv samme, i hvilken Moderen laa, men han havde sin Plads paa tværs ved Fødderne, med et gammelt Gulvtæppe over sig, syet sammen af blaa og røde Strimler.

Og det var lidt bedre med Vaskerkonen; det varme Øl havde styrket hende og Lugten af den fine Mad gjort godt.

„Tak, du gode Sjæl!“ sagde hun til Maren, „alt vil jeg ogsaa sige dig, naar Drengen sover! jeg tror allerede, han gør det! hvor sød og velsignet han ser ud! med de lukkede Øjne! Han ved ikke, hvorledes hans Moder har det. Vor Herre lade ham aldrig prøve det! — Jeg tjente hos Kammerraadens, Byfogdens Forældre, saa traf det sig, at den

yngste af Sønnerne kom hjem, Studenten; dengang var jeg ung, vild og gal, men skikkelig, det tør jeg sige for Guds Ansigt!“ sagde Vaskerkonen, — „Studenten var saa lystig og glad, saa velsignet! hver Bloddraabe i ham var retskaffen og god! bedre Menneske har der ikke været paa Jorden. Han var Søn i Huset, og jeg kun Tjenestepige, men vi blev Kærestefolk, i Tugt og Ære! et Kys er dog ikke Synd, naar man rigtig holder af hinanden. Og han sagde det til sin Moder; hun var som Vorherre for ham her paa Jorden; og hun var saa klog, kærlig og elskelig. — Han rejste bort, og sin Guldring satte han paa min Finger. Da han vel var borte, kaldte min Madmoder mig ind for sig; alvorlig og dog saa mild stod hun, talte, som Vor Herre vilde kunne det; hun klarede for mig Afstanden i Aand og Sandhed imellem ham og mig. „Nu ser han paa, hvor godt du ser ud, men Udseendet vil gaa bort! Du er ikke oplært, som han, I naar ikke op til hinanden i Aandens Rige, og deri ligger Ulykken. Jeg agter den fattige,“ sagde hun, „hos Gud kan han maaske faa en højere Plads end mange rige, men man maa ikke paa Jorden gaa over i et galt Spor, naar man kører fremad, ellers vælter Vognen, og I to vil vælte! Jeg ved, at en brav Mand, en Haandværksmand har friet til dig, det er Erik Handskemager; han er Enkemand, har ingen Børn, staar sig godt, tænk derover!“ Hvert Ord, hun sagde, var som Knive gennem mit Hjerte, men Konen havde Ret! og det knugede mig og tyngede mig! — jeg kyssede hendes Haand og græd mine salte Taarer, og det endnu mere, da jeg kom ind i mit Kammer og lagde mig over min Seng. Det var en tung Nat, som fulgte, Vor Herre ved, hvad jeg led og stred. Saa gik jeg om Søndagen til Herrens Bord for at faa Lys i mig. Da var det ligesom en Tilskikkelse: idet jeg

gik ud af Kirken, mødte jeg Erik Handskemager. Saa var der ikke længer Tvivl i mit Sind, vi passede for hinanden i Stilling og Vilkaar, ja, han var endogsaa en velhavende Mand; og saa gik jeg lige hen til ham, tog hans Haand og sagde: „Er dine Tanker endnu til mig?“ — „Ja evig og altid!“ sagde han. — „Vil du have en Pige, der agter og ærer dig, men ikke holder af dig, men det kan vel komme!“ — „Det vil komme!“ sagde han, og saa gav vi hinanden Haanden. Jeg gik hjem til min Madmoder; Guldringen, som Sønnen havde givet mig, bar jeg paa mit bare Bryst, jeg kunde ikke sætte den paa min Finger ved Dagen, men kun hver Aften, naar jeg lagde mig i min Seng. Jeg kyssede Ringen, saa at min Mund blødte ved det, og saa gav jeg den til min Madmoder og sagde, at i næste Uge vilde der blive lyst fra Prædikestolen for mig og Handskemageren. Saa tog min Madmoder mig i sine Arme og kyssede mig — hun sagde ikke, at jeg ikke duede, men dengang var jeg maaske ogsaa bedre, skønt jeg ikke endnu havde prøvet saa megen Verdens Modgang. Og saa stod Brylluppet ved Kyndelmisse; og det første Aar gik godt, vi holdt Svend og Dreng, og du, Maren, tjente os.“

„Oh, I var en velsignet Madmoder!“ sagde Maren, „aldrig glemmer jeg, hvor mild I og jer Mand var!“

„Det var i de gode Aar, du var hos os! — Børn havde vi da ikke. — Studenten saa jeg aldrig! — Jo, jeg saa ham, men han saa ikke mig! han kom her til sin Moders Begravelse. Jeg saa ham staa ved Graven, han var saa kridhvid og saa bedrøvet, men det var for Moderens Skyld. Da siden Faderen døde, var han i fremmede Lande og kom ikke her og har ikke heller senere været her. Aldrig giftede han sig, ved jeg; — han var nok Prokurator! — mig huskede han ikke, og om han havde set mig, saa havde

han dog vist ikke kendt mig igen, saa fæl jeg ser ud. Og det er jo ogsaa meget godt!"

Og hun talte om sin Prøvelses tunge Dage, hvorledes Ulykken ligesom væltede ind over dem. De ejede fem Hundrede Rigsdaler, og da der i Gaden var et Hus at faa for to Hundrede, og det vilde betale sig at faa det revet ned og bygge et nyt, saa blev Huset købt. Murer og Tømrer gjorde Overslag, at det videre vilde koste ti Hundrede og tyve. Kredit havde Erik Handskemager, Pengene fik han til Laans fra København, men Skipperen, der skulde bringe dem, forliste, og Pengene med.

„Da var det, jeg fødte min velsignede Dreng, som her sover. — Fader faldt i en svær, langvarig Sygdom; i tre Fjerdingaar maatte jeg klæde ham af og paa. Det gik rent tilbage for os, vi laante og laante; alt vort Tøj gik, og Fader døde fra os! — Jeg har slidt og slæbt, stridt og strævet for Barnets Skyld, vasket Trapper, vasket Linned, groft og fint, men jeg skal ikke have det bedre, vil Vor Herre! men han løser nok op for mig og sørger for Drengen."

Og saa sov hun.

Ud paa Morgenen følte hun sig styrket og stærk nok, som hun troede, til igen at gaa til sit Arbejde. Hun var netop kommen ud i det kolde Vand, da greb hende en Rystelse, en Afmagt; krampagtigt tog hun for sig med Haanden, gjorde et Skridt opad og faldt om. Hovedet laa paa det tørre Land, men Fødderne ude i Aaen, hendes Træsko, som hun havde staaet med paa Bunden, — i hver af dem var der en Visk Halm — drev paa Strømmen; her blev hun funden af Maren, der kom med Kaffe.

Fra Byfogden havde der hjemme været Bud, at hun straks maatte møde hos ham, han havde noget at sige

hende. Det var for sent. En Barber blev hentet til Aareladning; Vaskerkonen var død.

„Hun har drukket sig ihjel!“ sagde Byfogden.

I Brevet, der bragte Underretning om Broderens Død, var opgivet Testamentets Indhold, og deri stod, at seks Hundred Rigsdaler testamenteredes til Handskemagerenken, der engang havde tjent hans Forældre. Efter bedste Skøn skulle Pengene, i større eller mindre Portioner, gives hende og hendes Barn.

„Der har været noget Mikmak med min Broder og hende!“ sagde Byfogden, „godt, at hun er af Vejen; Drengen faar nu det hele, og jeg skal sætte ham til brave Folk, en god Haandværker kan han blive!“ — og i de Ord lagde Vor Herre sin Velsignelse.

Og Byfogden kaldte Drengen for sig, lovede at sørge for ham og sagde ham, hvor godt det var, at hans Moder var død hun duede ikke!

Til Kirkegaarden blev hun bragt, de fattiges Kirkegaard. Mænd plantede et lille Rosentræ paa Graven, Drengen stod ved Siden.

„Min søde Moder!“ sagde han, og Taarerne strømmede: „Er det sandt: Hun duede ikke!“

„Jo, hun duede!“ sagde den gamle Pige og saa op imod Himlen. „Jeg ved det fra mange Aar og fra den sidste Nat. Jeg siger dig, hun duede! og Vor Herre i Himmeriges Rige siger det med, lad Verden kun sige: Hun duede ikke!“

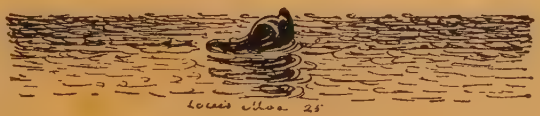

Lille Tuk.

Ja, det var den lille Tuk, han hed egentlig ikke uk, men dengang han ikke kunde tale rigtig endnu, kalte han sig selv T u k; det skulde betyde Carl, og det er dt, man ved det; han skulde passe sin Søster Gustave, somar meget mindre end han, og saa skulde han ogsaa lærein

Lektie, men de to Ting vilde ikke gaa paa een Gang. Den stakkels Dreng sad med sin lille Søster paa Skødet og sang alle de Viser, han kunde, og imidlertid skottede Øjnene til Geografibogen, der laa aaben for ham; han skulde til i Morgen kunne udenad alle Byerne i Sjællands Stift og vide om dem alt, hvad der kunde vides.

Nu kom hans Moder hjem, for hun havde været ude, og hun tog den lille Gustave; Tuk løb til Vinduet og læste, saa at han næsten læste sig Øjnene ud, for det var nær ved at blive mørkt, og mere blev det, men Moder havde ikke Raad til at købe Lys.

„Der gaar den gamle Vaskerkone omme fra Strædet!“ sagde Moderen, idet hun saa ud ad Vinduet. „Hun kan knap bære sig selv, og saa maa hun bære Spanden fra Posten; spring du ud, lille Tuk, og vær en velsignet Dreng! hjælp den gamle Kone!“

Og Tuk sprang lige straks og hjalp, men da han saa kom hjem, var det mørk Aften, Lys var der ikke at snakke om, han skulde i sin Seng; det var en gammel Slagbænk; i den laa han, og der tænkte han paa sin Geografilektie: Sjællands Stift og alt, hvad Læreren havde fortalt. Det skulde rigtignok have været læst, men det kunde han jo ikke nu. Geografibogen stak han ind under sin Hovedpude, for han havde hørt, at det skulde hjælpe betydeligt til at huske sin Lektie, men det er ikke til at stole paa.

Der laa han nu og tænkte og tænkte, og saa var det lige med eet, som om nogen kyssede ham paa Øjne og Mund, han sov og sov dog ikke; det var, ligesom om han saa den gamle Vaskerkones milde Øjne se paa ham, og hun sagde: „Det vilde være en stor Synd, om du ikke skulde kunne din Lektie! Du hjalp mig, nu skal jeg hjælpe dig, og Vor Herre vil altid gøre det!“

Og lige med eet saa kriblede og krablede Bogen under Hovedet paa lille Tuk.

„Kykeleky! put! put!“ det var en Høne, der kom, og det fra Køge By. „Jeg er en af Køge Høns!“ og saa sagde den, hvor mange Indvaanere, og om Slaget, der havde staaet, og det var nu ikke noget at tale om.

„Krible krable, bums!“ der dumpede en; det var en Fugl af Træ, som nu kom; det var Papegøjen fra Fugleskydningen i Præstø. Den sagde, at der var lige saa mange Indvaanere, som den havde Søm i Livet; og den var noget stolt: „Thorvaldsen har boet paa Hjørnet af mig. Bums! jeg ligger dejligt!“

Men lille Tuk laa ikke, han var med eet til Hest. I Galop, i Galop gik det. En prægtigklædt Ridder, med skinnende Hjelm og vajende Fjerbusk, havde ham foran sig paa Hesten, og de red gennem Skoven til den gamle By Vordingborg, og den var en stor, en levende By; høje Taarne knejsede paa Kongeborgen, og Lysene skinnede langt ud gennem Vinduerne; derinde var Sang og Dans; Kong Valdemar og stadselige unge Hoffrøkener gik i Dansen. — Det blev Morgen, og lige som Solen kom, sank Byen hen og Kongens Slot, det ene Taarn efter det andet, til sidst stod kun et eneste paa Banken, hvor Slottet havde staaet, og Byen var saa lille bitte og saa fattig, og Skoledrengene kom med deres Bøger under Armen og sagde „to Tusinde Indvaanere“, men det var ikke sandt, saa mange var der ikke.

Og lille Tuk laa i sin Seng, han syntes, at han drømte, og at han ikke drømte; men nogen var der tæt ved ham:

„Lille Tuk! lille Tuk!“ blev der sagt; det var en Sømand, en ganske lille Person, som om det kunde være en Kadet, men det var ikke en Kadet. „Jeg skal hilse saa meget flit-

tig fra Korsør, den er en By, som er i Opkomst, den er en levende By, den har Dampskib og Postvogn; engang skulde den altid kaldes ækel, men det var gammel Mening. „Jeg ligger ved Havet," siger Korsør, „jeg har Landevej, og jeg har Lystskov, og jeg har født en Digter, som var morsom, og det er de ikke alle. Jeg har villet sende et Skib rundt om Jorden, jeg gjorde det ikke, men kunde have gjort det, og saa lugter jeg saa dejlig, lige ved Porten der blomstrer de yndigste Roser!""

Lille Tuk saa dem, det blev rødt og grønt for hans Øjne, men da der kom Ro i Kulørerne, var det en hel skovgroet Skrænt tæt ved den klare Fjord; og ovenover laa en prægtig, gammel Kirke med to høje, spidse Kirketaarne; fra Skrænten sprang Kilderne i tykke Vandstraaler, saa at det plaskede efter, og tætved sad en gammel Konge med Guldkrone om sit lange Haar; det var Kong Hroar ved Kilderne; det var ved Roskilde By, som man kalder den nu. Og hen over Skrænten, ind i den gamle Kirke, gik alle Danmarks Konger og Dronninger Haand i Haand, alle med Guldkrone paa, og Orgelet spillede, og Kilderne rislede. Den lille Tuk saa alt, hørte alt. „Glem ikke Stænderne!" sagde Kong Hroar.

Lige med eet var alting borte igen; ja, hvor blev det af! det var, ligesom man vender et Blad i en Bog. Og nu stod der en gammel Kone, det var en Lugekone, hun kom fra Sorø, hvor der vokser Græs paa Torvet. Hun havde sit graa Lærreds Forklæde over Hovedet og ned ad Ryggen; det var saa vaadt, det maatte have regnet. „Ja, det har det!" sagde hun, og saa kunde hun noget morsomt af Holbergs Komedier, og hun vidste om Valdemar og Absalon; men lige med eet saa krøb hun sammen, rokkede med Hovedet, det var, ligesom om hun vilde springe. „Koaks!"

sagde hun, „det er vaadt, det er vaadt, det er gravstille godt — i Sorø!“ hun var lige med eet en Frø, „Koaks!“ og saa var hun den gamle Kone igen. „Man maa klæde sig efter Vejret!“ sagde hun. „Det er vaadt, det er vaadt! min By er ligesom en Flaske; man kommer ind ved Proppen, og der maa man ud igen! jeg har haft Maller, og nu har jeg friske rødmossede Drenge paa Bunden af Flasken; der lærer de Visdom: Græsk! Græsk! Hebraisk! Koaks!“ det klang, ligesom naar Frøerne synger eller man gaar i Mosevand med store Støvler. Det var altid den samme Lyd, saa ens, saa kedelig, saa kedelig, at lille Tuk faldt i en ordentlig Søvn, og den kunde han have godt af.

Men ogsaa i denne Søvn kom en Drøm, eller hvad det nu var: hans lille Søster Gustave med de blaa Øjne og det gule krøllede Haar var med eet en voksen, dejlig Pige, og uden at have Vinger paa kunde hun flyve, og de fløj hen over Sjælland, over de grønne Skove og de blaa Vande.

„Hører du Hanegal, lille Tuk! Kykeleky! Hønsene flyver op fra Køge By! Du faar en Hønsegaard, saa stor, saa stor, du vil ikke lide Sult og Nød! Papegøjen skal du skyde, som man siger, du bliver en rig og lykkelig Mand! din Gaard skal knejse som Kong Valdemars Taarn, og rigt skal den bygges med Billedstøtter af Marmor, som dem fra Præstø-Hjørne, du forstaar mig nok. Dit Navn skal med Ros flyve vidt ud om Verden som Skibet, der skulde have gaaet fra Korsør, og i Roskilde By — — „husk paa Stænderne!“ sagde Kong Hroar; der skal du tale godt og klogt, lille Tuk, og naar du saa kommer engang i din Grav, skal du sove saa stille — —“

„— Som om jeg laa i Sorø!“ sagde Tuk, og saa vaagnede han; det var klar Morgen, han kunde ikke huske det mind-

ste af sin Drøm, men det skulde han heller ikke, for man maa ikke vide, hvad der kommer.

Og han sprang ud af Sengen og læste i sin Bog og kunde saa sin Lektie lige straks. Og den gamle Vaskerkone stak Hovedet ind ad Døren, nikkede til ham og sagde:

„Tak for i Gaar, du velsignede Barn! Vor Herre lade din bedste Drøm blive opfyldt!“

Den lille Tuk vidste slet ikke, hvad han havde drømt, men se, det vidste Vor Herre!

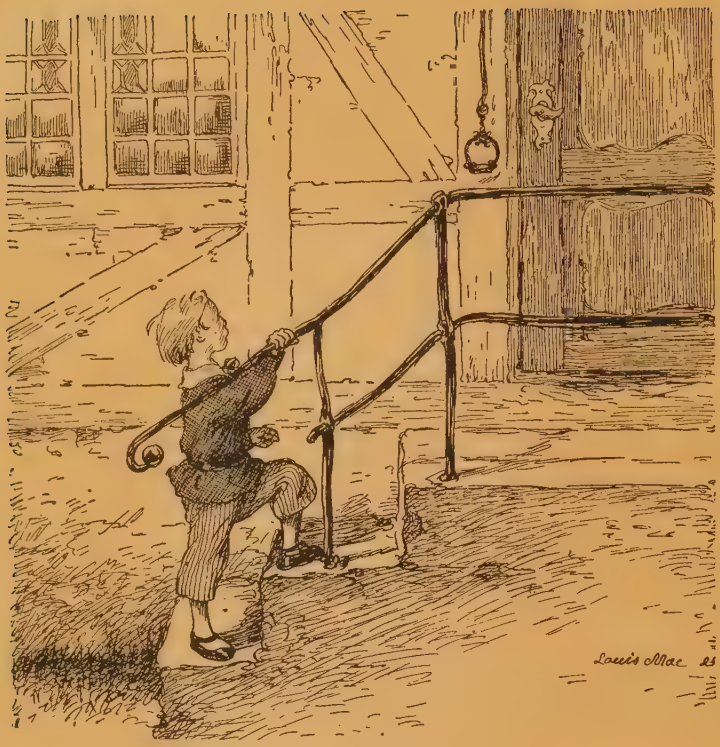

Det gamle Hus.

Der var omme i Gaden et gammelt, gammelt Hus, det var næsten tre Hundrede Aar, det kunde man læse sig til paa Bjælken, hvor Aarstallet var skaaret ud tillige med Tulipaner og Humleranker; der stod hele Vers bogstaverede som i gamle Dage, og over hvert Vindue var der i Bjælken snittet et Ansigt, som vrængede; den ene Etage gik et langt Stykke ud over den anden, og lige under Taget var en Blyrende med Dragehoved; Regnvandet skul-

de løbe ud af Gabet, men det løb ud af Maven, for der var Hul paa Renden.

Alle de andre Huse i Gaden var saa ny og saa nette, med store Ruder og glatte Vægge, man kunde nok se, at de vilde ikke have noget at gøre med det gamle Hus; de tænkte nok: „Hvor længe skal det Skrummel staa til Spektakel her i Gaden; saa løber Karnappen saadan ud, at ingen fra vore Vinduer kan se, hvad der sker i den Kant! Trappen er saa bred som til et Slot og saa høj som til et Kirketaarn. Jerngelænderet ser jo ud som Døren til en gammel Begravelse, og saa har det Messingknapper. Det er flovt!“

Lige overfor i Gaden var ogsaa ny og nette Huse, og de tænkte som de andre, men ved Vinduet her sad en lille Dreng med friske, røde Kinder, med klare, straalende Øjne, han syntes rigtignok bedst om det gamle Hus, og det baade i Solskin og i Maaneskin. Og saa han over paa Muren, hvor Kalken var gaaet af, saa kunde han sidde og udfinde der alle de underligste Billeder, akkurat hvorledes Gaden havde set ud før med Trapper, Karnapper og spidse Gavle; han kunde se Soldater med Hellebarder, og Tagrender, der løb om som Drager og Lindorme. — Det var rigtignok et Hus at se paa! og derovre boede en gammel Mand, som gik i Skægs Bukser, havde en Kjole med store Messingknapper og en Paryk, som man kunde se var en virkelig Paryk. Hver Morgen kom der til ham en gammel Karl, som ryddede op og gik Ærinder, ellers var den gamle Mand i de Skægs Bukser ganske alene i det gamle Hus; imellem kom han hen til Vinduesruden og saa ud, og den lille Dreng nikkede til ham, og den gamle Mand nikkede igen, og saa var de Bekendte, og saa var de

Venner, skønt de aldrig havde talt med hinanden, men det kunde da ogsaa være det samme.

Den lille Dreng hørte sine Forældre sige: „Den gamle Mand derovre har det meget godt, men han er saa skrækkelig ene!“

Næste Søndag tog den lille Dreng og svøbte noget ind i et Stykke Papir, gik ned i Porten, og da han, som gik Ærinder, kom forbi, sagde han til ham: „Hør! vil du bringe den gamle Mand derovre dette fra mig! jeg har to Tinsoldater, dette er den ene, han skal have den, for jeg ved, han er saa skrækkelig ene.“

Og den gamle Karl saa ganske fornøjet ud, nikkede og bar Tinsoldaten over i det gamle Hus. Siden kom der Bud, om den lille Dreng ikke havde Lyst til selv at komme over at gøre Besøg, og det fik han Lov til af sine Forældre, og saa kom han over i det gamle Hus.

Og Messingknapperne paa Trappegelænderet skinnede meget stærkere end ellers, man skulde tro, at de var poleret i Anledning af Besøget, og det var, som om de udskaarne Trompetere — for der var udskaaret i Døren Trompetere, som stod i Tulipanerne — blæste af alle Kræfter, Kinderne saa meget tykkere ud end før. Jo de blæste: „Tratteratra! den lille Dreng kommer! tratteratra!“ — og saa gik Døren op. Hele Gangen var behængt med gamle Portrætter, Riddere i Harnisk og Fruer i Silkekjoler; og Harniskerne raslede, og Silkekjolerne raslede! — Og saa kom der en Trappe, den gik et stort Stykke opad og et lille Stykke ned — og saa var man paa en Altan, der rigtignok var meget skrøbelig, med store Huller og lange Sprækker, men der skød Græs og Blade op af dem alle sammen, for hele Altanen uden for Gaarden og Muren var bevokset med saa meget Grønt, det saa ud som en

Have, men det var kun en Altan. Her stod gamle Urtepotter, som havde Ansigt og Æselører; Blomsterne, de vokste nu, ligesom de vilde. I den ene Potte løb det over alle Bredder med Nelliker, det vil sige med det grønne, Skud ved Skud, og ganske tydeligt sagde det: „Luften har klappet mig, Solen har kysset mig og lovet mig en lille Blomst paa Søndag, en lille Blomst paa Søndag!“

Og saa kom de ind i et Kammer, hvor Væggene var med Svinelæders Betræk, og der var trykt Guldblomster paa.

„Forgyldning forgaar,
men Svinelæder bestaar!“

sagde Væggene.

Og der stod Lænestole saa højryggede, saa udskaarne, og med Arme paa begge Sider. „Sid ned! sid ned!“ sagde de; „uh, hvor det knager i mig! nu faar jeg nok Gigt ligesom det gamle Skab! Gigt i Ryggen, uh!“

Og saa kom den lille Dreng ind i Stuen, hvor Karnappen var, og hvor den gamle Mand sad.

„Tak for Tinsoldaten, min lille Ven!“ sagde den gamle Mand. „Og Tak, fordi du kommer over til mig!“

„Tak! Tak!“ eller „Knak! Knak!“ sagde det i alle Møblerne; de var saa mange, at de næsten stod hverandre i Vejen for at se den lille Dreng.

Og midt paa Væggen hang et Skilderi med en dejlig Dame, saa ung, saa glad, men ganske klædt paa som i gamle Dage, med Pudder i Haaret og Klæder, som stod stive; hun sagde hverken „Tak“ eller „Knak“, men saa med sine milde Øjne paa den lille Dreng, som straks spurgte den gamle Mand: „Hvor har du faaet hende?“

„Omme hos Marskandiseren!“ sagde den gamle Mand. „Der hænger saa mange Billeder; ingen kender eller bryder sig om dem, for Personerne er begravede alle sam-

men, men i gamle Dage har jeg kendt hende, og nu har hun været død og borte i et halvt Hundrede Aar."

Og under Skilderiet hang bag Glas en Buket visne Blomster; de var vist ogsaa et halvt Hundrede Aar, saa gamle saa de ud. Og Perpendiklen paa det store Ur gik frem og tilbage, og Viseren drejede, og alting i Stuen blev endnu ældre, men det mærkede de ikke.

„De siger hjemme," sagde den lille Dreng, „at du er saa skrækkelig ene!"

„Oh," sagde han, „de gamle Tanker, med hvad de kan føre med sig, kommer og besøger mig, og nu kommer du jo ogsaa! — Jeg har det meget godt!"

Og saa tog han ned af Hylden en Bog med Billeder, der var hele lange Optog, de forunderligste Kareter, som man ikke ser dem nu til Dags, Soldater som Kløver Knægt og Borgere med vajende Faner; Skrædderne havde deres med en Saks, som blev holdt af to Løver, og Skomagerne deres uden Støvle, men med en Ørn, som havde to Hoveder, for Skomagerne maa have alting saaledes, at de kan sige: Det er et Par. — Jo, det var en Billedbog!

Og den gamle Mand gik ind i den anden Stue for at hente Syltetøj, Æbler og Nødder; — der var rigtignok velsignet ovre i det gamle Hus.

„Jeg kan ikke holde det ud!" sagde Tinsoldaten, som stod paa Dragkisten; „her er saa ensomt og saa sørgeligt; nej, naar man har været i Familieliv, kan man ikke vænne sig til dette her! — Jeg kan ikke holde det ud! den hele Dag er saa lang, og Aftenen er endnu længer! her er slet ikke som ovre hos dig, hvor din Fader og Moder talte saa fornøjede, og hvor du og alle I søde Børn gjorde saadant et dejligt Spektakel. Nej, hvor den gamle Mand har det ensomt! tror du, han faar Kys? tror du, han faar

milde Øjne eller Juletræ? Han faar ikke noget, uden Begravelse! — jeg kan ikke holde det ud!“

„Du maa ikke tage det saa sørgeligt!“ sagde den lille Dreng, „jeg synes, her er saa dejligt, og alle de gamle Tanker, med hvad de kan føre med sig, kommer jo og gør Besøg!“

„Ja, dem ser jeg ikke, og dem kender jeg ikke!“ sagde Tinsoldaten, „jeg kan ikke holde det ud!“

„Det maa du!“ sagde den lille Dreng.

Og den gamle Mand kom med det mest fornøjede Ansigt, det dejligste Syltetøj, Æbler og Nødder, og saa tænkte den lille Dreng ikke paa Tinsoldaten.

Lykkelig og fornøjet kom den lille Dreng hjem, og der gik Dage, og der gik Uger, og der blev nikket til det gamle Hus og fra det gamle Hus, og saa kom den lille Dreng derover igen.

Og de udskaarne Trompetere blæste: „Tratteratra! der er den lille Dreng! tratteratra!“ og Sværd og Rustning paa Ridderbillederne raslede, og Silkekjolerne raslede, Svinelæderet talte, og de gamle Stole havde Gigt i Ryggen: „Av!“ det var akkurat ligesom første Gang, for derovre var den ene Dag og Time ligesom den anden.

„Jeg kan ikke holde det ud!“ sagde Tinsoldaten, „jeg har grædt Tin! her er alt for sørgeligt! lad mig heller gaa i Krig og miste Arme og Ben! det er dog en Forandring. Jeg kan ikke holde det ud! — nu ved jeg, hvad det er at have Besøg af sine gamle Tanker, med hvad de kan føre med! jeg har haft Besøg af mine, og du kan tro, det er ingen Fornøjelse i Længden, jeg var til sidst nær ved at springe ned af Dragkisten. Alle I derovre i Huset saa jeg saa tydeligt, som om I virkelig var her; det var igen den Søndag Morgen, som du ved nok! Alle I Børn stod foran

Bordet og sang eders Salme, som I synger den hver Morgen; I stod andægtige med foldede Hænder, og Fader og Moder var lige saa højtidelige, og saa gik Døren op, og den lille Søster Maria, som ikke er to Aar endnu, og som altid danser, naar hun hører Musik eller Sang, hvad Slags det endogsaa er, blev sat ind, — hun skulde det nu ikke, — og saa begyndte hun at danse, men kunde ikke komme i Takt, for Tonerne var saa lange, og saa stod hun først paa det ene Ben og hældede Hovedet helt forover, og saa paa det andet Ben og hældede Hovedet helt forover, men det vilde ikke slaa til. I stod meget alvorlige, alle sammen, skønt det var nok svært, men jeg lo indvendig, og derfor faldt jeg ned af Bordet og fik en Bule, som jeg endnu gaar med, for det var ikke ret af mig at le. Men det hele gaar nu igen inden i mig, og alt hvad jeg saadan har oplevet; og det er nok de gamle Tanker, med hvad de kan føre med! — Sig mig, om I synger endnu om Søndagen? Sig mig lidt om den lille Maria! og hvordan har min Kammerat det, den anden Tinsoldat! ja, han er rigtignok lykkelig! — jeg kan ikke holde det ud!"

„Du er foræret bort!" sagde den lille Dreng; „du maa blive; kan du ikke indse det?"

Og den gamle Mand kom med en Skuffe, hvori der var meget at se, baade „Kridthus", og „Balsambøsse", og gamle Kort, saa store og saa forgyldte, som man aldrig ser dem nu. Og der blev aabnet store Skuffer, og Klaveret blev aabnet, det var med Landskab indvendigt paa Laaget, og det var saa hæst, da den gamle Mand spillede paa det; og saa nynnede han en Vise.

„Ja, den kunde hun synge!" sagde han, og saa nikkede han til Portrættet, som han havde købt hos Marskandiseren, og den gamle Mands Øjne de skinnede saa klare.

„Jeg vil i Krig! jeg vil i Krig!“ raabte Tinsoldaten, saa højt han kunde, og styrtede sig lige ned paa Gulvet.

Ja, hvor blev han af? Den gamle Mand søgte, den lille Dreng søgte, borte var han, og borte blev han. „Jeg finder ham nok!“ sagde den gamle, men han fandt ham aldrig! Gulvet var alt for aabent og hullet; —Tinsoldaten var falden gennem en Sprække, og der laa han i aaben Begravelse.

Og den Dag gik, og den lille Dreng kom hjem, og Ugen gik, og der gik flere Uger. Vinduerne var ganske frosne; den lille Dreng maatte sidde og aande paa dem for at faa et Kighul over til det gamle Hus, og der var Sneen fyget ind i alle Snirkler og Indskrifter, den laa helt op over Trappen, ligesom om der ingen var hjemme, og der var heller ingen hjemme, den gamle Mand var død.

Om Aftenen holdt en Vogn udenfor, og ned i den bar man ham i hans Kiste, han skulde ud at ligge paa Landet i sin Begravelse. Der kørte han nu, men ingen fulgte, alle hans Venner var jo døde. Og den lille Dreng kyssede paa Fingeren efter Kisten, da den kørte.

Nogle Dage efter blev der Auktion paa det gamle Hus, og den lille Dreng saa fra sit Vindue, hvor man bar bort: de gamle Riddere og de gamle Damer, Urtepotterne med lange Ører, de gamle Stole og de gamle Skabe, noget kom her og noget kom der; Portrættet af hende, som var fundet hos Marskandiseren, kom til Marskandiseren igen, og der hang det altid, for ingen kendte hende mere, og ingen brød sig om det gamle Billede.

I Foraaret rev man Huset selv ned, for det var et Skrummel, sagde Folk. Man kunde se fra Gaden lige ind i Stuen til det Svinelæders Betræk, som blev flænget og re-

vet; og det grønne om Altanen hang ganske vildsomt om de faldende Bjælker. — Og saa blev der ryddet op.

„Det hjalp!“ sagde Nabohusene.

* * *

Og der blev bygget et dejligt Hus med store Vinduer og hvide, glatte Mure, men foran, hvor egentlig det gamle Hus havde staaet, plantedes en lille Have, og op ad Naboens Mure vokste vilde Vinranker; foran Haven kom et stort Jerngitter med Jernport, det saa stadseligt ud, Folk stod stille og kigede derind. Og Spurvene hængte sig i Snesevis paa Vinrankerne, snakkede i Munden paa hverandre, saa godt de kunde, men det var ikke om det gamle Hus, for det kunde de ikke huske, der var gaaet saa mange Aar, at den lille Dreng var vokset op til en hel Mand, ja en dygtig Mand, som hans Forældre havde Fornøjelse af; og han var lige bleven gift og med sin lille Kone flyttet ind i Huset her, hvor Haven var; og han stod hos hende der, idet hun plantede en Markblomst, som hun fandt saa yndig. Hun plantede den med sin lille Haand og klappede Jorden til med Fingrene. — Av! Hvad var det? Hun stak sig. Der sad noget spidst lige op af den bløde Jord.

Det var — ja, tænk! det var Tinsoldaten, ham, som var bleven borte oppe hos den gamle Mand og var rumlet og tumlet mellem Tømmer og Grus og til sidst havde ligget mange Aar i Jorden.

Og den unge Kone tørrede Soldaten, først med et grønt Blad og saa med sit fine Lommetørklæde, det havde saadan en dejlig Lugt! og det var for Tinsoldaten, ligesom om den vaagnede op af en Dvale.

„Lad mig se ham!“ sagde den unge Mand, lo og rystede

saa med Hovedet. „Ja, ham kan det nu ikke være, men han husker mig paa en Historie med en Tinsoldat, jeg havde, da jeg var en lille Dreng!“ og saa fortalte han sin Kone om det gamle Hus, og den gamle Mand, og om Tinsoldaten, han sendte over til ham, fordi han var saa skrækkelig ene, og han fortalte det saa akkurat, som det virkelig havde været, saa at den unge Kone fik Taarer i Øjnene over det gamle Hus og den gamle Mand.

„Det kan dog være, at det er den samme Tinsoldat!“ sagde hun, „jeg vil gemme den og huske paa alt, hvad du har fortalt mig; men den gamle Mands Grav maa du vise mig!“

„Ja, den kender jeg ikke,“ sagde han, „og ingen kender den! alle hans Venner var døde, ingen passede den, og jeg var jo en lille Dreng!“

„Hvor han maa have været skrækkelig ene!“ sagde hun.

„Skrækkelig ene!“ sagde Tinsoldaten, „men dejligt er det, ikke at blive glemt!“

„Dejligt!“ raabte noget tætved, men ingen uden Tinsoldaten saa, at det var en Lap af det Svinelæders Betræk; den var uden al Forgyldning, den saa ud som vaad Jord, men en Mening havde den, og den sagde den:

„Forgyldning forgaar,
men Svinelæder bestaar!“

Dog, det troede Tinsoldaten ikke.

Hjertesorg.

Det er egentlig en Historie i to Dele, vi her kommer med; første Del kunde gerne være borte, — men den giver Forkundskaber, og de er nyttige!

Vi opholdt os inde i Landet paa en Herregaard, og saa traf det sig, at Herskabet der for en Dags Tid tog bort. Da kom der fra nærmeste Købstad en Madamme, hun havde sin Moppe med og kom for, som hun sagde, at man skulde tage „Aktier" i hendes Garveri. Sine Papirer havde hun med, og vi raadede hende at slaa en Konvolut om dem og udenpaa at skrive Gaardejerens Adresse: „Generalkrigskommissær, Ridder, etcetera."

Hun hørte paa os, hun tog Pennen, standsede og bad os om at gentage Udskriften, men langsomt. Vi gjorde det, og hun skrev; men midt i „Generalkrigs" blev hun staaende, sukkede og sagde: „Jeg er kun et Fruentimmer!" Moppen havde hun sat paa Gulvet, medens hun skrev, og han knurrede; han var jo ogsaa taget med for sin Fornøjelse og Sundheds Skyld, og saa skal man ikke sættes paa Gulvet. Braknæse og Flæskeryg var hans Udvortes.

„Han bider ikke!“ sagde Madammen, „han har ingen Tænder. Han er ligesom et Lem af Familien, trofast og arrig, men dette er han tirret til af mine Børnebørn; de leger Bryllup, og saa vil de have ham til at være Brudepige, og det anstrenger ham, det gamle Skind!“

Og hun afleverede sine Papirer og tog Moppen paa Armen. Det er første Del — som nok kunde undværes!

„Moppen døde!“ det er anden Del.

Det var en Uges Tid efter; vi kom til Købstaden og tog ind paa Gæstgiverstedet. Vore Vinduer vendte ud til Gaarden, der ved et Plankeværk var delt i to Dele; i den ene her hang Skind og Huder, raa og barkede; her stod alle Materialer til et Garveri, og det var Enkens. — Moppen var død i denne Morgen og begravet her i Gaarden; Enkens Børnebørn, det vil sige Garverenkens, for Moppen havde ikke været gift, klappede Graven til, og det var en dejlig Grav, det maatte være en Fornøjelse at ligge der.

Graven var indhegnet med Potteskaar og bestrøet med Sand; øverst paa den havde de sat en halv Ølflaske med Halsen op, og det var slet ikke allegorisk.

Børnene dansede rundt om Graven, og den ældste af Drengene, en praktisk Yngling paa syv Aar, foreslog, at der skulde være en Udstilling af Moppens Grav, og det for alle fra Strædet; Adgangen maatte betales med en Seleknap, det var noget, enhver Dreng havde, og som han ogsaa kunde levere for Smaapigerne; og det Forslag blev enstemmigt antaget.

Og alle Børn fra Strædet, og Bagstrædet med, kom og gav deres Knap; der var mange, der kom til at gaa med een Sele den Eftermiddag, men saa havde man set Moppens Grav, og det var nok saa meget værd.

Louis Mac 25

Men uden for Garvergaarden, tæt op til Laagen der, stod en lille pjaltet Unge, saa yndigt skabt, med det dejligste krøllede Haar og Øjne saa blaa og klare, at det var en Lyst; hun sagde ikke et Ord, hun græd ikke heller, men saa saa langt, hun kunde, hver Gang Laagen aabnedes. Hun ejede ikke en Knap, vidste hun, og blev derfor sørgmodig staaende udenfor, stod der, til de alle havde set af og alle var gaaet bort; da satte hun sig ned, holdt de smaa, brune Hænder for Øjnene og brast i Graad; hun alene havde ikke set Moppens Grav. Det var Hjertesorg og stor, som den voksnes tidt kan være det.

Vi saa det ovenfra — og ovenfra set — denne, som mange af vore og andres Sorger, — ja, saa kan vi le ad dem! — Det er Historien, og den, som ikke forstaar den, kan tage Aktier i Enkens Garveri.

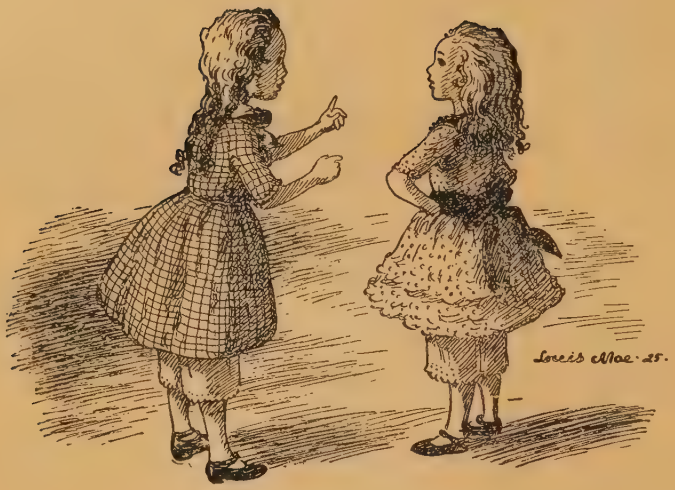

Børnesnak.

Inde hos Grossererens var stort Børneselskab, rige Folks Børn og fornemme Folks Børn; Grossereren stod sig godt, var en Mand med Lærdom; han havde engang taget Studentereksamen, det blev han holdt til af sin skikkelige Fader, der fra først af kun var Studepranger, men ærlig og driftig; det havde givet Penge, dem Grossereren siden fik til at vokse; Forstand havde han og Hjerte med, men om det blev der mindre talt end om hans mange Penge.

Der gik ud og ind hos ham fornemme Folk, baade dem af Blod, som de kalder det, og dem af Aand, som de kalder det, dem af begge Dele og dem af ingen af Delene. Der var nu Børneselskab, Børnetale, og Børn taler rent ud af Posen. Der var en yndig lille Pige, men saa gruelig stolt, det havde Tjenestefolkene kysset i hende, ikke For-

ældrene, dertil var de alt for fornuftige; hendes Fader var Kammerjunker, og det er forfærdelig meget, vidste hun.

„Jeg er et Kammerbarn!“ sagde hun. Hun kunde nu ogsaa have været et Kælderbarn, lige meget kan man selv gøre for det; og saa fortalte hun de andre Børn, at hun var „født!“, og sagde, at naar man ikke var født, saa kunde man ikke blive til; det hjalp ikke at læse, at være nok saa flittig, naar man ikke var født, saa kunde man ikke blive til.

„Og dem, hvis Navn ender paa -sen,“ sagde hun, „dem kan der nu aldrig i Verden blive noget af! man skal sætte sine Arme i Siden og holde dem langt borte fra sig, disse -sen! -sen!“ Og saa satte hun sine smaa, nydelige Arme i Siden med Albuen spids, for at vise, hvorledes man skulde bære sig ad; og de smaa Arme var saa nydelige. Sød var hun!

Men Grossererens lille Datter blev saa vred; hendes Fader hed Madsen, og det Navn vidste hun ender paa „-sen“, og saa sagde hun, lige saa stolt hun kunde:

„Men min Fader kan købe for hundrede Rigsdaler Brystsukker og kaste i Grams! kan din Fader det?“

„Ja, men min Fader,“ sagde en Skribents lille Datter, „kan sætte baade din Fader og din Fader og alle „Fadere“ i Avisen! Alle Mennesker er bange for ham, siger Moder, for det er min Fader, der regerer i Avisen.“

Og den lille Pige knejsede derved, ligesom om hun kunde være en virkelig Prinsesse, der skal knejse.

Men uden for den halvaabne Dør stod og kigede ind ad Sprækken en fattig Dreng. Den lille kunde ikke engang komme med ind i Stuen, saa ringe var han; Spiddet havde han drejet for Kokkepigen og nu faaet Lov at

se bag Døren ind til de stadselige Børn, som fornøjede sig, og det var grumme meget for ham.

„Hvem der dog var en af dem!“ tænkte han, og saa hørte han, hvad der blev sagt, det var rigtignok til at blive meget mismodig over. Ikke en Skilling havde Forældrene hjemme at lægge paa Kistebunden, og ikke havde de Raad til at holde en Avis, endsige at skrive i den, og saa kom nu det allerværste til, hans Faders Navn, og altsaa ogsaa hans Navn, endte aldeles paa „sen!“ ham kunde der da aldrig i Verden blive noget af. Det var saa sørgeligt! dog født var han, syntes han, rigtig født! det var ikke muligt andet.

Se, det var den Aften!

Nu gik der hen mange Aar, og i dem bliver Børn til voksne Mennesker.

Der stod i Byen et prægtigt Hus, det var fuldt af Herligheder, alle Folk vilde se det, selv Folk uden for Byen kom ind for at se det. Hvem monstro af de Børn, vi har fortalt om, kunde kalde det Hus sit? Ja, det er da let at vide! nej, det er ikke saa let endda. Det Hus var den lille fattige Drengs; ham blev der dog noget af, skønt hans Navn endte paa „sen“ — — Thorvaldsen.

Og de tre andre Børn? — Blodets, Pengenes og Aands-Hovmodets Børn, — ja, den ene har ikke at lade den anden noget høre, de er lige Børn —, der blev af dem alt godt og velsignet, der var en god Grund i dem; hvad de dengang havde tænkt og talt, var kun — Børnesnak.

Vanddraaben.

Du kender da sagtens et Forstørrelsesglas, saadant et rundt Brilleglas, der gør alting hundrede Gange større, end det er. Naar man tager og holder det for Øjet og ser paa en Vanddraabe ude fra Dammen, saa ser man over tusinde underlige Dyr, som man ellers aldrig ser i Vandet, men de er der, og det er virkeligt. Det ser næsten ud som en hel Tallerken fuld af Rejer, der springer mellem hverandre, og de er saa glubende, de river Arme og Ben, En-

der og Kanter af hverandre, og dog er de glade og fornøjede, paa deres Maade.

Nu var der engang en gammel Mand, som alle Folk kaldte Krible-Krable, for det hed han. Han vilde alle Tider have det bedste ud af enhver Ting, og naar det slet ikke vilde gaa, saa tog han det med Trolddom.

Nu sidder han en Dag og holder sit Forstørrelsesglas for Øjet og ser paa en Vanddraabe, der var taget ude fra en Pyt Vand i Grøften. Nej, hvor det kriblede og krablede der! alle de tusinde Smaadyr hoppede og sprang, trak i hverandre og aad af hverandre.

„Ja, men det er jo afskyeligt!“ sagde gamle Krible-Krable, „kan man ikke faa dem til at leve i Fred og Ro og hver passe sit!“ og han tænkte og tænkte, men det vilde ikke gaa, og saa maatte han trolde. „Jeg maa give dem Kulør, at de kan blive tydelige!“ sagde han, og saa hældte han ligesom en lille Draabe rød Vin i Vanddraaben, men det var Hekseblod, det allerfineste Slags til to Skilling; og saa blev alle de underlige Dyr rosenrøde over hele Kroppen, det saa ud som en hel By af nøgne Vildmænd.

„Hvad har du der?“ spurgte en anden gammel Trold, som ikke havde Navn, og det var just det fine ved ham.

„Ja, kan du gætte, hvad det er,“ sagde Krible-Krable, „saa skal jeg forære dig det; men det er ikke let at finde ud, naar man ikke ved det!“

Og Trolden, som intet Navn havde, saa igennem Forstørrelsesglasset. Det saa virkelig ud som en hel By, hvor alle Mennesker løb om uden Klæder! det var gyseligt, men endnu mere gyseligt at se, hvor den ene puffede og stødte den anden, hvor de nippedes og nappedes, bed hinanden og trak hinanden frem. Hvad der var nederst, skulde øverst, og hvad der var øverst, skulde nederst! „Se! se!

Louis Moe

hans Ben er længer end mit! baf! væk med det! Der er en, som har en lille Knop bag Øret, en lille uskyldig Knop, men den piner ham, og saa skal den pine mer!“ og de hakkede i den, og de trak i ham, og de aad ham for den lille Knops Skyld. Der sad en saa stille som en lille Jomfru og ønskede alene Fred og Rolighed, men saa skulde Jomfruen frem, og de trak i hende, og de sled i hende, og de aad hende!

„Det er overordentlig morsomt!“ sagde Trolden.

„Ja, men hvad tror du, det er?“ spurgte Krible-Krable. „Kan du finde det ud?“

„Det er da godt at se!“ sagde den anden, „det er jo København eller en anden stor By, de ligner jo alle sammen hinanden. En stor By er det!“

„Det er Grøftevand!“ sagde Krible-Krable.

Laserne.

Uden for Fabrikken stod i Stakke højt opstablede Kludebunker, samlede vidt og bredt fra; hver Las havde sin Historie, hver førte sin Tale, men man kan ikke høre dem alle sammen. Nogle Laser var indenlandske, andre var fra fremmede Lande. Her laa nu en dansk Las op til en norsk Las; pæredansk var den ene, og ravnorsk var den anden, og det var det morsomme ved de to, vil hver fornuftig Norsk og Dansk sige.

De kendte nu hinanden paa Sproget, uagtet hvert af disse, sagde den norske, var saa forskelligt som Fransk og Hebraisk. „Vi gaar til Aas for at faa det raat og oprindeligt, og Dansken laver sig sin suttesøde fade Brage-Snak.“

Laserne talte, og Las er Las i ethvert Land, de gælder kun noget i Kludebunken.

„Jeg er norsk!“ sagde den norske, „og naar jeg siger, at jeg er norsk, saa tror jeg at have sagt nok! jeg er fast i Trævlerne, som Urfjeldene i gamle Norge, Landet, der har en Konstitution som det fri Amerika! det kildrer mig i Trævlerne at tænke, hvad jeg er, og lade Tanken malmklinge i Granit-Ord!“

„Men vi har en Litteratur!“ sagde den danske Las. „Forstaar De, hvad det er?“

„Forstaar!“ gentog den norske, „Fladelands Beboer, skal jeg løfte ham til Fjelds og nordlyse ham, Klud som han er! Naar Isen tør for den norske Sol, da kommer danske Pæreskuder op til os med Smør og Ost, ret ædelige Varer! og der følger til Ballast dansk Litteratur. Vi behøver den ikke! man undværer helst dovent Øl, der hvor det friske Væld sprudler, og her er det en Brønd, der ikke er boret, ikke skvaldret europæisk kendt ved Aviser, Kammeratskab og Forfatteres Rejser i Udlandet. Frit taler jeg fra Lungen, og Dansken maa vænne sig til den fri Lyd, og det vil han i sin skandinaviske Klamren til vort stolte Klippeland, Verdens Urknold!“

„Saaledes kunde nu aldrig en dansk Las tale!“ sagde den danske. „Det er ikke vor Natur. Jeg kender mig selv, og som jeg er alle vore Laser, vi er saa godmodige, saa beskedne, vi tror for lidet om os selv, og det vinder man rigtignok ikke noget ved, men jeg kan saa godt lide det,

jeg finder det saa yndigt! For Resten, det kan jeg forsikre Dem, kender jeg til fulde min egen gode Bonitet, men jeg taler ikke om den, saadan Fejl skal ingen kunne beskylde mig for. Jeg er blød og bøjelig, taaler alt, misunder ingen, taler godt om alle, uagtet der er ikke meget godt at sige om de fleste andre, men lad dem om det! jeg gør nu altid Grin af det, for jeg er saa begavet!"

„Tal mig ikke dette Fladelandets bløde Klistersprog, jeg vamles ved det!" sagde den norske og løste sig i Vinden fra Bunken og kom over i en anden.

Papir blev de begge to, og Tilfældet vilde, at den norske Las blev et Papir, hvorpaa en Nordmand skrev et trofast Elskovsbrev til en dansk Pige, og den danske Las blev Manuskript for en dansk Ode til Pris for Norges Kraft og Herlighed.

Der kan ogsaa komme noget godt ud af Laserne, naar de først er af Kludebunken og Forvandlingen er sket til Sandhed og Skønhed, de lyser i god Forstaaelse, og i den er Velsignelse.

Det er Historien, den er ganske fornøjelig og fornærmer aldeles ingen uden — Laserne.

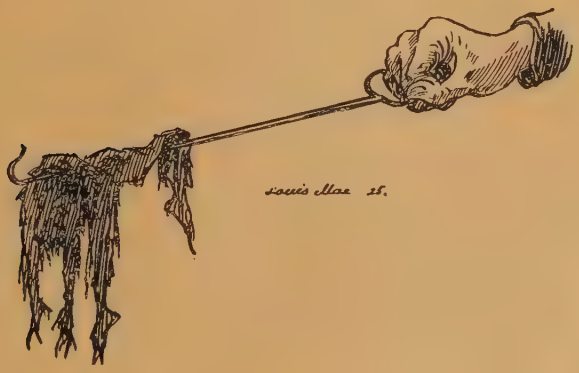

Det er ganske vist!

„Det er en frygtelig Historie!“ sagde en Høne, og det omme i den Kant af Byen, hvor Historien ikke var passeret. „Det er en frygtelig Historie i Hønsehuset! jeg tør ikke sove alene i Nat! det er godt, at vi er mange sammen paa Hjalet!“ — Og saa fortalte hun, saa at Fjerene rejste sig paa de andre Høns og Hanen lod Kammen falde. Det er ganske vist!

Men vi vil begynde med Begyndelsen, og den var i den anden Kant af Byen i et Hønsehus. Solen gik ned, og Hønsene fløj op; en af dem, hun var hvidfjeret og lavbenet, lagde sine reglementerede Æg og var, som Høne,

respektabel i alle Maader: idet hun kom til Hjals, pillede hun sig med Næbbet, og saa faldt der en lille Fjer af hende.

„Der gik den!“ sagde hun, „jo mere jeg piller mig, des dejligere bliver jeg nok!“ Og det var nu sagt i Munterhed, for hun var det muntre Sind mellem de Høns, i øvrigt, som sagt, meget respektabel; og saa sov hun.

Mørkt var det rundt om, Høne sad ved Høne, og den, som sad hende nærmest, sov ikke; hun hørte, og hun ikke hørte, som man jo skal i denne Verden for at leve i sin gode Rolighed; men sin anden Naboerske maatte hun dog sige det: „Hørte du, hvad her blev sagt? Jeg nævner ingen, men der er en Høne, som vil plukke sig for at se godt ud; var jeg Hane, jeg vilde foragte hende.“

Og lige oven over Hønsene sad Uglen med Uglemand og Uglebørn; de har skarpe Øren i den Familie, de hørte hvert Ord, som Nabohønen sagde, og de rullede med Øjnene, og Uglemor viftede sig med Vingerne: „Hør bare ikke efter! men I hørte sagtens, hvad der blev sagt? Jeg hørte det med mine egne Øren, og man skal høre meget, før de falder af! Der er en af Hønsene, som i den Grad har glemt, hvad der skikker sig en Høne, at hun sidder og piller alle Fjerene af sig og lader Hanen se paa det.“

„*Prenez garde aux enfants!*“ sagde Uglefar, „det er ikke noget for Børnene!“

„Jeg vil dog fortælle Genbo-Ugle det! det er saadan en agtværdig Ugle i Omgang!“ og saa fløj Mutter.

„Hu-hu! uhuh!“ tudede de begge to og det lige ned i Genboens Dueslag til Duerne. „Har I hørt det! har I hørt det! uhuh! der er en Høne, som har plukket alle Fjerene af sig for Hanens Skyld! hun fryser ihjel, om hun ikke er det, uhuh!“

„Hvor? Hvor?“ kurrede Duerne.

„I Genboens Gaard! jeg har saa godt som selv set det! det er næsten en upassende Historie at fortælle! men det er ganske vist!“

„Tror, tror hvert evige Ord!“ sagde Duerne og kurrede ned til deres Hønsegaard: „Der er en Høne, ja, der er somme, der siger, at der er to, som har plukket alle Fjerene af sig for ikke at se ud som de andre og saaledes vække Hanens Opmærksomhed. Det er et voveligt Spil, man kan forkøle sig og dø af Feber, og de er døde begge to!“

„Vaagn op! vaagn op!“ galede Hanen og fløj op paa Plankeværket, Søvnen sad ham endnu i Øjnene, men han galede alligevel: „Der er tre Høns døde af ulykkelig Kærlighed til en Hane; de har plukket alle Fjerene af sig! det er en fæl Historie, jeg vil ikke beholde den, lad gaa videre!“

„Lad gaa videre!“ peb Flagermusene, og Hønsene klukkede, og Hanerne galede: „Lad gaa videre! lad gaa videre!“ og saa for Historien fra Hønsehus til Hønsehus og til sidst tilbage til Stedet, hvorfra den egentlig var gaaet ud.

„Der er fem Høns,“ hed det, „som alle har plukket Fjerene af sig for at vise, hvem af dem der var bleven magrest af Kærestesorg til Hanen, og saa hakkede de hinanden til Blods og faldt døde ned, til Skam og Skændsel for deres Familie og til stort Tab for Ejeren!“

Og Hønen, som havde mistet den løse, lille Fjer, kendte naturligvis ikke sin egen Historie igen, og da hun var en respektabel Høne, saa sagde hun: „Jeg foragter de Høns! men der er flere af den Slags! Sligt skal man ikke fortie, og jeg vil gøre mit til, at den Historie kan komme

Louis Moe

i Avisen, saa gaar den Landet over; det har de Høns fortjent og Familien med!“

Og det kom i Avisen, og det blev trykt, og det er ganske vist: En lille Fjer kan nok blive til fem Høns!

Den lykkelige Familie.

Det største grønne Blad her til Lands, det er da rigtignok et Skræppeblad; holder man det foran paa sin lille Mave, saa er det ligesom et helt Forklæde, og lægger man det paa sit Hoved, saa er det i Regnvejr næsten lige saa godt som en Paraply, for det er saa forfærdelig stort. Al-

drig vokser en Skræppe alene, nej, hvor der gror een, der gror flere, det er en stor Dejlighed, og al den Dejlighed er Sneglemad. De store, hvide Snegle, som fornemme Folk i gamle Dage lod lave til Frikassé, spiste og sagde: „Hum! hvor det smager!“ for de troede nu, det smagte saa dejligt, de levede af Skræppeblade, og derfor blev Skræpperne saaet.

Nu var der en gammel Herregaard, hvor man ikke længer spiste Snegle, de var ganske uddøde, men Skræpperne var ikke uddøde, de vokste og vokste over alle Gange og alle Bede, man kunde ikke mere faa Bugt med dem, det var en hel Skræppeskov, hist og her stod et Æble- og et Blommetræ, ellers kunde man nu aldrig have tænkt, at det var en Have; alt var Skræpper, — og derinde boede de to sidste, inderlig gamle Snegle.

De vidste ikke selv, hvor gamle de var, men de kunde godt huske, at de havde været mange flere, at de var af en Familie fra fremmede Lande, og at for dem og deres var hele Skoven plantet. De havde aldrig været udenfor, men de vidste, at der var endnu noget til i Verden, som hed Herregaarden, og deroppe blev man kogt, og saa blev man sort, og saa blev man lagt paa Sølvfad, men hvad videre der skete, vidste man ikke, hvorledes det i øvrigt var at blive kogt og at ligge paa Sølvfad, kunde de ikke tænke sig, men dejligt skulde det være og særdeles fornemt. Hverken Oldenborren, Skrubtudsen eller Regnormen, som de spurgte ad, kunde give Besked, ingen af dem havde været kogt eller ligget paa Sølvfad.

De gamle, hvide Snegle var de fornemste i Verden, vidste de; Skoven var til for deres Skyld, og Herregaarden var til, for at de kunde blive kogt og lagt paa Sølvfad.

De levede nu meget ensomt og lykkeligt, og da de selv

ikke havde Børn, saa havde de taget en lille, almindelig Snegl til sig, som de opdrog som deres egen, men den lille vilde ikke vokse, for han var almindelig; men de gamle, især Mutter, Sneglemutter, syntes, hun kunde dog bemærke, hvor han tog til, og hun bad Fatter, dersom han ikke kunde se det, han da vilde føle paa det lille Sneglehus, og saa følte han og fandt, at Mutter havde Ret.

En Dag var det stærk Regn.

„Hør, hvor det tromme-romme-rommer paa Skræppernel“ sagde Sneglefar.

„Der kommer ogsaa Draaber!“ sagde Sneglemor. „Det løber jo lige ned ad Stilken! Du skal se, her bliver vaadt! Jeg er glad ved, vi har vort gode Hus og den lille ogsaa har sit! Der er rigtignok gjort mere for os end for alle andre Skabninger; man kan da se, at vi er Herskabet i Verden! Vi har Hus fra Fødselen, og Skræppeskoven er saaet for vor Skyld —! jeg gad vidst, hvor langt den strækker sig, og hvad der er udenfor!“

„Der er ikke noget udenfor!“ sagde Sneglefar. „Bedre end hos os kan der ingen Steder være, og jeg har ikke noget at ønske!“

„Jo,“ sagde Mor, „jeg gad nok komme paa Herregaarden, blive kogt og lagt paa Sølvfad, det er alle vore Forfædre bleven, og du kan tro, der er noget aparte ved det!“

„Herregaarden er muligvis falden sammen!“ sagde Sneglefar, „eller Skræppeskoven er vokset hen over den, saa at Menneskene ikke kan komme ud. Det har da heller ingen Hast, men du iler altid saa forfærdelig, og det begynder den lille ogsaa med; har han nu ikke i tre Dage krøbet op ad den Stilk, jeg faar ondt i Hovedet, naar jeg ser op paa ham!“

„Du maa ikke skænde!“ sagde Sneglemor, „han kryber

saa sindig, vi faar nok Fornøjelse af ham, og andet har vi gamle jo ikke at leve for! Men har du tænkt paa det: hvor faar vi en Kone til ham. Tror du ikke, der langvejs inde i Skræppeskoven skulde være nogen af vor Art?"

„Sorte Snegle tror jeg nu nok, der er," sagde den gamle, „sorte Snegle uden Hus, men det er saa simpelt, og de har Indbildninger, men vi kan give det i Kommission til Myrerne, de løber frem og tilbage, som om de havde noget at bestille, de ved vist en Kone til vor lille Snegl!"

„Jeg ved rigtignok den allerdejligste!" sagde Myrerne, „men jeg er bange, det gaar ikke, for hun er Dronning!"

„Det gør ikke noget!" sagde den gamle. „Har hun Hus?"

„Hun har Slot!" sagde Myrerne, „det dejligste Myreslot med syv Hundrede Gange."

„Tak!" sagde Sneglemor, „vor Søn skal ikke i en Myretue! ved I ikke bedre, saa giver vi det i Kommission til de hvide Myg, de flyver vidt omkring i Regn og i Solskin, de kender Skræppeskoven forinden og foruden."

„Vi har en Kone for ham!" sagde Myggene, „hundrede Menneskeskridt herfra sidder paa en Stikkelsbærbusk en lille Snegl med Hus, den er ganske ensom og gammel nok til at gifte sig. Det er bare hundrede Menneskeskridt!"

„Ja, lad hende komme til ham!" sagde de gamle, „han har en Skræppeskov, hun har kun en Busk!"

Og saa hentede de den lille Sneglefrøken. Det varede otte Dage, før hun kom, men det var just det rare ved det, saa kunde man se, hun var af Arten.

Og saa holdt de Bryllup. Seks Sankt Hans-Orme lyste, saa godt de kunde; ellers gik det hele stille af, for de gamle Sneglefolk kunde ikke taale Svir og Lystighed! men en dejlig Tale blev der holdt af Sneglemor, Fatter kunde ikke, han var saa bevæget, og saa gav de dem i Arv den

hele Skræppeskov og sagde, hvad de altid havde sagt, at det var det bedste i Verden, og naar de levede redelig og skikkelig og formerede sig, vilde engang de og deres Børn komme paa Herregaarden, blive kogt sorte og lagt paa Sølvfad.

Og efter at den Tale var holdt, krøb de gamle ind i deres Hus og kom aldrig mere ud; de sov. Det unge Sneglepar regerede i Skoven og fik et stort Afkom, men de blev aldrig kogt, og de kom aldrig paa Sølvfad; saa sluttede de deraf, at Herregaarden var falden sammen, og at alle Mennesker i Verden var uddøde, og da ingen sagde dem imod, saa var det jo sandt; og Regnen slog paa Skræppebladene for at gøre Trommemusik for deres Skyld, og Solen skinnede for at give Skræppeskoven Kulør for deres Skyld, og de var meget lykkelige, og hele Familien var lykkelig, thi den var det.

Sommerfuglen.

Sommerfuglen vilde have sig en Kæreste, naturligvis vilde han have sig en net lille en af Blomsterne. Han saa paa dem; hver sad saa stille og besindig paa sin Stilk, som en Jomfru skal sidde, naar hun ikke er forlovet; men her var saa mange at vælge imellem, det blev en Besværlighed, det gad Sommerfuglen ikke være over, og saa fløj han til Gaaseurten. Hende kalder de franske Margrete, de ved, at hun kan spaa, og det gør hun, idet Kærestefolk plukker Blad for Blad af hende, og ved hvert gør de et Spørgsmaal om Kæresten: „af Hjerte? — med Smerte?

— elsker meget? — lille bitte? — ikke det allermindste?“ eller saadant noget. Enhver spørger paa sit Sprog. Sommerfuglen kom ogsaa for at spørge; han nippede ikke Bladene af, men kyssede paa hvert et, i den Mening, at man kommer længst med det gode.

„Søde Margrete Gaaseurt!“ sagde han, „De er den klogeste Kone af alle Blomsterne! De forstaar at spaa! sig mig, faar jeg den eller den? Og hvem faar jeg? Naar jeg ved det, kan jeg flyve lige til og fri!“

Men Margrete svarede slet ikke. Hun kunde ikke lide, at han kaldte hende Kone, for hun var jo Jomfru, og saa er man ikke Kone. Han spurgte anden Gang, og han spurgte tredie Gang, og da han ikke fik et eneste Ord af hende, saa gad han ikke spørge mere, men fløj uden videre paa Frieri.

Det var i det tidlige Foraar; der var fuldt op af Sommergække og Krokus. „De er meget nette!“ sagde Sommerfuglen, „nydelige smaa Konfirmander! men noget ferske.“ Han, som alle unge Mandfolk, saa efter ældre Piger. Derpaa fløj han til Anemonerne; de var ham lidt for beske; Violerne lidt for sværmeriske; Tulipanerne for prangende; Pinselillierne for borgerlige; Lindeblomsterne for smaa, og de havde saa stort Familieskab; Æbleblomsterne var jo rigtignok som Roser at se paa, men de stod i Dag og faldt af i Morgen, ligesom Vinden blæste, det blev et for kort Ægteskab, syntes han. Ærteblomsten var den, som mest behagede, den var rød og hvid, den var skær og fin, hørte til de huslige Piger, som ser godt ud og dog duer for Køkkenet; han var lige ved at fri til hende, men i det samme saa han, tæt ved hang en Ærtebælg med vissen Blomst paa Spidsen. „Hvem er det?“ spurgte han. „Det er min Søster,“ sagde Ærteblomsten.

„Naa, saaledes kommer De til at se ud senere!“ Det skræmmede Sommerfuglen, og saa fløj han.

Kaprifolierne hang over Gærdet; der var fuldt op af de Frøkener, lange i Ansigtet og gule i Skindet; det Slags holdt han ikke af. Ja, men hvad holdt han af? Spørg ham!

Foraaret gik, Sommeren gik, og saa var det Efteraar; lige nær var han. Og Blomsterne kom i de dejligste Klæder, men hvad kunde det hjælpe, her var ikke det friske, duftende Ungdomssind. Duft trænger just Hjertet til med Alderen, og Duft er der nu ikke synderligt af hos Georginer og Stokroser. Saa søgte Sommerfuglen ned til Krusemynten.

„Den har nu slet ingen Blomst, men den er hel Blomst, dufter fra Rod til Top, har Blomsterduft i hvert et Blad. Hende tager jeg!“

Og saa friede han endelig.

Men Krusemynten stod stiv og stille, og til sidst sagde den: „Venskab, men heller ikke mere! jeg er gammel, og De er gammel! vi kan meget godt leve for hinanden, men gifte os — nej! lad os bare ikke gøre os til Nar i vor høje Alder!“

Og saa fik Sommerfuglen slet ingen. Han havde søgt for længe, og det skal man ikke. Sommerfuglen blev Pebersvend, som man kalder det.

Sent var det paa Efteraaret, med Regn og Rusk; Vinden blæste koldt ned ad Ryggen paa de gamle Piletræer, saa at det knagede i den. Det var ikke godt at flyve ude i Sommerklæder, da vilde man faa Kærligheden at føle, som man siger; men Sommerfuglen fløj heller ikke ude, han var tilfældigvis kommen inden Døre, hvor der var Ild i Kakkelovnen, ja rigtig sommervarmt; han kunde leve;

men, „leve er ikke nok!“ sagde han, „Solskin, Frihed og en lille Blomst maa man have!“

Og han fløj mod Ruden, blev set, beundret og sat paa Naal i Raritetskassen; mere kunde man ikke gøre for ham.

„Nu sidder jeg ogsaa paa Stilk ligesom Blomsterne!“ sagde Sommerfuglen; „ganske behageligt er det dog ikke! det er nok som at være gift, man sidder fast!“ og saa trøstede han sig dermed.

„Det er en daarlig Trøst!“ sagde Potteblomsterne i Stuen.

„Men Potteblomster kan man ikke ganske tro,“ mente Sommerfuglen, „de omgaas for meget med Mennesker.“

Sneglen og Rosenhækken.

Rundt om Haven var et Gærde af Nøddebuske, og udenfor var Mark og Eng med Køer og Faar, men midt i Haven stod en blomstrende Rosenhæk, under den sad en Snegl, den havde meget i sig, den havde sig selv.

„Vent, til min Tid kommer!“ sagde den, „jeg skal udrette noget mere end at sætte Roser, end at bære Nødder eller give Mælk som Køer og Faar.“

„Jeg venter grumme meget af Dem,“ sagde Rosenhækken. „Tør jeg spørge, naar kommer det?“

„Jeg giver mig Tid," sagde Sneglen. „De har nu saa meget Hastværk! det spænder ikke Forventningerne."

Næste Aar laa Sneglen omtrent paa samme Sted i Solskinnet under Rosentræet, der satte Knop og udfoldede Roser, altid friske, altid nye. Og Sneglen krøb halv frem, strakte ud Følehornene og tog dem til sig igen.

„Alt ser ud som i Fjor! der er ingen Fremgang sket; Rosentræet bliver ved Roserne, videre kommer det ikke!"

Sommeren gik, Efteraaret gik, Rosentræet havde stadig Blomster og Knopper, lige til Sneen faldt, Vejret blev raat og vaadt; Rosentræet bøjede sig mod Jorden, Sneglen krøb i Jorden.

Nu begyndte et nyt Aar, og Roserne kom frem, og Sneglen kom frem.

„Nu er De en gammel Rosenstok," sagde den, „De maa snart se at gaa ud. De har givet Verden alt, hvad De har haft i Dem; om det betød noget, er et Spørgsmaal, jeg ikke havde Tid at tænke over; men det er da tydeligt, De har ikke gjort det mindste for Deres indre Udvikling, der var ellers kommet noget andet frem af Dem. Kan De forsvare det? De gaar nu snart op i bare Pind! Kan De forstaa, hvad jeg siger?"

„De forskrækker mig," sagde Rosenhækken. „Det har jeg aldrig tænkt over."

„Nej, De har nok aldrig givet Dem meget af med at tænke! har De nogen Sinde gjort Rede for Dem selv, hvorfor De blomstrer, og hvorledes det gik til med at blomstre. Hvorledes og ikke anderledes!"

„Nej!" sagde Rosenhækken. „Jeg blomstrede i Glæde, for jeg kunde ikke andet. Solen var saa varm, Luften saa forfriskende, jeg drak den klare Dug og den stærke Regn; jeg aandede, jeg levede! Der kom fra Jorden en Kraft op

i mig, der kom en Kraft fra oven, jeg fornam en Lykke, altid ny, altid stor, og derfor maatte jeg altid blomstre; det var mit Liv, jeg kunde ikke andet!"

„De har ført et meget mageligt Liv," sagde Sneglen.

„Til visse! alt blev givet mig!" sagde Rosenhækken; „men Dem blev endnu mere givet! De er en af disse tænkende, dybsindige Naturer, en af de højt begavede, der vil forbavse Verden."

„Det har jeg aldeles ikke i Sinde," sagde Sneglen. „Verden kommer ikke mig ved! hvad har jeg med Verden at gøre? jeg har nok med mig selv og nok i mig selv."

„Men skal vi ikke alle her paa Jorden give vor bedste Del til de andre! bringe, hvad vi kan —! ja, jeg har kun givet Roser! — men De? De, som fik saa meget, hvad gav De Verden? hvad giver De den?"

„Hvad jeg gav? Hvad jeg giver! jeg spytter ad den! den duer ikke! den kommer ikke mig ved. Sæt De Roser, De kan ikke drive det videre! lad Hasselbusken bære Nødder! lad Køer og Faar give Mælk; de har hver deres Publikum, jeg har mit i mig selv! jeg gaar ind i mig selv, og der bliver jeg. Verden kommer ikke mig ved!"

Og saa gik Sneglen ind i sit Hus og kittede det til.

„Det er saa sørgeligt!" sagde Rosentræet. „Jeg kan med bedste Villie ikke krybe ind, jeg maa altid springe ud, springe ud i Roser. Bladene falder af, de flyver hen i Vinden! dog en af Roserne saa jeg blive lagt i Husmoderens Salmebog, en af mine Roser fik Plads ved en ung, dejlig Piges Bryst, og en blev kysset af en Barnemund i livsalig Glæde. Det gjorde mig saa vel, det var en sand Velsignelse. Det er min Erindring, mit Liv!"

Og Rosentræet blomstrede i Uskyldighed, og Sneglen dvaskede i sit Hus, Verden kom ikke ham ved.

Og Aaringer gik.

Sneglen var Jord i Jorden, Rosentræet var Jord i Jorden; ogsaa Erindringsrosen i Salmebogen var vejret hen, — — men i Haven blomstrede nye Rosenhækker, i Haven vokste nye Snegle; de krøb ind i deres Hus, spyttede, — Verden kom ikke dem ved.

Skal vi læse Historien om forfra igen? — Den bliver ikke anderledes.

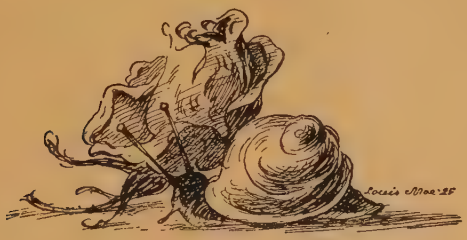

Gartneren og Herskabet.

En Mils Vej fra Hovedstaden stod en gammel Herregaard med tykke Mure, Taarne og takkede Gavle.

Her boede, men dog kun i Sommertiden, et rigt, højadeligt Herskab; denne Gaard var den bedste og smukkeste af alle de Gaarde, det ejede; den stod som nystøbt udenpaa, og med Hygge og Bekvemmelighed indeni. Slægtens Vaaben var hugget i Sten over Porten, dejlige Roser slyngede sig om Vaaben og Karnap, et helt Græs-

tæppe bredte sig ud foran Gaarden; der var Rødtjørn og Hvidtjørn, der var sjældne Blomster, selv uden for Drivhuset.

Herskabet havde ogsaa en dygtig Gartner; det var en Lyst at se Blomsterhaven, Frugt- og Køkkenhaven. Op til denne var endnu en Rest af Gaardens oprindelige gamle Have med nogle Buksbomhækker, beklippede saa at de dannede Kroner og Pyramider. Bag disse stod to mægtige, gamle Træer; de var altid næsten bladløse, og man kunde let falde paa at tro, at en Stormvind eller en Skypumpe havde strøet dem over med store Klumper Gødning, men hver Klump var en Fuglerede.

Her byggede fra umindelige Tider en Vrimmel skrigende Raager og Krager: det var en hel Fugleby, og Fuglene var Herskabet, Ejendomsbesidderne, Herresædets ældste Slægt, det egentlige Herskab paa Gaarden. Ingen af Menneskene dernede kom dem ved, men de taalte disse lavt gaaende Skabninger, uagtet disse imellem knaldede med Bøsse, saa det krillede i Fuglenes Rygrad, saa at hver Fugl fløj op derved i Forskrækkelse og skreg: „Rak! Rak!“

Gartneren talte tidt med sit Herskab om at lade fælde de gamle Træer, de saa ikke godt ud, og kom de bort, blev man rimeligvis frí for de skrigende Fugle, de vilde søge andetsteds hen. Men Herskabet vilde hverken af med Træerne eller med Fuglevrimlen, det var noget, Gaarden ikke kunde miste, det var noget fra den gamle Tid, og den skulde man ikke aldeles slette ud.

„De Træer er nu Fuglenes Arvegods, lad dem beholde det, min gode Larsen!“

Gartneren hed Larsen, men det har her nu ikke videre at betyde.

„Har De, lille Larsen, ikke Virkeplads nok? hele Blomsterhaven, Drivhusene, Frugt- og Køkkenhaven?“

Dem havde han, dem plejede, passede og opelskede han med Iver og Dygtighed, og det blev erkendt af Herskabet, men de dulgte ikke for ham, at de hos fremmede tidt spiste Frugter og saa Blomster, som overgik, hvad de havde i deres Have, og det bedrøvede Gartneren, for han vilde det bedste og gjorde det bedste. Han var god i Hjertet, god i Embedet.

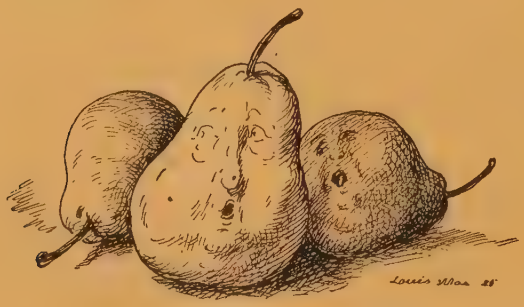

En Dag lod Herskabet ham kalde og sagde i al Mildhed og Herskabelighed, at de Dagen forud hos fornemme Venner havde faaet en Art Æbler og Pærer, saa saftholdige, saa velsmagende, at de og alle Gæster havde udtalt sig i Beundring, Frugterne var vistnok ikke indenlandske, men de burde indføres, blive hjemme her, om vort Klima tillod det. Man vidste, at de var købt inde i Byen hos den første Frugthandler, Gartneren skulde ride derind og faa at vide, hvorfra disse Æbler og Pærer var kommen, og da forskrive Podekviste.

Gartneren kendte godt Frugthandleren, det var netop til ham, han paa Herskabets Vegne solgte den Overflødighed af Frugt, der groede i Herregaardshaven.

Og Gartneren tog til Byen og spurgte Frugthandleren, hvorfra han havde disse højtpriste Æbler og Pærer.

„De er fra Deres egen Have!“ sagde Frugthandleren og viste ham baade Æble og Pære, som han kendte igen.

Naa, hvor blev han glad, Gartneren; han skyndte sig til Herskabet og fortalte, at baade Æblerne og Pærerne var fra deres egen Have.

Det kunde Herskabet slet ikke tro. „Det er ikke muligt, Larsen? kan De skaffe skriftlig Forsikring fra Frugthandleren?“

Og det kunde han, skriftlig Attest bragte han.

„Det var da mærkeligt!“ sagde Herskabet.

Nu kom hver Dag paa Herskabsbordet store Skaale med disse prægtige Æbler og Pærer fra deres egen Have; der sendtes skæppe- og tøndevis af disse Frugter til Venner i Byen og uden for Byen, ja selv til Udlandet. Det var en hel Fornøjelse! dog maatte de tilføje, at det havde jo ogsaa været to mærkelig gode Somre for Træfrugterne, disse var overalt i Landet lykkedes godt.

Nogen Tid gik; Herskabet spiste en Middag ved Hoffet. Dagen derpaa blev Gartneren kaldt til sit Herskab. De havde ved Taffelet faaet Meloner, saa saftfulde, smagfulde, fra Majestæternes Drivhus.

„De maa gaa til Hofgartneren, gode Larsen, og skaffe os nogle af Kærnerne fra disse kostelige Meloner!“

„Men Hofgartneren har faaet Kærnerne fra os!“ sagde Gartneren ganske fornøjet.

„Saa har den Mand vidst at bringe Frugten til en højere Udvikling,“ sagde Herskabet. „Hver Melon var udmærket!“

„Ja, saa kan jeg være stolt!“ sagde Gartneren. „Jeg skal sige det naadige Herskab, Slotsgartneren har i Aar ikke haft Held med sine Meloner, og da han saa, hvor prægtige

vore stod, og smagte dem, saa bestilte han tre af disse op paa Slottet!"

„Larsen! bild sig ikke ind, at det var de Meloner fra vor Have!"

„Jeg tror det!" sagde Gartneren, gik til Slotsgartneren og fik af ham skriftlig Bevidnelse om, at Melonerne paa det kongelige Taffel var kommen fra Herregaarden.

Det var virkelig en stor Overraskelse for Herskabet, og det fortiede ikke Historien, det fremviste Attesten, ja, der blev sendt Melonkærner vidt om, ligesom tidligere Podekviste.

Om disse fik man Efterretninger, at de slog an, satte Frugt, ganske udmærket, og den var kaldt op efter Herskabets Herregaard, saa at det Navn derved nu var at læse paa Engelsk, Tysk og Fransk.

Det havde man aldrig forud tænkt sig.

„Bare Gartneren ikke faar for store Ideer om sig selv!" sagde Herskabet.

Han tog det paa en anden Maade: han vilde just stræbe nu at hævde sit Navn som en af Landets bedste Gartnere, forsøge hvert Aar at bringe noget fortrinligt af alle Havearter, og det gjorde han; men tidt fik han dog at høre, at de allerførste Frugter, han havde bragt, Æblerne og Pærerne, var de egentlig bedste, alle senere Arter stod langt under. Melonerne havde rigtignok været meget gode, men det var jo et ganske andet Slags; Jordbærrene kunde kaldes fortræffelige, men dog ikke bedre end de, de andre Herskaber havde, og da Ræddikerne eet Aar ikke lykkedes, saa taltes kun om de uheldige Ræddiker og ikke om, hvad andet godt der var bragt.

Det var næsten, som om Herskabet følte Lettelse ved at sige:

„Det gik ikke i Aar, lille Larsen!“ De var ganske glade ved at kunne sige: „Det gik ikke i Aar!“

Et Par Gange om Ugen bragte Gartneren friske Blomster op i Stuen, altid saa smagfuldt ordnede; Farverne kom ved Sammenstillingen ligesom i et stærkere Lys.

„De har Smag, Larsen!“ sagde Herskabet, „det er en Gave, der er givet Dem af Vor Herre, ikke af Dem selv!“

En Dag kom Gartneren med en stor Krystalskaal, i den laa et Aakandeblad; hen paa dette var lagt, med sin lange, tykke Stilk ned i Vandet, en straalende, blaa Blomst, stor som en Solsikke.

„Hindostans Lotus!“ udbrød Herskabet.

En saadan Blomst havde de aldrig set; og den blev om Dagen stillet hen i Solskinnet og om Aftenen i Refleks-Lys. Enhver, som saa den, fandt den mærkværdig dejlig og sjælden, ja det sagde selv den fornemste af Landets unge Damer, og hun var Prinsesse; klog og hjertensgod var hun.

Herskabet satte en Ære i at overrække hende Blomsten, og den kom med Prinsessen op paa Slottet.

Nu gik Herskabet ned i Haven for selv at plukke en Blomst af samme Slags, om en saadan endnu fandtes, men den var ikke at finde. Saa kaldte de paa Gartneren og spurgte, hvorfra han havde den blaa Lotus.

„Vi har søgt forgæves!“ sagde de. „Vi har været i Drivhusene og rundt om i Blomsterhaven!“

„Nej, der er den rigtignok ikke!“ sagde Gartneren. „Den er kun en ringe Blomst fra Køkkenhaven! men, ikke sandt, hvor er den smuk! den ser ud, som var den en blaa Kaktus, og er dog kun Blomsten paa Ærteskokken!“

„Det skulde De have sagt os straks!“ sagde Herskabet. „Vi maatte tro, at det var en fremmed, sjælden Blomst. De har prostitueret os for den unge Prinsesse! hun saa Blomsten hos os, fandt den saa smuk, kendte den ikke, og hun er ganske inde i Botanikken, men den Videnskab har ikke med Køkkenurter at gøre. Hvor kunde det falde Dem ind, gode Larsen, at sætte en saadan Blomst op i Stuen. Det er at gøre os latterlige!“

Og den smukke blaa Pragtblomst, der var hentet fra Køkkenhaven, blev sat ud af Herskabsstuen, hvor den ikke hørte hjemme, ja Herskabet gjorde en Undskyldning hos Prinsessen og fortalte, at Blomsten var kun en Køkkenurt, som Gartneren havde fundet paa at stille frem, men at han derfor havde faaet en alvorlig Irettesættelse.

„Det var Synd og Uret!“ sagde Prinsessen. „Han har jo lukket vore Øjne op for en Pragtblomst, vi slet ikke lagde Mærke til, han har vist os Dejligheden der, hvor vi ikke faldt paa at søge den! Slotsgartneren skal hver Dag, saa længe Ærteskokkene har Blomster, bringe mig en op i min Stue!“

Og det skete.

Herskabet lod Gartneren sige, at han igen kunde bringe dem en frisk Ærteskokblomst.

„Den er i Grunden smuk!“ sagde de, „højst mærkværdig!“ og Gartneren fik Ros.

„Det kan Larsen godt lide!“ sagde Herskabet. „Han er et forkælet Barn!“

I Efteraaret blev det en forfærdelig Storm; den tog til ud paa Natten, saa voldsomt, at mange store Træer i Udkanten af Skoven blev rykket op med Rod, og til stor Sorg for Herskabet, Sorg, som de kaldte det, men til Glæde for Gartneren, blæste de to store Træer om med alle Fuglerederne. Man hørte i Stormen Raagers og Kragers Skrig, de slog med Vingerne paa Ruderne, sagde Folkene paa Gaarden.

„Nu er De da glad, Larsen!“ sagde Herskabet; „Stormen har fældet Træerne, og Fuglene har søgt til Skoven. Her er ikke mere Syn af gammel Tid; hvert Tegn og hver Hentydning er borte! os har det bedrøvet!“

Gartneren sagde ikke noget, men han tænkte paa, hvad han længe havde tænkt, ret at benytte den prægtige Solskinsplads, han før ikke raadede over, den skulde blive til Havens Pryd og Herskabets Glæde.

De store omblæste Træer havde kvaset og knust de ældgamle Buksbomhække med hele deres Udklipning. Han rejste her en Tykning af Vækster, Hjemlands-Planter fra Marken og Skoven.

Hvad ingen anden Gartner havde tænkt paa i rig Fylde at plante ind i Herskabshaven, satte han her i den Jord, hver skulde have, og i Skygge og i Solskin, som hver Art behøvede det. Han plejede i Kærlighed, og det vokste i Herlighed.

Enebærbusken fra den jyske Hede løftede sig, i Form

og Farve som Italiens Cypres, den blanke, piggede Kristtjørn, altid grøn, i Vinterkulde og i Sommersol, stod dejlig at se. Foran groede Bregnerne, mange forskellige Arter, nogle saa ud, som var de Børn af Palmetræet, og andre, som var de Forældre til den fine, dejlige Plantevækst, vi kalder Venushaar. Her stod den ringeagtede Burre, der i sin Friskhed er saa smuk, at den kan tage sig ud i Buket. Burren stod paa det tørre; men lavere, i den fugtigere Grund, groede Skræppen, ogsaa en ringeagtet Plante og dog ved sin Højde og sit mægtige Blad saa malerisk smuk. Favnehøj, med Blomst ved Blomst, som en mægtig, mangearmet Kandelaber, løftede sig Kongelyset, plantet ind fra Marken. Her stod Skovmærker, Kodriver og Skovlilliekonvaller, den vilde Kalla og den trebladede, fine Skovsyre. Det var en Dejlighed at se.

Foran, støttede til Staaltraadssnore, vokste i Række ganske smaa Pæretræer fra fransk Jordbund; de fik Sol og god Pleje og bar snart store, saftfulde Frugter som i Landet, de kom fra.

I Stedet for de to gamle, bladløse Træer blev sat en høj Flagstang, hvor Dannebrogen vajede, og tætved endnu en Stang, hvor i Sommertid og Høstens Tid Humleranken med sine duftende Blomsterkogler snoede sig, men hvor i Vinteren, efter gammel Skik, blev ophængt en Havrekærv, at Himlens Fugle kunde have Maaltid i den glade Jul.

„Den gode Larsen bliver sentimental i sine ældre Aar!“ sagde Herskabet. „Men han er os tro og hengiven!“

Ved Nytaar kom, i et af Hovedstadens illustrerede Blade, et Billede af den gamle Gaard; man saa Flagstangen og Havreneget for Himlens Fugle i den glade Jul, og det stod omtalt og fremhævet som en smuk Tanke, at en

gammel Skik her var bragt i Hævd og Ære, saa betegnende just for den gamle Gaard.

„Alt, hvad den Larsen gør," sagde Herskabet, „slaar man paa Tromme for. Det er en lykkelig Mand! vi maa jo næsten være stolte af, at vi har ham!"

Men de var slet ikke stolte deraf! de følte, at de var Herskabet, de kunde sige Larsen op, men det gjorde de ikke, de var gode Mennesker, og af deres Slags er der saa mange gode Mennesker, og det er glædeligt for enhver Larsen.

Ja, det er Historien om „Gartneren og Herskabet".

Nu kan du tænke over den!

Skyggen.

I de hede Lande, der kan rigtignok Solen brænde! Folk bliver ganske mahognibrune; ja, i de allerhedeste Lande brændes de til Negere, men det var nu kun til de hede Lande, en lærd Mand var kommen fra de kolde; der troede han nu, at han kunde løbe om ligesom derhjemme, jo, det blev han snart vænnet af med. Han og alle fornuftige Folk maatte blive inde. Vinduesskodder og Døre blev lukkede den hele Dag; det saa ud, som hele Huset sov eller der ingen var hjemme. Den smalle Gade med de høje Huse, hvor han boede, var nu ogsaa bygget saaledes, at Solskinnet fra Morgen til Aften maatte ligge der, det var virkelig ikke til at holde ud! — Den lærde Mand fra de kolde Lande, det var en ung Mand, en klog Mand, han

syntes, han sad i en gloende Ovn; det tog paa ham, han blev ganske mager, selv hans Skygge krøb ind, den blev meget mindre end hjemme, Solen tog ogsaa paa den. — De levede først op om Aftenen, naar Solen var nede.

Det var ordentlig en Fornøjelse at se paa; saa snart Lyset blev bragt ind i Stuen, strakte Skyggen sig helt op ad Væggen, ja, endog hen ad Loftet, saa lang gjorde den sig, den maatte strække sig for at komme til Kræfter. Den lærde gik ud paa Altanen for at strække sig der, og alt som Stjernerne kom frem i den dejlige klare Luft, var det for ham, som kom han til Live igen. Paa alle Altaner i Gaden — og i de varme Lande har hvert Vindue en Altan — kom Folk frem, for Luft maa man have, selv om man er vant til at være mahogni! Der blev saa levende oppe og nede. Skomagere og Skræddere, alle Folk flyttede ud paa Gaden, der kom Bord og Stol, og Lyset brændte, ja, over tusind Lys brændte, og den ene talte, og den anden sang, og Folk spadserede, Vognene kørte, Æslerne gik: klingelingeling! de har Klokker paa; der blev Lig begravet med Salmesang, Gadedrengene skød med Troldkællinger, og Kirkeklokkerne ringede, jo, der var rigtignok levende nede paa Gaden. Kun i det ene Hus, som laa lige over for, hvor den fremmede, lærde Mand boede, var der ganske stille; og dog boede der nogen, for der stod paa Altanen Blomster, de groede saa dejligt i den Solhede, og det kunde de ikke, uden at de blev vandet, og nogen maatte jo vande dem; Folk maatte der være. Døren derovre kom ogsaa op ud paa Aftenen, men der var mørkt derinde, i det mindste i det forreste Værelse, dybere indefra lød Musik. Den fremmede, lærde Mand syntes, den var ganske mageløs, men det kunde nu ogsaa gerne være, at han kun bildte sig det ind, for han fandt alting mageløst derude i

de varme Lande, naar der kun ingen Sol havde været. Den fremmedes Vært sagde, at han ikke vidste, hvem der havde lejet Genboens Hus, man saa jo ingen Folk, og hvad Musikken angik, syntes han, at den var gruelig kedelig. „Det er, ligesom om en sad og øvede sig paa et Stykke, han ikke kan komme ud af, altid det samme Stykke. „Jeg faar det dog ud!“ siger han nok, men han faar det dog ikke ud, hvor længe han spiller.“

En Nat vaagnede den fremmede, han sov for aaben Altandør, Gardinet foran den løftede sig i Vinden, og han syntes, at der kom en forunderlig Glans fra Genboens Altan, alle Blomsterne skinnede som Flammer i de dejligste Farver, og midt imellem Blomsterne stod en slank, yndig Jomfru, det var, som om ogsaa hun lyste; det skar ham virkelig i Øjnene, han lukkede dem nu ogsaa saa forfærdelig meget op og kom lige af Søvnen; i eet Spring var han paa Gulvet, ganske sagte kom han bag Gardinet, men Jomfruen var borte, Glansen var borte; Blomsterne skinnede slet ikke, men stod meget godt, som altid; Døren var paa Klem, og dybt inde klang Musikken saa blød og dejlig, man kunde ordentlig falde hen i søde Tanker derved. Det var dog ligesom en Trolddom, og hvem boede der? Hvor var den egentlige Indgang? Hele Stueetagen var Butik ved Butik, og der kunde Folk jo dog ikke altid løbe igennem.

En Aften sad den fremmede ude paa sin Altan, inde i Stuen bag ved ham brændte Lyset, og saa var det jo ganske naturligt, at Skyggen af ham gik over paa Genboens Væg; ja, der sad den lige overfor mellem Blomsterne paa Altanen, og naar den fremmede rørte sig, saa rørte Skyggen sig ogsaa, for det gør den. —

„Jeg tror, min Skygge er det eneste levende, man ser

derovre!“ sagde den lærde Mand. „Se, hvor net den sidder mellem Blomsterne, Døren staar halvt paa Klem, nu skulde Skyggen være saa snild at gaa indenfor, se sig om, og saa komme og fortælle mig, hvad den havde set! ja, du skulde gøre Gavn!“ sagde han i Spøg, „vær saa god at træde indenfor! naa! gaar du?“ og saa nikkede han til Skyggen, og Skyggen nikkede igen. „Ja saa gaa, men bliv ikke borte!“ og den fremmede rejste sig, og hans Skygge ovre paa Genboens Altan rejste sig ogsaa; og den fremmede drejede sig, og Skyggen drejede sig ogsaa; ja, dersom nogen ordentlig havde lagt Mærke dertil, da havde de tydeligt kunnet se, at Skyggen gik ind ad den halvaabne Altandør hos Genboen, lige idet den fremmede gik ind i sin Stue og lod det lange Gardin falde ned efter sig.

Næste Morgen gik den lærde Mand ud for at drikke Kaffe og læse Aviser. „Hvad er det?“ sagde han, da han kom ud i Solskinnet, „jeg har jo ingen Skygge! saa er den virkelig gaaet i Aftes og ikke kommen igen; det er noget kedeligt noget!“

Og det ærgrede ham, men ikke saa meget fordi at Skyggen var borte, men fordi han vidste, at der var en Historie til om en Mand uden Skygge, den kendte jo alle Folk hjemme i de kolde Lande, og kom nu den lærde Mand der og fortalte sin, saa vilde de sige, at han gik og lignede efter, og det behøvede han ikke. Han vilde derfor slet ikke tale derom, og det var fornuftigt tænkt.

Om Aftenen gik han ud paa sin Altan igen, Lyset havde han meget rigtig sat bag ved sig, for han vidste, at Skyggen vil altid have sin Herre til Skærm, men han kunde ikke lokke den; han gjorde sig lille, han gjorde sig stor, men der var ingen Skygge, der kom ingen; han sagde: hm! hm! men det hjalp ikke.

Ærgerligt var det, men i de varme Lande, der vokser nu alting saa hurtigt, og efter otte Dages Forløb mærkede han til sin store Fornøjelse, at der voksede ham en ny Skygge ud fra Benene, naar han kom i Solskin, Roden maatte være blevet siddende. Efter tre Uger havde han en ganske taalelig Skygge, der, da han begav sig hjem til de nordlige Lande, vokste paa Rejsen mer og mer, saa at den til sidst var saa lang og saa stor, at det halve var nok.

Saa kom den lærde Mand hjem, og han skrev Bøger om hvad der var sandt i Verden, og om hvad der var godt og hvad der var smukt, og der gik Dage, og der gik Aar; der gik mange Aar.

Da sidder han en Aften i sin Stue, og saa banker det ganske sagte paa Døren.

„Kom ind!“ sagde han, men der kom ingen; saa lukker han op, og der stod for ham saadant et overordentlig magert Menneske, saa han blev ganske underlig. For Resten var Mennesket særdeles fint klædt paa, det maatte være en fornem Mand.

„Hvem har jeg den Ære at tale med?“ spurgte den lærde.

„Ja, det tænkte jeg nok,“ sagde den fine Mand, „at De ikke kendte mig! jeg er bleven saa meget Legeme, jeg har ordentlig faaet Kød og Klæder. De har nok aldrig tænkt at se mig i saadan en Velmagt. Kender De ikke Deres gamle Skygge? Ja, De har vist ikke troet, at jeg mere kom igen. Mig er det gaaet særdeles vel, siden jeg sidst var hos Dem, jeg er i alle Henseender bleven meget formuende! skal jeg købe mig fri fra Tjenesten, saa kan jeg!“ og saa raslede han med et helt Bundt kostbare Signeter, som hang ved Uret, og han stak sin Haand ind i den tykke Guldkæde, han bar om Halsen; nej, hvor alle

Louis Mora 25

Fingrene glimrede med Diamantringe! og det var alt sammen virkeligt.

„Nej, jeg kan ikke komme til mig selv!“ sagde den lærde Mand, „hvad er dog alt det!“

„Ja, noget almindeligt er det ikke!“ sagde Skyggen, „men De selv hører jo heller ikke til det almindelige, og jeg, det ved De nok, har fra Barnsben traadt i Deres Fodspor. Saa snart De fandt, jeg var moden til at gaa alene ud i Verden, gik jeg min egen Vej; jeg er i de allerbrillanteste Omstændigheder, men der kom en Slags Længsel over mig efter engang at se Dem, før De dør, De skal jo dø! jeg vilde ogsaa gerne gense disse Lande, for man holder dog altid af Fædrelandet! — Jeg ved, De har faaet en anden Skygge igen, har jeg noget at betale til den eller Dem? De vil bare være saa god at sige det.“

„Nej, er det virkelig dig!“ sagde den lærde Mand, „det er dog højst mærkværdigt! aldrig havde jeg troet, at ens gamle Skygge kunde komme igen som Menneske!“

„Sig mig, hvad jeg har at betale!“ sagde Skyggen, „for jeg vil nødig staa i nogen Slags Gæld!“

„Hvor kan du tale saaledes!“ sagde den lærde Mand, „hvad Gæld er her at snakke om! vær saa fri som nogen! jeg glæder mig overordentlig ved din Lykke! sid ned, gamle Ven, og fortæl mig bare lidt om, hvorledes det er gaaet til, og hvad du saa ovre hos Genboens, der i de varme Lande!“ —

„Ja, det skal jeg fortælle Dem,“ sagde Skyggen og satte sig ned, „men saa maa De ogsaa love mig, at De aldrig til nogen her i Byen, hvor De endogsaa træffer mig, siger, at jeg har været Deres Skygge! jeg har i Sinde at forlove mig; jeg kan føde mere end een Familie!“

„Vær ganske rolig!“ sagde den lærde Mand, „jeg skal

ikke sige nogen, hvem du egentlig er; her er min Haand! jeg lover det, og en Mand et Ord!"

„Et Ord en Skygge!" sagde Skyggen, thi saaledes maatte den jo tale.

Det var jo ellers virkelig ganske mærkværdigt, hvor meget Menneske den var; ganske sortklædt var den og i det allerfineste sorte Klæde, lakerede Støvler og Hat, der kunde smække sammen, saa at den blev bar Puld og Skygge, ikke at tale om, hvad vi allerede ved her var, Signeter, Guldhalskæde og Diamantringe; jo, Skyggen var overordentlig godt klædt paa, og det var just det, som gjorde, at den var ganske et Menneske.

„Nu skal jeg fortælle!" sagde Skyggen, og saa satte den sine Ben med de lakerede Støvler saa haardt, den kunde, ned paa Ærmet af den lærde Mands ny Skygge, der laa som en Puddelhund ved hans Fødder, og det var nu enten af Hovmod eller maaske for at faa den til at hænge ved; og den liggende Skygge holdt sig saa stille og rolig, for ret at høre efter; den vilde nok vide, hvorledes man saaledes kunde komme løs og tjene sig op til sin egen Herre.

„Ved De, hvem der boede i Genboens Hus?" sagde Skyggen, „det var den dejligste af alle, det var Poesien! Jeg var der i tre Uger, og det var lige saa virkende, som om man levede i tre Tusind Aar og læste alt, hvad der var digtet og skrevet, for det siger jeg, og det er rigtigt. Jeg har set alt, og jeg ved alt!"

„Poesien!" raabte den lærde Mand, „ja, ja — hun er tidt Eremit i de store Byer! Poesien, ja, jeg har set hende et eneste kort Øjeblik, men Søvnen sad mig i Øjnene! hun stod paa Altanen og skinnede, som Nordlyset skinner!

Fortæl, fortæl! Du var paa Altanen, du gik ind ad Døren og saa — —!"

„Saa var jeg i Forgemakket!" sagde Skyggen. „De har altid siddet og set over i Forgemakket. Der var slet intet Lys, der var en Slags Tusmørke, men den ene Dør stod aaben lige for den anden i en lang Række Stuer og Sale; og der var oplyst, jeg var rent bleven slaaet ihjel af Lys, var jeg kommen helt ind til Jomfruen; men jeg var besindig, jeg gav mig Tid, og det skal man gøre!"

„Og hvad saa du saa?" spurgte den lærde Mand.

„Jeg saa alting, og jeg skal fortælle Dem det, men, — det er slet ingen Stolthed af mig, men — som fri og med de Kundskaber jeg har, ikke at tale om min gode Stilling, mine fortræffelige Omstændigheder, — saa ønskede jeg gerne, at De vilde sige De til mig!"

„Om Forladelse!" sagde den lærde Mand, „det er en gammel Vane, som sidder fast! — De har fuldkommen Ret! og jeg skal huske det! men nu fortæller De mig alt, hvad De saa!" —

„Alting!" sagde Skyggen, „for jeg saa alt, og jeg ved alt."

„Hvorledes saa der ud i de inderste Sale?" spurgte den lærde Mand. „Var der som i den friske Skov? Var der som i en hellig Kirke? Var Salene som den stjerneklare Himmel, naar man staar paa de høje Bjerge?"

„Alting var der!" sagde Skyggen. „Jeg gik jo ikke ganske helt ind, jeg blev i det forreste Værelse, i Tusmørket, men der stod jeg særdeles godt, jeg saa alting, og jeg ved alting! Jeg har været ved Poesiens Hof, i Forgemakket."

„Men hvad saa De? Gik gennem de store Sale alle Oldtidens Guder? Kæmpede der de gamle Helte? Legede søde Børn og fortalte deres Drømme?"

„Jeg siger Dem, jeg var der, og De begriber, jeg saa alting, hvad der var at se! var De kommen derover, var De ikke bleven til Menneske, men det blev jeg! og tillige lærte jeg at kende min inderste Natur, mit medfødte, det Familieskab, jeg havde med Poesien. Ja, dengang jeg var hos Dem, tænkte jeg ikke over det, men altid, De ved det, naar Sol gik op og Sol gik ned, blev jeg saa underlig stor; i Maaneskin var jeg næsten ved at være tydeligere end De selv; jeg forstod ikke dengang min Natur, i Forgemakket gik det op for mig! jeg blev Menneske! — Moden kom jeg ud, men De var ikke længer i de varme Lande; jeg skammede mig som Menneske ved at gaa, som jeg gik, jeg trængte til Støvler, til Klæder, til hele denne Menneske-Fernis, som gør et Menneske kendeligt. — Jeg tog Vej, ja, Dem siger jeg det, De sætter det jo ikke i nogen Bog, jeg tog Vej til Kagekonens Skørt, under det skjulte jeg mig; Konen tænkte ikke paa, hvor meget hun gemte; først om Aftenen gik jeg ud; jeg løb om i Maaneskinnet paa Gaden; jeg gjorde mig lang op ad Muren, det kildrer saa dejligt i Ryggen! jeg løb op, og jeg løb ned, kigede ind ad de højeste Vinduer, ind i Salen og paa Taget, jeg kigede, hvor ingen kunde kige, og jeg saa, hvad ingen andre saa, hvad ingen kunde se! Det er i Grunden en nedrig Verden! jeg vilde ikke være Menneske, dersom det nu ikke engang var antaget, at det var noget at være det! Jeg saa det allerutænkeligste hos Konerne, hos Mændene, hos Forældre og hos de søde, mageløse Børn; — jeg saa," sagde Skyggen, „hvad ingen Mennesker maatte vide, men hvad de alle sammen saa gerne vilde vide, ondt hos Naboen. — Havde jeg skrevet en Avis, den var bleven læst! men jeg skrev lige til Personen selv, og der blev en Forfærdelse i alle de Byer, hvor jeg kom. De blev saa bange

for mig, og de holdt saa overordentlig af mig. Professorerne gjorde mig til Professor, Skrædderne gav mig ny Klæder, jeg er godt forsynet; Møntmesteren slog Mønt for mig, og Konerne sagde, jeg var saa køn! og saa blev jeg den Mand, jeg er! og nu siger jeg Farvel; her er mit Kort, jeg bor paa Solsiden og er altid hjemme i Regnvejr!" og saa gik Skyggen.

„Det var dog mærkeligt!" sagde den lærde Mand.

Aar og Dag gik, saa kom Skyggen igen.

„Hvorledes gaar det?" spurgte den.

„Ak," sagde den lærde Mand, „jeg skriver om det sande og det gode og det skønne, men ingen bryder sig om at høre sligt, jeg er ganske fortvivlet, for jeg tager mig det saa nær!"

„Men det gør jeg ikke!" sagde Skyggen, „jeg bliver fed, og det er det, man skal blive! ja, De forstaar Dem ikke paa Verden. De bliver daarlig ved det. De maa rejse! jeg gør en Rejse til Sommer; vil De med? Jeg gad nok have en Rejsekammerat! vil De rejse med som Skygge? Det skal være mig en stor Fornøjelse at have Dem med, jeg betaler Rejsen!"

„Det gaar vel vidt!" sagde den lærde Mand.

„Det er, ligesom man tager det!" sagde Skyggen. „De vil have grumme godt af at rejse! vil De være min Skygge, saa skal De faa alting frit paa Rejsen!"

„Det er for galt!" sagde den lærde Mand.

„Men saadan er nu Verden!" sagde Skyggen, „og saaledes bliver den!" og saa gik Skyggen.

Den lærde Mand havde det slet ikke godt, Sorg og Plage fulgte ham, og hvad han talte om det sande og det gode og det skønne, det var for de fleste ligesom Roser for en Ko! — han var ganske syg til sidst.

„De ser virkelig ud ligesom en Skygge!“ sagde Folk til ham, og det gøs i den lærde Mand, for han tænkte ved det.

„De skal tage til et Bad!“ sagde Skyggen, som kom og besøgte ham, „der er ikke andet for! jeg vil tage Dem med for gammelt Bekendtskabs Skyld; jeg betaler Rejsen, og De gør Beskrivelsen og er saadan lidt morsom for mig paa Vejen! jeg vil til et Bad, mit Skæg gror ikke ud, som det skulde, det er ogsaa en Sygdom, og Skæg maa man have! Vær De nu fornuftig og tag imod Tilbudet, vi rejser jo som Kammerater.“

Og saa rejste de; Skyggen var da Herre, og Herren var da Skygge; de kørte med hinanden, og de red og gik sammen, Side ved Side, forud og bagefter, saaledes som Solen stod; Skyggen vidste altid at holde sig paa Herrepladsen; og det tænkte den lærde Mand nu ikke saadan over; han var et meget godt Hjerte og særdeles mild og venlig, og da sagde han en Dag til Skyggen: „Da vi nu saaledes er bleven Rejsekammerater, som vi er det, og vi tillige er vokset op fra Barndommen sammen, skal vi saa ikke drikke dus, det er dog mere fortroligt!“

„De siger noget!“ sagde Skyggen, som jo nu var den egentlige Herre. „Det er meget ligefremt og velment sagt, jeg vil være lige saa velmenende og ligefrem. De, som en lærd Mand, ved vistnok, hvor underlig Naturen er. Somme Mennesker kan ikke taale at røre ved graat Papir, saa faar de ondt; andre gaar det gennem alle Lemmer, naar man lader et Søm gnide mod en Glasrude; jeg har lige saadan en Følelse ved at høre Dem sige du til mig, jeg føler mig ligesom trykket til Jorden i min første Skikkelse hos Dem. De ser, at det er en Følelse, det er ikke Stolthed; jeg kan ikke lade Dem sige du til mig, men jeg skal gerne sige du til Dem, saa er det halve gjort!“

Og saa sagde Skyggen du til sin forrige Herre.

„Det er dog vel galt," tænkte han, „at jeg maa sige De, og han siger du!" men nu maatte han holde ud.

Saa kom de til et Bad, hvor der var mange fremmede og imellem disse en dejlig Kongedatter, som havde den Sygdom, at hun saa alt for godt, og det var nu saa ængsteligt.

Lige straks mærkede hun, at han, der var kommen, var en ganske anden Person end alle de andre; „han er her for at faa sit Skæg til at vokse, siger man, men jeg ser den rette Aarsag, han kan ikke kaste Skygge."

Nysgerrig var hun bleven; og saa gav hun sig straks paa Spadsereturen i Snak med den fremmede Herre. Som en Kongedatter behøvede hun ikke at gøre mange Omstændigheder, og saa sagde hun: „Deres Sygdom er, at De ikke kan kaste Skygge."

„Deres kongelige Højhed maa være betydelig i Bedring!" sagde Skyggen, „jeg ved, Deres Onde er, at De ser alt for godt, men det har tabt sig, De er helbredet, jeg har just en ganske usædvanlig Skygge! ser De ikke den Person, som altid gaar med mig! Andre Mennesker har en almindelig Skygge, men jeg holder ikke af det almindelige. Man giver sin Tjener finere Klæde i Liberiet, end man selv bruger; og saaledes har jeg ladet min Skygge pudse op til Menneske; ja, De ser, at jeg endogsaa har givet h a m en Skygge. Det er mig meget kostbart, men jeg holder af at have noget for mig selv!" —

„Hvad!" tænkte Prinsessen, „skulde jeg virkelig være kommen mig? Dette Bad er det første, der er til! Vandet har i vor Tid ganske forunderlige Kræfter. Men jeg tager ikke bort, for nu bliver her morsomt; den fremmede sy-

nes jeg overordentligt om. Bare hans Skæg ikke vokser, for saa rejser han!“

Om Aftenen i den store Balsal dansede Kongedatteren og Skyggen. Hun var let, men han var endnu lettere, saadan en Danser havde hun aldrig haft. Hun sagde ham, fra hvad Land hun var, og han kendte Landet, han havde været der, men da var hun ikke hjemme; han havde kiget ind ad Vinduerne foroven og forneden, han havde set baade det ene og det andet, og saa kunde han svare Kongedatteren og gøre Antydninger, saa hun blev ganske forundret; han maatte være den viseste Mand paa hele Jorden! hun fik saadan en Agtelse for, hvad han vidste, og da de saa dansede igen, saa blev hun forlibt, og det kunde Skyggen godt mærke, for hun var færdig at se lige igennem ham. Saa dansede de nok en Gang, og saa var hun lige ved at sige det, men hun var besindig, hun tænkte paa sit Land og Rige og paa de mange Mennesker, hun skulde regere over. „En viis Mand er han,“ sagde hun til sig selv, „det er godt! og dejligt danser han, det er ogsaa godt; men mon han har grundige Kundskaber, det er lige saa vigtigt! han maa eksamineres.“ Og saa begyndte hun saa smaat at spørge ham om noget af det allervanskeligste, hun kunde ikke selv have svaret paa det; og Skyggen gjorde et ganske underligt Ansigt.

„Det kan De ikke svare paa!“ sagde Kongedatteren.

„Det hører til min Børnelærdom,“ sagde Skyggen, „jeg tror endog, min Skygge derhenne ved Døren kan svare derpaa.“

„Deres Skygge!“ sagde Kongedatteren, „det vilde være højst mærkeligt!“

„Ja, jeg siger ikke bestemt, at han kan!“ sagde Skyggen, „men jeg skulde tro det, han har nu i saa mange Aar

fulgt mig og hørt efter, — jeg skulde tro det! men Deres kongelige Højhed tillader, at jeg gør Dem opmærksom paa, at han har saa megen Stolthed af at gaa for et Menneske, at naar han skal være i rigtigt Humør, og det maa han være for at svare godt, saa maa han behandles ganske som et Menneske."

„Det kan jeg godt lide!" sagde Kongedatteren.

Og saa gik hun hen til den lærde Mand ved Døren, og hun talte med ham om Sol og Maane, og om Menneskene baade udenpaa og indeni, og han svarede saa klogt og godt.

„Hvad det maa være for en Mand, der har saa viis en Skygge!" tænkte hun, „det vilde være en ren Velsignelse for mit Folk og Rige, om jeg valgte ham til Gemal; — jeg gør det!"

Og de var snart enige, baade Kongedatteren og Skyggen, men ingen skulde vide derom, før hun kom hjem i sit eget Rige.

„Ingen, ikke engang min Skygge!" sagde Skyggen, og det havde han nu saadan sine egne Tanker ved! —

Saa var de i Landet, hvor Kongedatteren regerede, naar hun var hjemme.

„Hør, min gode Ven!" sagde Skyggen til den lærde Mand, „nu er jeg bleven saa lykkelig og mægtig, som nogen kan blive, nu vil jeg ogsaa gøre noget særdeles for dig! Du skal altid bo hos mig paa Slottet, køre med mig i min kongelige Vogn og have hundrede Tusinde Rigsdaler om Aaret; men saa maa du lade dig kalde Skygge af alle og enhver; du maa ikke sige, at du har nogen Sinde været Menneske, og een Gang om Aaret, naar jeg sidder paa Altanen i Solskin og lader mig se, maa du ligge

ved mine Fødder, som en Skygge skal; jeg kan sige dig, jeg gifter Kongedatteren! i Aften skal Brylluppet holdes."

„Nej, det er dog for galt!" sagde den lærde Mand, „det vil jeg ikke, det gør jeg ikke! det er at bedrage hele Landet og Kongedatteren med! Jeg siger alting, at jeg er Mennesket, og at du er Skyggen, du er bare klædt paa!"

„Det er der ingen, som tror," sagde Skyggen, „vær nu fornuftig, eller jeg kalder paa Vagten!" —

„Jeg gaar lige til Kongedatteren!" sagde den lærde Mand.

„Men jeg gaar først!" sagde Skyggen, „og du gaar i Arrest!" — og det maatte han, for Skildvagterne lystrede ham, som de vidste Kongedatteren vilde have.

„Du ryster!" sagde Kongedatteren, da Skyggen kom ind til hende, „er der sket noget? Du maa ikke blive syg i Aften, nu vi skal holde Bryllup."

„Jeg har oplevet det grueligste, der kan opleves!" sagde Skyggen, „tænk dig — ja, saadan en stakkels Skyggehjerne kan ikke holde meget ud; — tænk dig, min Skygge er bleven gal, han tror, at han er Mennesket, og at jeg — tænk dig bare, — at jeg er hans Skygge!"

„Det er frygteligt!" sagde Prinsessen, „han er dog spærret inde?"

„Det er han! Jeg er bange, han kommer sig aldrig."

„Stakkels Skygge!" sagde Prinsessen, „han er meget ulykkelig; det er en sand Velgerning at fri ham fra den Smule Liv, han har, og naar jeg rigtig tænker over det, saa tror jeg, det bliver nødvendigt, at det bliver gjort af med ham i al Stilhed!"

„Det er rigtignok haardt!" sagde Skyggen, „for det var en tro Tjener!" og saa gav han ligesom et Suk.

„De er en ædel Karakter!" sagde Kongedatteren.

Om Aftenen var hele Byen illumineret, og Kanonerne gik af: Bum! og Soldaterne præsenterede Gevær. Det var et Bryllup! Kongedatteren og Skyggen gik ud paa Altanen for at lade sig se og faa nok en Gang Hurra.

Den lærde Mand hørte ikke noget til alt det, for ham havde de taget Livet af. —

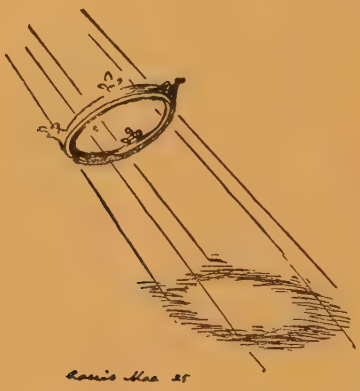

Klokken.

Om Aftenen, i de snævre Gader i den store By, naar Solen gik ned og Skyerne skinnede som Guld oppe mellem Skorstenene, hørte tidt snart den ene, snart den anden, en underlig Lyd ligesom Klangen af en Kirkeklokke, men det var kun et Øjeblik, den hørtes, for der var saadan en Rumlen med Vogne og saadan en Raaben, og det forstyrrer. „Nu ringer Aftenklokken!“ sagde man, „nu gaar Solen ned!“

De, som gik uden for Byen, hvor Husene laa længer fra

hinanden med Haver og smaa Marker, saa Aftenhimlen endnu prægtigere og hørte langt stærkere Klangen af Klokken; det var, som kom Lyden fra en Kirke dybt inde i den stille, duftende Skov; og Folk saa derhen og blev ganske højtidelige. —

Nu gik mange Tider, den ene sagde til den anden: „Mon der er en Kirke derude i Skoven? Den Klokke har dog en underlig, dejlig Klang; skal vi ikke tage derud og se lidt nærmere paa den.“ Og de rige Folk de kørte, og de fattige de gik, men Vejen blev dem saa underlig lang, og da de kom til en hel Del Piletræer, der vokste ved Udkanten af Skoven, saa satte de sig der og saa op i de lange Grene og troede, at de var rigtig i det grønne; Konditoren inde fra Byen kom derud og slog sit Telt op, og saa kom der nok en Konditor, og han hængte en Klokke op lige over sit Telt, og det en Klokke, som var tjæret for at kunne taale Regnen, og Knebelen manglede. Naar saa Folk tog hjem igen, sagde de, at det havde været saa romantisk, og det betyder noget ganske uden for Tevand. Tre Personer forsikrede, at de var trængt ind i Skoven, lige til hvor den endte, og de havde altid hørt den underlige Klokkeklang, men det var for dem, ligesom den kom inde fra Byen; den ene skrev en hel Vise derom og sagde, at Klokken klang som en Moders Stemme til et kært, klogt Barn, ingen Melodi var dejligere end Klokkens Klang.

Landets Kejser blev ogsaa opmærksom derpaa og lovede, at den, som ret kunde opdage, hvorfra Lyden kom, skulde faa Titel af „Verdens Klokker“ og det selv om det ikke var en Klokke.

Nu gik da mange til Skoven for det gode Levebrøds Skyld, men der var kun een, som kom hjem med en

Slags Forklaring. Ingen havde været dybt nok inde, og han da heller ikke, men han sagde, at Klokkelyden kom fra en meget stor Ugle i et hult Træ, det var saadan en Visdomsugle, som idelig slog sit Hoved mod Træet, men om Lyden kom fra dens Hoved eller fra den hule Stamme, det kunde han ikke med Bestemthed sige, og saa blev han ansat som Verdens Klokker og skrev hvert Aar en lille Afhandling om Uglen; men lige meget vidste man.

Nu var det just en Konfirmationsdag, Præsten havde talt saa smukt og inderligt; Konfirmanderne havde været saa bevægede, det var en vigtig Dag for dem, de blev fra Børn med eet til voksne Mennesker, Barnesjælen skulde nu ligesom flyve over i en forstandigere Person. Det var det dejligste Solskin, Konfirmanderne gik ud af Byen, og fra Skoven klang forunderlig stærkt den store, ubekendte Klokke. De fik lige straks saadan en Lyst til at komme der, og det alle paa tre nær, den ene af dem skulde hjem og prøve sin Balkjole, for det var just den Kjole og det Bal, der var Skyld i, at hun var bleven konfirmeret denne Gang, for ellers var hun ikke kommen med! den anden var en fattig Dreng, som havde laant sin Konfirmationskjole og Støvlerne hos Værtens Søn, og dem maatte han levere af paa et bestemt Klokkeslæt; den tredie sagde, at han aldrig gik noget fremmed Sted, uden hans Forældre var med, og at han altid havde været et artigt Barn, og det vilde han blive, selv som Konfirmand, og det skal man ikke gøre Nar af! — men det gjorde de.

Tre af dem gik altsaa ikke med; de andre travede af Sted; Solen skinnede, og Fuglene sang, og Konfirmanderne sang med og holdt hverandre i Hænderne, for de havde jo ikke faaet Embeder endnu og var alle Konfirmander for Vor Herre.

Men snart blev to af de mindste trætte, og saa vendte de to om til Byen igen; to Smaapiger satte sig og bandt Kranse, de kom heller ikke med, og da de andre naaede Piletræerne, hvor Konditoren boede, saa sagde de: „Se saa, nu er vi herude; Klokken er jo egentlig ikke til, den er bare saadant noget, man bilder sig ind!“

Da lød i det samme dybt i Skoven Klokken saa sødt og højtideligt, at fire, fem bestemte sig til dog at gaa noget længere ind i Skoven. Den var saa tæt, saa løvfuld, det var ordentlig besværligt at komme frem, Skovmærker og Anemoner vokste næsten alt for højt, blomstrende Konvolvoli og Brombærranker hang i lange Guirlander fra Træ til Træ, hvor Nattergalen sang og Solstraalerne legede; oh, det var saa velsignet, men det var ingen Vej at gaa for Pigerne, de vilde faa Klæderne revet itu. Der laa store Klippeblokke, begroede med Mos af alle Farver, det friske Kildevand piblede frem, og underligt sagde det ligesom „kluk, kluk!“

„Det skulde dog ikke være Klokken!“ sagde en af Konfirmanderne og lagde sig ned og hørte efter. „Det maa man rigtig studere!“ og saa blev han og lod de andre gaa.

De kom til et Hus af Bark og Grene, et stort Træ med vilde Æbler hældede sig hen over det, som vilde det ryste hele sin Velsignelse ud over Taget, der blomstrede med Roser; de lange Grene laa lige hen om Gavlen, og paa den hang en lille Klokke. Skulde det være den, man havde hørt? Ja, derom var de alle enige, paa een nær, han sagde, at den Klokke var for lille og fin til at kunne høres saa langt bort, som de havde hørt den, og at det var ganske andre Toner, som saaledes rørte et Menneskehjerte; han, som talte, var en Kongesøn, og saa sagde de andre: „Saadan en vil nu altid være klogere.“

Saa lod de ham gaa alene, og alt som han gik, blev hans Bryst mere og mere opfyldt af Skovensomheden; men endnu hørte han den lille Klokke, som de andre var saa fornøjede med, og imellem, naar Vinden bar fra Konditoren, kunde han ogsaa høre, hvorledes der blev sunget til Tevand; men de dybe Klokkeslag lød dog stærkere, det var snart, ligesom et Orgel spillede dertil, Lyden kom fra venstre, fra den Side, paa hvilken Hjertet sidder.

Nu raslede det i Busken, og der stod en lille Dreng foran Kongesønnen, en Dreng i Træsko og med en Trøje saa kort, at man ret kunde se, hvor lange Haandled han havde. De kendte begge hinanden, Drengen var just den af Konfirmanderne, som ikke kunde komme med, fordi han skulde hjem og levere Trøje og Støvler til Værtens Søn; det havde han gjort og var nu, i Træsko og de fattige Klæder, gaaet af Sted alene, thi Klokken klang saa stærkt, saa dybt, han maatte derud.

„Saa kan vi jo gaa sammen!“ sagde Kongesønnen. Men den fattige Konfirmand med Træskoene var ganske undselig, han trak paa de korte Trøjeærmer og sagde, han var bange for, at han ikke kunde gaa saa rask med, desuden mente han, at Klokken maatte søges til højre, thi den Plads havde jo alt stort og herligt.

„Ja, saa mødes vi slet ikke!“ sagde Kongesønnen og nikkede til den fattige Dreng, der gik ind i den mørkeste, mest tætte Del af Skoven, hvor Tornene rev hans fattige Klæder itu og Ansigt, Hænder og Fødder til Blods. Kongesønnen fik dog ogsaa nogle gode Rifter, men Solen skinnede dog paa hans Vej, og det er ham, vi nu følger med, for en rask Knøs var han.

„Klokken vil og maa jeg finde!“ sagde han, „om jeg saa skal gaa til Verdens Ende!“

De ækle Abekatte sad oppe i Træerne og grinte med alle deres Tænder. „Skal vi dænge ham!“ sagde de; „skal vi dænge ham; han er en Kongesøn!“

Men han gik ufortrøden dybere og dybere ind i Skoven, hvor der vokste de forunderligste Blomster; der stod hvide Stjernelillier med blodrøde Støvtraade, himmelblaa Tulipaner, som gnistrede i Vinden, og Æbletræer, hvor Æblerne ganske og aldeles saa ud som store, skinnende Sæbebobler, tænk blot, hvor de Træer maatte straale i Solskinnet. Rundt om de dejligste grønne Enge, hvor Hjort og Hind legede i Græsset, vokste prægtige Ege og Bøge, og var et af Træerne revnet i Barken, saa vokste her Græs og lange Ranker i Revnen; der var ogsaa store Skovstrækninger med stille Indsøer, hvori hvide Svaner svømmede og slog med Vingerne. Kongesønnen stod tidt stille og lyttede, ofte troede han, at det var fra en af disse dybe Søer, Klokken klang op til ham, men saa mærkede han dog nok, at det ikke var derfra, men endnu dybere inde i Skoven, at Klokken klang.

Nu gik Solen ned, Luften skinnede rød som Ild, der blev saa stille, saa stille i Skoven, og han sank paa sine Knæ, sang sin Aftensalme og sagde: „Aldrig finder jeg, hvad jeg søger! nu gaar Solen ned, nu kommer Natten, den mørke Nat; dog een Gang kan jeg maaske endnu se den runde, røde Sol, før den ganske synker bag Jorden; jeg vil stige op paa Klipperne der, de rejser sig i Højde med de største Træer!“

Og han greb i Ranker og Rødder, klatrede op ad de vaade Stene, hvor Vandslangerne snoede sig, hvor Skrubtudsen ligesom gøede ad ham; — men op kom han, før Solen endnu ganske var nede, set fra denne Højde, oh, hvilken Pragt! Havet, det store, herlige Hav, der vældede

Louis
Moe
.24.

sine lange Bølger mod Kysten, strakte sig ud foran ham, og Solen stod som et stort, skinnende Alter derude, hvor Hav og Himmel mødtes, alt smeltede sammen i glødende Farver, Skoven sang, og Havet sang, og hans Hjerte sang med; den hele Natur var en stor, hellig Kirke, hvori Træer og svævende Skyer var Pillerne, Blomster og Græs det vævede Fløjls-Klæde, Himlen selv den store Kuppel; deroppe slukkedes de røde Farver, idet Solen forsvandt, men Millioner Stjerner tændtes, Millioner Diamantlamper skinnede da, og Kongesønnen bredte sine Arme ud mod Himlen, mod Havet og Skoven, — og i det samme, fra den højre Sidegang, kom, med de korte Ærmer og med Træsko, den fattige Konfirmand; han var kommen der lige saa tidlig, kommen der ad s i n Vej, og de løb hinanden i Møde og holdt hinanden i Hænderne i Naturens og Poesiens store Kirke, og over dem klang den usynlige, hellige Klokke, salige Aander svævede i Dans om den til et jublende Halleluja!

Efterskrift.

DETTE *nye Udvalg af H. C. Andersens Eventyr adskiller sig fra de tidligere Udgaver, ved at Eventyrene er delt efter Indholdet i to Bind med 30 Eventyr i hvert. Det første Bind kaldes Eventyr, det andet Historier. H. C. Andersen har selv gjort denne Forskel. Naar jeg digter Eventyr, sagde han, tænker jeg paa, at jeg fortæller for Børn, men jeg glemmer ikke, at Fader og Moder lytter til, og de skal have noget for Tanken. Det gælder alle hans Eventyr og Historier, men i Eventyrene er der mest at høre paa og i Historierne mere at tænke over.*

I første Bind findes de Eventyr, som Digteren paa sin egen Maade har genfortalt efter gamle Folkeeventyr eller udtænkt i Lighed dermed; af den første Slags er Fyrtøjet, der har samme Emne som Oehlenschlægers Aladdin, af den sidste De vilde Svaner. Desuden nogle Eventyr, som ikke har andet tilfælles med Folkeeventyrene, end at Emnerne dertil er taget fra Folkets Eventyrverden; saaledes Ole Lukøje og Elverhøj. Endelig nogle Børneeventyr, hvori baade Indholdet og Udtrykket er Digterens eget Værk. I dem, ligesom i mange af Folkeeventyrene og i Børnenes Fantasi, tænker og taler og handler Dyr og Planter og Ting, især Legetøjet, som om de var Mennesker. I det sidste Eventyr i Bindet, Den grimme Ælling, har Digteren paa denne Maade fortalt sit eget Livs Eventyr.

I det andet Bind, Historier, er Indholdet mere vekslende. Først findes ogsaa her nogle Fortællinger om Blomster og Træer, som taler. Men de taler ikke alene til Barnets Fantasi som Eventyret om Den lille Idas Blomster i første Bind, men tillige til den voksnes Eftertanke som Historien om Grantræet. Der følger saa nogle Historier, som ogsaa kunde kaldes Billeder, hvad Andersen selv har gjort i den af hans

Bøger, der ligner Eventyrene mest, nemlig Billedbog uden Billeder. Nogle er Stemningsbilleder af vort Fædrelands Historie, andre er Livsbilleder fra Digterens egen Tid, stundom fra hans eget Levned som Under Piletræet. De længste har ikke kunnet medtages i denne Samling; de korteste er ganske smaa Billeder eller Glimt af Livet, set med Barnets Øjne som Den lille Pige med Svovlstikkerne, ikke med den voksnes som Historien om en Moder. Men for de voksne er de sidste Historier i dette Bind. For at forstaa dem ret maa man være voksen uden at have glemt at være Barn; de handler om Modsætningen mellem de voksne, i hvem der slet ikke er noget af Barnesjælen, det vil sige af naturlig Aand og Hjertelag tilbage, og dem, som er blevet ved at være Børn i Sindet. Det sidste af dem er Historien om Klokken, der ikke som Eventyret om Den grimme Ælling handler om H. C. Andersens Liv, men om hans Digtning, om Eventyrenes Poesi.

Eventyrenes Poesi, sagde H. C. Andersen, er Poesien i det virkelige Liv. De er virkelige Eventyr, de giver Billeder af Livet. Af dem lærer Børnene at se, Tingene tegner sig tydeligt for deres Øjne. Af dem lærer de at føle, Tingene bliver levende for dem og taler dem til Hjertet. Og af dem lærer de at tænke, at finde det store i det smaa, Tingene vokser i og med deres Aand.

Det er Meningen med denne nye Udgave af H. C. Andersens Eventyr og Historier for danske Børn, at den skal kunne følge Børnene op igennem Aarene, saa at Bogen vokser i dem og de med den. Andersens Eventyr er „gjort til at vokse i" — ligesom Konfirmationstøjet.

1889
1902

1889
1902